

54 K 853
II. VYDÁNÍ.

KAFKŮV
ILLUSTROVANÝ
PRŮVODCE
PO
KRÁL.
ČESKÉM.

ŠUMAVA A POŠUMAVÍ

TISKEM A NÁKLADEM
DRA ED. GRÉORA A SYNA V PRAZE.

DÍL III.

Cena K 1.40.

KAFKŮV
ILLUSTROVANÝ PRŮVODCE PO KRÁLOVSTVÍ ČESKÉM.

III.

ŠUMAVA A POŠUMAVÍ.

NAPSAL

JOS. KAFKA,
ADJUNKT MUSEA KRÁL. ČESKÉHO.

DRUHÉ OPRAVENÉ A DOPLNĚNÉ VYDÁNÍ.

S mapami, plány a vyobrazeními.

PRAHA.

NÁKLADEM A TISKEM DRA EDV. GRÉGRA A SYNA.

1904.

PŘEDMLUVA.

Šumava, jak nazýváme lesnatý, hornatý kraj pohraničný mezi Vyším Brodem a Domažlicemi, i s *Pošumavím*, jež k tomuto přimyká se směrem do vnitra země až k čáře mezi Vyším Brodem a Budějovicemi s jedné a Budějovicemi a Domažlicemi s druhé strany, jest horkou půdou, na níž lid český těsně prostupuje se s lidem německým a kde tuhý vede se zápas národnostní. Česká Jednota Pošumavská a německý Böhmerwaldbund jsou předními harcovníky obou stran v tomto zápase.

Kolik tu pohnutek, abychom si těchto krajů zevrubně a často všímali, kdyby i nebylo jejich skvostných přírodních krás, bývalých i nynějších nádherných sídel českých velmožů i historicky památných hradů a tvrzí i jejich zřícenin i drobných chat, z nichž tak mnohá dala národu nezapomenutelného veleducha.

To vše nás volá hlasem důtklivým a všichni povolání činitelé vynasnažují se usilovně učiniti ty kraje se všech stran přístupnými. S potěšením zaznamenati možno, že klub Českých turistů se svými odbory v Domažlicích, Klatovech, Plzni a Sušici rozvíjí tu rok od roku živější činnost.*) K tomu jest Šumava i Pošumaví krajem levným, kde setkáváme se zřídka s nádherným

*) Viz stanice a noclehárny Kl. Č. T.

komfortem drahých hotelů, nicméně nalézáme všude za levný peníz dosti pohodlí i v menších hostincích a soukromých domech. Tam pak, kde nejméně jsou pacifikována, otvírá nám poklady ryzí přírody, jest opět půdou, kde cestovati možno volně bez moderní přítěže rušivých živelů civilisace, byť i s některým snad nepohodlím, jež nicméně má také svůj půvab.

Spisovatel.

Vrchol Hory Třístoličné.

ŠUMAVA.

Sumava zvedá se téměř bezprostředně z roviny Budějovické. Odtud, na př. s věže budějovické, s Hluboké a pod., naskytuje se směrem jihozápadním pohled nevšedního půvabu.

Z roviny, hojnými rybníky poseté, vystupují znenáhla

nízké hřebeny předhoří a za nimi stupňovité lesnaté ostatní hřbety až k nejvyšším, za kterými s vyšších vrcholů, na př. s Kletě, i Alpy spatřujeme.

Budějovickou rovinu ovládá Kleť, nejvyšší vrchol ve skupině Blanského Lesa, jenž poskytuje svou rozhlednou možnost seznati členitost celé Šumavy.

Tato prostírá se od hranic Českomoravské Vysočiny, jež tvoří Vltava mezi Vyším Brodem a Budějovicemi, směrem severozápadním podle hranic zemských až k průsmyku Domažlickému. Jádrem její tvoří

1. **Pláně čili Kvildy**, nejvyšší část rulové vysočiny mezi prameny Vltavy a Otavy. Zde kupí se nejvyšší vrcholy kolem Mádru a Kvildy: *Luzný* (1372 m) a *Roklan* (1458 m), dále do vnitra země *Boubín* (1357 m) u Vimperka, *Antigl* (1246 m) u Innergefildu, *Sreiner* (1263 m) u Volar, *Libín* (1091 m) u Prachatic a p.

Směrem k Otavě se vysočina tato znenáhla snižuje a za čarou, kterou mysliti možno si od Sušice k Strašínu, Přečinu a odtud přes Čkyni k Vlachovu Březí, spatřujeme již jen nižší pahorkatinu, hojněji plochými lány prostoupenou. Nejdále k Otavě postupují vyšší vrcholy mezi Sušicí a Horažďovicemi, kde na jednom z nich spatřujeme zříceniny *Práchně*, dle níž kraj ten druhdy Prácheňským se nazýval.

2. Podle hranic k jihovýchodu (k Vyššímu Brodu) pojí se k tomuto horskému jádru *dva hřebety žulové*:

a) **Hřbet Plöckensteinský a Pohoří sv. Tomáše** podle hranic se táhnoucí. Význačné vrcholy: *Vysoký Kámen* (1330 m), *Hora Trístoličná* (1311 m), *Plöckenstein* (1378 m), *Vysoká Smrčina* (Hochfichten, 1337 m). V pohoří Sv. Tomáše zřícenina *Vítkův Hrádek*.

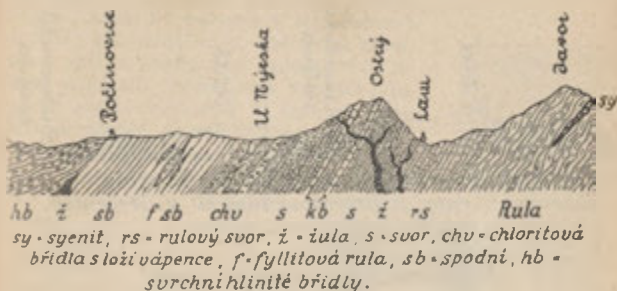
b) **Hory Želnavské** mezi Boubínem a Planou s vrcholy: *Špičák* (1216 m), *Na Hvězdě* (1182 m) *Liščí Louka* (1235 m).

Celý tento rulový a žulový kraj prorván jest hlubokými údolími, v nichž malebně položené osady střídají se s hrady, kostely, kláštery, zříceninami i s nerušenou divočinou přírodní, kde v moři zeleně i teinných lesů pěnlivé vody hučí přes mohutné balvany, tvoříce v nich nezřídka zajímavé výmoly a dovršující skvostně romantickou scenerii horskou. Taková údolí tvoří Vltava, Otava se svými prameny Vydrou a Křemelnou i četnými přítoky, Blanice od Husince vzhůru přes Záblatí až k zříceninám Husy, potoky v okolí Vimperka, Mádru atd.

K tomuto vlastnímu jádru Šumavy pojí se směrem k rovině Budějovické mohutné a pro sebe význačné

3. **Blanské Pohoří**, po výtce z bělokamene č. granulitu složené. Jádrem jeho jest nejvyšší *Blanský Les* s *Kletěm* (1080 m), k němuž pojí se nižší rovnoběžný hřbet *Kluku* (737 m), potokem Brložským (dolinou Kremžskou) od něho oddělený a vrcholy: *Habří*, *Sturma*, *Struha*, *Jankov* a j. vyznačený. Oba tyto rovnoběžné

hřbety v oblouku amfiteatrálně spojuje třetí s vrcholy: *Borová* (Mistelholz), *Vlč* (Wolfberg), *Bulgata* a *Vys. Běta*.

Geologický průřez sev. koncem Šumavy.

Na západ lze shledati ještě jiné dvě skupiny granulitové: *Hory Prachatické* a *Kříštanovské*, které však nevystupují tak význačně a v rulové vysočině zanikají.

Za to k severozápadu pojí se k rulovému jádru Šumavskému svorové horstvo:

4. **Královský Hvozd**, jenž od Otavy zvedá se na západ k hranicím zemským až k nejvyšším vrcholům, jež tvoří *Jezerní Stěna* (1343 m) a *Jezerní Hora* (Prsa Matky Boží, Osser, 1283 m) a na bavorské již půdě rulový *Javor* (1450 m). Tato část Šumavy náleží k partiím krajinářsky nejpůsobnějším; ráz její je v pravdě alpský; vysoké hory, hluboká údolí, nádherná jezera v lesnatých roklich, skvostné lesy, to vše tvoří dohromady nádhernou scenerii, nejhojněji vyhledávanou všemi turisty, kteří na Šumavu směřují.

K severozápadu sklání se Královský Hvozd tarasovitě do průsmyku, vyplněného amfibolitovými horninami, za nímž na druhé straně zvedá se první mohutný sloup *Českého Lesa* rulový *Čerchov*. (Viz díl X. Plzeň s okolím a Český les.)

Laik snadno si tuto vyličené rozčlenění Šumavy zapamatuje dle hlavních hornin, jednotlivá ta horstva skládajících:

1. **Rula** skládá největší část Šumavy, hlavně její jádro *Pláně* čili *Kvildy*.

Geologický průřez Blanským Lesem.

2. **Žula** skládá pohraničný hřbet *Plöckensteinský*, *Pohoří sv. Tomáše* a *Hory Želnavské*.

3. **Granulit** č. *bělokamen* skládá *Blanské Pohoří*, *Hory Prachatické* a *Křišťanovské*.

4. **Svor** jest hlavním složivem *Královského Hvozdu*.

Kromě těchto hlavních hornin vyskytuje se v rule vyloučený *křemen* a rovněž v rule uložený *vápenec*. Místy vyskytuje se *amfibolitové kamení*, někde důležitější jest *hadec* č. *serpentin*, pamětihodný zejména v dolině *Křemžské* jako naleziště četných minerálů. Z nerostů technicky důležitých má dnes největší význam *tuha* (doly u *Černé* (*Schwarzbachu*), *Mokré* atd.).

Druhdy rýžovalo se *zlato* (kopky tomu nasvědčující viděti podle *Otavy*, *Blanice*, *Křemelné*, *Vydry* a j., zejména v okolí *Kašper. Hor* a *Radešova* atd.). Na *stříbro* dolovalo se u *Krumlova*, *Hor Matky Boží*, na *železné rudy* u *Křemže* a *Eisensteinu*.

Také *Šumava*, jako jiné hory evropské, byla druhdy zaledněna. Stopy bývalých ledovců shledávají se v údolí *Rezného*, *Vltavy*, *Otavy* a *Volyňky*, *šumavská jezera* prohlašuje *Partsch* rovněž za zjevy ledovcové, v *Sudslavicích* u *Vimperka Dr. Woldřichem* zjištěna zvířena *tundry* i *stepi* (poledové).

Květena *Šumavy* má ráz *poloh subalpinských* v *Evropě*

středni. Celkem však vyznačuje se značnou chudobou druhů, takže známa jest parola botaniků »Na Šumavu nechoditi«. Nicméně některé body jako Rehberg, Kvildy poskytují dosti příležitosti k pěkným exkursím botanickým. Alpínská květena v celé Šumavě schází; pro oddálenost, poměrně nevelkou výši a konfiguraci jednotlivých temen a hřbetů, nedostatek suchých, teplých strání vyvinouti či lépe od doby ledové udržeti se nemohla. Za úplný nedostatek *jestřáb-níků* (*Hieracium*) pro Sudety tak významných (viz Krkonoše), jako slabou náhradu uvéstí možno nečetné rostliny, jež jinde v Čechách nerostou a za to dále na jih

Několik význačných rostlin Šumavských.

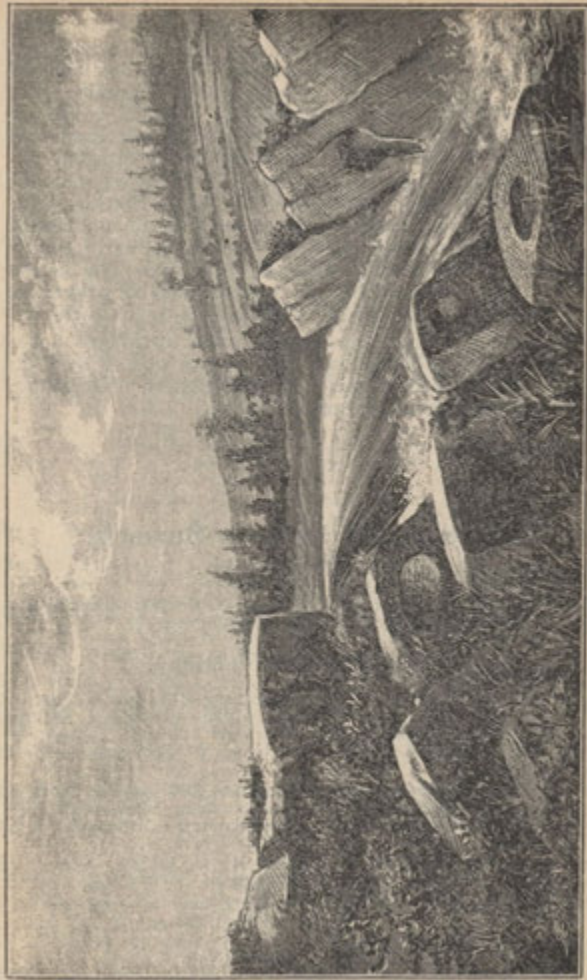
1. Pleška. 2. Hořec šumavský. 3. Všivec šumavský. 4. Dřípatka (a) v květu, b) v plodech. 5. Hořec jarní.

a jihozápad, v Alpách i jinde jsou domovem. Jsou to: *Sídlatka jezerní* (*Isoëtes lacustris* Dur.) z jezera Plö-

skensteinského a Černého, pleška (*Willemetia hieracioides* Monn.), *hořec šumavský* (*Gentiana pannonica* Scop), *všivec šumavský* (*Pedicularis sceptrum Carolinum* L.), *šalvěj lepkavá* (*Salvia glutinosa* L.), *vrba velkokvětá* (*Salix grandifolia*), *starček horský* (*Senecio subalpinus*), *klikva bahenní* (*Oxycoccus palustris*) a *stolítek* (*Myriophyllum alternifolium* Dl.). Společnou s Brdy má Šumava *dřípatku horní* (*Soldanella montana*), u Písku již stihneme *hořec jarní*.

I jiné zajímavé, však také jinde rostoucí druhy se zde vyskytují; tak v nižších polohách *zběhovce* (*Ajuga pyramidalis*), *šalomounek* (*Aconitum napellus*), *vřes zelený* (*Erica carnea*), *jirnice* (*Polemonium coeruleum*), *kohátka* (*Tofieldia calyculata*), ve vyšších polohách *prha* (*Arnica montana*), *mléčivec* (*Mulgedium*), *devětsíl horní* (*Homogyne alpina*), *koprník* (*Meum mutellina*), *plazuň* (*Lycopodium annotinum* a *L. selago*) a t. d., na rašelinách *rosnička* (*Drosera*), *kýhanka* (*Andromeda*), *vlochyň* (*Vaccinium uliginosum*), *vrba plazivá* (*Salix repens*), *bříza nízká* (*Betula nana*) a p.

Ne tak rozmanitostí a četností druhů, jako velkým počtem jedinců květena šumavská se vyznamenává. To platí také u rostlin tajnosnubných. Stačí navštívit jedno stanoviště, přejít od Čertova Jezera přes Jezerní Horu na Špičák, jak praví prof. Velenovský ve svém díle o meších českých, abychom sebrali význačné *mechy* šumavské všechny; to pak jednotvárně všude se opakuje. Podrostu v lesích je poskrovnu. Všude spatřuješ jen hlubokou lesní prst, z níž trčí tu mohutné pařezy, porostlé mechy *Tetraphis*, *Dicranodontium*, *Dicranum montanum*; jen při světlejších krajích zvedají se mohutné trsy kapradí a mezi nimi některé horské květy. Pravda, dnes není již Šumava tím neprostupným pralesem, jímž bývala až do let sedmdesátých, kdy kůrovec vykonal obrovské dílo zhouby. U Vimperka, Kašper. Hor a pod Debrníkem ještě kusy starých pralesů spatřujeme, jinde však na rozsáhlých plochách s mladými lesy z posledních dvou desetiletí se setkáváme. Ani květena *lišejníků* není bohatá. Pod Luzným vegetují na balvanech ve velkém množství keříky lišejníků *Stereocaulon* (tomentosum Fr. a *corallinum* Fr.), jinde spousty *Cladonií*, na skalách *Gyrophora* a t. d., nikde však nedosahují takové intensity jako na Krkonoších.

Skalní výmoly (Obří hrnce) na Křemelné! Die náčrtku prof. dr. Ant. Frice kreslil prof. R. Bausš.

Obyvatelstvo na Šumavě jest smíšené. Národnostní hranice probíhá sice od Krumlova přes Prachatice a Vimperk k Sušici a Nýrsku, avšak i za ní dosti Čechů nalézáme; Pošumaví na východ od této hranice jest úplně české. Obyvatelé Královského Hvozdu zovou se Králováci. Jako Chodové v Českém Lese, tak Králováci v Král. Hvozdu byli zřízeni jako pohraničná stráž a různými výsadami nadáni (za Břetislava). Byli asi původně Češi, jak četná jména králováckých osad: Stachov, Kochanov a p. svědčí; nejspíše se až ve stol. 18. poněmčili, nebo ve válce třicetileté sídla svá opustivše, Němci z Bavor byli nahrazeni (viz Hartmanice). Na blízku králováckých osad spatřují se u cest »umrlčí prkna« se jmény zemřelých, kteří před pohřbem na nich leželi.

Lid šumavský skvostně líčí ve svých povídkách a románech prof. K. Klostermann. Kdo chceš obrnití se proti nudě za deštivých dnů, které na cestě mohou tě stihnouti, vezmi s sebou některou knihu jeho.

Nejzajímavější body na Šumavě a v Pošumaví.

Zkratky: *Rz.* Rozhledna, *Rs.* Restaurace, *N.* Nocleh, *m* výška nad mořem, *V.* vyhlídka, *Ch.* Ochranná chýše.

A. Nejvyšší body a vyhlídky.

Anděla Strážce Vrch u Sušice. V. na město a okolí.	Geiersberg (790 <i>m</i>) $\frac{3}{4}$ hod. od Freyungu. Chýše s V. na Alpy.
Alma Bavorská. Vrchol na bav. půdě 1141 <i>m</i> . 2 hod. z Kunžvartu; kr. V.	Geisriegel (1216 <i>m</i>), nejlepší vyhlídka v okolí Deggendorfu (4 hod.).
Boubín. Vrchol 1362 <i>m</i> vys. lesem porostlý. Vyhl. skrovná. Jen ze skalky »Paní« (Frauenfelsen) ku Písku lepší.	Haustein (926 <i>m</i>). $2\frac{3}{4}$ hod. od Deggendorfu. Skvostná V.
Brennet , vrchol 1070 <i>m</i> $\frac{1}{2}$ h. od Zel. Lhoty, od Prokopa 3 hod. V.	Hirschenstein (1092 <i>m</i>) 2 hod. od Deggendorfu. V.
Doubrava , vrchol 724 <i>m</i> u Poleně. V. od Boubína až po Přimdu.	Hradiště u Libětic. 1 hod. od Strakoníc. V. Předhist. valy.
Falkenstein , vrchol 1315 <i>m</i> s pěk. ač ne všestrannou vyhlídkou.	Javor (Arber) nejvyšší bod (1458 <i>m</i>) Král. Hvozdu, ale již na bav. půdě. Z Eisensteinu $3\frac{1}{2}$ h. V. Občerstvení u jezera.
Fallbaum , vrchol rulový 1241 <i>m</i> . V. z Eisensteinu $1\frac{1}{2}$ h.	Jezerní Hora (nesprávně Ostrý dle něm. Osser), nejvyšší bod

- Král. Hvozdu na české půdě. 1283 m. V. Velkolepá.
- Kasernberg (679 m). 20 min. od Schönbergu v Bav. Krásná V.
- Kammermagerská Hůrka s pavillonem. 10 min. od Světlé. (Zwiesel.) V.
- Kazatelna (Kanzel 727 m) 1½ hod. od Deggendorfu se skvostnou V. na Podunají.
- Kleť (Schöninger), nejvyšší bod (1084 m) Blanského Lesa. Rz. Rs. skrovná. Nocleh není.
- Kluk, vrchol Blanského Lesa 737 m. 1 hod. od Křemže. V.
- Kreuzbuche. ¼ hod. od Světlé (Zwiesel). Skvostná kruhová V.
- Kunžvart. V. od zřícenin a s vrchu Na Zámku (Schlösselberg).
- Libín. Vrchol 1091 m. 1¼ hod. z Prachatic. Rz.
- Liščí Louka, vrchol 1235 m (Knížecí Stolec). Z Planě 3½ hod. Příst. také ze Želnavy a Andreasbergu. V. z nejkr. v Šumavě.
- Ludvíkova Výš u Eisensteinu. V.
- Luzný, vrchol na Pláních 1272 m. Pěkn. vyhl. Občerstvení v myslivně Půrstlinské (1113 m). 1½ h. vzdál.
- Malý Kout (Zwergeck). Vrchol Jezerní Stěny. 1330 m.
- Mariabühl (817 m). ½ hod. od Lomu na bav. straně. Skvostná V. Velké krystaly turmalínu.
- Mední Vrch (Honigberg) 970 m. nad Skláři u Vimperka. V.
- Můstek (Brückenberg), vrchol 1 h. od Pancíře, 1234 m. V.
- Na Rozhledu (Schauplatz) 853 m. Nejlepší vyhl. v okolí Rožmberka.
- Osí (978 m) 2 hod. od Všerub. Vyhl.
- Pancíř, vrchol nad Rezným naproti Špičáku, 1152 m. Rz. V. pěkná žula, amethysty a zahnědy.
- Panoráma. Vyhl. nad Vyšším Brodem.
- Polední Hora (Mittagsberg) vrchol nad Prášily 1314 m. Vyhl.
- Roklan, také nad Roklí (Rachel-Berg): vrchol na Pláních 1450 m vys. V. Obč. N. v Rokelské Chalupě. 1¼ h. vzdál.
- Ruselka (Rusel), nejlepší V. v Bav. Lese. Příst. z Regen neb Deggendorfu.
- Silberberg u Boží Mysli (Bodenmais). Doly s lanovou drahou. V. (957 m).
- Svatobor, vrchol nad Sušicí (1½ hod.) Rz.
- Sv. Vintíř, skála nad Dobrou Vodou s velkol. vyhl.
- Špičák, vrchol v Král. Hvozdu, 1199 m. Ve výši 991. Prokopův pensionát a hotel (dříve Rixiho) villy s letními byty. Odtud výlety k Jezerům, na Jezer. Horu, Pancíř atd. S vrchole Špičáku V. 20 min. vzdál. stan. dráhy.
- Šreiner, vrchol 1283 m. přístup z Vimperka neb Volar. Vyhl.
- Tafelberg. Vrchol 1½ h. z Bučiny neb Fürstenhutu.
- Trojmezí. Bod, kde stýkají se hranice Čech, Bavor a Hor. Rakous 20 m. od vrcholu Plöckensteinu.
- Trístoličná Hora (Dreisesselberg) Vrchol 1311 m. Dům něm. turistů s rs. s N. Vyhl. Pošta.
- Vejhořice, vrchol 325 m, nejlepší vyhl. u Klatov.
- Vitkův Kámen, také Vítkův Hrádek. Zřícenina. 1032 m. Vyhl. Rs. nikoli nocl.
- Vogelsang (1020 m) s přír. rozhl. 1 hod. od stan. Gotteszell.
- Voithenberg (1 hod. od Brodu n. L.) V. Rs.
- Vysoký Kámen. (Hohenstein). Vrchol 1330 m. Vyhl.
- Zwieselberg (686 m) ½ hod. od Světlé (Zwiesel). Gloriet. V.

B. Místa lázeňská, letní sídla a místa přírodnicky, krajinářsky a historicky zajímavá.

Lz. Lázně, Ls. Letní sídla. O. N. J. P. = Odbor Nár. Jed. Poš.

Adolfov. Ls. čes. stanice.

Aigen v Bavořích s pamět. kláš. Schläglem.

- Bajrek**, zříc. $\frac{3}{4}$ hod. od Nýrska. Vyhř.
- Bärsteinská Stráž** (Bärsteinerleite) u Grafenau na bav. straně. Skvostná lesní dolina se silnicí do Pasova.
- Bavorov**, město české, Ls. u Vodňan; druhdy hrad Bavorů ze Strakonice. Rodiště Bavorovského, Chmelenského a Škroupa. Ls. Východisko na Helfenburk, Dub, Husinec, Prachatice.
- Běšiny** u Klatov. Č. Ls. v lesnaté poloze. Východ. na Velhartice, Hrádek a p.
- Bezděkov nad Úhl.** u Klatov. Ls.
- Bílá Strž** slap. potoka Klammeru v t. zv. Klammerlochu 1 hodina cesty od pavilonu při Černém Jezeře.
- Brloh** u Křemže. Č. Ls. pod Kletěm v lesnaté poloze. Východ. na Krumlov, Hlubokou a pod.
- Bučina** (Buchwald). Nejvyšší (1207 m) ves v Šumavě. Východiště na Luzný a k pramenům Vltavy. Levný a dobrý host. Ls.
- Budějovice**, město při ústí Malše do Vltavy, s českou většinou obyv. Výborné východ. k vyl. na Šumavu. Blízko malé Lz, Dobrá Voda s pěkn. procházkami (t. zv. České Svýcarsko) a Lz Libnič.
- Bystřice** n. Ú. Ls. Zámek s parkem.
- Cehnice**, prosté a levné Ls. u Stěkně s lesem a koupelí v Ot. O. N. P. J.
- Čáchrov** u Běšin. Česká osada. Elektrárna. Ls.
- Černé Jezero** ve výši 1008 m vým. 36·8 km. Hodinu cesty od Prokopova pens. Pavillon s občerstvením. Projížďka po jezeře.
- Černé Slapy**, které výtok Černého Jezera Jezerní Potok v rokli pod jezerem tvoří.
- Čertovo Jezero** ve výši 1030 m, vým. 20 ha. Přístup z Eisensteinu $\frac{3}{4}$ h., oklikou $1\frac{1}{2}$ h.
- Čertova Stěna**. Malebné, mohutné peřeje na Vltavě nad Vyšším Brodem. ($\frac{3}{4}$ h.). Nyní často bez vody.
- Červený Dvůr**. Letohrádek kníž. Schwarzenberga nad Krumlovem.
- České Trouby** (Böhmisch-Röhren) také *Koryto* zv. Ves. 855 něm. obyv. Levné host. Ls.
- Debrník**, osada se zámec. Hohenzollernským. 20 m. od Eisensteinu; odtud $\frac{1}{4}$ hod. k *Velké Jedli* (objem $5\frac{1}{4}$ m).
- Deggendorf**, město bav. nad Dunajem. Konečná stanice trate Eisenstein — Deggendorf, poskytující pěknou příležitost seznati Bavorský Les. Ls.
- Děpoltice**, něm. ves u Dešenic. Ls.
- Dívčí Kámen** (Menštejn, Maidstein) zříc. z nejrozs. v Čechách. Nad Vltavou. Přístup od Zlaté Koruny ($\frac{3}{4}$ hod. nebo podle Vltavy $1\frac{1}{4}$) nebo ze zastáv. dráhy *Vrabče* (1 hod.).
- Dobrá Voda** (Grindschädel) Něm. Lz. v krásné poloze $1\frac{1}{2}$ h. od Prachatic.
- Dobrá Voda**. Ves u Sušice v 887 m. Východ. na skálu sv. Vintře. Ls.
- Dobrá Voda** Lz. a Ls. u Budějovic.
- Domažlice**, město české na rozhraní Šumavy a Čes. Lesa. Pamětihodné. Ls.
- Dvořiště** Horní Ls. na výběžcích Šumavy u Vyšš. Brodu. Stanice v místě.
- Eisenstein**, také český Eisenstein na rozdíl od bav. Mestýs se 2694 větš. něm. obyv. Oblíbené Ls. Stan. dráhy. Četné hotely a pensionáty. Noclehárna stud. v domě p. Kytky.
- Eisenstrass**, stan. odtud k Jezer. Myslivně 1 hod. Stud. Nocl. Kl. Č. T. v Hamrech »zum frischen Keller.
- Ferdinandovy Lz.** u Vimperka.
- Frimburk**. Ls. 700 m. Stanice Schwarzbach-Hůrky $2\frac{1}{2}$ hod.
- Glöckelberg** (854 m) Ls. na Schwarzenberské stoce, 1 hod. od stan. Hor. Planá.
- Hamry - Eisenstrass** viz Eisenstrass.
- Helfenburk**, zříc. 2 hod. z Bavorova. V.
- Herštejn Nový**, zříc. $\frac{1}{2}$ hod. od Rýžberka. Viz Kdyně.
- Hiršberg** (860 m). Ls. pod Tristoličnou Horou. Stan. Želnavá.

- Hluboká**, čes. městys s nádher. zámkem. Lovčí zámek Ohrada s museem Schwarzenberským. Ls.
- Horáždovice**, starob. české město Ls. Východ. na *Pracheň* a Rabí. Blízko Lz. sv. Anny.
- Hořice** (Höritz), něm. ves při trati Budějov. Želnavské. Proslula v nov. době pašijovými hrami vesničanů. Podnik aranžuje Böhmerwaldbund. Ls.
- Hrádek u Sušice**. Sídlo Fr. Pravdy (P. Vojt. Hlinka).
- Husa** (Gans), zříc. nad Blanici, od Prachatic 2½ hod., z Volar 1½ hod.
- Husinec**. Rodiště mistra Jana Husa. Starobylý městys nad Blanici. 1695 čes. obyv. Ls.
- Chvalšiny**, něm. místo s českou menš. Ls. 1¼ hod. od stan. Kájova.
- Janovice**, čes. městys. V okolí zříc. hradu Klenové a Opálky.
- Javorské Jezero** pod Javorem. Z Eisensteinu 3 hod. Ve výši 934 m s výměrou 26·5 ha. Hostin. Lodka.
- Kamenné Moře**. Balvany posetý hřeben Jezerní Stěny. 1343 m.
- Kašperk**, zříc. nad Kašp. Horami. Viz tyto.
- Kašperské Hory**. Býv. horn. mės. s větš. něm. Česká Beseda a Pošumavská záložna Východiště ku zříc. Kašperku; na Záluží myslivna s ústavem pro umělý chov ryb. Ls. Český hotel.
- Katovice u Strakonice**. Levné Ls. Les a koupale blízko. O. N. J. P.
- Kdyně Nová**, české místo v malebné krajině. Ls. Východ. na Rýžmberk a Herštejn. Blízko kostelík sv. Václava na Brůdce.
- Kirchberg**, 2 hod. od Regen na báv. straně se skvostnou V.
- Klammerloch** viz Bílá Strž.
- Klatovy**, starobylé město. K. Č. T. Ls. Pěkné procházky a výlety. V okolí vyhl. na Sumavu.
- Klářino Údolí** na Vydře s malebnými peřejemi. Přístup od Mádrů neb Rejštejna.
- Klenové**, zříc. ½ hod. od Janovic.
- Komošín**, zbytky tvrze u Klatov.
- Kratochvíle**, druhdy zámek Rožmberský, ½ hod. od Netolic.
- Krumlov**. Město na Vltavě se starobylým zámkem. Česká menš. Sídlo česk. spolků v hostelu u Růže; zde také stan K. Č. T. V okolí viz Kleť a Červený Dvůr.
- Kubice Česká**, chodská ves na rozhraní Šumavy a Čes. Lesa. Pensionát Krásnohorská pod Čerchovem a pens. na Kovárně. Ls.
- Kuglwaid**, zříc. ¾ hod. od Brloha.
- Kunžvart** (také Kušvarda). Něm. městys blíž hranic. poblíž zřícenina hradu s pěkn. vyhlídkou a *Schlösselberg* s částečnou vyhl. na Plockensteinské poh. a Alpy. Ls.
- Kvildy** (Aussergefild). Ves ve výši 1058 m, 4 hod. od Vimperka. Ls.
- Laka**, jezero ve výši 1096 m u Hůrek blíž Eisensteinu. Vým. 3·5 m. Z Eisensteinu 1½ hod. Vrchol hory »Laka« 1339 m.
- Lenora**. Ves, 739 něm. obyv. — Sklárna. Levný host. Stanice v místě. Ls.
- Libnič u Čes. Budějovic**. Sírné Lz. Též železitá voda. Miner. zřídlo. 1½ h. Ls. v lesnaté poloze.
- Lichtenegg** (707 m), 2 hod. od Kötzingu v Bav. lese, stará zříc. Pěkná V.
- Loučim**, ves u Janovic. Zde odpočívá básník Rud. Mayer.
- Mádr**, osada s 50 něm. obyv. 989 m při stoku potoků, tvořících *Vydru*. Výborné východiško pěkn. výletů.
- Markétiny Lázně** u Prachatic pod Libínem. Lz. a Ls.
- Menštein** viz Dívčí Kámen.
- Mýto** (Mauth), ves ve výši 821 m. Ls. Spoj. omnibusem z Freyungu.
- Němčice u Zlivi**. Skrovné Ls. blíž lesů a rybníků.

- Netolice**, čes. mesto. Stan. v místě. Ls.
- Neuthal**, myslivna na úpatí Třístoličné Hory. Přístup od Ces. Trub. Východ. k Plöckenstein. Jezeru.
- Nová Pec**. Ves na průplavu Schwarzenberském. Dobré východiště k jezeru plöckensteinskému a na Horu Třístoličnou.
- Nýrsko**, město nad Úhlavkou 1588. obyv. větš. něm. Brusírný skla. výroba krajek. Východiště ku zříc. *Bajreku*, do *Bystřice*, na *Osek* (bav.) *Brennet*, *Panciř* a j.
- Ohrada** viz Hluboká.
- Olšov**, výletní místo u Sušice. Zámek hr. Chotka s příst. parkem a dobr. rest.
- Opálka**, zříc. u Strážova blíže Janovic.
- Petrovice** u Sušice. Levné horské Ls. Hojně vycházky; blízko Lz. Vodolenka. Knihovna 1000 děl.
- Planá** (také Hor. Planá); 781 m městys. něm. Ls. V *Grünwebrovu* host. Stanice K. C. T. Žel. stan. dráhy Budějovice - Želnavské. Pošt. spoj. na Krumlov.
- Plöckenstein**, žulový vrcho 1378 m těžko dostupný se skrovnou vyhlídkou.
- Plöckensteinské Jezero**. 1090 m vým. 10 ha. hloubka 50 m. Jezerní stěna 220 m s pomníkem něm. básn. Stiftera, rodiče ve Plané. Přístupné od Nové Peci. od Plané a Želnavy přes Hirschberskou myslivnu. od Neuthalu.
- Polen**, starob. městys u Klatov rodiště J. F. Sumavského.
- Prachatic**. Starobylé město s obyv. částečně českým. Stan. dráhy k Vodňanům. Česká Beseda v Nár. Domě. Ls.
- Prácheň**, zříc. star. hradu u Horažďovic. V.
- Prales Lukenský**. Zbytek původního pralesa, 47 ha velký mezi Vimperkem, Prachaticemi, Volary a Kunžvartem.
- Prameny Vltavy** $\frac{3}{4}$ hod. cesty z Bučiny. $2\frac{1}{4}$ z Mádru.
- Prášílské Jezero** mezi Polední Horou a Jezerním Hřbetem, 1 h. od Prášil. Vým. 4 ha.
- Prášily** (879 m), $2\frac{1}{2}$ hod. od Eisenštejnu. Ls.
- Prokopův pensionát** viz Špičák.
- Protivín**. Křižovatka drah. Ls.
- Průplav Schwarzenberský**. Přístup od Neuthalu a Hirschbergu.
- Pušperk**, zříc. $\frac{1}{2}$ hod. od Poleně u Klatov.
- Rábí**, zříc. u stan. Žichovice-Rábí.
- Rabenstein**, villa ve skvostné poloze (676 m), $\frac{3}{4}$ hod. od Světlé (Zwiesel) Ls.
- Rejštejn Dolní** (Unter Reichenstein). Býv. horn. město nad Otavou. Něm. Ls.
- Rokelské Jezero** pod Roklanou ve výši 1074 m na bavorsk. půdě. Vým. 18 ha. Při výto. ochr. chýše a občerstvení.
- Rumelsberg**, $\frac{1}{4}$ hod. od Schönbengu na bav. straně. Z nejstarších zřícenin Bavorského Lesa.
- Rožmberk**. Starobylé město na Vltavě se starým hradem Rožmberským a Novým Zámkem nyní hr. Buquoye. 1296 něm. obyv. Ls.
- Runding-Haidstein**, mal. zříceniny $\frac{3}{4}$ a 2 hod. od Chamu v Bav. lese. V. Rs. Také v místě stanice.
- Ruchomberk**, zříc.-hradu 1 hod. od Poleně u Klatov.
- Rýžmberk**, zříc. hradu, $\frac{1}{2}$ hod. z Kdyně. Vyhl. Občerstvení.
- Seewiesen**. (842 m) 2 hod. od Běšin. Něm. Ls.
- Schwarzbach**. Stanice tratě Budějovicko-Želnavské. Doly a tuhu.
- Strakonice**, starob. české město Ls. Průmysl stávkářský a výroba fesů. Rodiště Čelakovského. V okolí pěkně vyhl. na Sumavu.
- Sudoměř**. Bojiště prvního vítězství Žižkova r. 1420.
- Sušice**. Starobylé české město Stanice dráhy. Stan. K. C. T. u Arcivévody Štěpána. Ls. Zemský ústav pro chov lososů. Vych. pěkn. výletů. O. N. P.
- Sv. Markéta**. Lázně $\frac{1}{2}$ h. od Prachatic. Dvě láz. budovy. Villy. Léčba proti rheumatismu, vadám

- srdečním, nemocem nervovým a tuberkolose.
- Píčíák.** Ls. ve výši 1000 m. Klim. stan. Pensionát Prokopův.
- Stěkeň.** Ls. s parkem a lesem. Koupele v Otavě. Pitná voda želez. Levné. O. N. J. P.
- Tannaberg** v průsmyku všerubském, $\frac{3}{4}$ hod. od N. Kdyně. Ls. Maj. Kl. C T. v Domažlicích.
- Tussety** Ves. 264 něm. obyv. Továrna na resonanční prkna. Schwarzenberský ústav pro chov pstruhů. Od Tusetského hrádku vyhl. na poh. Plöckensteinské, hory sv. Tomáše a poh. Želnavské.
- Ústí u Strakonic.** Ls. v lesnaté poloze. Strava levná. Hojně vyhládky O. N. J. P.
- Velhartice,** městys s 1200 obyv. větš. čes. Zříceniny hradu, V. s blízku. Ls. Lesy a koupele blízko. Byt příjemný a levný. O. N. J. P.
- Česká Jedle.** viz Debrník.
- Vimperk.** Starobylé město, 5000 obyv. větš. něm. Česká Beseda ze Zlaté Hvězdy. Sklářny. Hrad. Pošt. spojení k Prachaticům, do Kvildy a do Kunžvartu. Východ. na Boubín a do pralesa. Ls.
- Vitavice Dolní.** Městys nad Vltavou. 405 něm. obyv. Dobré a levné host.
- Vitavice Horní** (813 m). Ls. na svahu Boubína, $\frac{1}{4}$ hod. od stanice.
- Žabovřetice,** lázně u Sušice, na lesnatém svahu Svatoboru. Letní byty.
- Volary.** Starobylé město. 3000 ob. něm. Řezbářská škola. Dobré pošt. spoj. Levný host. »Hans Sitter«.
- Volyň,** česk. město nad Volyňkou s 2742 obyv.
- Všeruby** něm. Ls. v průsmyku všerubském, 1 hod. od Nové Kdyně.
- Vyšší Brod.** Město nad Vltavou v blízkosti Čertovy Stěny, se starobylým velkým klášterem Cisterciáků. 1479 něm. obyv. Villy. Letní byty navštěvované Němci z Prahy a Lince.
- Weissenstein,** velmi malebná zříc. na hav. valu křemenném. 1. hod. od Regen.
- Zadov u Vimperka.** Ls. v lesnaté, zdravé krajině. Levné.
- Zdíkov.** Český městys. 1650 obyv. Zámek hr. Thuna. Ložisko křemene. Ls. v šumavských lesích ve zdravé poloze. Byty levné a strava nikoli drahá. Hojně výtety. O. N. J. P.
- Zelená Lhota** (Grün). Ves. stan. dráhy. 628 m v pěkné poloze na úpatí hory kravařské. Nejlepší východ. na Brennet a Jezerní Horu.
- Zlatá Koruna,** čes. ves. se zříc. kláštera Cisterciáků a starob. basilikou s náhrobkem Otakara II. Stan. dráhy Budějovicko-Želnavské. Ls.
- Želnavá** (768 m), $\frac{3}{4}$ hod. od stan. Ls. Dobrý hotel Muhr.

Poznámky. Nejkrásnější vyhlídky poskytují: *Klet, Vítkův Kámen, Liščí Louka a Sv. Vintíř i Svatobor.*
 Nejskvělejší horské partie nalézáme v *Královském Úvozě*, v okolí *Mádru*, na *Vltavě k Vyššímu Brodu* a na *Ždře v údolí Klářiň nad Rejštejnem.*

Stanice (neb odbory) a stud. noclehárny (st. N.) Klubu Čes Turistů.

(*n* = nocleh, *oč* = občerstvení, *d* = dozorce, *hs* = hostinec, *l* = lože, *zn* = nocleh z nouze, *s* = snídaně, *ob* = oběd, *v* = večeře, (číslo v závorce značí večeři dražší, masitou), *č* = čas, kdy je nocl. otevřena). — Průkaz: Vysvědčení školní nebo legitimace školy, ověřená Kl. Č. T. v Praze.

- Antigl** u Rehbergu. St. N. u p. K. Pauknera: *n.* a *o.* za mírnou cenu, *d.* p. Hála (viz Rehberg).
- Bavorov**, st. N. v *hs.* J. Kubička: 2 *l.*, 2 *zn.* bezplatně, *s* = 20, *ob* = 60–80, *v* = 36 (52–60), *č* = stále.
- Čes. Kubice**. St. N. pens. Krásnohorská *d* sl. M. Poppeová, učitel v Plzni. 4 *l* a *s* bezplatně. *ob* = 60, *v* = 44 (70) *č* = $\frac{1}{8}$ – $\frac{1}{9}$.
- České Budějovice**, st. N. v české opatrovně, Klaudiova ul. *d* p. K. Mottl. pokl. zál. 5 *l* bezpl., *l* v *hs* »u Tři Kohoutů« 60 h., tamtéž *s* = 24, *ob* = 70, *v* = 24 (50) bez piva.
- Český Krumlov**, St. N. *hs* »u Růže.« *d* úředníci českokr. záložny. 40 *l* a 20 *z* po 40; *s* = 24, *ob* = 80, *v* = 50, *č* = celý rok.
- Domažlice**, st. N. v budově c. k. gymn., *d* M. Duffek, jednat. Kl. C. T. 8 *l* bezpl.: v *hs* »u Čern. Koně« (Stanice Kl. Č. T.) *s* = 24, *ob* = 80, *v* = 40 (dle listku), *č* = $\frac{1}{12}$ – $\frac{1}{14}$.
- Eisenštejn**, st. N. villa Maria. *d* p. Kytka, c. k. prof. v Plzni, (maj. villy); 8 *l* a 2 *zn* bezpl. v domě neb *hs* Urbanově, Bruckdorfově neb v pens. Tieglově *s* = 20, *ob* = 60–70, *v* = 34–44 (54–64); *č* = $\frac{1}{12}$ – $\frac{1}{14}$.
- Filipova Huf** u Mádrů; st. N. v *hs* Spitzenbergrově; *d* p. Hála v Rehbergu; *oč*.
- Hamry** pod Jez. Horou; st. N. v *hs* »zum Ossehammer« $\frac{1}{4}$ hod. již od kostela a u E. Denkscherze. 12 *l.*, 12 *zn* bezpl. *ob* = 72, *v* = 32–44 (72), *č* = celé léto.
- Horáždovice**, st. N. v *hs* »u Zlatého Jelena«, *d* St. K. Vydra, učitel, *l* po 1 K, *zn* po 12 h *s* = 20, *ob* = 80, *v* = 36 (52). *č* = $\frac{1}{7}$ – $\frac{1}{17}$.
- Husinec**, st. N. v ob. *hs* *d* F. Sobr. řed. školy. 8 *l* a 6 *zn* bezpl. *s* = 24, *ob* = 60–80, *v* = 36 (52–60). *č* = stále.
- Javoří Pila** (Ahornsäge) u Rehbergu. St. N. v *hs* »u Tetřeva«, *d* M. Hála (viz Rehberg). 5 *l* po 70, 5 *zn* po 30, *s* = 20, *ob* = 60, *v* = 40 (50), *č* = celé léto.
- Kašperské Hory**, st. N. v *hs* Skálově. Náměstí; *d* p. A. Cimburá c. k. soud. adjunkt; 6 *l* po 50, 6 *zn* po 20, *s* = 24, *ob* = 42–80, *v* = 40 (64), *c* = stále.
- Klatovy**, st. N. ve škole divčí, *d* p. Šiman, lékárník, 4 *l* bezpl., u školníka, *s* = 20; *č* = $\frac{1}{12}$ – $\frac{1}{14}$.
- Nová Kdyně**, st. N. v radnici; *d* p. J. Hlavsa, c. k. poštmistr. 8 *l* bezpl., v *hs* »u Modré hvězdy« *s* = 20, *ob* = od 60, *v* = od 40 (50), *č* = $\frac{1}{12}$ – $\frac{1}{14}$.
- Petrovice u Sušice**; st. N. v *hs* J. Luhana. *d* p. A. Malkovský, uč. 2 *l* po 20, 2 *zn* po 10; *s* = 16, *ob* = 65, *v* = 38 (60), nebo chudým od odb. N. J. P. bezpl. *č* = stále.
- Pocínovice**, st. N. ve škole, *d* p. M. Tichý, říd. uč. *l*, *zn* a *s* bezpl. v *hs* Šleisově *ob* = 60, *v* = 30, v *hs* V. Kříže 3 *l* po 30, 2–3 *zn* po 20, *s* = 20, *ob* = 60, *v* = 42, *č* = $\frac{1}{12}$ – $\frac{1}{14}$.
- Prachatic**, st. N. v Nár. domě; *d* těl. jedn. Sokol, 10 *l* po 60–80, 6 *zn* po 50, *s* = 20, *ob* = 50–70, *v* = 24 (30–50), *č* = celé léto.
- Rábí**, st. v *hs* »u Bílého lva«; *d* p. V. Janout, 3 *l* po 40, 10–20 *zn* po 10, *s* = 20, *ob* = 70, *v* = 40 (50), *č* = stále.
- Rehberg**, st. v *hs* p. Hofmanna, *d* p. M. Hála, polesný ve Weitfälleru u Kvildy; 10 *l* po 70, 20–30 *zn* po 30, *s* = 20, *ob* = 60, *v* = 40 (50), *č* = stále.
- Stachy**, st. v *hs* »u čes. lva«, 5 *l* po 60 (strava levná), »u Rybaků« 2 *l* po 60, 5 *zn* po 20, *s* = 24,

- ob* = 70, *v* = levně (až 44); *d* p. P. J. Zuna. *č* = celé prázdniny.
- Strakonice**, st. N. ve škole stávkářské, *d* p. B. Schiebl, c. k. cejchovní; 6 *l* a s bezpl.; v *hs* »u Vorlů« (průkaz od dozorce), u pí. Brabcové, u p. Třeštika, *ob* = 60, *v* = 32 (52).
- Strážov**, st. N. v *hs* »u Zlat. jelena«, *d* p. MUDr. K. Seichert, 2 *l* po 40, 6 *zn* po 10, *s* = 20, *ob* = 70, *v* = 40 (50), *č* = $\frac{1}{7}$ — $\frac{1}{10}$. a v *hs* J. Soukupa, *d* p. Fr. Je-linek, jedn. O. N. J. P. 2 *l* po 60 4 *zn* po 20, *s* = 24, *ob* = 70, *v* = 30 (40), *č* = $\frac{15}{7}$ — $\frac{15}{9}$.
- Sušice**, st. N. ve škole, *d* p. V. Maštovský, obchodník, *l* bezpl., za čist. 20; v *hs* »u arciv. Stě-pána« neb »v Čapovně« *s* = 28, *ob* = 1 K, *v* = 60 (80), *č* = $\frac{15}{7}$ — $\frac{15}{9}$.
- Špičák**, st. N. pens. Prokopův, *d* p. J. Prokop. 15 *l* po 60 (5 bezpl.), *s* = 24, *ob* = 80, *v* = 50 (70) *č* = stále.
- Tannaberg**, st. N. v chýši u kostela, *d* p. M. Duffek v Domažlicích; 3 *l* bezpl. *s* = 20, *ob* = 60, *v* = 40 (60), *č* = stále
- Vchýnec-Tetov** u Rehbergu: st. N. v *hs* J. Fürcha, *d* M. Hála (viz Rehberg), 5 *l* po 70. 5 *zn* po 30, *s* = 20, *ob* = 60, *v* = 40 (50), *č* = stále.
- Vimperk**, st. N. v *hs* »u zlaté Hvězdy«, *d* p. J. Mašek; 10 *l* po 80; *s* = 24, *ob* = 70, *v* = 40 (60), *č* = stále.
- Vodňany**, st. N. ve škole; *d* p. Zd. Vaněk, lékárník; *l* bezpl.
- Všeruby**, st. N. v *hs* p. Fr. Mat-hausera, *d* p. Kolbek, lesní. 2 *l* po 40, *zn* s peřinami po 20, *s* = 24, *ob* = 60, *v* = 32 (52) *č* = celé léto.
- Zdíkov (Velký)**; st. N. v *hs* »u Bí-lého lva«, »na Poště«, a u »Te-třeva«, 6 *l* po 40. 10 *zn* po 10, *s* = 20, *ob* = 74, *v* = 36, (48) *d* p. Fr. Fišer, učitel. *č* = celé léto.
- Želnavá**, st. N. v *hs* Muhr u nádr., *d* p. T. Holub, předn. stan. 8 *l* po 1 K, 20 *i* více *zn* po 20, *s* = 30, *ob* = 60, *v* = 40 (52), *č* = stále. Příchod třeba oznámiti den předem.

Cestovní rozvrh.

Nejlepší východiska pro cestu a výlety Šumavou jsou :

Eisenstein (pro Král. Hvozd) a některé stanice od Eisensteinu ke Klatovům, *Sušice* a *Vimperk* (pro Pláně č. Kvildy), *Vyšší Brod* a *Želnavá* (pro Pohoří sv. Tomáše a hřeben Plöckensteinský), *Budějovice*, případně *Krumlov* (pro *Blanský Les*). Orientační trati z české strany jest spojení z Budějovic přes Horažďovice na Sušici a dále na Klatovy a Domažlice. Dostihnouti některé z naznačených míst ze středu země (z Prahy) vyžaduje půl až i celého dne nebo jedné noci. Čas tento v následujících rozvrzích není počítán. S použitím dvou nocí lze vykonati i několik jednodenních výletů z Prahy. Stanovili jsme celkem 8 následujících hlavních tratí, jimiž také (dle římských číslic) označeny jsou tratě připojené orientační mapky:

I. Budějovice, Hluboká, Nakří-Netolice, Vodňany, Protivín, Strakonice, Horažďovice, Sušice, Klatovy, Janovice, Domažlice, Brod n. L. s prodloužením až do Chamu a odtud přes Kötzing do Lamu.

II. Janovice, Eisenstein-Deggendorf s odbočkami na Viethtach a Grafenau a z Eisensteinu na Glaserwald. Hartmanice, Sušici.

III. Eisenstein, Prášily (Stubenbach), Mádr, Kvilda, Kunžvart, Lenora a Kunžvart, Čes. Trouby, Neuthal, Hora Třístoličná.

IV. Sušice, Rejštejn, Mádr (nebo Prášily údolím Křemelné).

V. Sušice, Kašperské Hory, Vimperk, Strakonice, Vimperk, Volary, Freyung.

VI. Vodňany, Prachatice, Volary, Želnavá.

VII. Budějovice, Želnavá, Volary s odbočkami: Želnavá, Hora Třístoličná (s prodloužením do Pasova), Hor. Planá, Glöckenberg, Ulrichsberg, Aigen a Schwarzbach—Hůrky, Dol. Vltavice—Aigen.

VIII. a) Budějovice, Krumlov, Rožmberk, Vyšší Brod, Frimburk, Sv. Tomáš, Vltavice Dolní, *Planá*, nebo Aigen. b) Krumlov-Frimburk.

IX. Krumlov, Chvalšiny, Prachatice, Husinec, Vimperk, Kašperské Hory, Hartmanice, Velhartice: a) Velhartice, Klatovy. b) Velhartice, Strážov, Janovice.

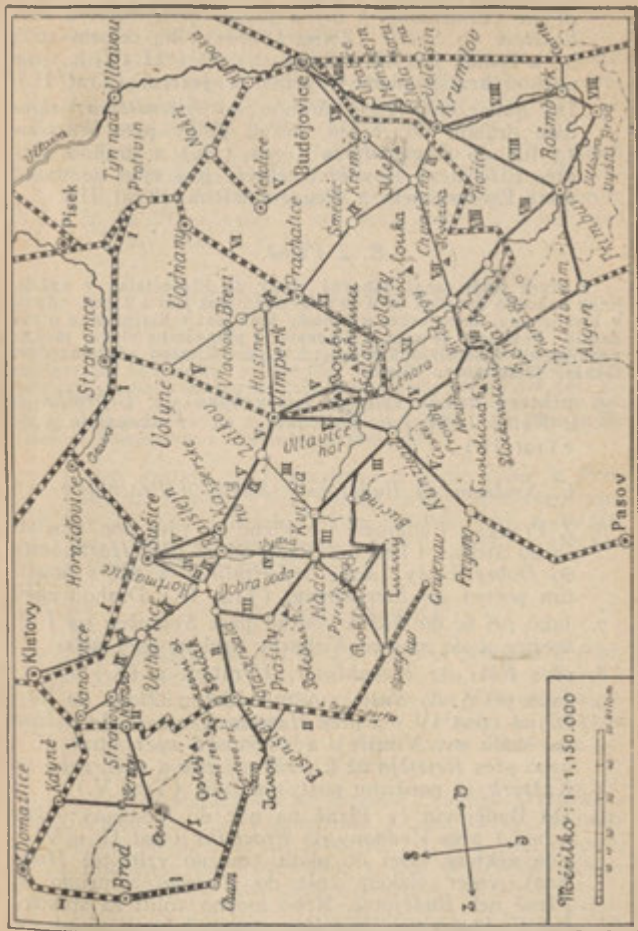
Výlety jednodenní.

A. Z Prahy směrem na Eisenstein.

1. Drahou do *Zelené Lhoty* (Grün, večerní vlak přijede tam k 3. hod. ranní). Odtud přes *Brennet*, *Můstek*, a *Panciř* na *Špičák* (k Prokopovu pensionátu) 3½ hod. Od Prokopa k *Černému Jezeru*, *Čertovu Jezeru* a do *Eisensteinu* (3 h., po případě s nadcházkou od Čertova Jezera ke Gírgelbaurovi 2¼ h.)

Z Eisensteinu opět po 12 hod. v noci. Pro pohodlnější výlet níky stačí první nebo druhá polovina tohoto výletu. (Trať II.)

2. Drahou do stanice *Špičáku* (po 3. hod. ráno); odtud jako při 1. do *Eisensteinu* (3 h.). Dál přes *Javorské Jezero* na *Javor* (3½ h.) a od Jezera zpět povozem (napřed objednaným) do Eisensteinu; nebo pohodlnější mohou i směrem tím jeti až k jezeru. (Trať II.)
3. Drahou až do *Eisensteinu*. Odtud celodenní výlet přes *Horní Thurmhof* na *Javor* a k *Javorskému Jezeru* (4½ h.); odtud zpět do Eisensteinu (3 h.); statní chodci mohou dále přes Javorskou Jezerní

Orientální mapka Šumavy (trati I.–IX).

- Stěnu a »*Divokým Luhem*« (Wilde Au) do *Boží Mysli* (Bodenmais 3 h.) a přes *Hühnerkobel* a *Rabenstein* do *Světlé* (Zwiesel, opět 3 h., celkem 10¹/₂ h., k čemuž jest 18 hodin času). O 1 až 1¹/₂ h., jest pochod kratší, jdeme-li přímo k Jezeru. (Trať II.)
4. Do *Bavorského Lesa* drahou do *Eisensteinu*; ráno dále drahou do *Regen*, odtud pěšky přes *Ruselku* (3 h.) do *Deggendorfu* (opět 3 h.) a drahou zpět přes *Eisenstein*. Rovněž i některý jiný výlet ze stanic mezi *Eisensteinem* a *Deggendorfem*. (Trať II.)

B. Z Plzně.

Z Plzně jezdí ranní zábavné vlaky do *Eisensteinu* v neděli, jinak každého dne vlak až k 10 hod. dop., jenž jest o 2. hod. odpol. v *Eisensteinu*, nebo večer o 6. hod., jenž jest v *Eisensteinu* o půl desáté. Použije-li se zpět z *Eisensteinu* půlnočního vlaku, možno podniknouti v neděli dobře výlet č. 1., 2. i 3. nebo některou část těchto. Jinak možno učiniti

5. některý menší výlet z *Eisensteinu* do *Debrníku* a k *Velké Jedli*, na *Fallbaum*, na *Falkenstein* a p. (Trať II.)

C. Směrem na Budějovice, Sušici a Prachatice.

6. Z Prahy, z Budějovic i z Plzně lze přes noc dostati se do *Sušice*. (Trať I.) Ráno odtud přes *Hartmanice* do *Dobré Vody* (skála sv. *Vintíře*) a dál s použitím pošty) do *Eisensteinu*. (Trať II.) Drahou zpět.
7. Jako při 6. do *Sušice*, odtud přes *Svatobor* na *Velhartice* a do stanice *Kolínce*; drahou zpět nebo
8. přes *Rábí* do *Horažovic*. (Trať I. a IX.)
9. Jako při 6. do *Sušice*; odtud údolím *Otavy* do *Rejštejna* (trať IV.) a přes *Hartmanice* (je-li dosti času na skálu sv. *Vintíře*) a *Petrovice zpět* (trať II.), nebo přes *Rejštejn* až k *Čeňkově pile* a zpět, nebo na *Kašperk* (s použitím pošty) a zpět. (Trať V.)
10. Do Budějovic (z Plzně na noc do *Vodňan*); ráno 5 hod.) přes *Vodňany* do *Prachatic* (trať II. a VI.). Zde některý výlet do okolí (možno vzíti též *Husinec*), večer vlakem zpět do *Vodňan* a přímo do *Plzně* neb *Budějovic*. Nebo možno voliti za stanoviště *Vodňany* neb *Nětolice* a podniknouti odtud vyhládku na *Helfenburg* neb *Kratochvíli*.

11. Do *Budějovic*, ráno *Želnavskou* dráhou do *Vrábče*, odtud na *Menštejn* a *Kleť*. (Trať VIII.) Večer vlakem ze *Zlaté Koruny* zpět.
- 12.—14. Do *Budějovic*, odtud výlet na *Hlubokou* (trať I.) a přes stanici *Záměstí* do *Prahy*, nebo 13. drahou *Želnavskou* do *Krumlova* a večer zpět, nebo 14. drahou státní do *Rožmberka* a večer zpět.
15. Z *Prahy* večer přes *Budějovice* do *Cartlí*; odtud ráno poštou do *Vyšš. Brodu*. (Trať VIII.) Zde výlet k *Čertově Stěně* a zpět buď odpoledne vlakem v 5 h. (v Praze večer v půl des.) nebo až o půl noci (v Praze ráno v 7 h.)

Výlety dvoudenní.

(N = nocleh.)

16. Výlety jednodenní pod č. 1—14 uvedené, většinou jsou namahavé pro vzdálenější turisty tím, že nutno noce vynaložiti i lze je velmi snadno kombinovati jako tury pohodlnější na dva dny. Ku př. výlet č. 1. takto: místo v noci jedeme z *Prahy* až ráno do *Zel. Lhoty*, odtud do večera k *Prokopovi* na *Špičák* (N.). Ráno podle jezer do *Eisensteinu* a odpoledne drahou zpět.

- 17 1. den drahou do *Eisensteinu* a podle *Jezek* k *Prokopu* na *Špičák* (N.) Odtud druhý den ráno přes *Černé Jezero* a *Bílou Strž* na *Jezerní Horu* a do stanice *Hamrů-Eisenstrassu* (5^h—6 hod.). Drahou k *Plzni* zpět. (Trať II.)

Výlety třídenní.

18. 1. den drahou do *Zelené Lhoty*, přes *Brennet* a *Pancíř* k *Prokopu*. 2. den jako při 16. na *Jez. Horu* a do *Hamrů*. Odtud drahou večer do *Eisensteinu*. 3. den buď podle jezera *Čertova* a *Černého* k *Prokopu* a na stanici *Špičák* nebo k *Javorskému Jezeru* na pohraničné nádraží zpět. (Trať II.)
19. 1. den na stanici *Špičák* a podle *Prokopa*, *Černého* a *Čertova Jez.* do *Eisensteinu*. 2. den. Přes *Javorské Jezero* do *Boží Mysli* jako při výl. č. 3. (po případě s odbočkou do *Rieslochu*). 3. den do *Světlé* (*Zwiesel*) a drahou zpět přes *Eisenstein*. (Trať II.)
20. 1. den. Do *Sušice*, prohlídka města. (Trať I.) 2. den přes *Hartmanice* a skálu *Sv. Vintíře* (s po-

- užitím pošty) do *Eisensteinu*. 3. den některý menší výlet do okolí *Eisensteinu* a drahou zpět. (Trať II.)
21. 1. den jako při 20. 2. den. Poštou ráno do *Rejštejna*; odtud po *Vydře* a *Klářiným údolím* do *Mádru* (4 h.) (trať IV.) a *Kvildy* (1½ h.). 3. den ráno (v 5 h.) poštou přes *Zdikov* do *Vimperka* (4 hod.) a drahou do *Strakonice* a dále. (Trať III. a V.)
22. 1. den jako při 20. 2. den. Poštou do *Kašp. Hor*. Výlet na *Kašperk*. Poštou do *Vimperka*. (Trať V.) 3. den z *Vimperka* drahou k *Strakonici*ům. (Trať V.)
23. 1. d. do *Strakonice* a *Vimperka*. (Trať V.) 2. Výlet do *pralesa* a přes *Šatavu* a *Lenoru* do *Volar*. (Trať V.) 3. den ráno drahou do *Prachatic* a do *Vodňan*. (Trať VI.)
24. 1. d. přes *Záměstí* a *Hlubokou* do *Budějovic*. (Trať I.) 2. Přes *Menštejn* na *Klet* a do *Krumlova*. 3. den *Krumlov* a *Rožmberk*. (Trať VIII.)
25. 1. d. dráhou až do *Želnavy*. 2. den na *Liščí Louku* a do *Volar*. 3. den drahou do *Prachatic* a dál do *Vodňan*. (Trať VI.)

Výlety čtyřdenní až pětidendní.

Výlety třídenní, uvedené pod č. 21–25 doporučuje se kombinovati také na 4–5 dní, při čemž možno dílema podniknouti některé vděčné odbočky, z *Mádru*, *Kvildy*, *Vimperka*, *Volar*, *Želnavy*, *Prachatic*, *Strakonice* atd., dilem možno vykonati příjemnější tratě, jež jinak nutno projeti poštou. Kromě toho lze podniknouti ještě některé výlety vzdálenější.

27. 1. d. Drahou až do *Vimperka*. (Trať V.) 2. den odtud ráno přes *prales* do *Šatavy* a přes *Lenoru* do *Čes. Trub*. 3. den povozem do *Neuthalu* (povoz pošle se na *Hiršberg*y) a přes *Třístoličnou Horu* a *Plöckenstein* do *Hiršbergů* a *Želnavy*. (Trať VIII.) 4. den ze *Želnavy* drahou zpět. (Po případě s některou odbočkou.)
28. 1. den do *Budějovic* a na *Klet*; odtud na noc do *Krumlova*. 2. *Krumlov* a *Rožmberk* a na noc do *Vyššího Brodu* (vše povozem). 3. den. K *Čertově Stěně* a přes *Frimburk* (*Vítkův Kámen*) do *Plané* (povozem). 4. den drahou zpět na *Budějovice*. (Trať VII.)
29. 1. a 2. den jako č. 27. však do *Kunžvartu* 3. den z *Kunžvartu* přes *Bučinu* k *pramenu Vltavy* a přes

Kvildy do Mádru. (Trať III., 7 $\frac{1}{4}$ h.) 4. den. Z *Mádru Klářiným údolím* k *Čeňkově pile* a přes *Rejštejn* do *Sušice*. (Trať IV.) 5. den ze *Sušice* drahou zpět.

30. 1. a 2. den jako při č. 17. 3. den z *Eisensteinu* přes *Fallbaum* do *Prášil* (Stubenbach) a dál přes *Polední H.* do *Mádru* (8 hod.). 4. den z *Mádru* přes *Kvildy* do *Kunžvartu* (Trať III.) jako 3. den při č. 29.). 5. den z *Kunžvartu* (6 km. do *H. Vltavice* poštou a drahou na *Vimperk*.

Cesty týdenní.

31. Výlety, uvedené pod č. 27—30. lze snadno prodloužit na týden, zdržíme-li se místy trochu déle, nebo místo vozmo proděláme některé partie pěšky neb s odbočkami, nebo prodloužíme-li některé tratě přes hranici na stranu bavorskou.

32. Zejména výlet č. 30. lze tím zdokonaliti, že 4. den z *Mádru* podnikneme cestu na *Roklan* a od *Rokelské Chalupy* přes *Pürstling* na *Luzný* a do *Bučiny*. 5. a 6. den věnujeme cestě přes *Kunžvart* a *Vimperk* zpět. (Trať III.) (Možno ovšem voliti také cestu přes *Šatavu* a prales boubínský.)

Kdo chce za týden shlédnouti aspoň hlavní body celé *Šumavy*, nechť běže se následovně:

33. 1. den drahou až do stan. *Špičáku*, odtud k *Prokořu* a podle jezer do *Eisensteinu*. (Trať II.) 2. den z *Eisensteinu* přes *Fallbaum* do *Prášil* a přes *Polední Horu* do *Mádru*. 3. den na *Luzný* a do *Kunžvartu*. 4. den z *Kunžvartu* do *H. Vltavice* a drahou do *Kub. Hutě*, odtud na *Boubín* a přes prales a *Kříž. Smrč* do *Volar*. (Trať III. a V.) 5. Z *Volar* přes *Liščí Louku* do *Želnavy*. (Trať VI.) 6. S použitím povozu do *Neuthalu* a odtud přes *Horu Trístoličnou* a *Plöckenstein* (povoz čeká opět u *Hiršbergů*) do *Plané* nebo na bavorskou stranu do *Freyungu*, *Aigen* nebo až do *Pasova* (trať V. a VII.).

7. den z *Plané* povozem přes *Frimburk* do *Vyššího Brodu* a drahou k *Budějovicům* (trať VII.a.)

(Vypustí-li se prales, nebo *Liščí Louka*, nebo *Plöckenstein*, získá se den a cesta učiní se pohodlnější.)

34. 1. den jako při č. 19. 2. den povozem přes *Glaserwald* na *Dobrou Vodu* s odbočkou na *skálu sv. Vintře* (trať II.) a dál přes *Rejštejn* a *Kašp. Hory* do *Vimperka* (trať IX.) 3. den přes *prales* do *Satavy*

a *Čes. Trub.* 4. den povozem do *Neuthalu*, pěšky přes *Třistol. Horu* a *Plöckenstein* do *Hiršbergu* (nebo na bavorskou stranu dle tratě VII.) a dál povozem do *Plané* (trať VII.) 5. den povozem přes *Frimburk* (*Vítkův Kámen*) do *Vyššího Brodu* (*Čertova Stěna*). 6. den přes *Rožmberk* do *Krumlova*. 7. den přes *Klet* a *Menštejn* do *Budějovic* (trať VIII.).

Okružní cesta celou Šumavou i Pošumavím mezi Budějovicemi a Domažlicemi.

Pořizujeme tuto jednotný plán, jehož východištěm jest krajní bod: Domažlice *) a konečným bodem po vykonání okružní cesty Sušice. Soudný turista dle toho, mnoho-li času své cestě věnovati může, snadno rozhodne, co měl neb mohl by vypustiti. Abychom věc ještě usnadnili, vyznačili jsme všechny body, jež by se vypoušteti neměly, písmem tučným.

Spojíme-li tratě, jichž řadové číslo je tučně vytištěno, získáme plán pro krásnou 14denní cestu Šumavou, kdežto jinak pohodlně dle tohoto plánu ji prodloužiti lze na 30 dní. Snadno se může cesta taková počasím nepříjemným i o několik dnů prodloužiti nebo zkrátiti.

1. Vlakem do **Domažlic**. Oběd, prohlídka města a malý výlet na Hrádek k pomníku Kozinovu. (1. den).
2. Z Domažlic na *Čerchov*, jenž poskytuje přehled valné části Šumavy a Čes. Lesa. Sestup (po případě drahou z Folmavy) do Brodu n. L. a drahou až do *Chamu*. (2. den.) Viz díl XI. Plzeň s okolím a Čes. Les.*
3. Z Chamu přes Kötzing na Watzelsteg*) a pohodlně za 1½ hod. na **Osí**. Sestup přes Všeruby a sv. Václava na Brůdku do **N. Kdyně** (1. den).
lav na Brůdku do **H. Kdyně** (1. den).
- 3b Kdo nechce na Osí, N. Kdyni a Nýrsko, zkrátí si snadno cestu, jede-li drahou dále až do Lamu a přes Jezerní Horu dojde na Špičák (dál č. 6.)
4. Z Nové Kdyně možno zajíti na *Herštejn* a *Rýžmberk* anebo jeti přímo do Nýrska i nastoupiti odtud cestu přes *Bajrek* na Zel. Lhotu (Grün) a přes *Brennet* a *Pančtř* na **Špičák** (1 den).
5. Pobudeme den na Špičáku učinivše výlet přes **Bílou Strž** na **Jezerní Horu** a vrátivše se opět k Prokopovi na noc.

*) Domažlice samy pojaty jsou již do jiného dílce průvodce „Plzeň s okolím a Český Les“.

6. Od Prokopa podle **Černého a Čertova Jezera**, dáme se do **Eisenštejnu**, kde ještě stačí čas na malou vycházku do okolí.
7. Nechceme-li zdržeti se déle v Eisenštejnu, podnikneme cestu přes **Javor** Rieslochem do Boží Mysli (Bodenmais) a odtud přes Rabenstein do Světlé (Zwiesel.)
8. Ze Světlé opět nabízejí se některé výlety, po případě až zajiždky k Dunaji do Deggendorfu pro toho, kdo má dosti času, jinak ale nastoupiti možno odtud cestu vlastní Šumavou buď:
 - 9a stranou bavorskou nejprve drahou lokální do *Spiegelau* nebo *Oswaldu* a odtud přes *Waldhäuser* přímo na **Luzný**, (4 hod.), nebo 3½ hod. na **Roklan** a přímo dále na **Luzný** (ještě 4½ hod.), sestup do *Bučiny* (podle hranic 2 ½ hod.) Pro statnějšího turistu 1 den).
 - 9b stranou českou nejprve drahou do Eisenštejnu (statnější, nebo kdo má více času, může ovšem jíti také pěšky 3 hod. přes **Falkenštejn**) a odtud přes **Fallbaum** a jezero *Laka* do *Prášil* (Nocleh). a přes *Prášilské Jezero* k Polední Hoře, Javoří Pile a do Mádru, odtud lze vystoupiti na **Roklan** a přes **Luzný** dojíti rovněž do *Bučiny*, 2—3 dny. (Kdo se v Mádru zdržeti může, neopomeň zajíti do *Údolí Klářina*.)
10. Z *Bučiny* přes *Bavorskou Almu* do **Kunžwartu**.
11. Z **Kunžwartu** do Česk. Trub, Tussetů a Neuthalu.
12. Výstup na horu **Třístoličnou** a **Plöckenstein**, k jezeru a na *Hiršberg*, odkudž možno opět voliti dvoji směr:
- 13a. Českou stranou přes *Horní Planou* a *Hůrky*—*Schwarzbach* do *Frimburka* (1 den) a druhého dne **Vítkův Kámen** (1 hod.).
- 13b. Bavorskou stranou podle *Schwarzenberské stoky* přes *Glöckelberg* na *Aigen* (1 den) a druhého dne 3 hod. na **Vítkův Kámen**.
14. Od *Vítkova Kamene* podle *Vltavy* do **Vyššího Brodu**.
15. Podle *Vltavy* na **Rožmberk** a **Krumlov** (po případě následujícího dne až do *Zlaté Koruny* a *Menštejna*).

16. Výstup na **Kleť** a Budějovicko-Želnavskou tratí at již z Adolfova, Zlaté Koruny nebo Krumlova do *Želnavy* a poštou do **Volar**.
17. Z **Volar** drahou přes **Lenoru** do **Zatuňky** pralesem na **Boubín** a sestup do **Vimperku**.
18. Z **Vimperka** do **Prachatic** (na *Libín*) a do **Husince**, odkudž přes
19. **Vodňany**, **Strakonice**, **Horažďovice** a **Sušici** (**Svato-bor**), po případě i **Nemilkov-Velhartice**, **Čáchrov**, **Strážov**, (**Klenové**) do **Klatov**, nebo návrat přes **Budějovice**.

Pokyny cestovní.

Doba cestovní a způsob cestování. Dobu pro cestu do hor třeba voliti zvlášť opatrně, nechceme-li se vydati v nebezpečí nezdaru a velkých svízeli s dešti. To platí zejména o Šumavě. Nejprůhodnější dobu naléztí lze v čase od polou června do polou září. Nejsou-li jaro neb podzim nepříznivy, možno i v druhé polovici září pěkné výlety učiniti. V červnu a v září bývá vůbec nejlépe vydati se na cestu; tu najdeme nejspíš několik dnů stálého počasí, vzduch jasný a pěkné vyhlídky. Chystáme-li se na delší výlet, pozorujme bedlivě tlakoměr, poměry větru a vlhkosti i zprávy ze stanic meteorologických. Nejlepší chvíle jest, nastává-li po delším počasí nepříznivém zlepšení, jež slibuje následkem dobrého větru býti trvalější. Nicméně i tu nutno se vždy připravit na případ, že nám třeba i několik dnů nastane deštivých. Vyhlídky jsou zpravidla nejlepší před nebo po východu slunce a odpoledne asi kolem 4. hod. S vrcholů bývá i pohled na východ slunce úchvatný, jest proto dobře míti na paměti dobu východu i západu slunce, jež dle evropského času jest:

	východ	západ		východ	západ
<i>v květnu:</i>	1.4 h. 35 m.	7 h. 30 m.		10.3 h. 56 m.	8 h. 23 m.
	10.4 > 19 > 7 > 45 >			20.4 > 9 > 8 > 12 >	
	20.4 > 3 > 3 > — >	<i>v srpnu:</i>	1.4 > 27 > 7 > 54 >		
<i>v červnu:</i>	1.3 > 50 > 8 > 16 >		10.4 > 41 > 7 > 38 >		
	10.3 > 44 > 8 > 24 >		20.4 > 58 > 7 > 17 >		
	20.3 > 44 > 8 > 29 >	<i>v září:</i>	1.5 > 18 > 6 > 51 >		
			10.5 > 33 > 6 > 30 >		
<i>v červci:</i>	1.3 > 48 > 8 > 29 >		20.5 > 50 > 6 > 6 >		

Kdo cestuješ pěšky, mějž především na zřeteli, abys měl pohodlnou, ne právě zcela novou obuv, lehkou, ale s dobrými, dvojítymi podešvy, nikoli šněrovací, neb vůbec nízkou, nýbrž raději s holínkami a nepromokavou, a dle možnosti aspoň ještě jeden pár nebo střevíce v zásobě k vůli převléknutí. Největší část cesty své hled zniknouti pokud možno v hodinách dopoledních a k večeru; během dne jez a pij málo, teprve večer se náležitě občerstvi a nasyt. Do vrchu stoupej stejnoměrně a zdlouha. Cítíš-li únavu svalů v lýtkách a stehnech, omej se mírně studenou vodou a po osušení líhem neb kořalkou. Rozumně použitá krátká lázeň ve vodě horské (jsou-li nohy na vzduchu vychladlé) velmi znamenitě osvěžuje svaly. Přenocuješ-li na výšinách, kam dospěl jsi spocený, výměň nejprve prádlo a posečkej asi $\frac{1}{4}$ hodiny v uzavřené místnosti, nežli vyjdeš opět ven. Dospěv na konečnou stanici, neoddávej se hned úplnému klidu; po malém odpočinku mírný pohyb velmi osvěží a zabrání zlenivění a stuhnutí svalů, jež jinak se dostaví a nerado povoluje. Dostaví-li se nezkrotná žízeň, uhasíš ji nejlépe vodou s vínem nebo citronovou limonádou.

Výzbroj cestovní. Pěší turista oděje se, pokud možno lehce ale teple, nejlépe oděvem nepromokavým, a vlněným prádlem; učiní dobře, vezme-li s sebou jednu neb více košil k výměně na noc. Klobouk buď lehký, plstěný. Proti chladu vezmi lehký pled nebo plášť. (Obuv viz výše.) Nejpohodlnějším zavazadlem jest *stahovací vak*, jenž nosí se na zádech zavěšený a o kříž opřený; nyní obecně se používá. Opěradlem nejlepším jest pevný deštník nebo hůl deštníková, zobcem okovaná. Kdo počítáš s noclehy a několikadenní cestou, vezmi s sebou: mýdlo, ručník, hřeben, kartáček na zuby, kartáč na oděv, nůž se zátkopáčem, jehlu, nítě, knoflíky k zapichování, anglickou náplast, kapky opiové proti kolice a průjmu, natron bicarbonicum proti žíze, jelení nebo salycilový lůj, nebo místo toho mandlový olej proti opruzení, dále trochu citronové kyseliny k uhašení žízně, lahvičku koňaku neb dobrého vína. — Pro cyklisty jest i na úpatí hor dost pěkných silnic, ovšem nezřídka se značným stoupáním. Fotograf-amatér pochodí nejlépe s ruční komorou filmovou. Pro jednodušší tury dostačí úplně mapky tomuto průvodci připojené. Kdo cestovati chce podrobněji, opatří si mapy generalního štábu (v měřítku 1:75.000), list po I K, na plátně po I'80 K, a sice:

Zona 8. col. VIII	Zona 8. col. IX.	Zona 8. col. X.	
Zona 9. col. VIII.	Zona 9. col. IX.	Zona 9. col. X.	
	Zona 10. col. IX.	Zona 10. col. X.	Zona 10. col. XI.
		Zona 11. col. X.	Zona 11. col. XI.

Zona 8.	Col. VIII.	Domažlice-Klatovy,
„ 8.	„ IX.	Nepomuky-Horažďovice,
„ 8.	„ X.	Písek.
„ 9.	„ VIII.	Eisenstein.
„ 9.	„ IX.	Sušice-Vimperk.
„ 9.	„ X.	Protivín-Prachatice.
„ 10.	„ IX.	Kunžwart.
„ 10.	„ X.	Krumlov-Volary.
„ 10.	„ XI.	Budějovice.
„ 11.	„ X.	Vyšší Brod.
„ 11.	„ XI.	Rožmberk.

Kromě toho levnější jsou Kotyškovy mapy (měřítko 1:200.000), a vydané firmou Bursík a Kohout a sice *Jižní Čechy* I. a II. a *Jihozápadní Čechy* (Šumava). Jsou po 1'60 K nenapnuté. Okolí Práší a Mádrů v těchto 3 mapách schází; nebo novější Bursíkovy mapy, jasnější, proto že bez terrainu, jichž pro celou Šumavu je zapotřebí tak jako generálních 11 (jsou však po 60 h, napnuté po 1.10 K). — Na tyto mapy dobře jest opatřiti si brašničku z průsvitné nepromokavé gutaperči (v obchodech s vojenskými potřebami), na níž jest narýsována síť, jejíž čtverečky označují vzdálenosti $\frac{1}{2}$ —1 km.

Útraty a peníze. Ve vlastní Šumavě kromě čilého střediska, jako jest Eisenstein s okolím, jest po řídce dokonalejších neb dražších hotelů; dobře jsou v té příčině opatřena česká místa na obvodu: Domažlice, Nová Kdyně, Klatovy, Sušice, Strakonice, Horažďovice, Vodňany, Budějovice, také blíže v srdci Šumavy najdeme v českých hotelech dobré opatření v Krumlově (Růže), Prachaticích, (Národní Dům), Vimperku, (Zlatá Hvězda), Husinci (Ob. dům a j.), Eisensteinu (Tiegel), Kašp. Horách (hot. Skála), Čes. Kubici (Krásnohorská, Na Kovárně), na Tanabergu u Všerub, na Špičáku, (Prokop.) Z německých míst v novější době dokonaleji opatřeny: Želnavá (Muhl), Kunžwart (Reif), Lenora (dům turistů). Jinak nalézáme všade hostince skrovnější, ale levné, kde ovšem častěji bývá nouze o nocleh, když jsme příchod svůj neoznámili předem. Cestuje se tu proto levněji nežli jinde. Pěší turista, jenž požadavky své nepřeháná a přece přístupné pohodlí a požitky si přeje, vystačí snadně 4—5 K denně, skrovnější lehce i se 3—4 K. Jen těm, kteří raději se vozí, zdražuje se cesta dosti drahými povozy, ač i v té příčině poštovní spojení značně věc zlevňuje. Kdo má v úmyslu navštívit i bavorskou stranu, opatřít se potřebnou částkou peněz německých.

Hostince. O ubytování a stravování není na Šumavě tak postaráno, jako na př. na Krkonoších. Nicméně nalézáme aspoň v osadách a městečkách dost slušných hostinců II. a III. třídy, kde dosti dobré bydlo najdeme. Nocleh stojí tu v hostincích II. řádu 0.8—1.20 K, v host. III. řádu 60—80 h. V hotelích větších míst stojí nocleh 1.20—2.40 K. V místech frekventovaných nutno často vyhledati nocleh v soukromí (obyč. po 1.60 K, často i se snídaní). Pokrmy i v těchto hostincích nejsou dražší, nežli jsou obyčejné průměrné ceny, v ostatních pak většinou levnější. Jinak při delších výletech do hor nutno vždy vzít s sebou zásobu pokrmu a vína, neboť mnohdy málo lze najíti občerstvení při noclehu, rovněž málo pohodlném.

Cesty a prostředky dopravní, průvodčí. Dnes již učiněna Šumava dosti přístupnou řadou nových tratí železničních, dosti příležitým spojením poštovním, jemuž k dispozici jest síť dobrých silnic. Kromě těchto jest zde již i slušná řada dobrých stezek turistických, také značkových, nicméně na mnohých místech jest se bráti cestami lesními, někdy i sotva patrnými, ne-li močálovitými a p. Proto leckde nelze se obejít bez průvodce. Avšak zří-

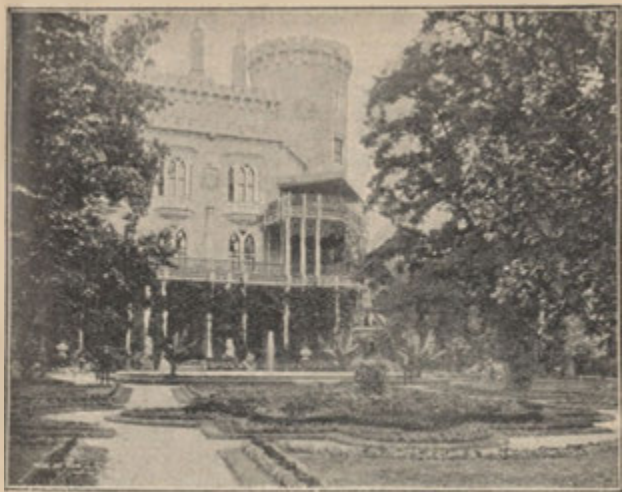
zení průvodčích není na Šumavě soustavně provedeno. Obvykle jest nejlépe obrátiti se na lesního nebo jinou vrchnost (starostu) místní, která průvodčího doporučí. Mzda jest z pravidla mírná, 40, nese-li zavazadla až 60 h. za hodinu nebo 2'40—4 K denně. Jinak ve větších místech lze dostati povozy; 1spřežní za den 8 až 12 K, 2spřežní za den 12 až 18 K.

Vysvětlivky k textu Průvodce. Používáním dvojího rozdělení textu: *pře celou šířku strany* tištěny jsou *texty* o hlavních stanicích a hlavní trati, *dvousloupcově* odbočky a jednotlivé výlety; kdo sleduje na příklad hlavní trať, vynechává všechny dvousloupcový, hustější tisk a pokračuje dle tisku řidšího, přes celou šířku strany jdoucího. Vzdálenosti určujeme dle kilometrů (*km*) a času (hodin — hod., minut — m.) počítajíce na 1 km. v rovině 12—15 min., při stoupání do vrchu 20—30 min., při prudším sestupu 8—10 min. *Číslo v závorkách* značí vzdálenost od východiska, *číslo bez závorek* vzdálenost od posledního stanoviska. Jinak užívám zkrácenin jen nejnutnějších:

v l. = v levo,	JZ. = jihozápad,
v p. = v pravo,	JV. = jihovýchod,
K. Kám. = Kámen (Stein),	n. m. = nad mořem,
J. = Jih,	m = metrů,
S. = sever,	Va vyh. = vyhlídka,
SV. = severovýchod,	nád. = nádraží,
SZ. = severozápad,	kost. = kostel,
Z. = západ,	h. hs. = hotel, hostinec.
V. = východ,	rs. = restaurace.
Ls. = letní sídlo,	Rz. = rozhledna.
Lz. = lázně, léčeb. místo.	

*) Výlet příjemný nebo pozoruhodný.

**) Výlet zvláště působivý, jehož nemá býti pomínuto.

Zadní část zámku Hluboké s krasosadem.

Trat I. Budějovice, Hluboká, Netolice, Vodňany, Strakonice, Horažďovice, Sušice, Klatovy, Janovice, Domažlice, Brod n. L.

Budějovice.

Král. horní město v třetihorní rovinaté pánvi jihočeské při ústí Malše do Vltavy. 39.500 obyv., z nichž dle našeho sčítání jest 23.500 Čechů a 2000 vojska. Vládu městskou však menšina něm. dosud má v rukou; odtud vycházejí také agitace Böhmerwaldbundu etc. Český živel stále mohutní, hledaje oporu ve školství a závodech průmyslových; z prvních jsou zde *české* školy obecné, reálka a gymnasium, pokračovací, obchodní a rolnická škola, ústav bohoslovecký, kromě 2 škol ob. s měšťanskými, 7 opatroven a obec. škol. M. Š. na lineckém předměstí., z druhých

český akc. pivovar, továrna na tužky Nár. Pod. obch. a prům., první parostrojní bednárna, první továrna na plechové smaltové nádoby, továrna na strojená hnojiva a lučebniny, první pekárna Zátkova, strojírna a slevárna Škrdlandtova, kromě nichž cukrovar budějovický je v rukou knížete Schwarzenberga. Z podniků jiných českých jest uvést českou záložnu a zastavárnu, filiálku Živnostenské Banky, zast. Včela, okres. hosp. záložnu; obch. i živn. komora bud. má českou většinu. Z jiných ústavů mají Němci gymn. a reálku, ústav učitelský a t. d. Dále jest zde theologický a chlapecký seminář, ústav pro hluchoněmé atd.

Křižovatka drah Praha-Veselí-Linec a Vídeň-Cmunt-Budějovice-Plzeň-Cheb, východiště dráhy Budějovice-Želnavá. Z nádraží do středu 20 min. Omnibus.

Při stoku Malše s Vltavou, jak zdá se, existovala osada již za dob keltických. Město (staré) založil zde v XIII. stol. otec Závise z Falkenštejna Budivoj, později r. 1265 rozšířil je Přemysl Otak. II. o město nové s kostelem P. Marie, a ovšem usadil zde jako jinde slušný počet Němců. Ve XIV. a XV. století stály Budějovice ve sporech vnitřních při straně královské proti pánům a byly zejména protu Rožmberkům opatřeny od Karla IV. a Václava IV. různými výsadami; ač většinou katolické stranily i králi Jiřímu, jemuž německá menšina byla nepřátelská.

R. 1468 stiženy za to kletbou církve upadly v ruce křižáků. Později ve válce třicetileté a po ní osvědčovaly věrnost císaři Ferdinandovi, začež nových výsad se jim dostalo. V století posledním prosluly stavbou první železné dráhy (koňské), jež započata r. 1825 odtud do Lince. Teprve roku 1872 nastoupila na její místo nyníjší dráha parní; dosud však po různu (u Lestu, Wartberka a j. spatřují se její zbytky: stanice, strážní domky, mosty atd. (Viz dílo »Sto let práce« str. 467). — V době nejnovější staly se Budějovice městem průmyslovým s cílým obchodem. Kromě zmíněných českých závodů jsou zde ještě továrny: na porcelán, majoliku, tužky (Hardtmuth), sirky, hřebíky, zvony, zlatolišty, hliněné zboží a kamna, něm. pivovar, octárna, Lannovy loděnice, státní tov. tabáková na doutníky a t. d.

Pramenitou a říčnou vodou opatřuje město nákladný vodovod provedený dle návrhu prof. Krejčího a inž. Passiny. Budějovice jsou rodištěm jesuity Jiřího Plachého, politika dr. Fr. Schusselky (známá píseň Havlíčkova), hud. sklad. Vojt. Jirovce, malíře Fr. Prokesche (olt. obrazy v kost. Bud.) a j.

Hostince: České hotely jsou na náměstí »Slunce« (omnibus) a »U tří kohoutů« (omnibus, pok. od 80 h.). Česká společnost též naproti nádr. »U města Budějovic« a v levném host. »U černého vola«. Z restaurací kromě uvedených hotelů zvlášť doporučuje se *Ceská Beseda* (Sadová tř.) se zahradou, stan. tur., *plzeňská pivnice* (Rosenauerova ul.), *třeboňská piv.* (Pražská silnice) a četné jiné, kde se čepuje pivo z čes. akc. pivovaru. Z vináren jen *Novákova* (v České ul.) a z kaváren *Vollbrechtova* s plz. rest. (Sterneckova ul.); ostatní německé.

Procházka městem. Náměstí, kde zachovány jsou některé staré domy, tvoří čtverec o stranách 127 m dl. a ozdobeno je kašnou se sochou Samsonovou od jezovity Baugutha z r. 1727. V rohu při str. Z. *radnice* z r. 1727—30 se sídlem *krajs. soudu*. V bývalé radništině pěkná freska *Soud Šalamounův*. — V čís. 16. na nám. Obch. a prům. komora (většinou v ruk. česká) a proti hlav. kostelu dům *české záložny*. Proti radnici jest *c. k. poštovní a telegrafní úřad*. Zabočivše v l. do ulice Biskupské, stihneme podle poštovního úřadu k *biskupskému sídlu* (nevkusná budova z r. 1773 s *diecézním muzeem* (pěkná sbírka bohoslužebných nádob, řezbářských prací, mešních rouch a lidových výšivek k účelům církevním). V prodloužení ul. bisk. přes Malší stihneme na *Krumlovskou louku* (vysušený rybník), podle nové *synagogy* do Lineckého předměstí k továrně *Hardtmuthově*, k novému *chudobinci* a *zeměbranceckým kasárnám*. V pr. od továrny pak k *městské rodárně* a Fürstově slévárně i na ostrov se *střelnici*. V levo na konci předměstí při dráze leží *městanský pivovar*. Vrátivše se přes Malší na nábreží, dejme se v l. ke stoku Malše s Vltavou, v pr. pěkná hradební věž; malým sadem v pr. úzkou uličkou dostaneme se do České ulice k staré *solnici*, označené mramorovou deskou s dvěma anděli štít nesoucími; zde bývala stanice linecko-budějovické koňské dráhy. V l. úzká ul. vede k něm. gymnasiu v byv. klášteře Dominikánském, potom Piaristickém, při němž stojí nejpmátnější budova Čes. Budějovic *chrám Narození Panny Marie*, čistě gotická basilika bez věže a příčné lodi, zal. Otakarem II. (vys. 1274). Presbytář i všechna klenutí zachována v pův. podobě. Od j. vchází se krás. kříž. chodbou z části zazděnou; z obrazů Madonna, kopie ze 16. stol. dle ital. orig. a obr. sv. Rosy. Dále zbytek stříb. oltáře z r. 1678, barokní kazatelna, bar. skříň varhan. Odtud v l. stihneme na řece *plovárnu Sokola*. Českou ulici přímo dále přes Mlýnskou strouhu, jež vnitřní město obklopuje, přijdeme do Říšské třídy ke *kasárnám*, před nimiž na pr. rozkládá se Mariánské nám. se *sochou P. Marie* na paměť moru z r. 1718. Odtud v l. Pražskou tř. a Staroměstskou ul. na Staré město, kde je *hřb. kostel Sv. Jana Křt.* a *trokopa* ve slohu pozdní gotiky z druhé pol. XV. stol. Zpět na Pražské předměstí do ulice Kostelní, kde je *české gymnasium* a *gch. kostelík sv. Václava*, vystavěný nákl. bisk. J. V. Jirsika. V pr. v Haasově ul. *česká reálka* a v prodloužení gymnas. ul. *Národní podnik*. Na konci předměstí *špitál s kaplí nejsv. Trojice*, s pěknými freskami na klenbě a pěknými kovanými svícny nástěnnými. V prodloužení Pražské silnice stihneme *dělostřelecká kasárna, jatky* a neidále *Čes. akc. pivovar*. Zpět na Marian. nám. k *ústavu hluchoněmých*, založ. bisk. J. V. Jirsikem a přes Lobkovicovo nám. (v pr. v krajinské ul. *m. spořitelna* a zastavárna). Sadovou ul. podle něm. *paedagogia* k středisku českých spolků »Besede« (vyst. r. 1868 nákl. 140.000 K) v zahradě »Sokolovna« a vedle česká dívčí škola u sv. Josefa (v sadech poprsí Jos. II., blíž Krajinské tř. socha Diany). Pokračujeme Sadovou tř. k *pomníku Lannovu* (od Pönningera ve Vídni, z r. 1879), naproti němuž na rohu Lannovy ul. (dále v této něm. *reálka*) stojí *klášter cisterciáku vyšebrodských* (blízko něho v Sad. tř. okr. *soud* a něm. obch. škola. Ze sadů vybihá v l. tř. Rudolfova k *české smaltovně* a k *česk. škole roln.*, dále tř. Lannova k ul. Kailové, kde je *česká šk. obecná* a proti Lannově tř. v pr. do vnitř města Kanovnická ul., kterou v pr. přijdeme ke *kathedrálnímu chrámu sv. Mikuláše* (post. pův. l. 1260—1275, později častěji přestavěn. Za kostelem kaple úzkosti smrtelných z r. 1727. Vedle osamělá *černá věž* 68 m vys. s krás. v. k Šumavě a Novohradským Horám. Vstup zjedná se zazvoněním na věžníka, jenž hodí klíč ke dvírkám. Zpropitné 40 hal.

Vyhl. jest na oprsní zdi naznamenána. Barev. prapory dávají se s věže znamení meteorolog. V kapli úzkosti Páně slušné fresky a obrazy (Ježíš v zahr. Getsemanské), v chrámu některé slušné bar. oltáře (sv. Jana, sv. Anny a sv. Aurlantiana), skvostné stucco lustro je oltář P. Marie. Kněžskou ul. v l. podle něm. *měst. škol k bohosloveckému semináři a kostelu sv. Anny* (kde není mnoho pozoruhodného), pokročíme Vídeňskou ul. (v l. cesta k nádraží podle *sirotčince s kostelíkem a měst. nemoc.*) a přímo dále do Spolkové ul., kde spatřujeme před sebou nové *Městské museum* s bohatými sbírkami, v pravo *německý dům* a proti němu *městské divadlo*. Od divadla přes Zlatý most vejde se do nejoblíbenější procházky měst. *Krumlovského stromoradi*. (Toto táhne se v oblouku kolem vysušeného rybníka Krumlovského, na němž stojí ve středu *synagoga*. Vídeňská ul. v l. vede k nádraží, před nímž mezi Radeckého ul. a nádr. třídou leží c. k. *továrna na tabák, kasárna cis. Frant. Josefa* a některé továrny.

Výlety z Budějovic.

*1. Hluboká (viz níže hlavní plavby pod zříc. *Hrádku Karla* trať, str. 37), přístupna: a) *drahou k Plzni* 1. stanice Hluboká; b) *drahou ku Praze* 1. stanice Záměstí, 2 km do Podhradí k zámku. c) *Povozem* za 5 a 7 K po říšské silnici k Záměstí (10 km) nebo pražskou silnicí přes Čtyři Dvory. d) *Pěšky* (8 km) jako v posledním případě na Čtyři Dvory, zde při rozcestí v pr. přímo k S. na České Vrbny, podle rybníku k rozcestí, kde opět v pr. přes Bezdrevskou stoku do parku zámeckého, kdež stinným stromoradiem věkovitých dubů podle Zvoleňovského rybníka (vysoké rákosiny, mnoho vodního ptactva) jdeme k rybníku Munickému (v l. viděti lovčí zámeček Ohradu a odbočkou možno navštívit jeho museum) a shráze jeho přejdeme v pr. na hráz ryb. Zidovského (stanoviště vodního ořechu — *Trapa natans* v Čechách již vzácného, také plavínu — *Limnanthemum*) a přímo do městyse Hluboké. — Výlet na Hlubokou možno dobře spojit s návštěvou:

a) *Staré Obory*; přístup od mysl. St. Obora při silnici Vltavotýnské (6 km), kde je též dvůr knížecí s hřebčincem a eremitáží. Přístup k zásypu černé zvěře na požádání u eremitáží.

b) *Hrádku a Nové Obory*. Výlet lodkou, již najmouti lze s plavcím u mlynu v Záměstí. 2 hod. plavby pod zříc. *Hrádku Karla IV.* (Karlshaus). Plavčí odveze lodku zpět. Cesta po pravém břehu řeky k Poněšické hájovně a do Poněšic, odtud proti vodě četnými zákruty silnice do Záměstí (od Hrádku 2 3/4 hod.). Z Poněšic možno ostatně oborou dojít také ku stanici ševětinské nebo Chotýčanské; k první přes Čirhan za 2 1/4 hod., k druhé přes Čirhan a Vitin za 2 1/2 hod.

2. Dobrá Voda s t. zv. *Českým Svýcarskem*. Sirnaté lázně a železitý prameny v Dobré Vodě přístupny za 3/4 hod. z vídeňského předměstí přes Staré Vrbny. Obec smíšená se stejným počtem obyv. obou národ. Lázně v ruk. něm. Dva české hostince. Odb. N. J. P. (správa školy). Zdejší barokní kostel P. Marie Bolestné je nejúšlechtlejší stavba tohoto slohu na Budějovicku. Vyst. v l. 1733 až 1739 Kil. Dientzenhofer s freskami Reinerovými a štukami Vlacha J. B. de Allio. Skvostná kazatelna. Povož od nádraží v Budějovicích 2 a 4 K. Od ředit. dolů (nyní opět zastavených) podle pot. Dobrovodského 1 km do Čes. Svýcarska (chalupa s jednoduchým a levným občerstvením) aneb s téhož stanoviště vzhůru 1/2 hod. na *DI. Horu* s pěknou vyhl.

3. Rudolfov-Libnič. V pravo od nádraží mostem přes trať z Ru-

dolfovske třídy na silnici (v l. lesem *Mojčem* přes Vobůrku a česká smaltovna, dále v pr. česká Lhotice k stanici Chotýčanské škola rolnická) a přes Vrata 1 $\frac{1}{4}$ (2 $\frac{1}{2}$ hod.) nebo *Adolfovým hájem* hod. do Rudolfova (také pošt. na Větrník (566 m, pěkná vyhlídka spojení), kde v 16. stol. rozkvě- na Třeboňsko, $\frac{3}{4}$ hod.) a do Li- taly doly stříbrné. Renes. kostel šova (1 $\frac{1}{4}$ hod.). V Libniči v láz. sv. Víta z 2. pol. XVI. stol. V býv. sadu kostel nejsv. Trojice je prostá zámečku Marradasově je dělostře- barokní stavba z r. 1888. V Lišově lecká zbrojnice. K S. starým hor- nový kostel sv. Václava v slohu nickým okrskem přes Malé Hory románském z r. 1860 kromě prů- 5 km do Libniče. Kdo chce jíti čelní věže, jež zbyla ze starého přímo sem, nadejde si (za 2 hod.) got. kostela. méně zajímavou cestou podle dě-
lostřeleckého skladiště. Povo-
z Budějovic od nádr. 4 a 6 K. Další výlety z Budějovic viz
V Libniči sirné lázně s restaurací tratěmi k Táboru, Vyššímu Brodu
a Nov. Hradům v díle XII. Česko-
v českých rukou. Krás. vycházka mor. -Vysočina.

Trat naše odvádí nás z Budějovic po dráze k SZ. přes Vltavu. Za řekou překročíme silnici Netolicko-Vodňan-skou a mezi rybníky u Dasného jedeme dále (v pr. Čes. Vrbny, později Bavorovice), brzy lesem do stanice

Hluboká (8 km.) Spojení do městyse půl hod. vzdál. poštou. Jdeme cestou v l., která uvede nás do nádherného stromořadí v okolí loveckého zámku **Ohrady**. Je-li čas, je vděčno odbočiti v levo na věkovitou hráz rybníka *Bez-dreva*, aneb hned zastaviti se v loveckém zámku Ohradě.

Lesnické a lovecké museum Václ. Špatný, později jeho zef K. velkostatků Schwarzenberských. Hönig. V novější době přibyla Návštěva v každý čas dovolena. sbírka krásné preparovaných ryb, Příhlášení třeba se u revírníka a starožitností pravěkých a p. správce musea v zadu ve dvoře
Za rybníkem Munickým vysta-
Odměna slušná dle libosti. Ze zví- ven skvostně vzorný hospodářský
řeny mnohý vzácný kus zde se dvůr *Vondrov*, jenž stojí za ná-
spatiňuje; také poslední šumavský vštěvu těch, kdož o hospodářské
medvěd. Sbírky uspořádal pův. věci se zajímají.

Od Ohrady vede nás krásné stromořadí podle rybníka *Munického* a pod ním *Židovského*.

Městys, druhdy Podhradí, nyní Hluboká zvaný, leží pod zámkem *Hlubokou*, na kopci 84 m. vys. vystaveném, jenž jest z největších a nejnádhernějších v Čechách. Nový got. chrám z l. 1845—46 vyst. nákladem knížete. Oltářní obrazy od Fr. Čermáka, Müllera a Vacka, soška Madonny od J. Gassera. Pěkná kamenná křtitelnice.

Zámek dostaven 1847. (záv. kámen se vtesaným nápi- sem v 1. dvoř.) *Zámecká kaple* (z 2. brány v l.) s pa- mátným křídlovým oltářem, přineseným z kostela sv. Václava v Netolicích. *Schodiště* s mosaikovou podlahou a starožitnými zbraněmi. *Komnaty* v pr. obsahují mnoho vzácného a pozoruhodného: *kamenný krb* s loveckými sku-

pinami a *znaky* majitelů III. na skle malované (v loveckém saloně); obrazy od *Hamiltona*, slav. angl. malíře zvířat; *podobizny* členů kníž. rodiny. O patro výš nádh. komnaty druhdy kněžny Eleonory (její podob. od Makarta v jídelně); četné předměty umělecké: *obrazy Van Dyckovy* (12 měsíců), *keramiky* čínské a holandské, staré *vyší-
vání*, skvostné *řezby*. *Vcranda* se skvostnou vyhl., na rovinu a Šumavu. *Starožitný nábytek* (ve studovně); *kopie Rafaelovy Madonny* (v ložnici). *Knihovna* (7000 sv. a starož. nábytek; pamětní kniha lovů od r. 1857) a trofeje lovecké; *domácí divadlo*; *zbrojárna*; *zimní zahrada* (socha *Dunaje* z kar. mramoru od *Schwanthalera*); *jízdárna*, *ko-nírny*, *psince*; pod zámkem v podhradí zajímavé kuchyňské zahrady (rychlení vína a ovoce a p.); na Vltavě *tur-biny*, *zvedající vodu* pro zámek.

V městysi letní byty v soukromí i v host. *Hotel Obec*, host. *Rencův*, *Kobrcův* a *Kladrubského*. Říční koupele ve Vltavě. Povozy jedno- neb dvouspřežné ve všech host. po 8—12 K za den. Návštěva zámku dovolena v nepřítomnosti kníž. rodiny (přítomnost označuje prapor na cimbuří vlající). Průvodčím je klíčník, bydlící v 1. dvoře v 1. (odm. 2 K.)

Bývalý hrad zdejší náležel v XIII. stol. Cécovi z Budějovic, pak Budivoji a synovi jeho Závěšovi, jenž na louce před hradem tak zv. »pokutní« byl stát (1290), aby bratři jeho Vítek a Vok pohnuti vzdáli obleženou Hlubokou vojsku královskému.

Od těch časů mnoho majitelů se v ní vystřídalo: Dobeš z Bechyně, Vilém z Landštejna (14. stol.), Sigm. Mik. z Lotkovic (1420 až 1454). Roubík z Hlavitce (1471), Johanka z Rožmitála (1472—1489), Vilém z Pernštejna (1490), Ondřej Ungnad ze Suneku (1534—1561), Jáchym z Hradce (1562—1598), Bohuslav Malovec. Malovcům v roku 1620 skonfiskován a za 2000 rýnských prodán Marradasovi. R. 1661 koupil hrad od potomků Marradasových Jan Adolf ze Schwarzenbergu. Původní hrad již v 16. stol. přestavěn, v 18. rozšířen, tento pak r. 1840 rozbořen a nynější »Český Windsor« na místě jeho ve slohu tudorské gotiky postaven. Tvoří nepravidelný čtverhran se dvěma dvory; má 140 komnat, 11 věží a bašt.

Vycházky z Hluboké.

Nádherný park zámecký, s oko'ním lesem obecnstvu přístupným, celé podzámčí, jež se svými rybníky, remisy, lesíky a stromořadími stoletých stromů rovněž skvostný park tvoří, dále bažantnice za Ohradou, všechny okolní rybníky a obory poskytují množství krávných a stále se měnících vycházek. Jen několik budiž zvlášť uvedeno:

1. Na Ohradu $\frac{1}{4}$ hod. a ke
dvoru *Vondrovn*. Zámek Ohrada
vystaven v střízlivém baroku na
poč. 18. stol. Z té doby skvostný
sál s freskami Werlovými (báje o
Dianě). Deset velkých obrazů
šivanice od Hamiltona, děl vy-
soké ceny z téže doby, nyní opět
zde umístěno. Ostatní viz výše
(str. 37).

2. K Bezdrevu 25 min. Roz-
sáhlý rybník ve vým. 493 ha. s Krá-

ličím ostrovem a pěkným pozadím bochnou z doby Vladislavské a hor Šumavských. Na hrázi stoleté s restaurací barokní, po bitvě r. duby. 1742 provedenou.

3. Do Zlivi. Buď podle Ohrady k Bezdrevu pol. cestou 5 km, neb přes Munice (4 km). Velká továrna na kamna a šamotové výrobky. V blízkém Zahájí, hromadným nálezem bronzů památném, kostelík s presbyterií ze stol. XIII., lodí

4. Na Hrádek (2 hod. sev. od H.) Zříceniny býv. lovcího zámku Karla IV. Buď vozmo krásnou obcou nebo loďkou po Vltavě. Viz na str. 36 výlet č. 1b. z Budejovic.

Drahou podle Bezdrevu (v l.), za níž na ostrohu viděti Zálužice a kousek dále starý gotický, však zbarokovaný kostel a v pozadí Klet s rozhl. i ostatní hřebeny Šumavské, jedeme ke

Zlivi (15 km., viz výše), od níž v pr. objevuje se nám u Staré Obory ves Zahájí, kde roku 1742 Rakušané byli od Francouzů poraženi; mineme hned také (v pr.) bližší Mydlovary, u samé tratě Zbudov. Následuje stanice

Nákři-Netolice. (21 km.) Odtud čtyřikrát denně spojení smíšenými vlaky do Netolic (jízda trvá 40—52 min.) přes: **Libějice** (s pěkným zámekem kn. Schwarzenberga a bývalými lázněmi sv. Máří Magdaleny) a **Rábín**.

Libějice, majetek původně Malovců (XV. stol.), pak Rožmberků (XVI. stol.) a Svamberků; těmto r. 1621 skonfiskovány a darovány Buquoiovi. Roku 1801 koupili je Schwarzenbergové. Ve starém zámku kníž. úřady, krásný, přístupný park. — Lázně známy byly sice již za Karla IV., teprve kníže Schwarzenberg je zřídil, opatřiv koupelny a parní lázně, avšak opět zrušil.

Stinná stromořadí vedou do lesa (10 m), park libějický na

blízkou. Za Libějicemi v pr. na návrší objevuje se poutnický kostelík Lomec a stihneme stanici

Rábín, u stejnojmenného vzor-ného dvora, kde bylo první hosp. a také lesnické (soukr. knížecí) učiliště v Čechách a kde také Horský působil. Z Rábínu přes Lomec pěkná procházka k zámku Libějickému, k bývalým lázním a do Chelčic, rodiště Chelčického (Celkem 2 hod.) až k stanici libě-lické 3 hod.

Netolice. Staré okresní město se značnými trhy na koně, proslulé pode jménem »rázu netolického«. V blízkém »Petrově Dvoře« kníž. Schwarzb. pivovar. Pův. got. chrám P. Marie po požáru 1619 nevkusně přestavěn. Zajímavější je kostel sv. Václava (na hřbitově) s krásným antependiem ze XVI. stol. na postr. oltáři. Vršek sv. Jana s procházkami. *Hostince*: u Planingrů. (Pok. i K, sníd. 24, oběd 80, večeře 60 h.)

Netolice, druhdy hradiště župního hradu Netolicův na pomezí panství Slavníkova, náležely od r. 1263 (Otakarem II. darovány) klášteru Zlatokorunskému až do válek husitských. V 15. stol. připadly Rožmberkům. Petr Vok r. 1601 je Rudolfovi Druhému po-

stoupil. R. 1619 Dampierre město vypálil a obyvatelstvo povraždil. R. 1662 daroval je Ferdinand II. Janu Oldř. z Eggenberka. R. 1716 připadly Schwarzenbergům.

Výlety z Netolic.

1. Na Kratochvíl ($1\frac{1}{2}$ hod.), druhdy lovecký zámek Rožmberků, založ. r. 1569. Z nejzajímavějších památek jihočeských, ač v novější době odnešením dlažeb a j. částí valně spustošená. Rozsáhlostí i cenou umělecké výzdoby předčí Hvězdu u Prahy. Průvodci v první bráně v l. Stavitelem krásného toho renesančního zámku byl mistr Balcar, malby provedl hlavně Widmann a různí vlastní mistři. Jdeme silnicí k Bavorovu až k hájovně a za ní při rozcestí v l. okolo Petrova Dvoru ke Kratochvíli.

2. Do Husince. Podle Kratochvíle přes Hracholusky (v levo Vítějice a Vítějický kopec bělokamenný s nepatrnými již stopami tvrze *Vosule*), dále přes Běleč a trat Vodňansko-Prachatickou do Husince (17 km, blíže Prachatic viz trať VI.).

3. Na Mužský Vrch (501 m), nejvyšší bod bližšího okolí, $\frac{3}{4}$ h. k východu u Olšovic. Jdeme silnicí k Poderšticím a hned za můstkem v pr. okolo domku naplní cestu, jež vede k vrcholi. Pěkná V. do roviny Budějovické a na Sumavu přes Blanský Les ku hřebenu Plöckensteinskému.

4. Lomec, Libějice, Chelčice. Drahou nebo silnicí do Rábína a

a podle dvoru v l. po kraji lesa 20 min. k silnici, jež v pr. vede přímo na Lomec, poutní kostelík z r. 1700 v malebné poloze; přímo dále $\frac{1}{2}$ hod. k novému zámku libějickému (přístupný, park, v pr. při vsi zajímavý starý zámek) a krásným stromořadím 20 min. do bývalých lázní, odkudž v l. za 10 min. jsme v rodišti Petra Chelčického v Chelčicích. Odtud přes Truskovice a Krtel do Netolic zpět 9 km, do Vodňan 3 km.

5. Bavorov-Helfenburk. Kdo místo drahou přes Nakří a Vodňany volí cestu pěšky nebo povozem, spojí výlet s návštěvou *Kratochvíle* a dá se odtud starou rožmberskou oborou k severoz. k rybníku Kněžskému; zde při rozcestí v pr. a přes Blanici do Bavorova (12 km. Viz trať VI.). Odtud ještě $1\frac{1}{2}$ hod. na Helfenburk.

6. Prachatice přístupny sice drahou přes Nakří a Vodňany, kdo však oklíkou chce nadejiti neb nadjeti, volí 19 km dlouhou trať na Běleč jako při č. 2. (do Husince), odtud však podle dráhy dá se k S. do Prachatic.

7. Husinec-Prachatice. Jako při č. 2. do Husince (17 km), odtud přes Vejrovčici do Prachatic 5 km. Další viz při trati VI.

Hlavní trať ze stanice Nakří-Netolice vede nás „Blatý“, mezi četnými rybníky podle Dubence (v pr.), Radomic (v l.), Mal. a Vel. Záblatí, Strp a Újezdce (v pr.) do Čiženic. Hned u nádraží dobrý a čistý hotel s restaurací. Zde odbočná stanice pro Týn nad Vltavou a původní stanice pro:

Vodňany (29 km., spojené nyní s touto stanicí tratí Vodňany-Prachatice-Volary (viz trať VI.) Starobylé okr. město nad Blanící.

Založeny bezpochyby Otakarem II. (Aquileja Bohemorum). Trpěly velice již ve 14. stol. od Rožmberků (1394 dobyl je Jindřich z Rožmberka, r. 1406 Heralt z Kunštatu), ještě více však v 15. stol. jako sídlo učení Husova; rovněž v 17. stol., kdy stály proti Ferdinandovi. Dobyty Maxm. Bavorským a dány v zástavu Marradasovi, V 18. stol. utrpěly četnými požáry. — Rodiště básníka Václ. Nicolaidesa, lékaře Tomáše Husineckého († 1582), právníka Václava z Radkova, učenice Campanusa († 1624), kazatele Jak. Sofiana a dr. Ant. Mayera († 1880). V novější době prosluly jako sídlo Fr. Heritese a Jul. Zeyera, Zemřel zde také básník Ot. Mokry.

Děkanský kostel pochází z r. 1415, přestavěn byl 1584 a znovu opraven po požáru 1722; v poslední době obnovena jeho gotická střecha. Na hl. oltáři kopie P. Marie Montserratské, darovaná od Baltazara a Bartoloměje Marradasů, kteří klečící se svými znaky jsou pod obrazem vypodobnění. Kolem středního města zbytky starých hradeb.

Hostince: Obecní, hôt. a u Zlat. Soudku mají též omnibusy k nádraží. Stud. nocl. (doz. p. Zđ. Vaněk, lékárník).

Výlety z Vodňan viz při trati VI.

Hlavní trať naše vede ze stanice Vodňansko-Čičenické na sever; po l. straně vidíme stále Blanici; v l. zvedá se Račický Vrch, za ním vidíme Račice, blíže dr. Milenovice, za nimi dále Chvaletice a překročivše Bl. spatřujeme Protivín (v l.), za nímž staneme ve stanici

Protivíně (35 km.), křižovatce dráhy Plzeňsko-Budějovické s Rakovnicko-Protivínskou. Proslulý pivovar knížete Schwarzenberga. (Další viz v díle »Povltaví a Středočeské žuly«.) Dráha obrací se k sz.; v pr., kam uchyluje se trať písecká, spatřujeme nad Blanicí *Mísenice* (zříc.) a *Klokočín*, v l. Skály a *Heřman* (druhdy městečko, r. 1640 od Švédů zničené); za ní pod Zlatým Vrchem (v l.) následuje stanice

Ražice, kde sbíhají se tratě Protivín-Strakonice a Ražice-Písek-Tábor. Trať naše v krátce obrací se zcela k západu. V pravo vidíme vysokou věž Putímskou a za jasna rozeznáme i věže Písecké, za chvíli v l. několik rybníků u *Sudoměře*, kde 20. března 1420 zvítězil Žižka nad »železnými pány«. Sudoměř leží v pravo od tratě blíže Otavy, za ní dále v pr. viděti jest *Kestřany* se zámkem; následuje stanice

Štěkeň (45 km.), městys, nad nímž vypíná se zámek kníž. Windischgrätze ze XVII. stol. s angl. parkem. Zde konán r. 1501 sjezd Bratří Českých. Dále odtud v l. vidíme ves Hejsku a objeví se nám stanice a město

Strakonice, malebné město nad Otavou, skládající se z města velkého a malého, spojených mostem kamenným a řetězovým. (Z nádr. do města 10 min.) Východiště staré pasovské silnice přes Vimperk a Kunžvart (k sev. přes Mirotice a Příbram ku Praze), a dráhy do Vimperka a Volar, spojené s tratí Vodňany-Prachatice-Volary. Přes Strakonice vede také sil. Budějovicko-Horaždovická a končí tu nová trať Blatná-Strakonice (Viz díl XI.) Na druhé straně tratě bývalý *Bezděkov*, nyní *Nové Strakonice* zvaný. Nejpamátelnějším jest

Hrad Strakonický, stavba z 13. stol. s četnými stavitelskými památkami, rozlohou podobná Wartburgu u Eisenachu, sídlo velkopřevora řádu Johanitův. Nejstarší jest záp. a jižní část hradu. Pozornosti zasluhují: strážní věž druhdy hladomorna, „*Rumpál*“ na straně mezi Otavou a Volyňkou, kaple sv. Jiří s románským portálem; gotický kostel sv. Prokopa s obrazy od Škréty a Brandla, s křesťanským oltářem se starobylými řezbami, se starožitnou sochou P. Marie Vítězné (na pob. oltáři), jenž v bitvě na Bílé Hoře před vojskem byl nesen (orig. 1622 odnesen do Říma); křížová chodba got. s freskami ze 14. stol.; na dvoře kamenný stůl, na němž rozdávána jako v hradech Rožmberků »sladká kaše« (medová). Hrad obléhán byl Žižkou r. 1420 marně, dobyt r. 1619 vojskem stavovským, vyplněn a zapálen; stopy ohně dosud se spatřují.

Strakonice, rodiště *Frant. L. Čelakovského* (rodný domek na Stráži s pamětní deskou), prosluly výrobou fesů a punčoch (vývoz fesů do Orientu v ceně 3 mil. korun); kromě toho tov. výroba obuví, rukaviček, zboží stávkového, přádelna vlny, pivovar, 2 tiskárny atd.

Měst. got. chrám sv. Markéty z r. 1583 chová starožitný vypouklý obraz a kříž z vápence. Synagoga v Nov. Strak. z r. 1860 s pěknými stolicemi, jež jsou prací Jana Plánka, přítele Čelakovského, a Píseckou branou kaple sv. Martina z r. 1713 proti moderní nemocnici okresní a novým budovám měst. škol. Na náměstí kromě obec. škol s radnicí z r. 1867 a kamenný sloup P. Marie z r. 1586. Na severu města nové pěkné sady.

Hostince: U Vorlů, u Bílé růže (na Mal. nám.); u Bílého vřka (v Nov. Str.). Stud. nocl. v budově školy stávkářské. Doz. p. B. Schiebel. Strava v host. u Vorlů.

Vycházky ze Strakonice.

1. Kalvarie, malé návrší záp. chům odpravených k tanci. V bý-
od hradu s pěk. vyhl. na město a valých sádech, jež vzaly za své
okoli, až do r. 1788 byl zde kost. stavbou dráhy, Čelakovský své
sv. Kříže; tu pochován prý byl první básně skládal.
Švanda dudák, jenž hrával prý 2. Srpská (562 m). Silnicí vod-
na vrchu *Šibeníčním* čertům a du-ňanskou k sv. Václavu a v pr. od

silnice vzhůru na Před. Ptákovice a dále na vrchol ($\frac{3}{4}$ hod.) nebo silnicí vodňanskou dále až do *Podsrp* a pěšinou k vrcholi, odkudž pěkná vyhl. na celé okolí Strakonické.

3. **Hradiště** (600 m) u Libětic, zalesn. kopec, jenž místy poskytuje pěknou vyhlídku do údolí Volynky i Otavy. Z města podle Volynky vzhůru k dráze a přes trať k rybníku, nad nímž při rozcestí kteroukoli cestou dále až ke kříži u rybníků, kde se cesty sejdou; přímo dále k JZ. na *Sousedovice*, vsi v l. na konec a zde k J. na vrchol *Hradiště* ($1\frac{1}{4}$ hod.).

4. **Sv. Anna** (623 m) u Lhoty poskytuje pěknou vyhl. do středních Čech. Jako při č. 3. podle Volynky vzhůru k dráze, však zde v pr. podle dráhy dále silnicí na Drachkov a Lhotu i přímo dále silnicí až k sv. Anně (2 hod.).

5. **Řepice**, kde stával hrad Hordějovských, po bělohorské bitvě vyvrácený, a kde též v chrámě hrobka jejich se nalézá, je rodištěm spis. Albína Dvořáckové-Mráčkové (1850—1893). Silnicí mirotickou 2 km a polní cestou v l. 1 km.

Směr Strakonice-Vimperk-Volary viz trať V. b.

Ze Strakonice vede nás trať k Z. podle *Virtovsi* k zámku

Střela, stojícím na nevysokém, lesnatém kopci, kde již roku 1242 stával hrad, po němž jsou zde skrovné zříceniny. Dobyť byl 1619 císařskými a 1621 rytíři Boubinskému z Újezda skonfiskován. Nynější zámek vystaven později od Jesuitů. Za Střelou stihneme v rovině podle Otavy brzy ves Liboc, u níž je stan.

Katovice, městys, s kostelem pův. rom. (románské skulptury zachovány jsou na věži) s náhr. Boubínských z Újezda. Ve výklencích věže kamenné sochy, nejstarší po sochách ve vsi sv. Jakuba u Kut. Hory. V pravo vidíme *Kněží* neboli *Katovickou Horu* (497 m.), na jejímž temeni rozleženy jsou trojnásobné předhist. valy škvárovité. Překročivše Otavu mineme *Dol. Poříčí* a *Střelohostice* (v pr.), za nimi Kozlov a Sv. Annu (v l.) a stihneme stanici

Horažďovice-Babiny. Od stan. do města tři čtvrti hodiny. Dále odbočuje trať dráhy transversální, jejíž první stanice jsou

Horažďovice. Školy ob. a měst. Klášter chudých škol. sester. Továrny na sirky, vatu, slaměný obalový papír a j.

Hostince: U modré Hvězdy (zahradka, povozy, dobrá strava), U zlatého jelena. Stud. nocl. u zl. jelena.

Druhdy majetek Bavorů ze Strakonice. Roku 1307 obléháni Rudolfem I., jenž v ležení zemřel. R. 1433 rozprášeni před H. Menhartem z Hradce voje tábořské. Roku 1477 obléhal je rok Bohuslav ze Švamberka, aby ztrestal vládce Hor. Jana a Racka, z Kocova, kteří v okolí loupežili. R. 1483 jako majetek Jana ze Švamberka. postoupeny Půtovi Švihovskému z Rýžmberka. R. 1619 dobylo jich vojsko císařské. 1622 konfiskovány rodině Švihovských a prodány Adamovi ze Šternberka. Nyní jest velkostatek majetkem knížat Kinských.

Procházka městem. Na náměstí stará *radnice*, vystav. po požáru 1690. Úřady umístěny v novém výstavném *domě městském*. V městském *archivu* vzácné písemné památky ze 14. a 15. století. — Farní *chrám*, vyst. pův. Bavorem II. z r. 1300; nyní ukazuje znešvažený sloh got.

Zříceniny Práchně. Dle Ottova díla «Čechy».

— *Kláster školských sester* ve vých. cípu města zal. 1330 pro minority, kteří odtud 1814 vypovězeni; pěkný náhr. kám. Půty Švihovského z Rýžmberka (1504) v kost. kláš. — Na sev. straně *brána Pražská* s vys. věží. — Na již. str. dvojí *zeď s baštou*, příkopem, branou i brankou. — *Knížecí ostrov* za předměstím *Zářičím* s pěkn. angl. parkem. — *Kostel* na hřbitově s náhr. ryt. Holara z Práchně. — *Chov perlorodek* v náhonu k pile. — Zámek kn. Kinských ze 17. a 18. stol. s pozor. nástropní malbou ze 17. stol. v sále (vítězství Husitů pod Vyšehradem).

Výlety z Horažďovic.

1. **Prácheň** (1½ h.) na Z. od již r. 1045, po němž kraj do ne-města. Býv. župní hrad, připom. dávna slul Pracheňským. Ještě r.

1380 byla Prách. v držení Bavoru Strakonických. R. 1590 již jen po plužní dvůr. Poblíž kostelík sv. Klimenta se hřbitovem, vyst. v prvních dobách křesťanství. Pod vrchem bývala ves *Podhradí*.

Do Práchně klade se také sídlo Chruďose od Otavy (podle ruk. Zelenoh.)

2. Rábí. Viz níže stan. Žichovice-Rábí.

Trať dráhy transversální vede nás podle stanice

Hyčice (také Hydčice, Velké a Malé), kde jsou lomy vápencové (kryst. vápenec prahorní) do stanice

Žichovice-Rábí. Hned při stan. *Žichovice* městys se zámek renes. hr. Lamberka z poč. 17. stol. V zámecké kapli tabulové obrazy z poč. 16. stol., nejspíš z Rábí přenesené. Od nádraží přes Otavu do Rábí půl hod. Skrovné hostince. V Žichovicích dobrý panský hostinec s gotickým kamenným pažením. Je tu též *vodoléčebný ústav dr. F. Kohouta*. V Rábí st. nocl. u bílého lva; doz. p. V. Janout.

Vycházky ze Žichovic.

1. Rábí. (Klíč má ob. strážník v domku pod hradem, zprop. 60 až 80 hal.). Hrad vyst. v 13. stol. pány z Potenštejna. Později náležel Svihovským. R. 1420 dobyl Žižkou poprvé. Když o rok později dobyl jej podruhé, přišel zde o jediné ještě zdravé oko své. R. 1502 sešla se tu šlechta česká ve příčině ruznic s měšťany. Držitelé hradu se v těch časech často střídali. Od r. 1708 náleží nynějším majit. hr. z Lamberku. Stavba z prah. vápence jeví se jako zříc. dosti uchovaná. Při l. bráně stojí nejzajím. zbytek hrad. kaple *Nejsv. Trojice*, téměř neporušená, v got. sl. z 15. stol. Z teže doby jest tu skládací oltář (v l.), jehož střed obsahuje novější bezcennou řezbu. Postr. oltář v pr. pochází od majit. Chanovských z r. 1636. Oltářní obraz na něm pokažen přemalováním r. 1776. Na hlav. oltáři pozoruhodná krásná soška Boha Otce a nad ol. árním stolem sešlá malba. Od kaple vede se do prvního nádvoří; v l. bývalá ryt. síň a hlavní budova obydelná, v pr. hradní zeď s baštami, v záp. konci pobořená stáje; naproti nim branka, jež podle obydlí vrátného (v pr.) vede do druhého nádvoří; tuto hradní

studně a hlavní budova hradní s věží, na niž lze vystoupiti. Splošiny věže pěkná vyhl. Skušici a Práchni.

2. *Nezamyslice* ($\frac{3}{4}$ h.) kvých. Farní kostel Nanebev. P. Marie, pozoruhodná památka stav., jejíž nejstarší části pocházejí z 13. st. Nádherný gotický oltář nový od Mockra, Madonna, cenné řezby z 15. stol. Alabastrová soška Kristova ze 17. stol.; mešní kaple sv. Erasma s hrobkou hr. Lamberků se starými náhrobky.

Dále do *Žihobců* (z Nez. $1\frac{1}{2}$ hod.), kde je pěkný zámek hrab. Lamberka z r. 1688 a nový rom. kostel Proměnění Krista s vys. věží, z daleka viditelnou.

3. Na *Frimburk* ($1\frac{1}{4}$ hod.) přes *Nezamyslice*. Zbytky hradu u soujmenné vesnice, zal. v 13. stol. a r. 1477 Jindř. z Minstrberka na Varlýchovi z Buben dobytého a zničeného.

4. Přes *Strašín* (2 h.) do *Zuklína* nebo *Záluží* (3 h.). V *Strašíně* malebné polož. farní kostel se hřbitovem. *Zuklin*, pěkné zátiší, kde lze v pivovare najmouti letní byty. *Záluží*, mysl. nad Nezdicemi se vzorným ústavem pro chov ryb, rev. Jos. Moravec. Nad

ní Ždánov se zarostlým vrcholem, z mysl. zálužské) krásná vyhl. avšak z pasek pod ním (také již přes Strašín na Horažďovicko.

Od Žichovic sleduje trať dráhy tok Otavy, podle níž vidíme četné kopky, travou zarostlé, stopy to druhdy rozsáhlého rýžování zlata. Ještě v XV. stol. byli rybáři povinni jistou část zlata odváděti. Údolí Otavy znenáhla se zužuje a stává malebnějším a uvádí nás do důležitého východiska šumavských tratí:

Sušice. (Podrobnosti viz na počátku tratě IV.) Tuto minouce město spějeme dále ke stanici

Hrádku, vesnici na sev. úpatí Svatoboru (rozhl.) nad Pstružnou. Působně Františka Pravdy (P. Vojt. Hliniky). Při býv. tvrzi nynějšího zámku mešní kaple sv. Valburgy z r. 1774. Starý zámek renes. stavby chová z vnitřní staré úpravy jediné kované dvře.

Got. kostel sv. Vavřince $\frac{1}{4}$ h. vzdálený jest zbytek zaniklé osady Vzduň (Zdouny); jest v něm několik náhr. ze 16. stol. Dřevěný strop rázu doby Vladislavské. Monstrance a lampa věčná z poč. 18. stol. Krucifix z r. 1671. Pro pověst, že tu zakopáno 12 stříbrných apoštolů a mnoho tolarů, byl hřbitov při kostele r. 1820 celý překopán. V okolí (u Zbynic, Hor Matky Boží dolováno časem na stříbro).

Trať dráhy vede nás nad Pstružnou k zastávce:

Mokrosuky, naproti níž u ves. Kašejovic (také Kašovic) spatřují se zbytky prastaré tvrze, již přes tři stol. pobořené. V Mokrosukách malebný renes. zámek z konce 16. stol. Odtud nedaleko k J. V. ($2\frac{1}{2}$ km.) leží

Hory Matky Boží (lat. Montes Mariani, něm. Bergstadt unserer Liebenfrau = Frauenstadt), druhdy zamožné král. horní město, nyní jen 575 česk. obyv. Dolovalo se tu 1520–1541 na ga'ení v rule ob-
sažený. Farní kostel z roku 1607. Mešní kaple na místě kříže horníkův z r. 1843. Hodinu cesty na záp. Velhartice, kamž přímá cesta vede též z násl. stanice, městy-e

Kolínce. Panství Taafovské. Farní kostel stojí na zříc. nějaké tvrze, z jejíž dějin ničeho určitého není známo; chová dobrý obraz sv. Jakuba od nezn. mistra a náhrobní kameny rodiny Vintíře z Vlčkovíc. Do Velhartic 5 km. Velhartice jako východisko viz trať IX. Trať zatočí tu k J. Z. směrem na Velhartice, kde rychle následují za sebou stanice Velharticům ještě bližší (nikoli však silnicí spojené):

Malonice a Nemilko. Zde obrací se trať opět k záp. na

Běšiny, letní sídlo (host. V. Babky, 10 bytů se zahradou; pok. mčs. 24 K, denní pense od 1'60 K) s příjemným spojením do Klatov. Dřívější farní kostel sv. Bartoloměje na kopci $\frac{3}{4}$ h. vzdál. v rozvalinách.

Odtud možno přes *Strážov* do *Janovic* nebo přímo přes *Čáchrov* (ještě roku 1637 městečko, druhdy sídlo ryt. z Čáchrova, jichž tvrz stávala na místě nynějšího zámku), *Seewiesen* a *Brunst* do Eisensteinu. (25 km). Čáchrov je sídlem čilého far. a poslance P. F. Blahovce, má vlastní elektrárnu na Pstružně, která sprostředkuje elektr. osvětlení a pohon strojů. Jdouce od Brunstu k jihu, můžeme odbočkou v pr. přes Nový Brunst na Pancíř a odtud dále (viz trať II.) k Prokopovu pensionátu na Špičák. Odbočíme-li v pr. již před Seewiesen na *Onen Svět*, můžeme odtud mezi Brennetem a Mústkem dojít do Eisenstrassu a odtud dále dle tratě II. Nebo odbočkou od Brunstu v levo dojdeme přes Zhůří (Haidl, v soukrom. domě p. J. B. Kerna slušný a levný nocleh pro 6 osob; český dohovor) na Glaserwald a Prášily (z Čáchrova 26 km). Kdo šel by ku Strážovu, může u Viteně odbočiti přes Ol-
dřichovice k Nýrsku (viz trať II.)

Z Běšin zahýbá trať podle Drnového pot. k

Neznašovu (zast.), kde je krásný zámek hr. Berchtolda se zahr. a parkem (na stanici pěkný růžosad) a dále do stanice

Týnce, vsi se starož. kost. P. Marie v přechodním slohu (z románského do got.) a s nádherným zámkem Kolovratů Krakovských. V tomto got. kaple sv. Jana Nep. z poč. 18. stol. Odtud přibližujeme se k trati Plzeň-Eisensteinské a vjíždíme do zast. Klatovy u nových jízdeckých kasáren a městských sadů, můžeme však také dojetí až na stanici

Klatovy. (Od nádr. 15 min. Omnibus z hot. Menčík, Bílá Růže nebo Střelnice do města 40 h). Král. město, sídlo okr. hejt., okr. soudu. Real. gymnas., jehož sbírky se svolením ředitele přist. Rolnická škola. Odb. kl. Č. T. Městské museum. (Volno v neděli a ve svátek od 9—12, jinak na požádání v radnici) vedle kost. sv. Vavřince. Parní lz. i vanové v továrně Šifaurově. Továrny na prádlo a třísko, strojírna a slévárna, parní pekárna, pivovar, záložna, spořit. a t. d.

Hostince. U bílé růže (náměstí), na Střelnici (Pražská ul., zahr.). Menčík (Vídeňská ul.). Pokoje 1'20—3 K za den. Povozy 1-spr. 6—8, 2-spr. 10—14 K. Restaurace: *Liter. jedn.* (Víd. ul.), *U slunce* (Sokol.; zahr. s pěk. vyhl. na sady, »Loretu« k Šumavě), *Grand restaurant* (sv. Ant. nám, třeboňské pivo), *Město Praha* (nám.)

Měšť. Beseda (Děkanská ul., plz. pivo), *U kanonu* (Pražská ul., protivinské pivo). Kavárny: *Slavie* (nám.), *Menčíkova* (Víd. ul.), Vinárny: *Pláníčkova* (Pražská ul.) a *Treichlingerova* (Hvězdová ul.).

Památnosti: *Got. chrám. děk. Narození P. Marie* zal. na poč. 11. stol., v nynější podobě z 13. stol., got. tvary znešvařeny rokok. přívěsky. V něm krásný obr. sv. Josefa od nezn. mistra a starobylá cínová křtitelnice (opravuje se; věci přeneseny do kostela Početí P. Marie). — *Kostel Početí P. Marie*, druhdy jezuitský, barokní z r. 1656 (nám.); v něm Škrétův Ježíš (?)

Klatovy. Dle Ottova díla »Čechy«.

v chrámě vyučující a fresky Hieblovy; pod kostelem hrobky s mumifikovanými mrtvolami. Přístup na pož. strážníka v radnici; zprop. 40 h; v býv. koleji jezuitské jsou jízdecké kasárny. — *Radnice* s t. zv. »černou věží«, dříve městskou zvanou, 75 m. vys. vyst. 1546—1559 jest z nejkrásn. v Čechách. Na věži staroč. orloj a zvon Ondřej 3864 kg těžký. Od hlásného překr. vyhl. V radnici starobylá síň primatorská s obrazy panovníků od Raaba.

— *Městské museum* chová český bratrský kancionál z r. 1560 s miniaturami Jana Táborského z Klokotské Hory a knihu práv městských. — *Rodný dům M. P. Krystýána z Koldína* (rohový d. na záp. str. nám. se středověkým arkýřem). — *Chrám sv. Aloisia* (dříve sv. Vavřince) v ulici gymnasií. není ničím pozoruhodný: tu jest také domnělý *rodný dům V. M. Krameria*. Rodný dům K. Amerlinga (Bílá Růže na nám.) s pamětní deskou z r. 1898, také s říš. znakem z r. 1771 na paměť návštěvy Josefa II. Pomník rodáka zdejšího prof. *Jana Krejčího* v sadech Komenského za gymnasiem. Tutěž zbytky městských bašt. Na *valech* (průchod Černou Věží) sady s vyhl. k Šumavě. — *Bývalá lože svob. sedn.* — úpravný dům s arkýřem a vys. štítem na rohu Křížové ul. — *Střelnice*, nově zříz. na konci Pražské ul. a za ní věž *Okrouhlice*, zbytek býv. hradeb. — *Městský sad*, zal. 1841 na konci Vídeňského předměstí. — *Květinářské zahrady* na předměstí říšském, kde pěstují se proslulé klatovské karafiáty. (Spora, Walter a j.) V květnu, v červenci.

Dějiny. Jakkoli děje se v listinách o Klatovech zmínka teprve 1232. byly jak se zdá, dříve již zemským a župním hradem, později za Otakara II. městem král. V době husitské drželo obyvatelstvo se stranou pod obojí; r. 1419 dobylo kláštera dominikánského a mnichy vyhnalo; 1424 splnil Krušina ze Svamberka předměstí a okolí za trest, že Klatované Žižkovi pomáhali proti Plzni. Statně vedli si Klatovští proti křilžákům a chrabrě hájili práv městských proti pánům až do pádu hrádku Janovického. R. 1547 konfiskovány Klatovům statky za účastenství ve vzpouře proti Ferdinandovi; tehdy odňaté výsady brzy jim zase vráceny. R. 1579 a 1615 dva hrozné požáry stihly město. Ve válce 30leté mnoho zámožných pod obojí se vystěhovalo, obnoven klášter dominikánský a zřízena kolej jezuitská, obdarovaná statky prvního druhdy měšťana Daniela Korálka z Těšina. Nové požáry hubily město, jež za Marie Terezie stalo se krajským. Kromě Krameria (1759) a Koldína narodil se tu dějepisec Matěj z Klatov, mechanik J. Bošek. Karel Amerling (1807), K. O. Štorch (1812), J. Krejčí (1825) a prof. dr. Karel Vrba.

Vycházky a výlety z Klatov.

1. **Hůrka** (497 m. $\frac{1}{4}$ hod.) se kříž. cestou, odkud je pěš. vyhl., zříc. kaple sv. Aug. Oblíbená procházka s krásn. vyhlídkami. R. 20 min. z nám. na Rybníčku.
2. **Beňovy** ($\frac{1}{2}$ h.), nejstarší osada v celé krajině, druhdy farní nad zříceninou (klíč má hrobník u sv. Martina na úpatí.) Vyhlídka ves s tvrzi, k níž patřila kaple sv. od Javoru k Oseku a na sever Martina na úpatí Hůrky.
3. **Lubská Skála** ($\frac{1}{4}$ hod. jižně). Nejbližše podle měst. sadů přes Sobědice, pohodlněji přes Luby (host.) se starým got. kost. Přístup za 20 min. přes sv. Anto-
4. **Křesťanský vršek** (409 m $\frac{1}{2}$ hod.) sv. Mikuláše. Vyhlídce nyní po s kaplí Umučeného Spasitele a rost brání.

*5 Loreta, vesnice v lesích (1 hod. na j.) s kaplí loretanskou z r. 1711 a obnovenou 1831, oblíbené výhl. místo. S okolních rulových kopců na př. s vršku Svatojanského (malebné zbytky kostela sv. Jana) pěkná vyhl. Eisensteinskou silnicí přes Luby; od host. zde v pr. podle *Vejihořice* (v l.) $\frac{1}{4}$ hod. a v l. ke kapli (rest.) Hrazeným lesem v pr. 10 min. ku zříc. kaple sv. Jana s pěkným pohledem na Týnec se zámek hr. Kolovrata, kamž možno výlet prodloužit i s návratem k stan. Týnské a vlakem do Klatov.

6. Ouliště (685 m, 9 km). Přes Loretu dle č. 5. a od kaple přímo dále k mysl. u silnice, rovně dále podle Lhoty (zůstane v pr.) na Staré Háje a lesem Na Vrších k vrcholi. Vyhl. na Sumavu. K zast. Neznašovu 2 km.

7. Bor. les prostírající se na sever za Drnovým pot. ($\frac{1}{2}$ hod.). V něm *Komošín*, skrovně zbytky tvrze (512 m), dále *Hrádek Koksínský*, zříc. druhdy stráže Svihovské, s pěkn. vyhl.; odtud je blízko již do Svihova (viz díl Plzeň s okolím). Silnici Chuděnickou (starou) k lesu a na mytínu na nižším vrcholi s vyhl. na okolí Chuděnické a Doubravu. Dál přes *Sekrýt* na *Komošín* 40 min., podle pohodnice na *Burku* (předh. valy) a dolů do *Výrova*, před ním v pr. a přes silnici ku dráze, kde stihneme stezku v l. na *Koksín* ($\frac{13}{4}$ hod.)

*8. Skála Tupadelská a Spiessova. Novou okres. silnicí Chuděnickou z pražsk. předměstí přes Nový Mlýn do *Tajanova* k lesu na *Husíně* (nálezy z mohyl v museu klatovském) a do *Tupadel*; vsi v pr. a ke dvoru pod *Bezím*, kde zvedá se příkrá, nicméně snadno dostupná skála *Tupadelská* ($\frac{1}{2}$ hod.) s velkolepým rozhledem po okolí. Sestup zpět k mysl. s rest. a dále vsi k jihozáp. na vršek *Pod Lipou*, kde zvedá se často navštěvovaná skála *Spießova* (dle spis. něm. Spiess, jenž v Bezděkově

působil, viz níže) a do Bezděkova stanici.

9. Doubrava (724 m) buližn. kopec s vyhl. nad městysem Polení; tuto farní kostel Všech Svatých asi z r. 1581 s obr. Madonny, mistrnou malbou lombardské školy. Zříc. staré tvrze (1245 Bláží z Poleně). Rodiště Jos. Franty Sumavského (1796). Jdeme jako při č. 8. do *Tajanova* a odtud hned v pr. přes Husinu do *Drslavic*, těmito kousek v l. a hned v pův. směru dále k Doubravě; než zajdeme do lesa, pěkný pohled zpět na okolí se Sumavou v pozadí; přímo dále až k triangulačnímu bodu, odkudž je vyhlídka jen na Český Les s Přimdou. Sestup k východu na *Řakom* a *Svrčoves* (hostinec Cízkův) a silnicí do údolí Úhlavky ke Klatovům. (Vyžaduje 7 hod. času). Z Poleně možno dále k Z. na *Pušperk*, zříc. hradu r. 1239 Jaroš z Poděhus r. 1473 Klatovskými pobořeného. Davše se dále na Z. k Velkému Kourímu (655 m), stihneme na vrcholi jeho zříc. hradu *Ruchomberka*, rozbořeného asi v první pol. 15. stol. Dáme-li se pak k j. silnicí Chuděnicko-Domažlickou, můžeme od Němčic v pr. přes *Herštejn* a *Rýžmberk* do Kdyně nebo Domažlic (viz níže).

*10. Chuděnice. Celodenní výlet (32 km tam a zpět). Jako při č. 8. přes *Tajanov* a *Tupadly* do Poleně (odbočka na vrchol Doubravy vyžaduje aspoň $\frac{3}{4}$ hod.). Odtud buď loukami přes *Polenku* a *Slatinu* do *Lučice*, nebo v pův. směru dále až na křižovatku s křížem a v pr. do *Lučice*; nebo zpětným směrem sestupu s Doubravy dle č. 9. starou silnicí chuděnickou přes *Svrčoves* a *Řakom* nebo *Slatinu* do *Lučice*, odtud v pr. podle *Žďáru*, lesního parku, botanicky zajímavého k *lázni* (dobrá rest.) a do *Chudenic* se starým i novým zámekem Černínů s rozhlednou, zřízenou s věže býv. kostela sv. Wolfganga (Bořfánek, klíč má hajný pod kapličkou) a farním kost. sv. Jana, kde spatřují se pamětihodné tabulové obrazy

ze 16. stol. Další viz v díle X. *Plzeň s okolím a Český Les.*

*11. Chuchelský Les a Harantova Skála. Cesta k Hošticům (2–2½ hod.) silnicí plánickou 1¾ km k rozcestí, kde odbočíme v pr. na *Vidrkom* a *Kydliny* skost. sv. Václava, nejstarším v dekanatu klatovském, až k silničce, jež z Obytců vede k Hoštičkám; touto v pr. do Hoštic a v levo cestou vzhůru k *Harantu* s velkolepou vyhl. na Šumavu. Také možno horažďovickou silnicí jíti 6 km do *Mochtína* (Ls.), dále ještě 1 km k zámku *Nov. Češtinu* a zde v l. vzhůru k *Harantu* (celkem 10 km). Dále 10 min. nepatrná ves *Chuchle* (Chuchláci Klostermannovi) a nad

ni vrchol *Barák* (706 m); v pravo *Jelení vrch*. Obě místa vyhledávají botanikové. Sestup do *Haratic* ¼ hod. a zpět přes mysl. Cyprianu a Vidrkom do Klatov.

*12. Skála Otínská a Kamýčké Lesy. Silnicí plzeňskou ke Svihovu (z náměstí 1½ km) a před tratí v pr. cestou k *Točnicku* 3 km a přímo dále až do *Otina* (6½ km), kde zámek hr. Zedtwitzové náležel druhdy hud. skladateli Měchurovi. V l. ¼ hod. na *Otin-skou Skálu* (547 m, pěkn. vyhl.) a dále ¾ hod. na lesnatý hřeben *Kamýčké Skály* (535 m, s některých bodů obsáhla vyhl. na Šumavu). Sestup 2 km k nádr. Švihovskému. (Celkem 3 hod.)

Z Klatov sledujeme nejprve přes Úhlavku podle Benova a Pohorovic (v l.) trať dráhy Plzeňsko-Eisensteinské k

Bezděkovu. Ves se zámk. bar. Korba ve slohu norm.-got. vyst. na místě staré tvrze. Far. kost. sv. Anny z r. 1693.

Oblíbená vycházka ke *skále hřbitově* (pochován); při úpatí této *Spießově* (537 m, něm. romano-skály stával hrad *Senostov*. píseč Kr. J. Spiess je na zdejších

Trať míjí vesnice *Dolní Lhotu* (v l.) s *Vacovem* a později s *Týncem* (viz výše) v pozadí, pak *Rohozno* (v l.) a vstupuje do stanice

Janovice-Veselí, kde dráha se rozvětňuje. U nádraží ves *Veselí* se zámek a parkem hr. Stadiony; ve věži téhož museum starožitností, s věže pěkná vyhl. do údolí Úhlavy. Město *Janovice nad Úhlavou* vzdáleno čtvrt h. Tuto starobylý kost. sv. Jana Křtitele; v místě hřbitova až do r. 1520 stávala tvrz Janovských z Janovic. Zajímavé jsou výlety do okolí.

Výlety z Janovic.

1. **Hrad Klenové,** „perla Úhlavy“, malebné zříc. nad vesnicí *Klenovou* (z Jan ½ hod.). Klenovici připomínají se v ruk. Zelenoh. Puv. sídlo Klenovských z Janovic, (Přibík IV. z Klenového, vojévůdce husitský), jichž rod teprve r. 1846 zanikl. V 16. stol. byl maj. Harant z Polžic. V 18. stol. hrad spustnul. V novější době mnoho bylo opraveno a znovu zbudováno, zřízena tu i krásná zahrada a sad, zbudována hradní kaple s krás. obrazem P. Marie. V místnostech hradních spatřuje se krásný nábytek, obrazy a p. S bašty a cimbuří pěkná tak zvaná janovická vyhlídka.

2. Opálka, zříc. hradu $\frac{1}{4}$ hod. od starob. města Strážova (větš. česk. obyv.). Z J. vede silnice po l. břehu Strážovky podle Opálky na pr. břeh do Strážova (9 km). Od kostela, vyst. v slohu první gotiky asi na poč. 15. stol. pěkná vyhl. k Opálce a Klenovému. Ku konci 15. stol. dovalo se zde na stříbro. Hrad, sídlo ryt. z Opálky, zaniklých již roku 1405. Obnoveno asi na poč. před. století, náleželo tehdy ku nej přednějšímu panským sídlům v okolí. — Blízko samota Loučka, rodiště Václ. Křížka (1833—81) organis. real. gymnasií.

3. Kdyně. Místo drahou lze podniknouti dost vděčný výlet pěšky přes Pohoří (640), na jehož svazích prostírají se vesnice Miletica, Běhařov a Počinovice. Dáme se rovně do Běhařova (Počinovice, stará farní ves chodská, jejíž obyvatelstvo vypírá písek pot. Andělice na posypě, zůstane nám v pr.) a pokračujeme na Loučím, kde pochován jest básník Rud. Mayer, († 1865) a dále přes Nové Chalupy, Hluboké a podle Brnířova do Kdyně (15 km).

Trať, sledující od Janovic-Veselí nejprve tok Úhlavky, uhýbá brzy do doliny přítoku jejího potoka Andělice, míjí Ouborsko (zast., v l. výhled na Nýrsko) a Počinovice (stan.) i výše vzpomenuté vesnice Loučím (stan., kudy za stanicí v pravo Dobříkov, cestou přes Brnířov a Koráb, 778 m. dojíti lze za půl druhé hod. na Herštejn), Smržovice, Nové Chalupy, Hluboké a Brnířov a stane v

Nové Kdyni (česky prostě též Kdyně zv.). České město, položené v malebné kotlině a oživené několika velkými průmyslovými závody (akc. továrna na tkaniny a zboží vlněné, zal. r. 1743 o 254 stavech s 980 děl., dvě továrny na strojní vyšívání (bratří Tšídové), továrna na mlýnská plátěnka, jediná v Čechách, továrna na česnou vlnu a mykanou přízi, dvě továrny na vlněné tkaniny, sirkárna a j.) a čilým obchodem v koních.

Hostince: Modrá Hvězda. U Štolovského, U Šumavy. Pošt. spojení přes Všeruby a Osí do Brodu n. L. — Stud. nocl. v radnici od 15/7 do 15/9, dozorce c. k. pošt. mistr p. Hlava. O. l. bezpl. Strava u Modré hvězdy nebo u Bílého lva: s. 20, ob. od 60, v. od 40—50 h.

Okolí zajímavé historickými událostmi a zříceninami hradů.

Výlety z Kdyně.

1. **Herštejn a Rýžmberk.** od Břetislava vyst. na památku vítězství (22. a 23. srpna r. 1040) nad cis. německým. Před Brůdkem na l. uhýbá od silnice cesta ($1\frac{1}{2}$ km) k poutnickému kostelíku sv. Anně (St. Annaberg. také Tannaberg);

2. **Přes Brůdek ku sv. Anně** (1 hod.). Po silnici k J. na Brůdek (Viertel) ($3\frac{1}{2}$ km), kde stojí kostelík sv. Václava, na jehož opravu podniknuty sbírky a jenž v 11. st. nau) a odtud v l. zpět na Tanaberg,

kde rest. je majetkem Kl. C. T. v pr. přímo přes samou hranici v Domažlicích (letní byty, stud. zemskou směrem téměř přímoča- nocl. v chýši u kostela; doz. M. rým do Stachesriedu a v pr. do Duffek v Domažlicích. 3 l. bezpl. Osí (zacházka činí 2 km). — c) Přes sn, po 20, ob. po 60, v. 40—60 hal.); Warzenried (Sem lze si nadejít cestou pak výše vyznačenou vrá- dle d.) silnici k Nýrsku 2 $\frac{3}{4}$ km, tíme se do Kdyně (celkem 10 km). pak v pr. na Sruhy (Heuhof) a

3. Osek. Cesta vede nás do přímo dále přes Warzenried a Vserub přímo nebo přes Tanaberk a Stachesried do Osí (zacházka 5 a ze Vserub (stud. nocl. v host. km), — d) Na Nové Kostely; jako Fr. Mathausera, doz. lesní p. Fr. Kolbek) trojím směrem: a) silnici při b) přes Cham a hranici zem- přes Aign do Osí (host. Neumai- skou do lesa; po 1 km za hranici přův) (Eschelkam 1 $\frac{1}{2}$ hod.), v pří- v l. ne celé 4 km do Warzen- mém směru dále ještě 1 km a při- riedu přes Buchberg v l. k jihu rozc. v levo přes Ritzenried do k poutn. kostelu Sv. Krve 3 km a do Nových Kostelů ještě 1 km (host. u Zlat. Jelena, na poště, se zahra- Schnwarzenbergu, kde stihneme čer- dou u Kammermayera). Od jižního veně znač. cestu vzhůru (celkem konce obce pěšinou po svazích 5 $\frac{1}{2}$ hod). — b) Lesem přes Sta- Oseku přímo k vrcholu (978 m) chesried; ze Vserub okolo rybníku (Celkem 5 hod.). kousek silnicí a hned u mlýna

v pr. k potoku Chamu, při rozcestí

Dráha míjíc Prapořiště (v l.) vede do stanice

Kouty (také Kouto zv.), u nádraží Starý a Nový Dvůr a Podzámčí. Sídlo se zámek hr. Stadionu.

Na Rýžmberk a Herštejn jest Sestupující od zříc. přijdeme do nejlépe odtud se vydati z Kouta vsi Podzámčí; nechavše stranou na vrchol 660 m vys. 3 km. Ve vrch Škarman, vystoupíme na zříceninách poněkud opravených hřbet. po jehož pravé straně zvedá skrovně občerstvení. Skvělá vyhl. se Kravař, a přijdeme za $\frac{1}{2}$ hod. do průmysku kdyňského přes ko- na trojnásobné staré valy Příkopy stelík sv. Václava na Brůdku a (neprávně husitské valy nazý- sv. Annu k Oseku, na Kouty, vané). Stával-li v těch místech Kdyni a Domažlice na jedné straně někdy hrad nebo jakým účelům s Jezerní Horou, na druhé s Čer- válečným Příkopy sloužily, není chovem v pozadí. Dějiš. pohnutých jisto. Odtud vede stezka lesem do událostí. Hrad zal. v 2. pol. 13. úvalu mezi Horou a Zámeckým stol. Děpoletm Drslavicem, jenž Vrchem (682 m). Na tomto skryty psal se z Rýžmberka, ve 14. stol. jsou v stínu lesním zříc. Nového patřil Ježkovi Kozihlavě z Pně- Herštejna, k nimž dospěti lze cestou od myslivny. Hrad vznikl tluk, v 15. stol. pánům z Janovic; asi v 13. stol. 1350 postoupil jej r. 1497 koupil jej spolek rytířů a Sezima z Herštejna Ježkovi z Vel- měst kraje Plzeňského a Prácheň- hartic, 1481 pobořil jej Albrecht ského. R. 1500 jej prodal; pak různí Bavorský a Jana Herštejnského majitelé se tu vystřídali. 1641 do- z Velhartic odvedl do zajetí. V »pa- byli a pobořili jej Švédové a roku- nenské věži« zahynuly prý při tom 1697 nabyl hradu Stadion. V kon- tři dcery jeho. Později připadl spustlý již hrad Švihovským. pak čínách těchto asi zvítězil Samo Domazlicům, po konfiskaci 1547 nad Dagobertem v století 6. v sto- Šeb. Markv. z Hrádku a posléz letí 11. Břetislav nad císařem Černínům z Chudenic. německým; r. 1431 Prokop Velký

Z Herštejna možno dáti se nejlépe od Kdyně (3 km; viz výše).

Rýžmberka k Nýrsku prchali; u Nýrska zvítězil také Jiří Podě- bradský a podruhé u Milavče.

Za Kouty následuje poslední stanice českomoravské dr. transversální, zároveň i stanice české dráhy západní.

Domažlice, o nichž zevrubně pojednává díl X. *Plzeň s okolím a Český Les*, kdež také výlety do okolí, až na malé výjimky již Český Les objímající, jsou vypsány.

Sledující dráhu dále do Domažlic a odtud trať dráhy západní přes Českou Kubici a Folmavu k hranicím zemským dle dotčeného dílu X. (*Plzeň s okolím a Český Les*) překročíme po 4½ km. za poslední obcí hranici zemskou a obloukem okolo Dierbergu (639 m. v pravo) přiblížíme se k toku Chamu, do něhož nedaleko vlévá se Teplá Bystřice od Čerchova přicházející, již novým obloukem překročíme, abychom podle Domažlické silnice dojeli za krátko k celní stanici

Brod n. Lesy, město s čilým dřevním obchodem a proslulou továrnou na zrcadlové sklo (na požádání přístup dovolen). Má pozoruhodný farní chrám s obrazem oltářním Nanebevzetí P. Marie od Anschütze. Je střediskem turistů a letním sídlem (Hostinec a pensionát Wutzmühle vzdál. 8 minut krásnou lesní cestou). Výlety na Čerchov a k Čes. Studánce z Čes. Kubice výhodně lze prodloužiti na Brod nebo opačně (viz díl X.) — Host. z. Hohenbogen u nádraží má pěknou vyhl., v městě host. na poště, pěknou zahradu má host. Waschingrův. — Denně dvakrát poštovní spojení přes *Osí* (Eschelkam) a *Nové Kostely* do *Lamu*. Viz též níže trať přes Cham.

Výlety z Brodu n. L.

1. **Osek**, Nov. Kdyně. Nýrsko gen), jimž ve 12. stol. patřila Su-nebo Lam. Z Brodu za 1½ hod. na šice. S vrcholy lesní alejí ½ hod. *Schwarzenberg* červ. znač. cestou k lov. zám. a dobr. hostinci. Kdo a přímo vzhůru na Osek, vrch nechce vrátiti se touže cestou, se-jinorázový a serpentínový s dvěma stoupiti může: a) Do Všerub u vrcholy *Ecksteinem* (Nároží) a *Hradistěm* (*Burgstallenu* 977 m). Na *Nové Kdyně* přes *Osí* (Eschelkam, viz c) nebo odtud přes *Stachesried* do Všerub 2 hod. nebo přímo 1½ h.; nároží (1073 m) Rz. Příznivější přes *Nové Kostely* (Neukirchen) cesta vede přes *Rapperdorf* a *Buchberg* a *Warzenried* do Všerub *Oberndörfel* (červ. značky) aneb 4½ hod. Nebo též přímo silnicí přes *Wutzmühle*, *Grub* do *Maders-Aigen* 3½ hod. Ze Všerub podle *dorfu* (2 hod.) a odtud *Teufels-sv. Václava na Brůdku* nebo přes *loch* 2½—3 h. k chýši. Skvostný *Tanaberk* do *Nové Kdyně* 1½ h. výhl. na Javor a Jez. Horu a přes — b) Do *Nových Kostelů* a *Lamu*. hranici do Čech, rovněž i k S. na s Hradiště vede jihovýchodním Čerchov a Čes. Les. ¼ hod. J. od směrem krásným lesem dřevařská Hradiště Zám. Vrch se stopami cesta k služební chýši lesní (½ h.), hradu hrabat od Luku (von Bo-kde lze (v staré budově) se obcer-

stvíti a najítí nocleh. Odtud přikře k severu do *Neukirchen* 1½ hod. (host. na poště a Moreth); jako při 1. na Osek, odtud sestup silnici přes *Engelshütte* do *Lamu* 2½ hod. — Nebo od chýše pěknou dále znač. cestou přes *Schönbuchen* do *Reitenbergu* (celý pochod 2½ hod.). Z *Reitenbergu* dále dle čís. 5. na str. 56. Pochod aspoň třídenní — c) Do *Osí* (Eschelkamu) přes 3. Osek-Jezerní Hora. Některým pochodem dle čís. 1. na Osek *Nýrska* přes Nové Kostely (*Neukirchen*) jako při b) a dále přes muž zvedá se *Jezerní Hora*. Viz Sv. Kateřinu do *Nýrska* (3½ hod.). č. 1. na str. 59.

Z Brodu n. L. sleduje dráha dále tok Chamu až k jeho ústí do Řezné (Regen) u stanice

Chamu, jež je z nejstarších městeček Bavorského Lesa, má velmi malebnou polohu a velice půvabné okolí. Zde odbočují dvě lokální dráhy: 1. do *Lesního Mnichova* (*Waldmünchen*), již použití lze k návštěvě Českého Lesa na sever od Čerchova s návratem do Klenče (viz díl X.) a 2. přes *Kötzting* do *Lamu*, již níže sledujeme. V okolí Chamu doporučují se zvláště výlety:

1. Kalvarie a Luitpoldova Výskvostná freska Smrti P. Marie. šina (20–30 min.). Přístup pěknou Odtud za hodinu stezkou s pěknou cestou z Ludvikovy třídy v pravo nými výhledy na vrchol *Lambergu* podle vojenského pomníku. Od got. (601 m) s kostelem sv. Valpurgy, kost. rozkošná vyhl., ještě obsá s jehož věže je pěkná vyhl. (klíč hlejší s výšiny Luitpoldovy (kav. ve vedlejším domku). Sestup v pův. menná rozh.). směru dále ½ hod. do vsi *Chamerau* k silnici, odtud lze dojít

2. **Chammünster-Lamberg** (1½ hod.) Z města silnicí k jihu a při zpět do Chamu nebo dále do *Kötz-*prvním rozcestí v l. ½ hod. do tingu.

Chammünstru, kde pout. mohutný 3. **Runding-Haidstein** (2 hod.) got. kostel, jež prý stavěl Jindřich Svátý. Nad dvojítm portálem viz níže směr trati na *Kötzting*.

Lokální trať z *Chamu* na *Kötzting* (jízda trvá 2 hod.) sleduje nejprve podle Řezné koleje dráhy k Brodu n. L., od níž se nedaleko ústí Chamu v *Altenstadtu* odděluje a dále údolím Řezné běře se podle *Chammünstru* (v pravo), kdež kromě got. kostela spatřuje se i zříc. *Odenburg* neznámé tradice, proslulé žulové lomy na *Bleubergu* (v levo), za nímž spatřují se zříceniny hradu *Rundingu*. Zastávka

Nieder-Runding hned pak následuje; odtud dospějeme k zříc. hradu **Rundingu**, jenž ještě r. 1836 byl obýván, za tři čtvrti hod. S výšiny, na níž stávala hradní kaple, pěkná vyhlídka.

Haidsten (743 m) jen sedlem *dingu*, přístupen je ze vsi pod oddělený od vrcholu se zříc. *Run-*hradem podle hřbitova za 1½ hod.

Skrovné zříc. hradu, kde u krásné hraběnky poč. 13. století pěvec Volfram z Eschenbachu byl pážetem. Skvostná vyhl. Hostinec 5 min. pod vrcholem. Sestoupiti možno jižním směrem znač. cestou do vsi *Riedu* ($1\frac{1}{2}$ hod.) s obrov-

skou *Volframovou Lipou*, do jejíž dutiny vejde se 15 mužův (obvod měří 16 m). Odtud dále do *Kötztingu* ještě $\frac{3}{4}$ hod. — Nebo na zpět přes žulové lomy na *Blaubergu* do stanice *Nieder-Runding*.

Za *Rundingem* vstupuje trať do lesnatého pohoří, jehož vstup na pravo hájí *Lamberg* s poutnickým kostelíkem a v l. *Haidstein*, obloukem stihne stanici **Chumerau** a údolím, již značně zúženým stanici **Mittach**, kde údolí zas v lučinaté polohy se rozšiřuje. Po úpatí *Rosbergu* (670 m., v l.) stihneme stanici **Bleibach** a za ním brzy **Pulling**, kde Bílá Voda (Řezná) z jezera *Javorského* přitékající ústí do Černé Řezné. Ves *Weissenregen* s úhledným poutnickým kostelíkem (v pr.) a s vodami tu rozloženými tvoří v rámci lesnatých vrchů pěkný obrázek. U továrny na cellulosu (*Harras*) vstupuje trať do úzké doliny Bílé Řezné, již stihneme stanici **Kötzting**, měšys v malebné poloze, kde připojuje se soukromá lokální dráha do *Lamu*. Pošt. spoj. do *Viechtachu*, *Straubingu* (na Dunaji) a *Boží Mysli* (*Bodenmais*). Hostince: na poště, *Ambergerův*, *Wagnerův*. Příznivý bod pro návštěvu výšin *Bavorského Lesa* v celém pásmu od *Keitersbergu* k *Javoru*.

Výlety z Kötztingu.

1. *Ludwigsberg*, nejbližší výšina (498 m, $\frac{1}{4}$ hod.) s Rz. (klíč bezplatně v hostincích) s pěknou vyhl.

2. *Haidstein* (744 m, $1\frac{1}{2}$ hod.) zpětným směrem přes *Ried* pohodlnou a značenou cestou (bílý kříž v červeném poli). Viz stan. *Nieder-Runding*.

3. *Lichtenegg*, pozoruhodná zřícenina s pěkn. vyhl. s hradní věží (klíč u majitele *Vogla* v *Lichteneggu*). Cesta (2 h.) k vrcholu (707 m) vede silnicí na *Thenried* a dále znač. stezkou.

4. *Keitersberg*, hřeben s řadou divoce rozsochatých vrcholů, z nichž nejbližším cílem jest *Kreuzfels* (přes 1000 m) se vděčnou vyhl. a východištěm tury na *Javor* (viz č. 5.). Dobře značená cesta dovede nás k cíli za $2\frac{1}{4}$ hod. přes *Reitenstein* a *Reitenberg* (nejvýše u *Köp-*

pla občerstvení), odkudž dále vedou dvě cesty, z nichž jedné k výstupu, druhé k sestupu lze použiti; pro výstup nejlépe jest voliti stezku přímo vzhůru vystupující (značka: bílá uhlopříčna v červeném poli), která je sice delší ($\frac{1}{4}$ hod., v druhé části také příkřejší, ale mnohem vděčnější než cesta a od silničky odbočující (bílý kříž v červeném poli).

5 *Keitersberg-Javor-Eisenstein*. Průvodce není třeba. Nejlépe prvního dne, kdy dojde se do *Kötztingu* dojíti dle čis. 4. do *Reitenbergu* (1 hod.) a přenocovati u *Köppla*, odkudž druhého dne záhy ráno se vyjde. Statnější turista dojde toho dne ještě do *Eisensteinu* (z *Reitenbergu* na *Javor* 8 hod. a dál do *bav. Eisensteinu* podle jezera $2\frac{1}{4}$ hod. Méně statný může si rozdělit pochod na 2 dny

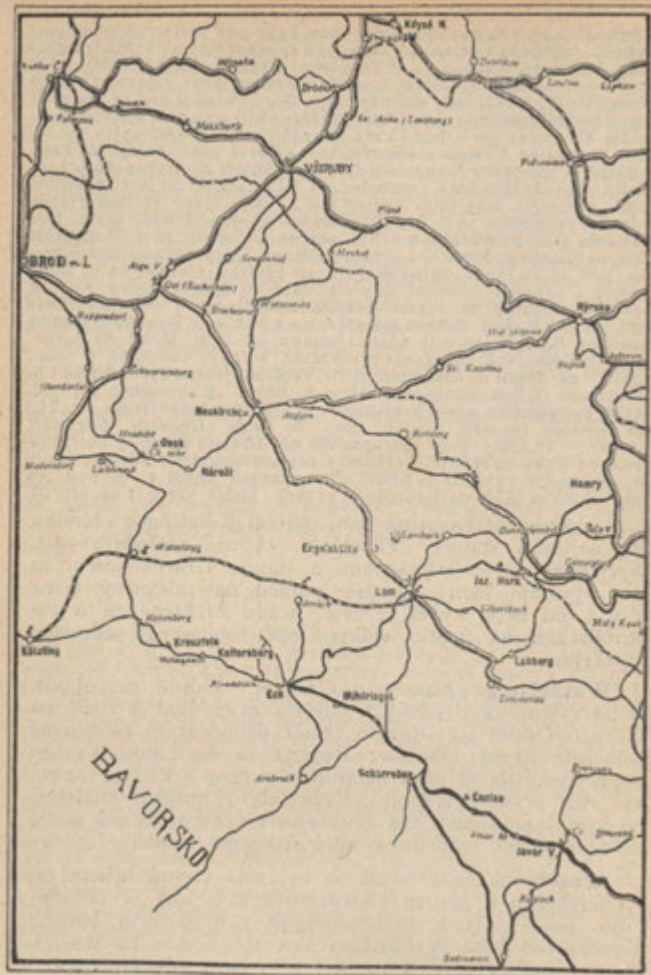
a přerušiti jej v Ecku neb v Scharrebenu. (Skrvný nocleh ne vždy jistý, proviant s sebou.) — Z Reitenbergu pokračujem dle č. 4. na *Kreuzfels* ($\frac{3}{4}$ hod.), kde stihneme bile-červeně značenou cestu, která podle *Kazatelny* (po $\frac{1}{4}$ hod.) a malého *Poledního Kamene* s pěkným rozhledem za hodinu dovede nás do sedla *Steinbühlerského*, velkolepého skalního labyrintu. Odtud mírným vzestupem za $\frac{1}{2}$ hod. *Riedelstein* (1135 m) s krásným výhledem na Smrčiny, Franckou juru a do Čech až ku Praze. Odtud mírný sestup a náhlejší, nicméně dobře schůdný vzestup na výšinu *Eck* (965 m); za $\frac{3}{4}$ hod. dobrou cestou hostinec *Eck*. Nelze-li tu zůstat, může turista, jenž cestu chce přerušiti, za hodinu sestoupiti do *Arnbrucku* (3 hod. silnicí od Boží Mysli-Bodenmais) nebo k stanici do *Arrachu* (spojení drahou do Lamu). — Pokračováním vystupujeme od Ecku na *Mühlriegel* (1085 m, ukazatel k vyhlídce u Kříže) a k lesní školce (*Kohlstatt*) neplotěnou vede nás cesta velkým obloukem se »skvostnými« výhledy k sluzební chýši lesnické (1000 m) u *Scharreben* (host, hájovna; z Ecku sem $2\frac{1}{2}$, opáčně 2 hod.). Nelze-li přenocovati a chce-li turista cestu přerušiti, může sestoupiti za $1\frac{1}{2}$ hod. cihlově znač. cestou do *Lohbergu* (silnicí do *Arnbrucku* je rovněž $1\frac{1}{2}$ h., silnicí do Boží Mysli $2\frac{1}{2}$ hod.). Na Javor ze *Scharreben* máme již jen 2 hod. stále bile značen. cestou přes *Heugstatt* (1269 m), jehož vrchole dostihnem dosti příkrou stezkou za $\frac{1}{4}$ hod., a dále po hřebeni přes *Enzian* obejdeme lesem i pastvišti *Malý Javor* a stihneme červeně značenou stezku od Boží Mysli na Javor. Odtud k chýši ochranné 5 min., k Velkému jezeru *Javorskému* i h. a do Bavor. *Eisensteinu* $1\frac{1}{4}$ hod. (Viz Výlety z *Eisensteinu* str. 71.)

5. *Osek* (*Hradiště, Burgstall* 978 m). Drahou až do *Watzelstegu* a pěknou silnicí bez námahy $1\frac{1}{2}$ h. k ochranné chýši a $\frac{1}{2}$ hod. na vrchol. Další viz č. 1 na str. 54.

Lokální trať *Kötzting-Lam* objíždí *Kötzting* v oblouku do nejbližší stanice *Zellerthalu*, za níž následuje zast. *Sperlhammer* se železárnami a stanice *Grafenwiesen*, za níž vystoupí nám příhodný pohled na zalesněný *Osek* a v l. od něho kužel se zříc. hradu *Lichteneggu* u vsi *Rimbachen* na úpatí; velkým opět obloukem stihneme zastávku

Watzelsteg přímo pod *Osekem*. Odtud nejpohodlnější výstup za $1\frac{1}{2}$ hod. k chýši a za $\frac{1}{2}$ hod. k rozh. na *Nároží*. Odtud již směrem téměř přímočarým sledujeme tok Bílé Řezné (*Weisser Regen*) až do Lamu. Cestou v pr. vynořuje se před námi *Keitersberg* s křížem 14 m. vys. na prvním vrcholi (*Kreuzfels*); mineme malebně na výšině položenou ves *Hohenwart* (zast.), za níž podle několika prům. závodů a osad stihneme stanici

Arrach, nad níž zvedá se nejvyšší vrchol hřbetu od *Keitersbergu* k Javoru (*Riedelstein* 1135 m.) se táhnoucího, jenž patří k nejkrásnějším vyhlídkovým bodům *Bavorského Lesa*. Vzhůru na *Eck* $1\frac{1}{2}$ hod. a na *Riedelstein* 1 hod. (viz č. 5 na str. 56). Brzy objeví se před námi i pásmo *Jezerní Hory* v popředí s menším, ale groteskním, *bavorským* vrcholem (1273 m.) a v pozadí

Orientační mapka turistických značených cest v Bavorském Lese od Brodu n. L. k Javoru.

s vrcholem českým, vyšším (1295 m.). Následuje konečná stanice

Lam, ve výšině pěšinou 10 min. od nádraží vzdálená (silnicí $\frac{1}{4}$ hod.). Ves poblíž českých hranic (host. u pošty, u Bürgermeistra, Ströberlův), v jejímž okolí se druhdy čile dolovalo na železo, olovo, stříbro, měď a síru. Od hřbitova pěkný rozhled na údolí. Od poutn. kostela *Mariahilf* (půl hod. na výběžku Jez. Hory) rozkošná vyhl. a $\frac{1}{2}$ hod. dále úhledná ves *Lambach* (Ls., Aascherlův host. pok. též ve vile továrníka Willmanna).

Výlety z Lamu.

1. Jezerní Hora (Prsa Matky Boží, Osser, 2 hod. Vůdce 2 K). Cesta vede přes *Mariahilf* ($\frac{1}{2}$ hod.), a odtud v pr. lesem $1\frac{1}{2}$ hod. na sedlo Hory Jezerní, odkudž za 20 min. v pr. pěšina dovede na vrchol bavorský a v l. za 10 min. na vrchol český. (Červené značky.) Možno jíti také $\frac{1}{2}$ hod. na *Lambach* a odtud dle žlutých značek $1\frac{1}{2}$ hod. pohodlně na Jez. Horu. Pod česk. vrcholem nová ochranná chýše (nocleh, občerstvení pro 6 osob). Kz. nebyla obnovena. Nicméně jednotlivé partie poskytují zvláště do Čech pěknou vyhlídku, byť i k J. a Z. poněkud obmezenou Javorem, Mühlrieglem, Keitersbergem a Osekem. Sestup zejména do Čech viz při trati II. — Výborně jde se také na Lohberg ($1\frac{1}{2}$ hod.) a odtud dle modrých značek 2 hod. na vrchol.

2. Javor. Na V. Javor lze sice jíti přímo (těžký pochod, jen pro zvláště statné), ale lépe dáti se přes *Scharreben* žlutě znač. cestou k *Riedersmühle*, přes Bílou Řeznou na vozovku, touto 1 hod. přes Přední a Zadní *Waldeck*, kde v l. k rozvodí $\frac{1}{2}$ hod. Brzy otevře se krásná vyhl. do údolí Černé Řezné; obejdeme dolinu horizontální cestou, abychom dostihli z daleka viditelný hostinec (*Scharreben*). Odtud dále dle čís. 5. na str. 56. Celkem na V. Javor. 4 hod. —

Druhý směr vede přes *Thürnstein* údolím Bílé Řezné na *Sommerau*, a vzhůru dle bílých značek na Brenneské Sedlo (nový hotel s vyhl.) a odtud v pr. na vrchol 3 h.

3. Malý Kout (Zwergeck) a Jezerní Stěna (3 hod.). Jako při č. 2. na *Sommerau* cestou málo schůdnou, kde třeba si dát ukáznati cestu v levo na Scheiben a Jezerní Stěnu (Průvodce velmi vhod) k bývalému gloriету (1340 m), jenž neposkytuje žádoucího rozhledu. (Má býti nahrazen zděnou rozhlednou, což se dosud nestalo. Odtud $\frac{1}{4}$ hod. ve směru k Černému Jezeru přijde se k bodu, poskytujícímu skvělý pohled na jezero. (Lze odtud i k jezeru za $\frac{3}{4}$ hod. sestoupiti, ale stezka je obtížná a nebezpečí.) Po hřebeně stezkou sotva patrnou za $\frac{1}{4}$ hod. dospějeme ke *Kamennému Moři Malého Kouta*. Vyhl. jen k J. a Z. (cesta obtížná). Sestup do Eisenšteinu $3\frac{1}{2}$ hod.

4. Eisenstein. Nejkratší cesta (bílé značky) přes Lohberg, *Sommerau* a Brenneské Sedlo jako při č. 2. (druhý směr) 3 hod. Stejně dlouhá, ale v první půli výsluním přes Lohberg a Scheiben na Elisenthal. Třetí nejdelší přes Lohberg a dle hnědých značek, na *Sesselplatz*, *Güttelplatz* a Černé Jezero (5 hod.).

Eisenstein s Javorem. Dle Ottova díla »Čechy«.

**Trat II. Janovice. Eisenstein. — Deggendorf.
(S odbočkou Zwiesel-Grafenau). Eisenstein-
Glaserwald, Dobrá voda, Hartmanice, Sušice.**

Z Janovic-Veselí (v. str. 51) odvádí nás trať dráhy Plzeňsko-Eisensteinské přes Úhlavu podle vrchu *Pohoří* (v pr. 640 m) a Dubové Lhoty (při samé trati), v pozadí s Uborskem (vesměs v pr.) a podle Petrovic (v levo) a Bystřice (v pr.) do

Nýrska, městečka s větš. něm. obyv., od nádr. 10 min. vzdáleného. Čilý obchod s dřívím, husami, vejci a peřím (vývoz do Německa). Průmysl krajkářský. Brusírný skla zrcadlového. Továrna na zápalky a zpracované kůže. Ve farním chrámu pozoruhodné malby na skle; stará hrobka Klotzů. R. 1467 poražení křižáci neda-leko ryt. Janovským společně s Klatovskými a Domažlickými.

Hostince: U Úhlavky, (Zur Angel, 10 pok., zde také povozy ispr. denně 7, 2spr. 14 K), u města *Nýrska* (Neuern 8 loží), u *Šumavy* (1 pok. s 2 loží), u města *Vídně* (2 pok.), u *Černého orla* (2 pok.). Lože po 1'20 — 1'40 K. Noclehy i strava slušné, levné. Také pstruhy lze dostati.

Výlety z Nýrska.

Nýrsko, ležíc již při samém úpatí Šumavy a jsouc posledním větším místem na trati k Eisensteinu, hodí se dobře za východiště některých výletů, zejména i těch, jež podniknouti chceme z nejbližších stanic před Eisensteinem. Pro cyklisty jsou silnice ke Klatovům a k Eisensteinu, k Novým Kostelům, Lamu a Vyšš. Brodu velmi dobré, ač kopcovité, k Nové Kdyni a Domažlicům je výborná.

1. Bajrek ($\frac{3}{4}$ hod. cesty větš. lesem s promenádami a sedátky). Zřícen. strážního památn. hradu s vyhl. Jde se luční cestou v l. od sil. svatokateřinské (v pr. odbočuje pěšina, která je kratší, ale příkrá). Hrad vyst. byl asi za Karla IV.; v době husitské byl v rukou přivržence kalicha Jana z Pajreka. Od poč. 17. stol. byl hrad spustlý. Odtud můžeme sestoupiti k vých. přes Bajrek osadu (dvůr, továrna na kameninu, dobrý host.) na sil. Nýr.-Eisensteinskou a přes Uhluvu do vsi Milenců a dál do *Dešenic* (zast. dráhy) nebo hned po sil. Nýr. Eis. k jihu do *Hamrů* (6 km) a odtud dále jako na str. 64.

2. Osek (Hoher Bogen), horský hřbet amfibolový, již na půdě bavorské, 8 km dlouhý, s nejvyššími vrcholy *Nárožím* (Eckstein, 1073 m) a *Hradištěm* (Burgstall, 978 m). Z Nýrska vede silnice přes *Skelnou Huť* podle býval. železn. dolu »U Boží pomoci« na *Uhlíště* (Kohlheim) a dál přes *Račin* do staré farní vsi královácké sv. *Kateřiny*; dle ukazatele $\frac{1}{2}$ hod. vzhůru k celnici (host. »na Luftu«) již na bav. půdě ($\frac{1}{2}$ h. dobré občerst.); dále v pr. lesem podle syenitového lozu (za 1 hod.) do *Nových Kostelů* (Neukirchen; slušný host. »U pošty; v kostele pěkně řezaná, prý zázračná soška P. Marie). Na *Hradiště* vede cesta od již. konce obce. Na vrcholí skup. balvanů amfibolových, poskytující volnou na všechny strany vyhl., jen na ji-

hově jí brání poněkud Nároží, na němž nová rz. postavena. K JV. Šumava s Jez. Horou v popředí. JV. a SV. Pošumaví s vyhl. do Čech. K SZ. Český Les s Čerchovem a Přimdou. K Z. údolí Bílého Řezného a pahorkatina bavorská. S vrchole lesní alejí $\frac{1}{2}$ h. k J. lovecká chýše (dobrý host. Nocl.); $\frac{1}{4}$ hod. jižně od Hradiště Zám. Vrch (Schlossberg) se stopami hradu hrabat od Luky (von Bogen), spřízněných druhdy s knížaty českými, jlmž ve 12. stol. náležela též Sušice,

S Hradiště možno přímo do Brodu nad L. srážnou cestou přes Oberndörfel a Hor. Rappendorf za $1\frac{1}{2}$ —2 hod. Pohodlněji jde se do *Osi* (Eschelkamm 1 h.), odkudž je spojení poštou do *Brodu* (dobrý host. »na Poště«) nebo přes *Všeruby* do *Kdyně*. Viz str. 53. a 54.

3. Bystrice, ves na S. od N. při dráze. ($\frac{1}{4}$ h.). Skvostný zám. rodu Hohenzollern-Sigmarinské v mod. slohu got., vstup do zahrady a parku volný, do zámku v nepřítomnosti knížecí rodiny. Asi 10% Čechů. Od kostela Sv. Trojice (501 m) pěkná vyhl. Host. »zum Jachimsthaler«.

4. Na Jezerní Horu doporučuje se dojeti až do stan. *Hamry-Eisenstrass*, kde nalézáme pokyny další. Str. 64.

5. Přes Brenner a Pancíř na Špičák (5 hod.) náhorní cestou (z části i bývalou silnicí), partie vděčná s četnými vyhl. Tato vede nás k J. přes *Milence*, v l. odbo-

čuje okr. sil. do Dešenice, kterouž trná vede nás pak dolů do sedla jdeme $\frac{1}{2}$ km ke kříži; zde v pr. s překrásnou horskou scenerií. polní cestou přímo k J. přes trať Dostí dlouhým vzestupem vystupujeme na Můstek (1234 m $3\frac{1}{2}$ h.), k sv. Janu (kaplička); v pr. na lučinaté stráni Ilebartlův dvůr; hustým lesem projdeme na volné před námi krásné horské panorama. Od triangulačního bodu (asi 40 m od býv. silnice) nejlepší vyhlídka. Sestupujeme opět do sedla (železný kříž) podle patníků vápnem natřených přes Irlovskou louku (1150 m) opět vzhůru na Pancíř (1152 m, rozhl. zničená, vrchol zalesněný, přece z lysiny pod vrcholem viděti až k hřebenům alpským. Přes samotu Šimonihanzlovu osadu Brennet). Vyhl. k J. a S. sejedeme k okr. silnici a za $\frac{1}{2}$ hod. velkolepá. Silnice vždy ještě pastihneme stan. Špičák. (Viz str. 64)

Z Nýrska jezdí v létě drahou Eisensteinskou vyhlídkové rychlíkové vozy II. tř. Skvělá vyhl. zejména k vých. str. stojí za tento výdaj. Kdo jedeš ve voze zavřeném, hleď posaditi se k pravé straně. Trať železniční tu značně stoupá (1:60) a v četných obloucích se zatáčí. Minuvše Hodousice přejíždíme po viaduktu (17 m. rozpjetí) hluboké údolí k zast.

Dešenice (něm. městys, Ls., husitská kaple z roku 1467, panský pivovar). Host. na poště. Postel 60 h. S blízké ($\frac{1}{4}$ hod.) Matějovické Hory pěkná vyhl. Odtud $\frac{3}{4}$ hod. Děpoldovice, kde dostihnouti lze již staré eisenštejnské silnice, již možno jíti na Brennet, Můstek (3 hod.) a Pancíř. Odtud v ostrém oblouku zatáčíme na jih podle Matějovic (v l.) spatřující v pr. zříceniny Bajreka (viz str. 61), pod nímž dále leží (v pr.) Freihöls. Proti této vsi pod kapličkou sv. Jana vjíždíme do tunelu 130 m. dl. t. zv. Milencovského, za nímž jest stanice

Zelená Lhota (Grün). Ves poněmč. na úpatí hory Kravařské (660 m.). Ze stan. pěkná vyhl. přes údolí potoka Zelenolhotského na Raucher (830 m.) a od něho v l. se zvedající temena Hory Jezerní (Prsa Matky Boží, 1283 m.). Ve vsi není vhodl. host. k přenocování.

Výlety ze Zelené Lhoty.

Zelená Lhota, nehledíme-li k nedostatku dobrých hostinců, jest jinak dobrým východiskem tratě turistické na jedné straně přes Brennet, na druhé přes Jezerní Horu na Špičák a do Eisensteinu. V samé Zel. Lhotě pěkná vycházka jest:

1. **Zelený Úvoz** (Grüne Schlucht), řejším toku potoka Zelenolhotského rokle horská mezi svahy škého (k J.). Brenneru a hory Liebšovy na ho-

2. Přes Brenner, Můstek a Pancíř na Špičák. (3½ h.). Cesta vede po příkré stráni k *Brennet-ským Dvorem* (985 m) mezi oběma vrcholy Bren. položeným, odtud vzhůru již jen 85 m stoupání. Vyhlídka zejména k S. do Klatovska obsáhla, k J. a Z. podobně jako s Můstkem a Pancířem. Odtud dále horskou silnicí (druhou silnicí Eisensteinsko-Klatovskou), nyní drnem zarostlou, dál jako při č. 5. na str. 61. na lysině pod vrcholem *Pancíře*.

Jako s Brenneru i s Můstkem a s Pancířem přehlédneme obzor od Javoru v pr. přes hřeben Jezerní Stěny a Jezerní Hory k Cerchovu, za nímž k SZ. vynořuje se Český Les s Přímou a v mlhavé dáli Císařský Les u Karlových Varů.

Od Zelené Lhoty krajina stále působivější horského vzhledu nabývá. Jedeme samým středem *Královského Hvozdu*. V l. zahlédneme ve výši *Dvory Brennetské* a níže krásnou partii *Zeleného Úvozu*, naproti pak v pr. roztroušené domky *Hamrů* s kost. Bol. P. Marie v údolí. Dál vystoupí nám na l. *Hora Liebšova* (936 m.), na jejímž svahu malebně položena vesnice *Eisenstrass* ve výši 895 m. s kost. P. Marie Růžencové, pod níž jest stanice

Hamry-Eisenstrass. *Hamry*, ves něm. Studentská noclehárna kl. Č. T. zum Ossehammer, 1 km. jižně od kostela a u Engl. Denkscherzla (12 l., 12 z nouze, bezpl. ob. 72, več. 32—72 h.). *Eisenstrass*, ves něm. s Eis. Horním a Dol. Výborné východiště:

1. Na Jezerní Horu a odtud přes *Špičák* (5–6 hod., potraviny dobře vzít s sebou. Bez průvodce lze se dobře obejít) do *Eisensteinu*. Od stan. sestoupíme okolo *Fürstenhofu* k *Petrovu Mlýnu* na Úhlavce (½ h.). Odtud po silnici dáme se až k potoku Klammer-skému; odbočíme tu v pravo po pr. břehu potoka až ke stoku s potokem *Jezerohorským* (Ossebach, ukazatel), a údolím tohoto pokračujeme ku rozptýleným dvorcům, zvaným *Donnerwinkel*. (Nebo před kostelem od *Modlhofu* v pr. vzhůru podle *Hühnerhäusru* ke *Kamenné Bráně*). Odtud dáme se po ní cestou k *Lenkenovu Dvoru* a dál lesní pěšinou ke *Kamenné bráně*, již

k S. a k SZ. spatřujeme v dáli Brdy s *Třemšínem*, v popředí *Zelenou Horu*; k V. vidíme skálu sv. Vintíře a za ní pahorkatinu Českomor. Vysočiny, do dálky se vytrácející; jižněji vystupují *Boubín* a *Fallbaum* a přes *Falkenstein*, za nímž *Alpy* s *Watzmannem* vystupují, vyhl. Javorem nad *Eisensteinem* uzavíráme. Silnice svádí nás do *Eisensteinu*, nebo dáme se přes dvorec *Hoffmannův* k *Simonihanzlovi* a ku *Prokopu*.

3. Přes Jezerní Horu na *Špičák* (6–7 h.) nebo do *Eisensteinu* (8 h.). Ze Zel. Lhoty (nechceme-li jeti drahou dále do stan. *Hamrů Eisenstrassu*, dáme se do údolí *Úhlavky* a odtud silnicí do *Hamrů* (1 hod.). Z *Hamrů* dále viz níže.

tvorí dva veliké balvany, mezi nimiž prodírá se stezka na *Kamenné moře*, rozházené svorové balvany, tudy za ½ hod. jsme na českém vrcholu *Jezerní Hory* (1283 m) nespř. *Ostrého* (Osse), kde nalezájí se stopy *Chodské strážní tvrže*, s které v čas nebezpečí znamení ohněm dávalo se *Chodskému hradu* v *Domažlicích*. Ochranná chýše. (Občerst. nocl. pro 8 osob.)

Druhý vrchol nalezá se již na půdě *Bavorské*. (Lid nazývá oba vrcholy »Prsa Matky Boží«.) Skvělá odtud vyhlídka: k J. na *Javor*, Malý *Kout* (*Zwergeck*) a *Jezerní Stěnu*; na Z. vystupují malebné svahy *Můstku* a *Brennetu*, k S. vine se údolí *Úhlavy* s *Brdy* v po-

Jezero Javorské. Dle fotogr. p. Jar. Johna.

zadí a Hůrkou u Klatov uzavřené; v něm četné osady, spatřujeme. V levo vystupuje Černá Skála u Loučimi a Koráb u Nové Kdyně, dále Rýžmberk a Čerchov, za nimž v pr. vynořuje se Přimda v pozadí s Rudohořím, ovšem jen za průzračného vzduchu patrným.

K SZ. pojí se hřbet Oseku s údolím Rezného a četnými osadami bavorskými, K Z. pak uzavírají obzor Kaltersberg (1038 m) a Černý Kout (Schwarzeck 1231 m).

S vrchole vracíme se opět ke Kamenné bráně a dáme se cestou k tak zv. *Güttelplatzu*, jež stihneme za 1/2 h. Dál dle ukaz. k Černému Jezeru, již za 1/2 hod. stihneme t. zv. *Klammerloch*, proru odtoku jezerního, v níž níže nalézá se malebný vodopád Bílá Strž (odbočka vyžaduje dobré hodiny času): vrátivše se na cestu, jdeme v původním směru dále až k restauraci u Černého Jezera, odtud pak v l. „*horizontální cestou*“ (viz níže) k pensionátu Prokopovu.

2. K Černému Jezeru podle *Jezerní Myslivny* a dál od Jezera buď podle *Čertova Jezera* do *Eisensteinu*, nebo horizontální cestou k Prokopovu pensionátu.

Od stanice Eisenstrasské sestoupíme na silnici Nýrsko-Eisensteinskou nad Petrovým mlýnem a dáme se proti vodě, 3 1/2 km, pak přes řeku a kousek dále v pr. k *Jezerní Myslivně* (1 hod.), nejstaršímu hostinci horskému v této krajině (obč., nocleh, pěkná vyhl. do údolí Uhlavy Ls. Od myslivny vede též pohodlná cesta přes *Güttelplatz* (viz výše) na vrchol *Jezerní Hory*. Z Myslivny za 3/4 hod. lesem po horizontální cestě jsme u Černého Jezera, také *Eisenstrasským* zvaného (1008 m).

Největší Jezero Šumavské (přirodovědecky prozk. dr. Ant. Frič a dr. V. Vávra, viz Archiv pro výzk. Čech). Výměra 36·8 ha. Největší hl. 40 m. Stěna nad ním 200 m vys. Nejlepší pohled z restaurace nově zřízené nákladem

10.000 K, kde lze také najmout loďku (za osobu 40 h, je-li více osob, po 20 h.) a vzbuditi pěknou ozvěnu.

V jezeře roste šidlatka (*Isoëtes*), a žijí pstruzi i siveni sem nasazení. Zajímavá zvířena drobnohledná: *Holopedium*, *Polyphe-mus*, *Monotus lacustris* a j.

Od jezera dojdeme za hodinu po horizontální cestě k pensionátu Prokopovu (až sem $2\frac{3}{4}$ h.); nebo můžeme dáti se od jezera v l. dle ukazatele přes *Červené Příkopy* k Certovu Jezeru a k Eisensteinu (v pr. lesem nadcházka příkřejší se schody); vystoupivše po těchto za $\frac{1}{2}$ h. na puv. cestu, dáme se v pr. Kousek dále rozvětvení cesty; v rovném směru dále možno dojiti za nedlouho na *Kamenné Moře*, jak nazývá se balvany posetý vrchol *Jezerní Stěny* (1343 m) a *Malého Kouta* (*Zwergeck*); v pr. býval vyhl. pavillon (má býti vy-

stavěna zděná rozhl. a vyhl. rozmnožena hlavně o pohled na Alpy s Watzmannem a Dachsteinem). Asi pět minut odtud směrem SV. přes balvany (bez stezek) jest okraj stěny, poskytující skvostný pohled na jezero. Vrátime se zpět až na křižovatku a tuto dáme se v pravo horizontální cestou nad *Certovým Jezerem*; za $\frac{1}{2}$ h. spatříme toto v hlubině pod sebou jako tatranské pleso. Výměra 23 hektarů. Hloubka největší 35 m. Zvířena jako v Černém Jezeře. Za další $1\frac{1}{2}$ hod. dovede nás tato pěkná cesta lesem do *Eisensteinu* ($3\frac{1}{2}$ h.) nebo v pr. do *Elisenthalu* (pohr. stanice). Kousek níže pod křižovatkou shora dotčenou odbočuje cesta do rokle *Certova Jezera*, z této vede dolinná cesta přes dvorec *Girgelhof* (host.) do *Eisensteinu* nebo s odbočkou v levo na stan. *Špičák*. (Viz výlety z *Eisensteinu*).

Opouštějice drahou stanicí *Hamry-Eisenstrass* vidíme v pr. dolinu *Jezerohorského pot.* (*Osserbach*) s několika chalupami *Donnerwinklu* v pozadí, v údolí *Úhlavy* pak rozptýlené domky *Kreuzwinklu*. Z předu vystupuje *Jezerní Stěna* (1343 m.), před níž z lesa vyhlédá *Jezerní myslivna* (*Seeförster*). Na l. rozkládá se rozkošná kotlina *Brčálníku* (*Frischwinkel*), obklopená z pr. *Špičákem* (1199 m.), z l. *Pancířem* (1152 m.) a *Můstkem* (1234 m.). V ní pramení se *Úhlava*. *Špičákem* proražen jest tunel 1748 m. dlouhý (druhý nejdelší v Rakousku, vyst. nákl. 3,600.000 K ve výši 831 m. nad m., nejvyšší poloha celé trati); vjíždíme do něho u dvora *Stornova* a vyjíždíme do stanice

Špičák; 20 min. od stan. (také spojení omnibusem za 50 h) na svazích *Špičáku* (1199 m.) rozptýlené (ve výši 950—990 m.) villy, útulný pensionát *Prokopův*, se stud. nocl. (15 l. po 60 h. z nich 5 bezpl.), hōtel *Rixiův* (nyní majetek něm.); hojně navštěvovaná stanice turistův a oblíbené letní sídlo, středisko české společnosti v těchto končinách *Šumavy*, znamenité východiště výletů. Ceny za pokoj K 1'20 až 4 K denně (na delší dobu levnější dle ujednání); obědy dle lístku, také po 1'20 K až 2 K. Povozy jednospr. 8 K, 2 spr. 12—16 K na den. Stanice Kl. Č. T. Zápisní kniha. Z pensionátu pěkná vyhl.

Za příznivého počasí bývá přeplněno. Nutno si proto byt nebo nocleh dříve zabezpečiti, jinak nutno jíti do Eisensteinu.

Výlety od Prokopa na Špičáku.

1. Na Vrchol Špičáku (1199 m $\frac{3}{4}$ hod.). Dle ukaz. cestou přes »Cervené Příkopy«. Za 20 minut vlečná cesta (smyk pro dříví v zimě). Na vrcholu holé balvany sivorové. Vyhl. na Čertovo Jezero, Jezerní Stěnu a přes Bavorský les na Alpy.

2. K Černému a Čertovu Jezeru a dál do Eisensteinu. Horizontální znač. cestou lesem za 1 hod. k Černému Jezeru. (Rs.) Dále jako výše na str. 67.

3. Na Jezerní Stěnu. (Občerstvení netřeba s sebou.) Buďto pohodlně horizont. cestou k Černému Jezeru a dál jako na str. 67., nebo od pensionátu přímo k Čertovu Jezeru ($\frac{3}{4}$ h., až sem je průvodčí méně zkušeným vhod) po západ. svahu Špičáku dle bílých značek. Zde pak od stavidla v l. vzhůru na horizontální cestu, touto v pr. za $\frac{1}{2}$ hod. ku rozvětvení (viz str. 71) a zde v l. na Kamenné Moře kbývalému gloriету. Odtud k Černému Jezeru buď starší již zanedbanou stezkou aneb zpět ke kři-

žovatce, odtud v rovném směru dál a kousek dále v l. k jezeru. Od Jezera horizont. cestou k Prokopu. ($3\frac{1}{2}$ —4 h.) Vyhl. skrovná.

4. Na Jezerní Horu a zpět přes Hamry-Eisenstrass (5—6 hod. se zásobou potravy. Horizon. cestou k Černému Jezeru a dál podle Klammerlochu (Bílá Strž) na vrchol; zpětným směrem dle str. 64 s vrchole přes Donnerwinkel do Eisenstrassu. Jinak možno také od Čern. Jezera k Jezerní Myslivně a odtud přes Güttelplatz na Jez. Horu; nebo také s J. Hory přes Güttelplatz k Jez. Myslivně a odtud podle Čern. J. zpět k Prokopu.

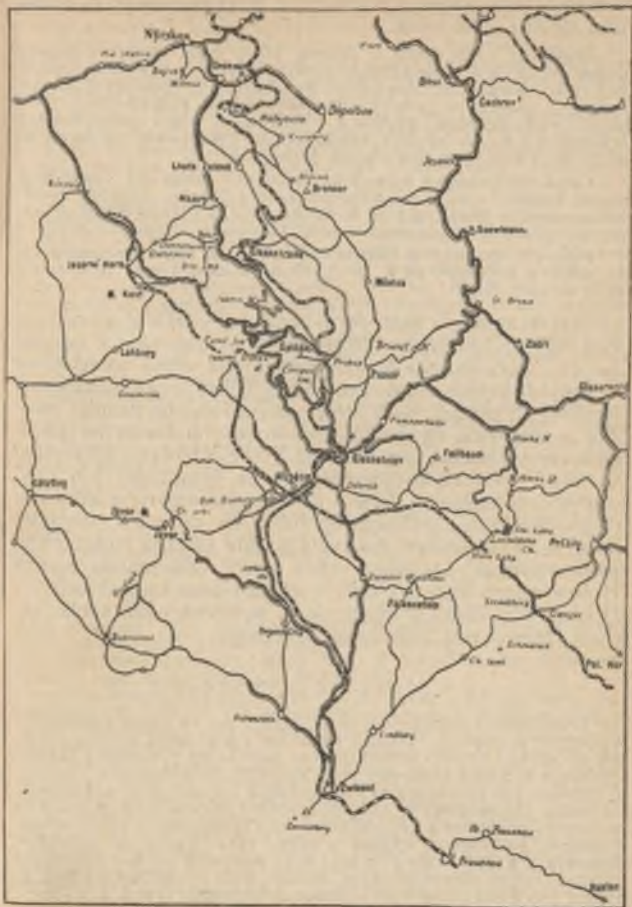
5. Na Pancíř (1152 m). Od Prokopa »Horskou silnicí pohodlně za hodinu na Pancíř. (Vyhl. na str. 64.). Vyhl. obmezená.

6. Na Brennet. Přes Pancíř a Mústek zpětným směrem dle str. 64.) až do Zelené Lhoty a odtud drahou zpět ($3\frac{1}{2}$ h. pěšky).

7. Drahou do Eisensteinu a odtud některý výlet do okolí. Viz níže.

Od stanice Špičáku trať železniční rychle se níží do údolí potoka Řezného. Před námi vystupují lesnaté vrcholy *Falbaumu* (1241 m.) a *Falkensteinu* (1315 m.), v pr. pak spatřujeme svahy *Jezerní Stěny*, pod nimiž tají se Čertovo Jezero. Trať běře se buď po mohutných náspech, až 40 m. vysokých, buď hlubokými průkopy; vlak staví v *zástavce Eisensteinské*, kde dobře jest vystoupiti tomu, kdo chce ubytovati se v *Českém Eisensteině* (10 min.); jinak objede dráha značným obloukem celý městys až do pohraničné stanice

Eisensteinu, ležící na úpatí Javoru poblíž *Elisenthalu*. Odtud jest do městysu půl hod. Omnibus 40 h. Městys Čes. Eisenstein leží v malebné dolině, v níž potok Řezný (Regenbach) spojuje se se Železným (Eisenbach). Eisenstein městys s připojeným Eisensteinem vsí (asi 100 Čechů) jest hojně navštěvované středisko tu-

Orientační mapka značených cest turistických mezi Nýrskem a Eisensteinem až k hranici zemské. (Tratě za hranicí viz podrobněji na mapce str. 58.).

ristické, letní sídlo a klimatické léčebné místo, v němž také dosti Čechů bývá.

Hostínce: Hotel Seidl *U Jezerní Hory* (zum Osser), a depandance »Villa Seidl s velkolepou vyhlídkou (zde se nejčastěji scházejí Češi), *Kelnhofser, Oberdörfer, Rohrbacher, U Šumavy* (Böhmerwald). *U Javorn* (z. Arber), *Na poště*; menší *Bruckdorfer*. Tyto, jakož i větší Belveder, *Kuffner* a *Veteran* jsou mimo iaišto. Nocleh v menších 1 K, ve větších všude K 1·20—1·60, pokoj za měsíc 20 až 50 K. Ceny pokrmů a nápojů přiměřené.

Četné pensionáty a byty (také noclehy) v soukromí. Český pensionát Tatzlův, nyní v majetku Dobroslava Tiegla. Student. noclehárna ve vile Maria (doz. p. K. Kytka, prof. v Plzni); 8 loží, 2 bezplatná; strava u Tiegla nebo v host. Urbanově a Bruckdorfově.

Poštovní spojení přes Hartmanice do Sušice. Povozy v hostincích, na poště a j. 2 spř. 16 K za 1/2, 28 K za den, 1 spř. 12 K za 1/2, 16 K za celý den.

Nejzajímavější jest *farní kostel P. Marie* z r. 1732 vyst. od hr. Jindřicha Nothafta z Wernberka v podobě hvězdy; jako horské kostely vůbec jest nízký se střechou v podobě veliké cibulovité báně. Pěkný obraz Madonny snad od Kranacha. — *Nádraží* stojí přímo na hranici zemské, z polovice na české, z polovice na bavorské půdě. Celnice. — Skelná hut Eliščina (také Alžbětín, Elisenthal 30 min. vzd.) zhotovuje tabulové a zrcadlové sklo; návštěva po ohlášení u správy dovolena. *Kalvarie* s křížovou cestou poskytuje pěknou vyhlídku na dolinu Eisensteinskou. — V 16. století dobývala se zde železná ruda, odtud jméno místní. Od roku 1852 patří velkostatek rodině Hohenzollern-Sigmarinské; v zámku jsou kníž. úřady. — U cesty a u nádraží mapa okolí, pořizená něm. spol. turistů. Město jest elektricky osvětleno.

Výlety z Eisensteinu.

Procházky v nejbližším okolí udržují se ve stavu pohodlných a čistých promenad; avšak i delší cesty péčí lesní správy velkostatku udržují se ve vzorném stavu. Silnice ke Klatovům i okresní Nýrská a k Světlé (Zwiesel) jsou výborně způsobilé pro cyklisty. Z bližších cílů procházek ne vzdálenějších 1 h. zasluhují pozornosti: Alžbětín (Elisenthal) a nádraží hraničné (skelné hutě, přístup na požádání; podle cesty leží většina výše vzpomenutých hotelů mimo-místních, Ludvikova výšina s pěkn. vyhl., 2 min. za nádražím, Debrník a Velká Jedle (viz níže č. 7), Kalvarie (1/2 hod., skvostný rozhled celým eisenšteinským údolím, dvůr Gírgelhof (1/2 hod. po silnici k Nýrsku: letní byty), Rokle Riegelbachu (viz č. 11).

1. K Jezerům horem a na rizon. cestě zpětným směrem. — Špičák. Jako výlet. 2. od Prokopa Jinak k *Čertovní Jezernu* (dolem) po (v. str. 68. a 67.) buď z Eisen-Klatovské silnici (k S.) až ke kašteinu neb z Eliščin. Huti po ho-pličce proti zast. Eisen, pak v l.

polní cestou pod trať a přes Železný Pot. ke Girgelhofu ($\frac{3}{4}$ hod.). Odtud příjemnou lesní cestou k jez. Čertovu ($1\frac{1}{2}$ h.). Také možno drahou na stan. Špičák; odtud v l. ke Girgelhofu (10 min.). Od Čert. Jezera vzhůru na hor. cestu a dál k Čern. J. jako na str. 68. (tam a zpět 5 hod.). Zpět možno také tak: od Čern. J. jde se k Prokopu a ze stan. Špičák dráhou ($3\frac{1}{2}$ —4 h.).

2. Na Jezerní Stěnu 2 hod. Po silnici k Eliščině Huti. (Cesta k jezerům horem) a v pr. vzhůru dle ukazatele a dál až k rozvět. cest (ukaz. v l.) přes hřeben (vyhl. k Javoru) cestou skalnatou i drnovitou (svor slišejníkem *Lecidia geographica*) do kleče (v pr. pěkná cesta k Černému Jez.). Viz str. 68. Sestup k Čern. Jezeru a návrat buď horiz. cestou podle Čert. Jez. nebo přes Špičák (2 hod.).

3. Na Pancíř. Kdo nechce jeti na stanici Špičák a odtud podle villy Weissovy a Simonihanzlova dvoru vystoupiti, může podniknouti celý výlet pěšky ($1\frac{1}{2}$ hod.) přes *Kalvarii* k dvorcům Paulišeplovým; dál v l. přes dvůr Hoffmannův na mýtinu pod vrcholem. Vrchol zalesněný a bez rozhledny. (Viz str. 64.)

4. Na Javor (Arber, 1458 m, $3\frac{1}{2}$ h. zpět přes Javorské J. 3 h.) nebo obráceně. Pro zpát. cestu možno si objednatí povoz k Jez. Přes Eliš. Hutě do Bavor. Eisensteinu a zde okolo kostela v pr. k dvorcům Brenneským (hotel s restaurací; dál k Hor. Thurnhofu (již ve výši 1130 m, 2 hod.; poblíž malý slap potoka *Drosslu*).

Odtud $\frac{1}{2}$ h. nízkou klečí ku dřevěnému kříži a vzhůru po svahu přes vytesané schůdky $\frac{1}{2}$ hod. k vrcholu. Zde kaplička z r. 1866, k níž koná se pouť 24. srpna. S vrcholu, jenž jako celá hora složen jest z dichroitové čili cordieritové ruly, skvostná vyhl.

K V. vidíme Fallbaum, skálu sv. Vintře a Pancíř, k S. Špičák, Jezerní Stěnu a Jezerní Horu; od SZ. k Z. lesy Schobereckské s Malým Javorem v popředí (1391 m).

K JZ. za údolím Řezného vyhledá Boží Mysl (Bodenmais) a za ní Hiršenstein, Dreitannriegel a Rüsselka. K J. Bavorský Les s dolinou Řezného, za ním v dáli Alpy s Watzmannem (v pr.) a Dachsteinem (v l.).

Na l. pojí se k Bavorskému Lesu holé hřebeny Plání s Roklanem a Luzným, před nimi protáhlý hřbet Polední Hory, Falkenstein a Laka; přímo pod kaplí k J. »Sněžné rokce«, v nichž dlouho do léta bývá snih. — Tím směrem sestoupíme za hodinu přes *Javorskou Louku* kolem *Javorské Stěny* k *Javorskému Jezeru* (934 m, 26.5 ha, až 33 m hloubky; Nově zřízená restaurace s teplou i studenou kuchyní a noclehy; kolem jezera nová cesta. Na jezeře roste žlutokvětý stulík (*Nuphar luteum*). Odtud do Eisensteinu možno jeti (vozovou cestou lesem nad Javorským potokem k Rabensteinské skelné huti a dál po Světelské (Zwiesel) silnici do Eisenst.) nebo pěšky, jako při výl. 5. (níže) $2\frac{1}{2}$ hod.

5. K Javorskému Jezeru a zpět (5 hod.). Přes Eliščiny Hutě k Bavors. Eisensteinu; tuto až k továrně na lepenku a v pr. odtud pěšinou lesem (Seebachwald) k jezeru ($2\frac{1}{2}$ h.).

6. Přes Javor a Javorské Jezero do Světlé. (Výl. na 2 dny $10\frac{1}{2}$, s odbočkou do Riesslochu 12 hod., s odbočkou na Silberberg 14 hod.)

Na Javor a dál dle červ. značek nebo zpět k rs. a dál Divokým Luhem přes Jezerní Stěnu, podle *Gahhörnlu* (Wilde Au) (zde odbočka $\frac{3}{4}$ hod. k vodorádu spojených pot. Vildenavského a Javorského v Riesslochu (934 m; peřeje 200 m vys.) do Boží Mysli ($7\frac{1}{2}$ h.), s odbočkou 9 h. Nocl. na Poště).

Druhý den vycházka do stříbrných dolů na Stříbrné Hoře (Silberberg), nebo hned dále k lomům růžového křemene na *Hühnerkoblu* (951 m $1\frac{1}{2}$ h.) a $\frac{1}{2}$ hod. přes *Rabenstein* (villa Steigerwald v krásném parku, upravená na hotel a pensionat s restaurací) do

Světlé (Zwiesel, 2 hod.). Městys v krásné kotlině (Zwieseler Winkel), již tvoří Javor s horami Rinchnašskými, Falkensteinem a Roklanem. (Další viz níže.)

7. Přes Javor do Lamu. Kterýmkoli směrem na Javor (dle č. 4 nebo přes Javorské Jezero dle č. 5.), dál pak zpětným směrem po hřebeni přes Scharreben do Lamu dle č. 2. na str. 59. Celkem 7 hod.

8. Jezerní Hora se sestupem zpět přes Eisenstrass (6 hod.) nebo do *Lohbergu* (5¼ hod.). Horizontální cestou k jezerům dle č. 1. až k rest. u *Černého Jezera* (2½ hod.), odtud dle ukaz. přes *Klammerloch* a *Güttelplatz* (zde se cesty dělí, obě ale vedou k cíli, levá kratěji, pravá ke *Kamenné Bráně* je delší) na vrchol *H. Jezerní* (2½ hod., viz str. 64). Bavorský vrchol *Hory Jezerní*, který poskytuje vyhlídku obmezenější, jest obtížněji slézti nežli český. Sestup do *Lohbergu* modře a červeně znač. cestou ¾—1 h. a zpět možno dle zelených značek za 2¼ hod. do *Eisenštejnu*. Nebo zpět na českou stranu ke *Kamenné Bráně* a přes *Donnerwinkel* do *Eisenstrassu* (zpětný směr č. 1. na str. 64.) anebo zpět k rest. u *Čern. Jezera* a odtud přes *Jezerní myslivnu* do *Eisenstrassu* nebo nejkratěji k *Prokopovi* na *Špičák*.

9. Do Debrníku a k »Velké Jedli« (½ h.). Buď silnicí k *Elišč. Hutím* a dle ukaz. u hot. *Veteran* 20 min. do *Debrníku* (*Deffernick*), osady se zámekem kníž. a s hostincem u »*Velké Jedle*«. Nebo podle nového hřbitova pěkným stromořadím, jež stále vděčnou vyhl. poskytuje. Nejpěknější výhled od zámku. V okolí krásné lesní promenády. Od host. u *Velké Jedle* vede znač. cesta (10—15 min.) k *Jedli*, jejíž stáří při objemu 5·3 m páčí se na 400 let.

10. Na Falkenstein (1315 m 3 hod.). Přes *Debrník* (jako č. 7)

dáme se do *Ferdinand. Údolí* (*Ferdinandsthal*, na zvonici skleněný zvon se želez. srdcem); odtud novou silnicí do *Waldhausu* (*Zwiesler Waldhaus*). Sem možno jíti také přímo od hraničního nádraží dle ukazatele přes sedlo mezi *Hochbergem* a *Dachbergem* za 1½ hod. skvostnými lesy. Z *Waldhausu* (696 m, krásná idylla lesní, rest. *Forsterova* se stinnou zahradou a dobrou stravou. Ls. (také v domech byty letní), travnatou zahradou, za kuželníkem rest. do lesa dle ukaz. 10 min. nasilničku, jež od silnice z *Ferdinandova Údolí* vedoucí odbočuje (kdo přes *Debrník Waldhausu* se chce vyhnouti, jde silnicí přímo až k odbočce). Silničkou velkým obloukem ¾ hod. k sev. k *pěšině*, jež brzy ve dvi se dělí (ukaz.) v pr. na vrchol *Malý*, v l. na vrchol *Vel. Falkenstein* (ochr. chýže), složeném jako *Javor* z ruly *dichroitové*. Skvost. vyhl. *K. J.* bělá se pod námi *Waldhaus*, za ním *Světlá*, v l. od ní *Frauenau* a dále v l. *Roklan*, v pozadí *Alpy*. Na pravo vystupuje *Javor*, od něho k *S. Jezerní Stěna* a *Jezerní Hora*; nejsev. *Pancíř*: pod nimi *dolina Řezného* s dráhou od *Eisensteinu* k *Deggendorfu*. — Vyhl. s *Malého F.* je obmezenější. Zpět dáme se, jako jsme přišli. až ke křižovatce a odtud vozovou cestou do *Waldhausu* (s vrcholy 1¼ h., dobrý host. *Forsterův* v idylické dědině): odtud silnicí přes *Ferdinandovo Údolí* do *Eisensteinu* 1¼ h., nebo do *stanice Ludwigsthalu* a dráhou zpět.

11. Rokle Riegelbachu. Za kostelem v pr. dle ukaz. podle pivovaru pěknou luční cestou ½ hod. do malebné *rokle* k *vodopádu* a na skály s pěknou vyhl. U mostu dělí se cesty (ukaz.) na *Fallbaum*. *Debrník* a na *Klat*. silnici. (Viz dále trať III.)

12. Na Skálu sv. Vintře viz níže pokrač. tratě II.

Sledujeme nejprve pokračování tratě II. ve směru dráhy *Eisenstein-Deggendorf* (*Waldbahn*), již jsme za-

řadili se zřetelem na krásy *Bavorského Lesa*, jichž užiti mají ti, kdož pozdrží se delší dobu v Eisensteině neb u Prokopa.

Bavorský Les tvoří táhlý hřeben, jenž na půdě bavorske táhne se skoro rovnoběžně s pohraničním hřebenem šumavským, zvedaje se do průměrné výše 1000 m. Kdežto Šumavský hřeben jest srovnávací a jen některé sloupy jeho (Javor, Falkenstein) z ruly se skládají, jest Bav. Les rulový a nižší pahorkatina mezi oběma hřebety žulová. Od paty horv Tristoličné pak táhne se mezi oběma hřebety pamětihodný *val křemenný*, k severu, jemuž na české straně zcela obdobný val probíhá od Malého Kouta v oblouku přes Folmavu za Čerchov, odtud k severu přes Ronšperk k Tachovu a ohraňuje na této straně z velké části *Český Les* (v. díl X. Plzeň s okolím a »Český Les«).

Z Eisensteinu (pohraničné nádraží, přehlídka celní) vede trať podle *Bavorského Eisensteinu* (v p.) údolím potoka Řezného přes Velký Debrnický pot. do stan. *Ludvíkova* (Ludwigsthal, 8 km.) sklárna na tabulové, zrcadlové a duté sklo. Odtud lze podniknouti pohodlněji než odjinud výlety

1. K Javorskému Jezeru; od stan. v pr. přes Ludwigsthal ku Rabensteinské Huti a k Jezeru 2½ hod. Od jez. pak možno do Eisensteinu nebo zpět do L. 2. Na Falkenstein; od stan. v l. silnici do Waldhausu (1 h.) a odtud jako při výletu 10. (viz výše) a zpět přes Udolí Ferdinandovo a Debrník, do Eisensteinu nebo zpět do L.	3. Regenhütte (dříve Rabenstein, v pr. přes Ludwigsthal ku štejnské hutě) se sklárnou na výrobu přepychového skla (přístup na požádání). Hostinec <i>Strohmayerův</i>, čistý, levný, s noclehem); přímo od nádraží stezkou Princovou ½ hod. 4. Rothes Koth, výšina, s jejíhož sev. svahu je skvělá vyhl. Jde se starou, zatravenou pošt. silnicí k Světlé 25 min.

Ze stanice L. po hrázi 45 m. vys. překročíme Malý Debrnický Potok (Kolber) a hned za ním po želez. mostě Velký Řezný; v l. objeví se Theresienthal (proslulé sklárny) s Roklanem v pozadí, v pravo pak villa Steigerwaldova v Rabensteinu. Hned pak následuje stanice

Světlá (Zwiesel, 14 km.); městys založ. mřichy Rinehnašskými, kteří tu druhdy zlato rýžovali. (Celnice. Dobré host.: Deutscher Rhein a Post.) Dřevařský a sklářský průmysl. Nad silnicí k Langdorfu zřízen pomník na paměť balonu Monté z obležené Paříže, který tu v zimě r. 1870-71 spadl. Z blízkých výšin poskytují krásné vyhlídky kromě níže uvedených i **Kreuzbuche** (čtvrt h. na cestě k Lindbergu), **Kammermayerova Hůrka** s pavillonem (10 min. na sever), **Rothes Koth** (tři čtvrti hod. na sever u Theresienthalu).

Výlety ze Světlé.

1. **Rabenstein, Regenhütte, Seebach, Eisenstein.** Přes Theresienthal $\frac{3}{4}$ hod. na Rabenstein. Villa s letními byty, Rs. park přístupný, k sev. krásným lesem 1 hod. do *Regenhütte* (Neue Rabensteiner Hütte, nejznám. sklárna na duté sklo v Bav. Lese; přístup na požádání). Čistý host. Strohmayerův (nocl.). Silnicí podle Rezného k *Seebachschleife* (brusírna skla); překročivše potok ezný, pokračujeme silnicí k celnici, za níž stihneme host. *Neuwalddhaus*, na letní byty zařízený; odtud v l. doporučuje se odbočka do *Bav. Eisensteinu* (pivovar s rs., jinak jen máslo a sýr), kteráž cesta poskytuje pěkné vyhlídky; buď zpět přes *Neuwalddhaus* anebo kratěji přímo od pivovaru k nádr. eisensteinskému (celkem $3\frac{1}{4}$ hod.).

2. **Falkenstein — Eisenstein.** Možno voliti dvoji cestu: a) Přímou přes *Waldhaus*; nejprv k stanici *Ludwigsthalu* (po případě drahou), odtud lesní silnicí na *Waldhaus* 1 hod. (Výstup na *Falkenstein* jako při č. 10. na str. 72.). Zpět na *Waldhaus* a sestup do *Eisensteinu* zpětným pochodem dle téhož čísla. (Celkem $5\frac{1}{2}$ hod.) — b) Přes *Lindberg* ($1\frac{1}{2}$ hodiny) na lesní chýši v *Scheuerecku* $1\frac{1}{2}$ hod. (host.), údolím potoku v l. k prahům *Höllbachu* (*Höllbachschwelle* 1 hod. a stezkou na pr. břehu divoce romantickou soutěskou vzhůru $1\frac{1}{2}$ h. na *V. Falkenstein* ($4\frac{1}{2}$ h.). Sestup dle č. 10 na str. 72 na *Waldhaus* (host. Forsterův) a do *Eisensteinu* 2 hod. Celkem $6\frac{1}{2}$ hod., se zacházkou na *M. Falkenstein* $7\frac{1}{2}$ h.).

3. **Světelská Hora** (*Zwieselberg* 885 m), $\frac{1}{2}$ hod. k jihozáp.

4. **Boží Mysl** (*Bodenmais*) a *Rieslochem* na Javor a sestup do *Lamu* nebo *Eisensteinu*. Jako při č. 1. na *Rabenstein* ($\frac{3}{4}$ hodiny) a přímo dále skvostnými lesy podle *Hühnerkoblu* (951 m, v l. lomy různového křemene) na náhorní plateau *Schönebene* (2 hod.); zde dle ukaz. v l. $1\frac{1}{2}$ hod. přes *Silberberg* (doly a pěkná vyhl.) do *Boží Mysli* (všude umrlčí prkna, pestře po-

malovaná, také při domech v B. Mysli); nebo dále přímo silnicí jen $\frac{3}{4}$ hod. Kdo nemíní do *Boží Mysli*, může místo v l. na *Silberberg* odbočiti dle ukaz. v pr. přímo do *Rieslochu*. V B. Mysli dobrý host. na *Poště* (vedle starý javor. klen, 4.35 m v objemu měřici.) K sev. podle potoka do *Rieslochu* s nejkrásnějšími vodopády a stržemi; dále vzhůru až k pramenům potoka *Javorského* (při rozvodí v l.) a dál dle ukazatele podle *Malé Chýše* (*Kleine Arberhütte*) k *Velké* a na vrchol; z B. Mysli $2\frac{1}{2}$ hod. (celkem $6\frac{3}{4}$ hod.). Sestup buď zpětným směrem dle č. 4. na str. 71 do *Eisensteinu* (9 hod.), nebo po hřebeni dle č. 2. na str. 59 přes *Scharreben* do *Lamu* (z *Boží Mysli* touto cestou do *Lamu* $9\frac{1}{2}$ hod.) nebo dále přes *Kreuzfels* do *Kötztingu* 15 hod.

5. **Roklan** přístupen jest dobře trati železniční (viz níže *Světlá-Grafenan*).

6. **Hora Laka.** Některým směrem dle čís. 2. na *Falkenstein*. S vrchole *V. Falkensteinu* vede stezka málo patrná k severových. na býcí louku $\frac{3}{4}$ hod. (*Stierwiese*, kde se pasou v létě stáda dobytka) se skvělou vyhl. Tato leží již na hřebenu hory *Laka* (1339 m); po hřebenu se skrovnou vyhlídkou vede pohodlná stezka stejným směrem dále $\frac{3}{4}$ hod. k *Leopoldově chýši*, odkudž pěkná silnička vede do *Debrnika*; z této odbočují ukazatelé označené stezky k jezeru *Laka*, na *Fallbaum* nebo na *Hůrky*.

7. **Prášily.** Oklikou možno jiti dle č. 6. přes *Falkenstein* a horu *Laka* až k *Chýši Leopoldově* a dále přes jezero *Laka* (viz níže trať *Eisenstein-Prášily*) a *Hůrky* do *Prášil* (celkem 8 h.). — Kratěji jdeme přes *Steindlberg* (1307 m s pěknou vyhl.) Ze *Světlé* přes *Lindberg* dle č. 2. k lesní chýši v *Scheuerecku* (2 hod.) a přímo dále pěknou lesní silnicí 2 hod. na *Steindlberg* a $\frac{1}{2}$ hodiny dolů do *Prášil* ($4\frac{1}{2}$ hod.).

Světlá-Grafenau.

Trat, na níž jízda trvá až do Grafenau 2 hod. poskytuje (sedíme-li v levo) pěkné vyhlídky na pohraniční hřbet v okolí Roklanu a Luzného. Odbočivše v l. od tratě k Deggendorfu, obracíme se na Malý Řezný, jenž od Roklanu přichází k stanici *Zwieselau*, za níž na úpatí lesnatých úbočí Roklanu spatřujeme zámek *Oberfrauenau* a brzy (půl hod.) dojíždíme stanice

Frauenau u vsi Unterfrauenau se sklárnou. (host. Schinabeck). Odtud možno již vydati se na

Roklan. (Potraviny s sebou.) k jezeru pod *Roklanem* (chýše Od nádraží $\frac{1}{4}$ hodiny do Oberlesnická). Odtud možno přes *Rofrauenau* a nejlépe s průvodčím na *Rokelskou* chalupu (*Rochelhaus*, ob-
rokelskou stezku, kteráž vede čerstvení $1\frac{1}{2}$ hod. jiti do *Mádru*.
přes *Rokelskou Rokli* (*Rochel* (Celkem $7\frac{3}{4}$ h.), aneb podle jezer-
schacht 1230 m), na *Malý Roklan* niho potoku k jihu 1 hod., k les-
(1401 m) a dál na *Velký Roklan* nické chýši i dál $1\frac{1}{2}$ hod. do *Spie*-
(1450 m, $3\frac{1}{2}$ hod.) Příkrou stezkou *gelau* (host. *Stanglův* rest. *Heiss*),
zprvu k severu, pak k jihových. odkud možno drahou vrátiti se do
směřující cestou přímo za $\frac{3}{4}$ hod. Světlé za $1\frac{1}{4}$ hod.

Opouštějíce drahou Frauenau, vidíme na chvíli zas Javor a Falkenstein a vstupujeme do údolí Flanice (patrně původní Blanice) mezi Velkým a Malým Roklanem prýstící, jímž mezi krásnými lesy zvolna stoupáme a překročivše potok, stihneme po 1 hod. jízdy stanici

Klingenbrunn (835 m., host. Ludwigstein a Stanglův). Blízký *Ludwigstein* (884 m.) poskytuje krásnou vyhlídku na souvrší Roklanu a Luzného. Mezi stanicí a vsí obrovský smrk ($1\frac{1}{2}$ m. v průměru). Odtud lze *nej*-
snadněji a nejpohodlněji vystoupiti na

Roklan. (Potraviny s sebou.) výše při stanici Frauenau na Za $2\frac{1}{2}$ h. bez průvodčího značenou *Spiegelau* nebo dále do *Mádru* cestou dle ukazatele. Zpět jako ($4\frac{3}{4}$ hod.)

Opouštíme stanici Klingenbrunn s výhledem na lesnaté boky Roklanu a Luzného (v l.) a sestupujeme do stanice

Spiegelau ($1\frac{1}{4}$ hod. 732 m.). Před stanicí (5 m.) kamenná soutěska, (*Steinklamm*), v níž *Oha* krásné kaskády tvoří, a při ústí jejím sklárna a papírna. Host. na poště a host. Stanglův. Z Kamenné soutěsky lze vystoupiti k pavillonu *Marienhöhe* s pěkn. vyhl. nebo dojíti vzhůru soutěskou do vsi

1. **Oberkreuzbergu** (znač. cesta *Rz* poskytnute velkolepý rozhled $\frac{3}{4}$ hod.) Blízko kostela postavená na Šumavu od Falkensteinu přes

Roklan a Luzný k Hoře Třístoličné, jakož i na druhou stranu na bavorské Alpy a Solnou Komoru.

2. Roklan přístupen odtud sice zpětným směrem přes jezero dle výletu uved. u stan. Frauenau, lépe však jíti přes Klingenbrunn a touto cestou se vrátiti. — Nejkratší cesta na Roklan odtud ($3\frac{1}{2}$ hod.) vede přes *Schnarzachebene* a malou *Rokelskou louku* a je ukazateli značena.

3. Luzný. Modře značená cesta dovede nás na tento hraničný vrchol přes *Aufschlagersäge* a *Waldhäusry* (2 h.) a dle ukazatele

dále za 2 hod. na vrchol (1372). Ve *Waldhäusrech* (923 m) hostinec jednoduchý a dobrý u *Luzného* (z. *Lusen*); při výstupu odtud překročíme silnicí do *Pürstlingu*, vedoucí, ke které pak lze se vrátiti a do *Pürstlingu* s vrchole za $4\frac{1}{2}$ h. dojíti; výše stihneme průsek (kámen č. 12, *Zwölferlinie*, ještě $\frac{3}{4}$ h. přímo na vrchol vedoucí. Výhled podobný jako s Roklanu, do Bavor ještě krásnější. Pod vrcholem ochr. chýše (*Blockhütte*). S vrchole možno pokračovati k pramenům *Vltavy* na *Bučinu* a *Lenoru* (viz trať III. Výlet z Mádru str. 87.).

Za stanicí *Spiegelau* překročuje dráha velkou Ohu, mine jednotvárnější krajinou zastávku *Grossarmschlag* a stihne za nedlouho konečnou stanicí

Grafenau (613 m) opět v pěkné romantické poloze. (U nádraží host. *Stanglův*, v městě *Bucherův*). Přímo u nádraží malebná hluboká rokle *Bärnsteinerleite* s krásnou silnicí přes *Tittling* (spojeno poštou) do *Pasova* aneb přes *Schönberg* do *Řezna* a *Deggendorfu*. Z *Grafenau* je též spoj. poštovní přes *Hohenau* na *Freyung* a přes *Zeuting* do *Schällmachu*.

Grafenau-Luzný. Třístoličník-Pasov.

Tento větší pěší pochod pohraničným horstvem hlavního pásma Šumavy se strany bavorské možno započítati po případě již přes *Roklan* nejlépe ze stanice *Klingenbrunn* (odtud na *Roklan* $2\frac{1}{2}$ hod. nebo i ze *Spiegelau* ($3\frac{1}{2}$ hod.).

S vrchole *Roklanu* pak dáme se na *Luzný*, což možno jest trojím směrem:

a) *Po hřebeni* podle hranice zemské (černé značky) za $4\frac{1}{2}$ hod. Cesta jednotvárná, bez vyhlídek, místy bažinatá, pročež se valně nedoporučuje.

b) *Přes Pürstling* (žluté značky) od jezera k *Rokelské Chalupě* (*Rochelhaus*) a do *Pürstlingu* (mysl., kdo má doporučení správy *Schwarzenbergské*, najde zde útulek) a odtud t. zv. *Českou cestou* (*Bohmerweg*) přes *Luzný* k hranici, kde nad *Waldhäusry* stihne se průsek *Zwölferlinie* (kámen č. 12), jímž dle modrých značek za tři čtvrti hod. na vrchol (celkem $4\frac{1}{2}$ hod.).

c) Podle *Čertovy Díry* (Teufelsloch) dle bílých značek stezkou rokelskou k jezeru a odbočkou v pr. ke *kapli* (skvostná vyhl.) a dále lesem podle *Čertovy Díry*, v níž podzemní tok se ztrácí, rovněž k průseku *Zwölferlinie* nad *Waldhäusry* (odtud modré značky) jako při b). (Celkem 5 hod.)

Kdo vynechal však *Roklan* a nastoupí cestu z konečné stanice *Grafenau* přímo na

Luzný, dá se nejprve k sev. silnici na **Oswald**, (1½ hod. lze si však nadejít), městečko ve výši 800 m. (host. *Zur Rutschn*). Nad hřbitovem (10 min.) gloriety, jenž poskytuje pěknou vyhl. na *Roklan* a *Luzný*, *Javor* i *Horu Třístoličnou*. Možno sem dojít za 2 hod., také ze stanice *Spiegelau*. Z *Oswaldu* přímo k sev. přes *Siebenellen* ke *Guglödu*, avšak v javorovém stromořadí (skoro 3 km.) v pr. lesní silnici k mostu nad *Ohou* půl hod., odkudž vzhůru krásným lesem vede cesta k dolním *Waldhäuserům* půl hod. Dle modrých značek vzhůru přes *lysinu*, kde překročíme silnici k *Pürstlingu* vedoucí a *bučinou* za ní stihneme průsek (kámen č. 12. *Zwölferlinie*; blízko *Čertovy Díry*) jímž za tři čtvrti hod. dojdeme na vrchol (celkem 3½ hod.). Směrem na **Třístoličník** ubíratí možno se odtud dvojím směrem:

a) *Českou stranou* k pramenům *Vltavy* na *Bučinu*, *Lenoru* a *Neuthal*. Viz trať III.

b) *Bavorskou stranou* přes *Mýto*. Od ochranné chýše pod vrcholem vede pěšina čtvrt hod. dolů na lesní stezku, kterouž v l. skoro stále vodorovně za tři čtvrti hod. stihneme *lysinu* lesní *Tummelplatz* zvanou (hájozna, host.; 10 min. odtud je kužel *Almeierschloss* z porfyrické žuly s pěknou vyhl.). Odtud pěkná lesní silnice vede přímo 1½ hod. do

Mýta (*Mauth*, z *Grafenau* 7½ hod.), vsi, vlnidně v lesích položené (host. na poště, *Ls. lázně*, spoj. omnibusem do *Freyungu*) s pěkným okolím, kde zejména hojně bývají navštěvována místa:

1. <i>Alma</i> (1½ h.), hájozna kr. položená s jednoduch. občerstv.	3 Do <i>Bučiny</i> přes <i>Heinrichsbrunn</i> a <i>Finsterau</i> za 2¼ h.
2. <i>Kazatelna</i> (<i>Kanzel</i> 1½ h.) přes <i>Tummelplatz</i> přístupná skála s kráskou vyhl.	4. Do <i>Kunžvartu</i> přes <i>Almu</i> (dle č. 1), <i>Hinterfirmiansreut Lichtbucht</i> 3½ hod.
- Možno odtud také pěkně přes hranici zemskou:

Z Mýta na

Třístoličník je celkem 8 hodin (možno v Haidmühle přerušiti) přes *Almu* (1½ hod. občerstv.), odkudž dáme se vozovou cestou k jihov. na *Špičatý Kámen* a dle ukazatele do *Malého Phillipsreutu* (2½ hod., dobrý host. Liedlův). Odtud silničkou dolů přes *Krücklsäge* na silničku lesní přes *Schwarzenenthal* do *Bischofsreutu* (3¾ hod., host. Mathieslův a Sirtlův) ve výši 1000 m. (kostel). Pěšinou za 10 min. dojdeme na silničku, která přes *Auersbergreut* dovede nás za hodinu do *Haidmühlu* (5 hod., host. z. wilden Fischer, dům turistů s rs. a byty). Od host. v pr. značená cesta vede přes *Kreuzbachklause* (6 hod.) na **Hochstein** (7½ hod.), odkudž je k domu na Třístoličníku ¼ hod. (Viz bližší při trati III.) Sestoupiti možno odtud čtyřmi směry:

a) Na Neuthal (žlutočervené značky) a Tusset k Českým Troubám a Lenoře, nebo Volarům (viz trať III., V., VI.)

b) Po hranici dále na Plöckenstein a přes Jezero k Hiršbergům a dále na Volary nebo Želnavu (viz trať III., V., VI. a VII.).

c) Přes *Nový Rychnov* (Neureichenau zelenobílé značky, 1½ hod.) na *Jandelbrunn* (3 hod., černočervené značky), do **Waldkirchen** (4½ hod.), odkudž vede dráha do Pasova a projektována je dráha přes Neuthal do Volar a Želnavy (viz trať VIII.). Konečně ve směru naší tratě:

d) Přes *Plöckensteinské Jezero* (modrobílé značky. Viz trať III.) na *Breitenberg* (6—7 hod.) a dále do *Pasova*. (ještě 8 hod.).

S hory Třístoličné pokračujeme dle tratě III. po hranici k Trojmezí. Odtud cesta na Neuthal na s., (k j. pak přes Kamenné Moře na *Rosenberg*) na Plöckenstein podle Stiftrova pomníku k jezeru, odkudž ve směru naší tratě nastoupiti jest cestu k

Rosenbergu: a) Od stavidla, kde rozvětvují se cesty k Hiršbergům a do Nové Peci (Neuofen), dáme se touto poslední, od níž po ¼ hod. odbočuje v pr. stezka, již nekaždý najde (nejlépe s průvodčím), která po 2 hod. stihne hostinec u *Rosenbergra* (z. Rosenberger, ½ hod. od vsi Schwarzenbergu); b) Pohodlnější cesta, již možno

jíti bezpečně bez průvodce vede od jezera zpět k *Stiftrovu pomníku* ($\frac{3}{4}$ hod.; nesestoupíme-li od tohoto k jezeru, ušetříme $1\frac{1}{4}$ hod.) a dále zpět až na Trojmezí, odkudž v l. dle modročervených značek stihneme za $\frac{1}{2}$ hod. *prezidentskou stezku* (červeně a zeleně značenou) a touto v l. přes *Kamenné Moře* za $\frac{1}{2}$ hod. stihneme host. u Rosenbergra. Od host. pěkný rozhled do údolí Michelského mezi Třístoličником a Frauenwaldem. Dobrá silnice dovede nás tímto údolím za $1\frac{1}{2}$ hod. do

Breitenbergu (706 m.), ves, odkud pošt. omnibus dojíždí přes Jandelsbrunn do Waldkirchen, kde má ústíti dráha od Volar a Želnavy nebo přes Sonnen a Hanzenberg do **Pasova**. (Host. na poště s pěkn. vyhl.) Tato poslední cesta vyžaduje pěšky 8 hod. Též možno za 4 hod. dojíti nebo za 2 hod. dojetí do **Aigen**.

Světlá (Zwiesel-) Deggendorf.

Trat pokračuje podle Řezného, jež dvakrát přejedeme; v l. zříceniny *Weissensteinu* a stanice

Regen (24 km.). Starobylý městys, dobré východisko na Ruselku. Zde vystupuje na den bavorský *val křemný* (Pfahl), jenž v délce 20 hod. podle bavor. Lesa k severoz. se táhne. Hostinec: Neue Post, Wittman, Grasslův a Kopperathův se zahr. Loiblův (mnich. pivo). Od městyse $\frac{1}{2}$ hod. vzdálen *Riedberg* s pěkn. vyhl. a rest.

Na *Weissenstein* (1 hod.), zří-na výši 758 m. S věže pěkná vy-ceninu hradu, jenž náležel hr. od hlídka. Vede sem nová, modře Luku (viz str. 61), později (16. značková cesta. Rest. Voglova stol.) pp. z Degenbergu. Hrad s noel. stojí na křemenném valu (v. výše)

Vyjíždíme ze stan. Regen, opouštíme údolí Řezného a zahýbáme (viadukt 76 m. rozpnutí, 48 m. vys., největší na celé trati) do údolí Ohy; míváme stanici *Triefenried*, za ní malebně položený městys *Ruhmansfelden*, pak vesnici a stanici *Gotteszell* (opatství cisterciáků z r. 1285), kde odbočuje dráha na **Viehtach**, (viz též níže č. 8. *Hirschenstein* u Deggendorfu), projedeme tunelem 570 m. dlouhým, za nímž rozvine se pohled na rovinu Dunajskou s pozadím alpským; údolím Graflingerským vstoupíme do druhého tunelu, (475 m. dl.) a kolem Kuhbergu vjedeme do stanice *Ulrichsbergu*. Minuvše ještě velký blázinec (v l.), vjíždíme do stanice

Deggendorfu; města na l. břehu Dunaje; radnice

z r. 1566 s mostem o 8 obloucích přes Dunaj. Pěkně rest. farní kostel. Krásná poloha. (Ls. v místě i okolí: Maxhofen, Grosswolding, Perlesberg.) Hotely: *Černý Orel*, *3 Mohren*, *Grim* u nádraží. *Villa Wikelsbach* je kavárna, rs. a pensionát.

Výlety z Deggendorfu.

1. **Ruselka** (Ulrichsberg) (5 h. nejlepší bod Bavorského Lesa; jde se po silnici přes Maxhofen a Mittraching, dále roklí Pekelného Potoka (Höhlbachschlucht) až k vrcholu 3 hod.; zde nejlepší vyhl. od **Haussteinu** (428 m sloup památní na návštěvu Maxmiliána II.) nebo od *hostince* při silnici. Skvostný pohled na Dunaj s Isarem, Innem, Vilsou a j. přítoky, celou okolní rovinu s nespočtenými městy (Deggendorf, Pasov, Landava, Straubing, Regzno) a osadami. V pozadí skvělý obraz hřebenů alpských.

Dále možno (kdo nechce jít zpět) $\frac{1}{2}$ hod. zpět silnicí k Deggendorfu a v pr. $\frac{1}{2}$ hod. vozovkou přes Frohnreut do *Greisingu* hodinu cesty roklí Svinného potoka (Saulochbachschlucht) na **Ulrichsberg** (pout. kostel, pěkná vyhl.) a odtud čtvrt hod. do stan. Ulrichsbergu.

2. **Na Gaisberg**; vrch nad městem s vlnitými procházkami a a pěkn. vyhl. na město.

3. **Geiersberg** s parkem blízko města a s krásnou vyhl. do dunajské nížiny.

4. Do zámku **Egg** ($1\frac{1}{2}$ hod.); (nyní nepřístupný), stavba z 12. stol., v slohu středověkém opravená a zařízená s kr. zahradou. ($\frac{1}{2}$ hod. dále klášter *Metten* s náhrobkem opata sv. Utta z 12. stol.). Zpět přes Mariinu Výš. a Schaching $1\frac{1}{4}$ hod.

5. **Na Natternberg** (1 h. cesty). Vrch, 200 m nad hlad. Dunaje, na pr. břehu se zříc. hradu hrabat od *Luku* (v. str. 61.). Letohrádek hr. hod.).

Preissinga Mooseho s vyhlídkovou galerií.

6. **Kazatelna** (Kanzel 727 m) na výběžku Parstu poskytuje obmezenou vyhlídku na Podunají, avšak vedou sem znač. cesty skvostnými lesy buď přes Perlesberg a Haslacherberg nebo podle vodovodu městského za $1\frac{1}{2}$ hod.

7. **Dreitannenriegel** (1216 m) a **Geisriegel**. Přes *Mühlkogenthal* do divoce romantického údolí pot. *Svinného* (Saulochbachthal) dojdeme přes *Rohrwürz* do sedla mezi oběma těmito vrchy za $3\frac{1}{4}$ hod. Odtud $\frac{1}{2}$ hod. na vrchol *Geisrieglu*, nejděčnější vyhl. bod v okolí Deggendorfu. Odtud lze za 2 hod. sestoupit pěknou cestou k stan. Gotteszell, nebo za $\frac{3}{4}$ h. do *Hochobendorfu* (rovněž pěkná vyhl.) a za $\frac{3}{4}$ hod. odtud do stan. *Ulrichsbergu*.

8. **Hirschenstein** (1092 m), nejjižnější výběžek Bavorsk. Lesa se skvostnou vyhl. dostoupíme nejlépe přes stanici *Gotteszell* (rs. u nádr.); z nádr. $\frac{1}{4}$ hod. do vsi a silnicí 1 hod. přes *Tafertsried* do *Achslachu*, podle samoty *Oedu* ($\frac{1}{2}$ hod.) a pěknou lesní silnicí 1 hod. k myslivně *Oedwies* a nad ní za $\frac{1}{4}$ hod. k vrcholu (celkem od stanice 3 hod.). Lepší, vyhlídkami vděčnější, ale delší cesta vede od stanice Gotteszelli znač. cestou 1 hod. na *Vogelsang* (1020 m. rs., přirozená rz. *Regensburgerstein* a dle modrých značek dále na *Kalteneck*, odkud zelené značky dovedou, nás za 2 hod. na *Hirschenstein* (celkem od stan. $3\frac{1}{2}$ hod.).

Eisenstein-Sušice.

Druhým směrem sledujeme pokračování tratě II. na české půdě z *Eisensteinu* přes *Dobrou Vodu do Sušice*. Cesta vede nás nejprve k SV. po Klatovské silnici $4\frac{1}{2}$ km. až ku Gerlově pile, kde na pravo odbočuje silnice přes Dobrou Vodu k Sušici. Po celých $13\frac{1}{2}$ km. z Eisensteinu až ku Glaserwaldu jest nám jeti většinou jen lesem, zřídka otvírá se nám vyhlídka volnější; tak vyjedše z Eisensteinu, spatříme v l. Pancíř, později v pr. Pamfrův V., nad Glaserwaldem v l. Vys. Lávky; půvabnější jest před samým Gl. výhl. v pr., kde viděti jest vysoké kopce nad Prášily, k nimž tu odbočuje silnice.

Radno jest tuto cestu si zkrátiti, buď jízdou (pošta), buď výl. z Eis. přes Fallbaum (v. trať III.), s něhož místo k jezeru Laka dáme se do Nové Hůrky (Neuhurkenthal) při silnici Eis.-Sušické; odtud je ke Glaserwaldu ještě 5 km.

Od Glaserwaldu (host.) silnice značněji stoupá k Rovině (Ebene), nejvyšší bod silnice, odkudž v předu na pr. vidíme již skálu sv. Vintíře, s této strany zcela nízkou. Na Rovině od kapličky v l. odbočuje zeleně a bíle znač. cesta na *Vys. Hřbet* (1077 m. 1 hod.) s pěknou vyhl. v pr. k *Sv. Vintíři*. $1\frac{1}{2}$ km. dále leží

Dobrá Voda (Gutwasser, 887 m., též i sv. Vintíř zv.), osada něm. s kostelíkem z r. 1734.; u tohoto studánka s «léčivou» vodou, od níž místo, původně Breznice neb Brezník jmenované, dostalo jméno. Hostinec s dobrou kuchyní. Také u J. Horrera 2 pok. s 3 loži. Za $\frac{1}{4}$ h. přijdeme odtud okolo kopce pěšinou podle želez. kříže (na návrší) a dále okolo dřevěného kříže lesem. Dle modrobílých značek k

Sv. Vintíři; kaplička, k níž také neuvědomělý český lid poutě koná, postavena v místě, kde poustevničil sv. Vintíř, jenž r. 1041 převedl vojsko Jindřicha III., císaře něm. do Čech mimo záseky kníž. Břetislava, jenž rok před tím Jindřicha porazil, však následkem této zrady k míru byl přinucen. Přes tuto zradu vystrojil Břetislav r. 1045 Vintířovi skvělý pohřeb v klášteře Břevnovském, kdež teprve Husité, dobyvše kláštera, ostatky ty rozmetali, Tyto byly pryč nicméně zase sebrány a dosud se v klášteře tom chovají.

Se skály (1006 m.) jest vyhlídka, z nejkrásnějších v celé Šumavě (nyní Svatoborem předstižená a na jižní skále poněkud stromy zacloněná); strana severní s křížem poskytuje vyhl. jako dříve; zde také pamětní jubilejní deska císařská (1848—1898) a zrezivělá socha sv. Vintíře.

Od západu přes jih k jihovýchodu tone zrak v hlubokých hvozdech šumavských, kryjících tu přebohaté vlny hřebenů a hor prorvané hlubokými dolinami jezer a potoků.

Od Pancíře nad Eisensteinem nese se zrak do dálky k Jezerní Stěně s Malým Koutem, přechází v l. na Javorana bližší Fallbaum s Horou Laka. V popředí Vys. Lávký, Schnepfenstreich, Hůrky, Zadní Chalupy a Prášily. Od ní v l. táhlý hřbet H. Polední s dolinou pr. od ní v modré dáli Třemšín pot. Prášilského a roklinami jeho v Brdech, a v l. kostelík sv. Markéty u Voselce. K V. ohraničují (Kiesleiten) nad Otavou, k níž sklání se dolina s vesnicí Kundratcemi, sídlem Herbstů, pověstných přátel našeho národa. Za Babylonem na druhé straně Údolí Otavského zvedá se Kašperk, a v l. v údolí z lesa vyhlédá vížka sv. Mouřence; částečně ještě v pr. od něho přes Hory Kašperské a Ždánov vyhlédá dlouhý hřeben Blanského lesa s rozhlednou na Kleti. Vyhlídka v pr. přes Boubín k Trístoličné H. a na Roklan; Luzný je nyní zastřena.

Pravou protivu k tomuto rozhledu tvoří větší severní polovice obzoru, kde ve množství kopců, dědin, rybníků atd. zrak neví, kde dříve se zakotvíti. Před námi vine se údolí Otavy k Sušici, již spatřujeme zřetelně i s velebným vrcholem Svatoboru, štíhlou rozhlednou ukončeného, a význačným vrch. Anděla Strážce.

Do dálky za Sušici spatřujeme ještě zřetelně Čepickou Horu, v pr. od ní v modré dáli Třemšín v Brdech, a v l. kostelík sv. Markéty u Voselce. K V. ohraničují obzor vršiny krabatiny Ceskomoravské, k SV. obrysy brdské až do okolí Pražského se táhnoucí, k S. vystupují ostřeji Radyně u táhlav a Vilštejn, za nimiž modrají se obrysy Císařského Lesa u Karlových Varů, a za jasna i hřebeny Rudohoří, od nichž k J. táhnou se rozsochy Českého Lesa, s význačnou Přimdou. S vrchole sestoupiti lze cestou zeleně a bíle znač. na Rovinu a dále dojíti na Vys. Hřbet.

Vrátivše se jsme z Dobré Vody za půl hod. v městysi

Hartmanicích (712 m., málo Čechů), druhdy horním měste (za Jana Lucemb. se zde zlato těžilo), teprve v 2. pol. 17. stol. Němci osazeném. V kostele z 15. stol. dosud se chová kalich s čes. nápisem. (Host. u lípy 6 pok. s 10 loži po 1 K. u koruny 3 pok. s 5 loži.) Odtud jedna silnice vede do údolí Otavy, rozvětvujíc se v l. přes *Nové Městečko* do Annathalu a do Dlouhé Vsi (přes tuto do Sušice) a v pr. přes *Natětice* v údolí Otavy do *Hor Kašperských*. (Viz trať V. a IX.). Druhá silnice přímější vede nás přímo k sev. vlnitým údolím Olšovky. Na stráních roztroušeny jsou četné osady (v l. Bezděkov, Těšov, Chlum, Světlá, Kříčná, v pr. Krušec, Loučová, Chomutovice), mezi nimiž za pět čtvrtí hod. dojdeme do

Petrovic, české vsi, obklopené smrkovými lesy, jež hodí se dobře k letnímu pobytu.

Jsou zde dobré a levné hostince, výborná pitná voda, park, hojnost příjemných výletů do okolí (Velhartice, Sušice, sv. Vintíř a p.). Zdejší kostel Petra a Pavla s románskou věží jest ze stol. 12. a býval hrazeným. Krásné obrazy apoštolů (Brandl?) Knihovna při škole.

Od Petrovic zatáčí se silnice k v. a za hodinu jsme v **Olšově** (Volšov, pův. Úlišov), oblíbeném výletním místě Sušických na již. úpatí Svatobora, vesnici čes. Zámek hr. Ferd. Chotka s přístupným parkem, pivovar a dobrá restaurace. Odtud do Sušice tři čtvrti hod.

Trat III. Eisenstein-Prášily. Mádr. Kvildy. Kunžvart. Lenora i Čes. Trouby. Neuthal. Hora Trístoličná. Plöckenstein.

Z Eisensteinu vede dosti jednotvárná silnice (v. str. 81.) přes Gerlovu pilu k Glaserwaldu, kde před hostincem odbočuje v pr. ku Prášilům (Stubenbachu); teprve tato druhá část cesty (18 km), jest zajímavější.

Pěší turista nicméně lépe učiní, volí-li cestu přes Fallbaum. I v tomto případě možno použiti povozu Sušickou silnicí až k Novým Hůrkám.

Cestu možno nastoupiti pěti směry: (doporučuje se průvod méně znalým):

- a) Přes *Ruppelhof* a novou *Pampferhütte* (3 hod.) Cesta vede klatovskou silnicí 2 km. do nové *Pampferhütte* a půl km. za ní v pr. přes *Ruppelhof*; kratčeji podobným směrem
- b) Přes *St. Pampferhütte* (2 hod.) Klatovskou silnicí jen půldruhého km. k rozcestí, za nímž v pr. vede cesta na *St. Pampferhütte* (ukaz.) až k rozcestí, kde se cesta dělí: v pr. na horu *Laka*, v l. na *Fallbaum*, touto ke kříži pod vrchol rulovými balvany tvořený.
- c) Přes *Debrník*, odkudž vede dobrá vozovka dle ukaz. až pod vrchol, (2 hod.)
- d) Přímo novou lesní silnicí nad *Riegelbachem* ($1\frac{3}{4}$ hod.) Tento směr možno spojit s výstupem na *Scheibenmachenriegel* (ukaz. od kostela v Eisenštejně půl hod. s pěkným výhl.). Přes prameny *Riegelbachu* holého hřebene a dřevěného kříže (skvělá vyhl.) a pěšinou odtud za čtvrt hod. na vrchol *Fallbaumu*.
- e) Přes horu *Laka* s vynecháním *Fallbaumu* buď přímo pohraničnou silnicí z *Debrníku* k *Leopoldově Chýši* s výstupem na horu *Laka* ($2\frac{1}{2}$ hod.) nebo přes *Drossel* k *Jezeru* ($2\frac{1}{4}$ hod.) a dále v l. do *St. Hůrek*. (3 hod.)

Fallbaum (1241 m.) s vrchole rulovými balvany tvořeného poskytuje pěknou vyhlídku od kříže:

Kol do kola rozhlížíme se po lesnaté horské krajině; nejbliže před námi k JV. zvedá se vrchol hory Laka, od ní v l. hřbet Polední Hory. Hřbet Jezerní, v pr. Falkenstein s dolinou potoka Řezného, za níž v pr. (k Z.) vystupuje Javor, dále Jezerní Stěna a Jezerní Hora před ní Špičák a Mústek, v popředí Pancíř a Pampfrův Vrch. K SV. z lesnatých vln vyniká Javorník, v pr. od něho Skála sv. Vintíře a za ní zřícen. Kašperku s pozadím lesů Boubínských.

Sestoupivše s vrcholu (od kříže k rozc.) (původní cesta v přímém směru vede do Hůrek, odkud přijde ten, kdo do Hůrek jel povozem; výletník Eisensteinský může se vrátit

Slatě na Pláních. Dle Ottova díla Čechy.

přes Debrník za 1³/₄ hod.), dáme se v pravo a dojdeme za 1¹/₂ hod. k jezeru

Laka (1096 m. 35 ha. vým., až 16 m. hloubky.) Jezero toto, horami obstoupené, málo jest navštěvováno, ač toho neméně zasluhuje. Na slatinatých březích jeho i daleko do vody roste hojně sítin. Pěkný pohled na jezero naskytuje se od *chýše Leopoldovy*, výše (1185 m.) na západ položené, podle které dojdeme za 1 hod. na vrchol hory **Laka** (1339 m.; jest však zbytečno vrchol ten slézati). Vrátivše se na cestu k jezeru, obejdeme toto po jižní straně a stihneme na pr. odbočující pěšinu přes

Steindenberg (1¼ hod.) do Prášil; přímo dále jdouce, přišli bychom do Star. (půl hod.) a pak do Nových Hůrek.

Ze Starých Hůrek několika směry dojiti lze do Prášil: vziti si vůdce. 2. Přes *Staré Hůle* (Althütten) a *Lamberg* (1¼ hod.) půvabnou krajinou. 3. Přes *Zadní Chalupy* (Hinterhäuser), které leží na silnici od Glaserwaldu do Prášil (1½ hod.).

1. Přímou lesní pěšinou přes *Hohenstock* (1½ hod.); tuto však nesnadno lze nalézt a dobře jest

Prášily (Stubenbach, 883 m. Několik Čechů.) Farní ves s kost. sv. Prokopa z r. 1802. V okolí ohromné lesy a slatiny, kde v létech osmdesátých nejsilněji řádl kůrovec. Hostince: u tetřeva, (*Auerhahn*), pošta, 4 pok., 8 loží po 1 K, u *Šumavy* (2 pok., 4 lože po 1 K), u Polední Hory (1 pok. z l. po 1 K). Strava levná a dobrá. Pstruzi denně. Ls. Také byty v soukromí. Nikde v celé střední Evropě, ba ani jinde na Šumavě není tak rozlehlých pustin lesních, kde by člověk byl tak vzácným, jako v těchto končinách lesních, jež od Prášil přes Polední Horu rozkládají se k jihu a JV. až po Luzný a Roklan. Pěkná cesta vede přes Gsenget a Scheureck na Falkenstein do Ludwigsthalu neb Světlé (viz zpětným směrem č. 7. na str. 74.). Cestou *Steindlberg* s krásnou vyhl. — Z Prášil do Mádru lze jiti trojím směrem:

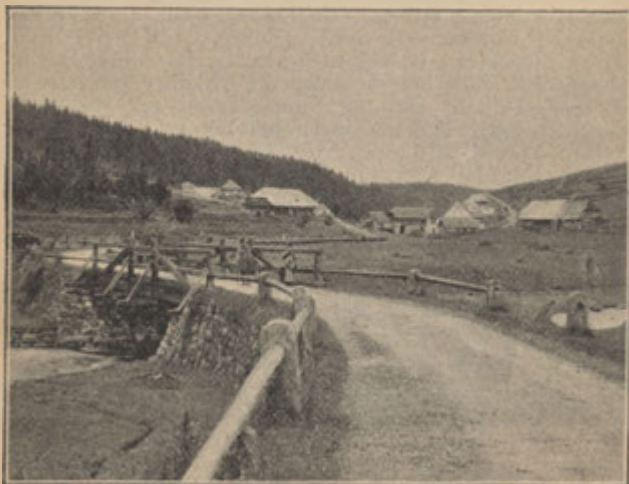
1. Údolím *Křemelné* k Čeňbrunn k *Javoří Pile* a odtud do kové pile a odtud údolím *Kláři-Mádru* (2¼ h.). Tato jest nejméně ným do Mádru (v. trať IV.). Nejzajímavější a zřídka ji turisté používají. Nejobyčejnější jest 3. přes 2. Přes *Gruberg*, *Seeberg*, *Neu-Polední Horu*.

Dáme se z Prášil silnicí na Gruberg; záhy odbočuje v p. *„Poledníková cesta“*. Kdo chce podívat se cestou k jezeru Prášilskému, odbočí kousek dále na vozovou cestu, (kterou také již od Prášil přímo lze se dáti); tato sejde se po chvíli s cestou z l. od Gruberka přicházející; držíme se stále v pr. a jsme za hodinu u

Jezera Prášilského (Stubenbašského, v. 1079 m, vým. 4 ha). Toto leží mezi Polední Horou a Jezerním Hřbetem v podobně malebné poloze jako Jezero Černé a Čertovo pod Jezerní stěnou (žulovou) 160 m. vys., ač krásou svou oněch nedostihuje. (Nejlepší pohled ráno o 9. hod.) Výtok jeho spolu s výtokem jezera Laka a potokem Prášilským tvoří Křemelnou. Na již. straně jezera vede pěšina k vrcholi Polední Hory po svahu Prahovém, zvaném *„Schwell Häng“*; za tři čtvrti hod. jsme u dřevěného domku *„Na Tokání (Balzhütte)“* při *Poledníkové cestě*,

kteřou půjde ten, jenž jezero vynechal. Použije-li kdo z Prášil povozu, může jej sem poslati napřed a jíti pěšky kolem jezera. Odt. v pr. nedaleko jest vrchol

Polední Hory (Mittagsberg. 1314 m. 1³/₄ h.). Pěkná vyhl. na Královský Hvozď s Jezer. Stěnou, Fallbaumem a Falkensteinem, na Pláně k J., nad nimiž zvedá se Roklan, konečně pak SV. a Z. přes nižší kupy a hřebeny do vnitra Čech. Vráťvše se k domku, dáme se po Poledníkové cestě v l. Tato vede podle rozlehlých slatin (Fischerských, — Fischer-Filz). Za nedlouho spatřujeme

Mádr. Dle fotogr. p. Jar. Johna.

prameny Javorského potoka (Ahornbach), podle něhož přijdeme k **Javoří pile** (host. u tetřeva, stud. nocl. 5 l. po 70, 5 z nouze po 30 h.). a k *Fischerovým Chalupám* (Fischerhütten); odtud pak lesem do

Mádru (4¹/₄ hod., s vrchole Pol. H. 2¹/₂ h., v. 980 m.) osady, proslulé Švarzenberskými závody na výrobu rezonančních prken, jež obmezeny od doby, kdy Tuset stal se střediskem této výroby. Jest zde skromný hostinec (zu

den zwei Schnepfen s dobrým noclehem a stravou), třeba však si nocleh záhy zajistiti, neboť jinak nutno noclehovati ve Kvildách, 1½ hod. vzdál. (Stud. nocl. ve Filipově Huti půl hod. směrem ke Kvildě.) Tu spojují se potok Máderský, Velký Mlýnský a Haufský potok, tvoříce Vydru, jež níže od spojení s Křemelnou tvoří Otavu. Mádr jest znamenitým střediskem výletů, zejména nejlepším českým východiskem na Roklan a Luzný.

Výlety z Mádr u.

Na Roklan (1450 m, 3½ h.) a přes Rokelské Jezero zpět do Mádru 4 hod. (celkem 7½–8 hod. se zásobou potravy). Z Mádru dáme se k Z. velmi dobrou lesní silnicí (možno jeti až k Rokelské Chalupě) 2 hod. k Rokelské Chalupě (Rachelhaus), kde u drvoštěpa lze dostati chléb, máslo i mléko a průvodce k vrcholu 1½ h. vzdál. Také možno zde noclehovati, což se doporučuje těm, kdo chtějí s Roklanu viděti východ slunce. Třeba pak vyjiti asi o 2 hod. noční s průvodcím. Bez průvodce neradno jiti; za deštiva je cesta velmi nesnadná ne-li nemožná. S vrchole, jenž leží již na bavorské půdě krásná vyhl., zejména do Bavor. K JV. přes *Plattenhausen* k holé kupě *Luzného* vidíme před sebou slatě Pláni Šumavských, porostlé nízkou klečí, s celou jejich velebnou pustotou, již zvláštního rázu dodávají četná jezírka (Seelaken). Obraz, jemuž jinde s těži lze nalézt (skvostně líčí kraje tyto Klostermann v povídce »V samotě Šumavských hvozdu«) rovna, věnčí v dáli Alpy s Dachsteinem, Watzmanem a j. vrcholy.

Na levo od Luzného táhne se široký hřeben Boubína a mezi oběma spatřujeme hřbet Plöckensteinský. K SV. zavírá nám vyhl. Steining a Preisleitenský hřeben. Za to k S. a SZ. rozkládá se moře vrcholů královského Hvozdu; před námi nejbližší vystupuje polední H. s H. Laka, za nimi na l. Falkenstein a Javor, v pr. Jezer. Stěna a Jezer. Hora. K JZ. pak rozkládá se Bavorský Les, za nímž

na několika místech probleskuje hladina Dünaje. Zpět možno dáti se přímo přes Rokelskou Chalupu, nicméně odporučuje se zacházka k jezeru. Sejdeme-li s vrcholu směrem k Luznému asi 100 kroků ke skalnímu výstupku, spatříme jezero Rokelské pod sebou v hlubině 300 m.

Sejiti lze k němu po neschůd. místy nebezpečné stezce za ½ n.

Jezero Rokelské ve výši 1074 m (vym. 18 ha, pod skalní stěnou 300 m vys., z dichroitové ruly složenou) má vodu kyselou (větší procento humusové a dusičné ze slatin) téměř bez života. Při výtoku Jezer. Pot. (Seebachu), jenž sjínnými tvoří řeku Velkou Ohu, stojí ochr. chýže (Diensthütte, prosté občerstvení). Odtud vede již k Rokelské Chalupě dobrá cesta 1½ h. Také možno odtud na bavorskou stranu do Spiegelau a Frauenau nebo i do Grafenau (na trati Světlá a Grafenau); viz zpětným směrem výlety na str. 75. a 76. Rovněž možno s Roklanu přímo dále na Luzný. dáme-li se od jezera k jihu podle potoku k *Oswaldské Chýši* (Lesní domek a ochranná chýše s občerstvením a nocl.), odkudž dle č. 3. na str. 76. možno pokrač. 1½ hod. do *Waldhausu* (host. z. Lusen) a 2 hod. dále na vrchol Luzného.

2. Na Luzný. Východištěm ku vrcholu Luzného jest Pürstlingská myslivna. K této dostati možno se různými směry a) přes Roklan a sice buď od jezera, méně schůd. cestou, po níž se nemůže jeti, za 3 h. přes Plattenhausen (1368 m), buď od Rokelské Chalupy po dobré sjízdné lesní silnici za 1½ h. —

b) Z Mádrů přímo údol. Máder, potoka pěknou i sjízdnou lesní silnicí 2 hod. k myslivně (1133 m), ležící při výtoku slatiny Kaltstaudenské (v myslivně a hájovně někdy občerstv., není nocl.).

Z Pürstlingu vede přímo k jihu bývalá „Zlatá stezka“ Böhmer Weg. Žluté značky), která po 2½ km překročí hranici a po 4 km dostihneme modře značené cesty, která z prava přichází od Waldhäusru a vede v levo k mezníku č. 12. na průseku (Zwölferlinie), kterým za ¾ hodiny dostihneme vrcholu **Luzného** (Lusen, 1372 m, z Mádrů 4 h.). Vyhl. jako s Roklanu. Sestup z Luzného na bavorskou stranu viz str. 77. Zpět buď opět do Mádrů nebo do *Bučiny*. Do této možno volit dva směry:

a) Na *Finsterau*; sestup k sev. na krátkou cestu (1 hod.) k Blöchingrově pile (tov. na reson. dřeva), nebo zajímavější, ale delší cestou (2 hod.) přes *Kirchelhütte, Rasen, Bärenriegel* do údolí pot. Schwarzbachu a tímto k jihu přes Tellereben k Blöchingrově pile, odkudž přes Bauernsäge stihneme Finsterau na silnici do Bučiny k severu. (Celkem 2½ hod.) nebo do *Mýta* (viz str. 77.) k jihu. b) Na *Prameny Vltavy*; sestup k sev. na *Velkou Slaf* (Grosser Filz) a na značenou stezku k *Reschbachklause* (také *Wasserklause* 1½ h.), kde se cesty dělí; dáme se k sev. k hranicím (kámen č. 21.).

Podle této k jihu a k lesu, za hodinu dojdeme na *Waldhegerhaus*.

Odtud po hranici zemské v pr. až ke kam. č. 2. Za tímto 300 kroků v levo pěšinou sotva patrnou okolo svahu *Černé Hory* (Schwarzb., 1314 m) na *hraběcí stezku* (Grafensteig). Asi 200 kroků v levo odtud jest *Pramen Vltavy* zde také

Černý Potok (Schwarzbach) zvané (ve výši 1172 m, ochranná chýže). Zpět na hraběcí stezku a touto buď stále rovně k myslivně a od této v pr. do Bučiny, nebo odboč. s hrab. stez. v pr. (200 kr. za tyčovou ohradou) po vlečné cestě (Ziehweg) do vesnice, od pramene h. (S vrchole Luzného 3½ h.).

c) Přes *Sedm Kamenů*; sestup jako při b a znač. cestou až k rozcestí u *Reschbachklause*, a přímo dále dle značek na *Siebensteinfelsberg* (1253 m) se skvostnou vyhl. dolů do Bučiny (3–3½ h.).

3. Do *Klářina Údolí* (s návratem do Mádrů 4 h., jinak možno dále k Ceňkově pile a do Rejštejna. (Viz trať IV.)

4 Na *Polední Horu* (2½ h.) a okolo *Prášil*. Jezera přes *Gruberg, Seeberg* a *Neubrunn* zpět. Zpětným směrem jako na str. 85. až k rozvětvení cest pod jezerem, odtud v pravo na *Gruberg*. Z G. v pravo po silnici. (Celkem 6½ h. až 7 hod.)

5. K *Tetovskému průplavu* (½ hod.). Tento spojuje *Výdru* a *Křemelnou* pomocí pot. *Sekerského* jsa přes 14 km dlouhý; počíná u *Tetova* mezi *Antiglem* (1253 m) a *Horou Adamovou* (1076 m) ve výši 937 m a ústí u *Grünberského Dvora* pod *Srním* (*Rehbergem*) do *Seker. pot.* ve výši 840 m. Vystaven byl 1799–1800. Dostihneme jej k sev. přes *Vchynici–Tetov* (20 min., stud. nocl. v host. J. Fürcha), kde dáme se v l. lesem přes *Adamovu Horu* (1076 m) a obešedše ji v pr., sestoupíme k průplavu u *Schätzenreithu* (1¼ hod.); podle průplavu jdeme 1½ km a stihneme cestu v pr. k jihu do Mádrů (3½ km) a v l. k sev. ¾ km do *Srni* (*Rehberg*, stud. nocl. v host. A. Hofmanna).

Z Mádrů vede do *Kvild* přímá silnice 1¼ hod. po již. úpatí *Antiglu*, k němuž po 2½ km. odbočuje v l. známá *Zlatá Stezka*. Kdo chce na *Roklan* a *Luzný*, a nechce se vrátiti do Mádrů, vydej se dle čís. 2. a dále do Bučiny, odkudž buď silnicí, buď podle *Vltavy* (*Černého Pot.*) dojiti možno do

Kvildy (Aussergefild), vsi něm. Ls. (jen několik Čechů), na svahu Diebsteina (vrchol 1166, ves 1058 m.). Dřevěný kostel sv. Štěpána z r. 1765 sbořen a novým zděným nahrazen. Dřevařský průmysl, výroba tabulového a zrcadlového skla (dříve vyvážely se hojně obrazy na skle pestře malované. V hostinci Schustrově a Proschlinové nocl. 60 h. až 1 K 20 h. Celnice. Poštovní spojení přes Zdikov s Vimperkem, (4 hod., 2 K za osobu). Povozy v městě. Blízké procházky na *Diebstein* (půl hod.), *Hanfberg* (půl hod.).

Vycházky z Kvildy.

1. **K Pramenům Vltavy** (1½ hod.). Kousek silnicí k Bučině a dle ukazat. žluto-modře znač. k pramenům (v. výše str. 88.) a odtud do Bučiny ¾ hod. (sklárny) a *Zhůří* (Haidl, nad osadou vrch stejnojmenný 1173 m vyhl.) do Rejšteina nebo ½ hod. za Goldbrunnem s odbočkou v pr. do Kašp. Hor (z Kvildy 19 km);

2. **Antigel** (1¼ hodiny). Nejlépe k sev. jako při č. 3. na Kvildy *Horské* (1 hod.), zde v l. a při rozc. v l. lesní silničkou k mysl. a na vrchol. Pěkná vyhl. Nebo též ze silnice k Mádru Zlatou Stezku (viz výše). v pravo jde průsek rovnou čarou k jihu přes vrchol *Lecku* (Leckerberg 1213 m, od silnice jen 1 km vzdál.) 20 min. od křižov. mysl. a rozcestí; cesta vede v levo lesy přes Masákovu Lhotu do *Zdikova* a dále do Vimperka (viz trať IX.).

3. **Z Kvildy do Vimperka** přímá cesta (pošt. spoj.) vede nás silnicí k sev.; okolo kost. sv. Štěpána za ½ hod. rozcestí (v l. do Kvildy *Horské* (Innergefild) a z této dále do Rejšteina 18 km); jedeme v pr. Kvildským lesem, pravidelnými průseky děleným,

7. příčný průsek jest lesní silnicí, sklárna a papírna. Vedle této pakterá v levo vede přes *Goldbrunn* 4. **Na Jezerní Slatě** (Seefilz) ½ hod. k severu k pramenům Jezerního Pot. Tento spojuje se u Kvildy s Černým Potokem a zovou se odtud počínajice *Teplou Vltavou*.

Po silnici k jihu směřující dojdeme z Kvildy za 1½ hod. do

Bučiny (Buchwald) nejvýše položené (1143 m.) vesnice šumavské. Turista volí raději cestu přes Prameny Vltavy (viz výše. č. 1.) (něm. Ls.). Host. Průvodčí v myslivně.

Vycházky z Bučiny.

1. **Na Luzný** (2½ hod., potravu s sebou); silnicí k Finsterau a v pr. dle znač. přes Siebensteinfels (pěkná vyhl.) k Reschbachkause a na Vrchol. Nebo jako při č. 3. k Pramenům Vltavy a dále zpětným směrem dle 2 b. na str. 87. Radno s průvodčím. Se-

stup přes Finsterau jako při 2. a. na str. 87. Celodenní výlet se zř. sobou potravy, po případě s průvodčím.

2. **Poštovní Hora** (Postberg 1307 m) a Hochbretterberg (1293 m). K severu ½ km silnicí k mysl.

a odtud v levo dle ukazatele Možno odtud na Luzný (viz str. vzhůru kousek silničkou, jež vede 87) nebo v pr. Hraběcí stezkou k Pramenům Vltavy, po 10 min. do Kvildy (str. 89).
v pr. vzhůru. Utěšená vyhlídka.

3. **Prameny Vltavy** jsou z Bučiny nejčastěji vyhledávány. Jako do Freyungu nebo na Horu Třípří č. 2. k myslivně a zde v l. sil. stoličnou. Do Mýta k jihu silničkou k pramenům vedoucí ($3\frac{1}{4}$ h.). (2 $\frac{1}{2}$ hod.). Další viz na str. 77.

Jak naznačeno, jsme po návštěvní silnici z Bučiny za půl hod. v **Huti Knížecí** (Fürstenhut), dřevařské vsi něm., kdež nocleh v obmezené míře dostati lze v host. *Zelenkově a Neuburgerově*. Odtud lze podniknouti tytéž vycházky, jako z Bučiny, kromě toho též výlet

Na **Bavorskou Almu** (Baierische Alm nebo B. Alpa, Alzen-Berg 1141 m 2 hod.). Jdeme od Mýta (Mauth str. 77.) anebo přes myslivny k hranicím zemským a Mitter-Firmiansreut k vých. do dál stále podle hranic (v l. slat. *Landstrassen*, roztroušen. domků *Filzsee*) přes *Scheureck* (1056 m) do okolo silnice, vedoucí z Freyungu *Josefodolu* (Josefsthal — Krenn-häuser 6 km). Odtud pak v pr. do v Bavořích do *Kunžvartu*, kamž z *Landstrassen* stihneme za $\frac{1}{2}$ h. *Dol. Lichtbucht* a vzhůru na (s vrchole za $1\frac{1}{4}$ —2 hod.).
Almu. (Viz str. 77.).

Z **Huti Knížecí** vede silnice návštěvní (zde také Wechselstrasse zv.), nejprve mezi slatinami (v pr. *Scheurecká*, v l. *Schönberská*), (černý prapor varuje před nebezpečnými místy) pak krásnými lesy pod *Scheurekem* (v pr.) a *Zámkem* (*Schlösselb.* v l.) údolím Křemitého pot. (*Kiesbach*) podle Adolfovy pily do

Kunžvartu (z *Huti kn.* 2 $\frac{1}{2}$ hod., *Kuschwarda* 834 m.) Něm. městys. (Několik Čechů).

Velký hostinec *Reifův* se 17 pok. (nocleh 40 až 80 h.) *Paulischův u Šumavy*. (4 p. 40—69 h.).

Ls. Od stanice *Lenory* 1 $\frac{1}{2}$ hod. Pošta 60 h. Povož 1 spř. 4, 2 spř. 6 K. Byty letní po 25—50 K měs. Povož na den 1 spř. 8 K, 2 spř. 12 K.

Výlety z Kunžvartu.

1. Na **Bavorskou Almu** přes v pr. na *Richtsteig* (také židovskou *Landstrassen* jako výše (z *Huti Knížecí*) zpětným směrem 2 hod. cestou zvaný — tudy r. 1815 povězení židé se stěhovali) k há-

2. K **Pramenům Vltavy**. Přejí jovně a do *Josefodolu* (hostinec *u tetřeva*, lahvové pivo a mléko); $3\frac{3}{4}$ hod. přes *Scheureck* do slatě (*Filzsee*) a návštěvní silnicí zpět do *Kunž-*

3. Na **Slatě** (*Filzsee*) krásná, romantická partie s průvodčím. wartu.

(Pevná obuv; botanicky zajímavé). 4. K **Bavorské Hájovně** (*Baierischer Häusel*). Oblíbená vycház. 4 hod. Z *Kunžvartu* k jihu a hned v pr. od silnice, při rozcestí vždy $\frac{3}{4}$ h. cesty zprvu po silnici, k J.,

za křížem v l. k letní restauraci (Quiverl) na bavor. půdě.

5. Boubín stihneme ve směru trati (viz níže) přes Lenoru za 3 $\frac{1}{2}$ hod.

6. Šreiner. Volíme buď cestu přes Lenoru a Zatuňku na Boubín

(jen pralesem ke Křížové Smrč.) a odtud přes Kubernskou myslivnu na Šreiner a do Volar, nebo jdeme přes Lenoru k Volarům až k cestě značené (ukaz.), jež vede přímo na Šreiner a dolů do Volar. (Viz výlety z Volar, trať V.) —

Z Kunžvartu trať naše dělí se třemi tměry:

A. Kunžvart—Freyung.

Z Kunžvartu pošt. omnibusem (22 km. 4—5 hod.) krásnou silnicí přes *Landstrassen*, *Malý Phillipsreut*, *Herzogsreut* a *Žadní Schmieding*.

Kdo má na tuto cestu volný den pěšky, odbočí v *Landstrassen* na Bav. *Almu* a sestoupí odtud přes *Mýto* (Mauth str. 77. Odtud pošt. omnibus) a *Unt. Kreutzbürg* do *Freyungu*. Městys s pěkným got. kostelem (658 m.) a zámek z r. 1590. Konečná stanice dráhy z *Pasova*. Host. na *Poště* (tabule orientační). *Pröbstl, Glöckerl*, (Pok. 1 Mk.) *Galgenhügel* u nádraží poskytuje skvostnou vyhlídku na okolí; půl hod. vzdál. *Geiersberghütte* výborný rozhled na Alpy. K sev. 10 min. zámek *Wolfstein* z r. 1200.

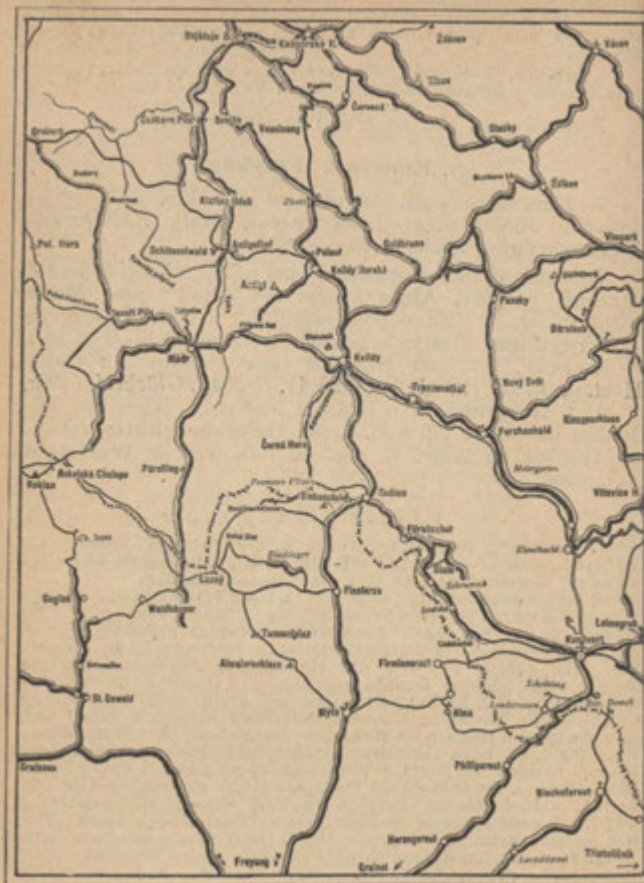
Výlety z Freyungu.

1. *Buchberg. Oswald. Luzný.* na Luzný zpětným směrem dle Výborná partie (7—8 hod.) Z městyse od kostela k zápu. ke stoku lze vykonat za den.

3. Hora *Třístoličná* z Freyungu přístupna třemi směry: a) Přes *Dolní Grainet* nejkratší (4 $\frac{1}{4}$ h.). Potravin není třeba. Až do *Grainetu* silnice přes *Oberndorf, Perlsöd* a *Kainig* (1 $\frac{3}{4}$ hod.) z *Grainetu* červeně a bíle znač. cesta v l. na *Hobelsberg* $\frac{1}{4}$ hod. a dále 1 hod. na *Duschelberg* k bývalé mysl., odtud pěšinou na *Frauenberg* (jednoduchý host., 1 pok. s 2 loži) a nad tímto dle značek dále 1 h. na *Vys. Kámen* (Hohenstein) a dále na *Třístoličnou Horu* ještě $\frac{1}{4}$ h. (jako níže z *Neuthalu* dále. — b) Přes *Starý Rychnov* (Alt-Reichenau 5 $\frac{1}{2}$ hod., potrávi s sebou, průvodce není třeba). Silnicí jako při a) až na *Perlsöd*, zde v pr. na *Winkelbrunn* a v l. podle krajů lesního na *Rehberg* a dál přes *Fürholz* do *St. Rychnova*

2. *Tummelplatz-Luzný* (4 h.).

Potravin s sebou. Znač. cesta podle zámku *Wolfsteinu* k *Reschmühle* (1 hod.) přes vodu v pravo vzhůru přes *Oberkashof, Schönbrunskou* mysl. stále lesem na *Tummelplatz* (2 hod.) a dále 2 h.

Orientační mapka turistických značených cest od Kašperských Hor k Mádru, Kvildám a Kunzvártu.

(3½ hod.). Před samým Rychnovem | vrchol. — c) Přes Nový Rychnov
v levo dle bílých a zelených zn. | (*Neu-Reichenau*, o 20 minut dále)
do údolí *Michle* a podle této až | jde silnice k St. Rychnovu v pr. do
k ukazateli, jenž ukazuje ke kapli, | údolí *Michle* a dle značek ke kapli
kde spoji se tato cesta s cestou | jako při a.
od Nov. Rychnova (c) a vzhůru na |

B. Kunžvart—Lenora—Volary,

Z Kunžvartu jede pošta do Lenory (6 km. dvakrát denně) přes Pumperle, kde v l. odbočuje silnice k severu na Horní Vltavici a k Vimperku vesměs i pro cyklisty dobrá, kdežto před samou Lenorou u nádraží, odbočuje v l. silnice do Zatuňky a přes ní dále k zast. dráhy pod Boubínem, od kteréž přímo do *Pralesy* vede lukenská silnice ke Křížové Smrči pod vrcholem Boubína. Pěší turista může tudíž tímto směrem cestu na Volary spojití dobře s návštěvou *pralesa* a Křížové smrči (vrcholu slézati netřeba, neboť vyhlídka je obmezená) a nechce-li se vrátiti stejnou cestou přes Lenoru, může od Křížové Smrči pokračovati v pravo ke Kubernské myslivně a přímo dále, nebo s odbočkou v pr. přes Šreiner do Volar. Pěkná celodenní partie, (v 6 hod. ráno poštou z Kunžvartu), bez Šreineru 6, s ním 7 hodin. Z *Lenory* (viz trať 5.) jde k Volarům i dráha i přímá silnice (8 km.) s rozkošnými výhledy, od níž v l. rovněž vděčná (modře znač.) odbočka vede přes Šreiner.

C. Kunžvart. České Trouby. Neuthal. Třístoličná Hora. Plöckenstein.

Z Kunžvartu na Třístoličnick a Plöckensteinský hřeben vede dvojí směr po české i bavorské půdě.

Posledním směrem, velmi zajímavým, ale méně pohodlným radíme jíti jen otužilým chodcům bavorskou silnicí. k jihu a po 1½ km. v levo na *Bavorský Domek* (viz výše č. 4.), kde v pravo k jihu odbočuje cesta 3 km. na *Bischofsreut* (host. *Sirtlův a Matthieslův*) nechavše ves v pravo jdeme silničkou několik minut v l. a stihneme v pokračování původního směru cestu podle hranic zemských přes *Aucersbergsreut* k pohraničnému mlýnu *Haidmühl* (u *Haidhäusrů* host. z. *wilden Fischer*, dům turistů s nocl. u kupce Mádla); zde se cesty dělí; dále podle hranic vede kratší, ale příkřejší, žlutě a bíle značená stezka přímo na Třístoličnick, v pr. k jihu odbočuje 5½ km. dlouhá cesta do *Frauenbergu* (jednoduchý

hostinec, i pok. z lože), kdež od hostince vede pěšina červeně a bíle značená na Hohenstein 1 hod. a čtvrt hod. dále na Třístoličník (celkem v obojím směru 4 hod.).

Poštovní silnice z Kunžvartu do Čes. Trub (6 km.) vede oklikou přes *Leimgrub*, kterouž pěší chodec si nadejde, dá-li se po 8 min. u kříže ze silnice v pravo; po čtvrt hodině stihne druhý kříž a za ním brzy silnici přes Silerberg do

Českých Trub, (5½ km.) (Böhmischröhren, čes. také Koryto, že zde bývalo koryto pro napájení soumarů, kteří po zlaté stezce, břemena táhli). Nynější vesnice něm. založ. 1709 od kníž. Jana Kr. z Eggenberka. Dřevarařský průmysl domácí (zejména výr. lopat). Ls. (930 m.) 1¼ hod. od zast. Säumerbrücke na tr. Vimperk-Volary 1¼ hod. od stan. Lenory. Host. z. *Böhmerwald* (5 pok.), *Král* (1 pok.), *Olzinger* (1 pok.), *Spaunhauser* (2 pok.), *Baier* (2 podstřešní světnice). Nocl. od 60 h. Kdo chce pěšky do Neuthalu, vyhne se Tusetům, přes něž vedoucí pošt. silnice měří 8 km.; dá se k již. konci vesnice ku kaplička (5 min.); odtud opět v levo za 20 min. na *Kostelní stezku* (Kirchensteig), která v přímé čáře vede až do

Neuthalu (z Čes. Tr. 6 km.), vesnice něm. na úpatí Třístoličné Hory, příští stanice dráhy Volary-Waldkirchen. Dobrý host. s nocl. u Jungbauera (četnější společnost musí však spát na slámě). O průvodce požádati jest v myslivně (až do Hirschbergu 3 K, se zavazadly 4 K), kdež také dovolí se jeti po soukromé lesní silnici na polovinu cesty k Tříst. Hoře. Pěší turista jde po silnici k lesu, zde pak v pr. po lesní cestě až k

Švarcenberskému průplavu (z Neuthalu ¾ hod. Podle průplavu silničkou, pěšky také pěšinami nadcházkou přímo do Hirschbergů 1½ hod. Za příznivého počasí možno i na kole jeti), jehož počátek ve výši 920 m. jest asi 20 kroků v pr. od cesty, kde řítí se do něho *Jasný Potok* (Lichtwasser); odtud dále touž cestou ještě ¼ hod. k ukazateli (Zum Dreissesselberg); zde v pr. podle stoky přes Jasný potok; po 10 min. v pr. a za 20 min. *hranice zemská* (z Neutl. 1½ hod.); tudy vede pěkná *pohraničná stezka* ještě ½—¾ hod. na vrchol

Třístoličné Hory (z Neuth. 2—2¼ hod., Dreissesselberg 1311 m.). Na vrcholi tři mohutné balvany hrubozrné, t. zv. Plockensteinské žuly. Na nejvyšší skalní bod vede

37 schodů. Něm. *dům turistův* (nocl. i nk., polévka, pivo a studené pokrmy dle vyvěšeného cenníku; pošta pro pohlednice). 25. července lidová slavnost hojně z Bavor navštěvovaná. S ohrazeného vrchole vyhl. hlavně do Bavor, věncená hřebeny alpskými, do Čech jen na pohoří Svato-tomášské.

Na Vysoký Kámen (Hohenvedou 82 schody. Vyhlíd. jest bo-stein), 1330 m) odbočiti lze odtud hatší o rozhled k Boubínu a na dobrou stezkou bez stoupání za hory Želnavské, viděti také na $\frac{1}{4}$ hod. Na vrchol (skaliny maleb-svahy Plöckensteinské, do údolí nější ještě nežli na Třístoličné) Vltavy a přes Luzný na Roklan.

S vrchole Třístoličné Hory rozbíhají se turistické značkované cesty všemi směry (viz též str. 78.):

- a) na *Nový Rychnov* v Bavořích (zelenobílé značky $1\frac{1}{2}$ hod.) s prodložením na Waldkirchen (3 h.) a dále dráhou do Pasova nebo přes Nový Rychnov do *Freyungu*.
- b) K *Rosenbergu* (jednoduch. hostinec s nocl., tři čtvrti hod.) na úpatí (červenozelené značky), odkudž se dělí cesty přes *Schwarzenberg* a *Holzschlag* do Plané, nebo přes Schwarzenberg a *Ulrichsberg* do *Aigen* s prodlo-žením na Dol. Vltavici nebo Frimburk, aneb i hod. přes *Breitenberg* do Pasova.
- c) Na *Frauenberg* (červeno-bílé značky), kdež se cesty dělí přes *Haidmühl* do Čech k *Čes. Troubám*, nebo *Kunzweartu* a přes *Grainet* na *Freyung*.

S vrchu Tříst. Hory pokračujeme podle modrobílých značek cestou, jež vede průsekem po hřebeni, tvořícím tu hranici českobavorskou. Za půl hodiny *Lani Skok* (Geisshopffelsen, Bav. Plöckenstein, 1362 m.) za další čtvrt hod.

Trojmezi (Dreiecksmark, 1320 m, z Neuth. $2\frac{3}{4}$ —3 hod.). Bod. kde stýkají se hranice Čech, Bavor a Hor. Rakous. Odtud modře a červeně znač. cesta odbo-čuje přes *Kamenné Moře* k Nov. Rychnovu ($2\frac{1}{2}$ hod.). Dále vede cesta po hranici mezi Čechy a Horními Ra-kousy černožlutě značená za půl hod. na vrchol

Plöckenšteinu (1378 m., z Neuth. $3\frac{1}{4}$ — $3\frac{1}{2}$ hod.), složený rovněž z ohromných balvanů žulových. Vyhlídce značně brání les, jinak jest asi táž, jako s hory Třísto-ličné. Avšak žlutě značená stezka vede na t. zv. *Kaza-telnu* (Kanzel) nad Jezerní stěnou, která poskytuje pěkný pohled na jezero. Dolů vede pěšina bíle a červeně

značkováná a dosti neschůdná vůbec za deštiva jest tu chůze mezi slatinami v kleči a smrči velmi obtížná). K *Stifterovu pomníku* (Štifter, rodák Plánský, Němec, líčil krásy Šumavy (der Hochwald), zejména jezera Plöckensteinského. Místo poskytuje pěkný pohled na jezero a do údolí Vltavy, na hory Želnavské a Křišťanovské, v dáli na pr. pak na Blanský les. Cesta pokračuje dále (dolů cestou jen čtvrt hod.) k

Jezeru Plöckenšteinskému (z Neuthalu $3\frac{1}{2}$ — $3\frac{3}{4}$ hod., ve výši 1090 m., vým. 10 ha., hloubka až 30 m). Pohled na jezero liší se od pohledu na jiná jezera šumavská, jest značně vlídnější a malebnější, zejména směrem k Stifterovu pomníku (kamž z dola zapotřebí aspoň tři čtvrti hodiny). Od jezera na českou stranu dělí se dvě cesty k Hiršbergům a k Plané; na bavorskou stranu k Rosenbergrovi (2 hod.) buď s vůdcem z počátku po cestě k Nové Peci, po čtvrt hod. však obloukem v pravo přes lesy; bez vůdce jen přes Stifterův Pomník a Trojmezí.

a) *Jezerní potok* slouží k plavení polenového dříví do průplavu Švarzenberského, do něhož ústí u Rosenauerovy kapličky. K této vede od Jezera pohodlnější již cesta; u kapličky dáme se na l. proti proudu průplavu a jsme za $1\frac{1}{2}$ hod. u myslivny v

Hiršbergen (od Jezera $1\frac{1}{2}$ hod., z Neuthalu 5— $5\frac{1}{4}$ hod.), malé vesnici v údolí Jezerního pot. Dobrý host. Fechterův a Stinyho (3 pok.) (nocl. 60 h.) Ls. (865 m.)

Průplav Švarcenberský, jež jsme tu měli příležitost kus cesty sledovati (viz výše začátek) má délku 5784 km, jest u dna 2 m, nahoře 4 m široký, průměrně 1 m hluboký. Napájen jest 21 potoky, má spád 3 km na každý metr a ústí do potoka Buchenbachu v H. Rakousích. Tento ústí do řeky Mühlu, kterou plavené dříví spěje k Dunaji. Stavba počala řízením inž. Rosenauera r. 1789. Nejzajímavější jeho část jest

<p>Tunel Hiršberský. (V myslivně požádej o průvodčího, po případě pochodně.) K otvoru je odtud 5 min. I lze tunelem po dobrém chodníku v celé délce 419 m za 10 min projíti. Místy spatřují se vyryta jména těch, kdo práci řídili a datum, kdy ji skončili.</p>	<p>Nad horním (severozápadním) otvorem ukaz. »Zum Barenstein«; $\frac{1}{2}$ h. odtud zastřelen byl poslední medvěd šumavský (kámen s nápisem a datem 12$\frac{11}{11}$. 1856), vycpaný ve švarcenber. museu na Ohradě u Hluboké.</p>
---	---

U myslivny Hiršberské ústí do průpl. Švarcen. menší *průplav „Jeleního potoka“* (Wasserriese, Hirschbachkanal), jen 306 m dlouhý, od svahu Vys. Lesa (Hochwald, 1044 m) přicházející.

Jezerní pot. od Rosenauerovy kapl. jde ještě 2 km dále k sev., tu pak zatáčí ku JV. do Vltavy, sledován jsa od myslivny Hiršb. silnicí až k Želnavské myslivně (od Hiršb. mysl. 7 km, z Neuthalu $6\frac{1}{2}$ — $6\frac{3}{4}$ hod.), kdež stihneme

Želnavu-nádraží. Hotel Muhřův. (Stud. nocl. Doz. p. Holub, přednosta stanice.

- b) Od jezera v pravo jižnější cesta vede k východu a stihne po $2\frac{1}{4}$ km. silničku Rossbašskou, kterouž v l. po $2\frac{3}{4}$ km. stihneme silnici hirsberskou a touto v pr. po $2\frac{1}{2}$ km. rovněž nádraží želnavské; avšak silničku rossbašskou v přímém směru dále po čtvrt hodině stihneme průplav, podle něhož po $2\frac{1}{2}$ km. přijdeme k silničce v l. půl km. do *Nové Peci* (Neuofen), odbočující ($1\frac{1}{2}$ h.) Odtud pak volno nám dojiti k nádraží želnavskému 3 km. vzdálenému, aneb po 2 km. odbočiti v pravo přes Spitzenberg a Pihlov do Plané $6\frac{1}{2}$ km. — Se stanicemi Planou a Želnavou setkáme se opět při trati VIII. —
- c) Od jezera přes Hirsbergv. prošeďše tunelem, přijdeme na stezku vedoucí podle Hutschenbachu 5 km. k *Cernému Kříži*, zastávce projektované trati Želnavá — Volary — Waldkirchen, odkudž v pravo přes *Humwald* je 8 km. do Volar (viz trať VI.) —

Trať IV. Sušice. Rejštejn. Mähr. — Rejštejn. Prášíly.

Krátká, ale velice zajímavá trať, kterou lze dostati se přímo nejkratěji k Roklanu (viz trať III.)

Sušice, stan. dráhy (půl hodiny od města, omnibusy 40 h.), výborné východisko výletů na Šumavu, zejména po Otavě, Křemelné a Vydře, příjemné letní bydlo pro ty, kdo nehledají samoty; jest starobylé české město v malebné dolině Otavy; založené nejspíše rýžovníky ku konci 12 stol., patřilo hr. od Luku (v. Bogen, viz str. 61), potom koruně české. V bojích náboženských drželo vždy k straně pod obojí; předměstí Dolejší a Hořejší, okr. hejtm., okr. soud, *zemský ústav pro chov lososů* r. 1871 zřídil dr. A. Frič, správce J. Markuci (bydlí proti hot. u arciv. Štěpána a na požád. ústav ukáže. *Děk. kostel sv. Václava* z konce 15. stol. ve slohu pozd. got. s úpravou barokovou po požáru r. 1707. a pseudogotickým portikem z r. 1885. (na hlavním oltáři sv. Václav a sv. Trojice od Hellicha; hřbitovní *kostel Matky Boží*, starší stavba v úpravě 16. stol. chová některé zajímavé (také kališnické) náhr. kameny; kostel sv. Felixe a klášter Kapucínský

Sušice. Dle Ottova díla »Čechy«.

na Hořejším předměstí zal. z vůle Ferdinanda III. r. 1654, má dobré obrazy na hl. oltáři a výborný obraz Stigmatisace sv. Františka v malém refektáři. *Radnice* uprostřed náměstí z roku 1707, nově opravená roku 1898. *Děkanství*, v jihovýchod. rohu náměstí stará, zajímavá stavba got. *Městské hradby* (v radnici zazděn kámen z r. 1322 s nápisem úkazu krále Jana, jenž dal město zdí obehnat) sbořeny v pol. m. st. — *Městské museum* (přihlášky v radnici). *Městský park* při Otavě nad Městem příjemná procházka a rest. Kromě odb. Kl. Č. T., také odb. Nár. J. Poš. Okraš. sp. — *Školy* 3 ob., 2 měšt., a průmysl. pokrač. — *Závody průmyslové*: pivovar, tiskárna, 2 továrny na sirky, proslulá je zejména česká Šejnostova (přístup na požádání dovolen), tov. na obuv a j. Zložna, nemocnice, LZ, Vanové a parní lázně Šejnostovy. Lázně Vodolenka. Město se stále zvelebuje. Elektr. osv. k nádraží se zařizuje.

Odbor Kl. Č. Tvr. (dot. zodpoví p. V. Maštovský), stud. noclehárna ve školní budově. Dozorce p. Maštovský. Strava u arciv. Štěpána. Městské sady na ostrově s rs. a koncerty. *Létní byty* ve vile Čápozně, v městě i v lázních Scheinostových a ve Vodolence.

Hostince: U arciv. Štěpána (stan. Kl. Č. T.), u Konička, host. Fialka, U Hvězdy, Villa Čápozna. U Koruny jest německý. Měšt.

Beseda v měst. domě na náměstí. (Nocleh všude 60, 1 40 K). *Povozy* soukromé najmouti lze v hostinci 2 spř. denně 12—18 K, do Eisensteinu 16—18 K, jinak 6—12 K. Pošt. sp. přes Hartmanice (z Hartm do Prášil) do Eisensteinu a Kašp. Hor.

Výlety ze Sušice.

1. **Anděl Strážný** ($1\frac{1}{2}$ h., 551 m). Odevšad viditelný lesnatý kopec s kaplí Anděla Strážného z r. 1682, s ambity z r. 1735. na pr. bř. Otavy s pěkn. vyhl. na město a celé okolí. Na úpatí dobrý host. *Villa Čá-povna*. Ls. K vrcholi pohodlné cesty upravil Okr. sp. Od Čápo-vny přes Otavu ku stan. dráhy 25 min.

2. **Vodolenka** ($\frac{3}{4}$ h. Lz. s ho-stincem a kaplí v lesním zátiší na sev. úpatí Svatoboru. Letní byty. Tu prý pochována byla pohanská panna Vodolenka, dcera Klato-vova, jejíž hrob až do roku 1748 označen kříž, již dal nahraditi hr. Desfours kaplí, aby odvrátil lid od ctění Vodolenky, již připiso-vána zázračná moc na pramen. Od kaple vyhl. do polohy na břez. Pstružné. Ze Sušice jdeme podle tov. Šeinostovy přímo na svah Svatoboru.

* 3. **Svatobor** (839 m); rulový kopec západ. od Sušice s Rz. a útulnou (25 m vys.). Jako při č. 2. na Vodolenku znač. cestou od host. u arciv. Štěpána $1\frac{1}{4}$ h. Skv. vyhl. na celou Šumavu a daleko po

Cech. Druhdy, jak se zdá, bylo tu obětiště pohanské. Bronzový bůžek tu nalezený v č. museu (Musejník 1847.). V útulně dalekohled, vstu-penky a občerstvení.

4. **Do Hrádku**. Přes Vodo-lenku a Vodolenov. ($1\frac{3}{4}$ h.) Krat-čeji přímo po silnici nebo drahou. (Další viz trať I. na str. 43.)

* 5. **Do Velhartic** možno voliti dvojí směr a) ~~přes Hrádek~~, Kašo-vice a ~~Hory~~ Matky Boží (14 km, viz str. 46.) drahou ~~až do stanice~~ Kolínce; b) velmi puvabnou, ač o něco málo delší cestou přes Olšov (Volšovy s krásným přis-tupným parkem hr. Chotka $1\frac{1}{2}$ h. rs.) a Petrovice a odtud přes Pi-chov a Milnov (17 km).

6. **Na Rábí**. Drahou do stan. Žichovice-Rábí. (Další viz str. 45.)

7. **Na Kašperk a do Kašpers.** Hor. Viz str. 103.

8. **Olšov** ($\frac{1}{2}$ hod.), oblíb. výl. místo na jižním úpatí Svatoboru na silnici k Petrovicům. (V str. 83.)

9. **Na Skálu sv. Vintře**. Zpět směrem dle str. 81.

Proti proudu Otavy ubíráme se ze Sušice k jihu sil-nicí, podle městského sadu v pravo nejdříve do **Dlouhé Vsi** (Langendorf), ves Stará a Nová s větš. něm. drvo-štěpů švarzenberských; zámček s kaplí, v zám. kasino úřed. šwarz., dobrá strava, po případě i nocleh, také u růže nocl. Na již. konci při řece skladiště dříví s prů-plavy. S návrsí 20 min. vých. od zámku pěkná vyhl. Vděčná odbočka na

Albrechtec (1 hod. k vých. konali polsky. Velmi dobré vyřez. přes Milčice) se starým kostelem, oltáře renaissanční. Od kostela, založ. za Vladislava I., kde druhdy zejména od kříže, již stojícího bývali majitelé statku premonstráti, pěkná vyhl. (podobná oné se skály bavorští z Vimberka bohoslužbu sv. Vintře).

Z Dlouhé Vsi, jejíž domky daleko podle silnice se táhnou, přijdeme k rozcestí; v pr. vede silnice přes řeku do **Novoměstčka** (Neustadt); odtud v pr. vede silnice do Hartmanic.

Po l. břehu Otavy vede naše hned k Radešovu) a z Rajska p. trať z Novoměstčka do Rejštejna l. břehu dále do přes vesnici *Rajsko*; odtud zůjiti možno v pr. na vrch ke kosteliku sv. *Mouřence*, jenž stojí se školou na příkré stráni nad Aninovem; klíče má učitel; založen byl asi ve 12. stol., z kteréž doby presbyterium (v pr. ve zdi náhr. deska F. K. Villaniho z r. 1731) se zachovalo. Na věži 3 zvony. (Sv. Mauricius, Sv. Evangelisté z r. 1392 (!) a jeden z r. 1857. Pěkná vyhl. do údolí Otavy se Svato-borem, na Kašperk a Ždánov a k Hartmanicům. Vedle je prostá hospoda. — Od kostelíka zpět na silnici (nebo také lesní pěšinou

Aninova (Annathal, velké sklárny z r. 1864 na křišťálové a duté sklo. Závod i výstava vzorku přístupny na požádání v kanceláři. Vedle tov. villa majitele a dobrá restaurace. Odtud za 1/2 hod. jsme v Radešově (Schrobersdorf); zde je velká dřevárna Thunovských lesů se stavbou vorů. Kromě toho tov. na dřevovinu a lepenku a papír ze dřeva (přístup na požádání v písařně). — Odtud možno dáti se přímo přes řeku do *Kašp. hor.* hospoda. — Od kostelíka zpět na (3/4 hod.) anebo za 1/2 h. dojíti do Rejštejna.

Kdo použil povozu, zůstane od Dl. Vsi již na silnici na pr. břehu Otavy, má výhodu krásných vyhl. na kostelík sv. *Mouřence*, v popředí *Kašperka*, v pr. za řekou *Aninov* a *Radešov*, podle něhož přímo sjede do

Rejštejna (Unterreichstein, 658 m). Král. horní místo nad Otavou, s něm. obyv. Založ. zároveň s *Kašp. Horami* při zlatých dolech a rýžovnách a nadané zejména od Rudolfa II. mnohými výsadami. Nad samým městem zvedají se žulové kopce jako strmé hrady do výše. Farní kostel ze 16. stol. Naproti R. sklárna »Klostermühle« (přístup po ohlášení v písařně). V levo vede silnice do *Kašp. Hor* (3/4 hod.) Oblíbené letní sídlo.

Hot. u *Koruny* (3 pok., postel 60 h. až 1-20 K), *Raab* (3 pok.), z. *Sand* (1 pok.), z. *Klostermühle* (5 pok.). V soukr. pok. se 4-5 pok. a kuchyní 40-50 K měs. Denně třikrát pošta do Sušice k nádraží 1-20 K. Silnice také pro cyklisty dobrá.

Vycházky z Rejštejna.

1. Do *Kašper. Hor* (3/4 h. po sil. k vých., odtud na *Kašperk* neb na vrchol *Ždánova* (viz str. 104).
2. Do údolí proti *Losenici*, jež v Rejštejnu do Otavy se vlevá a v horní části velmi krásné údolí tvoří. Druhdy slul potok svými perlorodkami. Údolím vede silnice ke *Kornmühle*, kde zavalené štoly lze spatřiti rovněž jako dále na úpatí
3. Na *Skálu sv. Vintře* (přes Radešov a *Kundratice* do *Dob. Vody* (7 km). (Další na str. 82.)
4. Na »*Wunderbach*«, úzké údolí potoka, jež 1/4 h. již vlevá se do Otavy po l. bř.; obyvatelé několika chalup nespátrí tu v zimě po celý leden a do pol. února.

Z Rejštejna vede nás cesta k jihu stále divočími údolími Otavy; po čtvrt hodině v l. *Wunderbach*, po půl hod. v l. odbočuje silnice na *Kvildu Horskou* (viz str. 104); za 1 1/2 hod.

Čeňkova Pila (nazv. tak po dřívějším majiteli Č. Bubeníčkovi, nyní majetek obce Kašperskohorské), ležící při stoku Vydry a Křemelné, jichž společný tok odtud nazývá se Otavou, odtud také pro vory splavnou. Pila s pěknou zahradou ve chráněné poloze, kde dařily se i vzácné druhy ovoce, leží u vesnice *Hiršenstein*, kde silnice se rozvětjuje.

V pr. přes most vede na Srní-Rehberg, 1¼ hod.), a dál přes Vchynice a Tetov do Mádru, v l. hned před mostem **údolím Kláříným** do Antiglu (*Antigellhof*) (za 1½ hod.)

Cesta přes Srní (host. na Poště, „*Sucherhügel*“ (vysokému šterkovi-Beim Schwarz, stud. nocl. v host. temu pravému br. Vydry. Přimo Hofmanově) je méně vděčná a méně přes *Schlüsselwald* dále k myslivně pohodlná. Do Srní 1¼ h., ¾ hod. *Schätzenwaldské*. Odtud přes Vchy-za Srním odbočuje v levo pěšina, nice-Tetov do Mádru. (2¼ hod.) která nás podle několika *Schlüssel-*Vděčnější jest cesta druhá ná-waldských chalup dovede k tak zv. sledující:

Od Čeňkovy Pily jdeme přímo údolím až do *Antiglu*; po 1 hod. cesty obydlí cestmistra, kde lze dostati mléko a chléb; čtvrt hod. dále romanticky položená *Thurnerhütte* (odpočívadla se stoly, velkolepý pohled do lesnatého údolí; naproti *Schätzenwaldské* mysl. ústí potoka *Hammerského* a *Antigellhof* (hostinec, pstruzi k dostání), kde silnice končí. Nad ním vlastní divočina, údolí s přejemi (t. zv. *Schachtelei*). Odtud pak přes Vydru je jen 10 min. k myslivně *Schätzenwaldské*. Odtud jdeme asi 10 m. podle průplavu Tetovského (viz str. 88), načež po vozové cestě do vesnice Vchynic-Tetova, odkudž za 25 minut jsme v Mádru (z *Rejštejna* 4½ hod.).

Údolí Kláříno (*Klärchenthal*), rokle *Schachtelei*, jak také nazývá se dolina Vydry v uvedené části náleží k nejmalebnějším partiím Šumavy. Z jara nebo po deštích, kdy je dosti vody, předčí tu Vydra i peřeje u Certovy Stěny nad Vyším Brodem. Pěnové proudy derou se tu mezi balvany divukrásně nakupenými, místy překlopují se s hukotem i přes jejich ohlazené plochy; vysoko nad břehem ční pak malebně žulové skály různých podob, dle nichž je také jmenují zámečky a j. a mezi skalami zas půvabně kupí se stromoví lesů.

Ovšem i v této části lesy kůrovcem v letech sedmdesátých zvláště silně utrpěly, nicméně nyní již leckterá rána dob tehdejších zmizela pod novou kyprou zelení.

Z *Antigellhofu* možno také v levo přes *Windischberg* a *Schrollenhaid* dojiti do *Kvildy Horské* (*Innergefild*, hostinec *Pollaufův* s jednoduch. občerstvením) za hodinu.

Z *Rejštejna* do *Prášil* podle Křemelné může odvážiti se jen zkušenější turista; jest to však pochod rovněž

vděčný jako údolím Klářiňým do Mádru. Místy lze tu spatřiti i pamětihodné skalní výmoly (viz obr. na str. 11.).

Cesta vede až po Čeňkovu pilu, odtud pak pěšinami podle potoka z h. cesty až pod Stodůlky (Stadeln); odtud v l. pak cestou přes Stodůlecký Sonnberg i hod. cesty do Prášil (nebo přes Stodůlky s tov. na zrcadlové sklo a dvěma rafineriemi skla do Dobré Vody (i hod.).

Pohodlnější cesta vede z Rejštejna přes Srní (Rehberg), odtud od kostela k samotě Mosau a přes *Grünberghof*, *Seckerberg*, *Grosshaid* (host.) a *Gruberg* do **Prášil** 4½ hod. **Mádr** viz str. 86.

Trat V. a) Sušice. Kašp. Hory. Vimperk. b) Strakonice. Vimperk. Volary.

Trat tato odvádí nás ze Sušice tak jako trat IV. silnici k jihu přes Dlouhou Ves. Dnes, kdy do Vimperka lze snadno dostat se drahou, doporučení hodna jest jen těm, kteří chtějí shlédnouti Otavu nad Sušicí (po případě odbočiti přes Rejštejn na Vydru), zastaviti se v Kašp. Horách s Kašperkem a okolím. Než i těm doporučuje se, aby aspoň z části až do Vimperka použili povozů neb pošty.

V *Dlouhé Vsi* (ze Sušice i hod.) dělí se silnice; v l. přes Budašice vede stará, méně malebná; volíme raději druhou v pr. údolím Otavy podle sv. Mouřence (2 hod.). (Viz str. 91.), proti Radešovou stihneme cestu v l. vzhůru vedoucí okolo kost. sv. Mikuláše; možno však zajíti také až do Rejštejna (viz str. 100.), a dáti se odtud po silnici v levo do

Kašperských Hor (15 km., poštou 3 hod. 40 min. za 150 K) 3½ h., (Bergreichenstein, 808 m.). Král. horní město s čes. menšinou. Osada pův. něm. záhy přečeštěná slula Horní Rejštejn (na rozdíl od Dol. R.); teprve od r. 1606 vyskytuje se jméno Kašp. Hory dle hradu Kašperka. Největší rozkvět zlatodolů u města spadá do doby krále Jana. České obyv. teprve od války třicetileté ustupovalo Němcům, kteří tu nyní mají převahu. Město sáhlo prý druhdý až ke kostelu (hřbitovnímu) sv. Mikuláše (nyní 25 min. od města), vyst. roku 1330 ve slohu starší gothiky; jen presbyterium jest klenuté; loď však mají prkenný strop; staré fresko z r. 1330. Boční oltář 10.000 mučedníků bohatě řezaný; z náhrobních kamenů jeden z r. 1347; vedle menší *kaple sv. Anny* s působivým barok.

oltářem. Nynější got. *děkanství kostel* na náměstí (pův. sv. Leonarda, po požáru 1783 sv. Markéty, r. 1863 opravený) s vys. zděnou věží má slušný bar. oltář ze 17. stol. a vkusně řezané boční oltáře s dobrou řezbou sochy P. Marie ze 16. stol., barok. kazatelna dobré práce, stříbrnou monstranci z 18. stol. a v dlažbě náhrobky některých šlechticů Kašperských. Novější pseudorománský *kostelík P. Marie* (Grandlkirche) z r. 1850 má oltář z král. hradní kaple Karla IV. z Kašperku v nové gotické architektuře upravený; slušný bar. oltář sv. Michala. *Radnice* z r. 1551 (ukázky zlaté rudy ze zdejších dolů) má tři barok. malebné štíty. V archivu také české majestáty českých králů a mapa zlatých dolů. *Průmyslové závody*: domácí průmysl dřevařský a soustružnický, tov. na dřev. kolečka k dětským vozíkům a p. výr. dřev., 2 tov. na sirky (přístup na požádání), tov. na dřev. zátky sudové, krabice pro lékárny a dřev. drát, pivovar a j. *Školy* kromě ob. a měšt. (něm.) státní odb. škola pro průmysl dřevařský a průmysl. pokrač. — *Česká pošumavská záložna a Česká Beseda*.

Hostince: Česká Beseda v českém Hotelu Skálově, ostatní něm. Nocleh 60—120 K. Pošt. spojení do Sušice (150 K) a Vimperka (2 K 50 h).

Výlety z Kašperských Hor.

*1. *Kašperk* (883 m $\frac{3}{4}$ hod.). *žemi*, čtyřpatrovými, však již bez stropů a bez střechy. Po chatrných stupních a lešení vejiti lze do hlavní budovy a odtud podobně do záp. věže, kdež obec Horská dala zřídití patra a schody, částečně i střechu, opět velmi poškozenou. Odtud pěkná vyhl. přes Kašper. Hory na údolí Otavy se sv. Mouřencem, Aninovem, Svatoborem a dál na Šumavu od Roklanu přes Polední Horu k Jezerní Hoře a Čerchovu K S. a SV. vyhl. podobná jako ze skály sv. Vintíře, bohatší jen k SV. o pohled přes Nezdicíka luka (zde dle pověsti po jedné bitvě všichni potentáti světa se sejdou), podle sev. svahu Žďávného nádv. (asi z 12. neb 13. stol.) zbořeného 1434 Norimberskými. Odtud vyhl. volněji nežli s hradní věže. Ka-

*1. *Kašperk* (883 m $\frac{3}{4}$ hod.). *žemi*, čtyřpatrovými, však již bez stropů a bez střechy. Po chatrných stupních a lešení vejiti lze do hlavní budovy a odtud podobně do záp. věže, kdež obec Horská dala zřídití patra a schody, částečně i střechu, opět velmi poškozenou. Odtud pěkná vyhl. přes Kašper. Hory na údolí Otavy se sv. Mouřencem, Aninovem, Svatoborem a dál na Šumavu od Roklanu přes Polední Horu k Jezerní Hoře a Čerchovu K S. a SV. vyhl. podobná jako ze skály sv. Vintíře, bohatší jen k SV. o pohled přes Nezdicíka luka (zde dle pověsti po jedné bitvě všichni potentáti světa se sejdou), podle sev. svahu Žďávného nádv. (asi z 12. neb 13. stol.) zbořeného 1434 Norimberskými. Odtud vyhl. volněji nežli s hradní věže. Ka-

Možno jíti trojím směrem: a) Horažďovickou silnicí; po 8 min. odbočuje v l. druhá polní cesta; touto přes Kavrlík (Gayerle) ke hradu. b) Uličkou z prostřed sev. strany náměstí a dále pěšinou v témž směru přes malý kopec do údolí potoka Opoleneckého; odtud příkře lesem Zámeckého Vrchu vzhůru až na planinu pod hradem. Zde v l. k jedinému vchodu na straně východní. c) Starou sušickou silnicí k Dl. Vsi $\frac{1}{4}$ hod. až za zákrut za tuškovským lesem, odtud v pr. k zám. lesu a podle chýše lovecké (zůstane v pr.) na pěšinu k hradu vedoucí. Za okruhem býv. vnějších hradeb v pr. až k můstku přes hradní příkop. Za můstkem zřícenou branou do prvního nádv. (stoly a lavice). V l. zřícenou gotickou branou do úzkého druhého nádv. při hlavní budově obytné s dvěma čtverhrannými vě-

šperk vyst. r. 1356—1361 k rozkazu Karla IV. (odtud původ. název Karlsberg) na ochranu zlatých dolů proti nájezdům bavorským. Stavbu provedl Vít Hedvábný ve slohu got. dle staročeského půdorysu obdélníkového (hradiště 142 m dl., 19 m široké.). 1365 postoupil Karel hrad arcibisk. Janu Očkovi, 1380 Janu lantkrabí z Leuchtenberka; tento předal jej 1402 Habartovi z Hartenberka, tento 1411 Petrovi Zmrzlikovi ze Svojšína; 1454 přešel na Zdeňka ze Sternberka, pak na Švamberka, počátkem 16. stol. na Švihovské; 1604 připadl zpět král. komoře, která jej 1617 prodala Horským. Když 1655 rozkaz vydán, aby všechny pevné hrady v král. byly pobořeny, uposlechli Horští rádi toho rozkazu a snesli vše, co se odněsti dalo. Přes to vzdoruje Kašperk ještě dnes statně nepohodám; malým nákladem daly by se zbytky na dlouho ještě uchovati. Z hradu vede cesta po hřebeni na druhý vrchol k *Hrádku* (Oedschlössel), jehož vrchol těžko lze slézt. Odtud možno sestoupiti do vsi *Žlíbků* (Rindlau) na rozhraní národ. S protější výšiny nad ní (přístupné též. od strakonické silnice) krásná vyhlídka.

2. *Ždánov* (Zosum), vrchol na V. od Kašperka s pěkn. vyhlíd. ale jen z lysin lesních, nahodile mýtených. Po horažďovické silnici až k rozcestí (v pravo do Vimperka přes Nicov): mezi oběma větvemi silnice středem po cestě do vrchu od hájovny nakonec vesnice lesem v l. k vrcholu. S vrcholu přímo dolů na pr. k mysl. *Záluží*, vyst. na způsob letohrádku v tudorské gotice. Při ní vzorný ústav pro chov psůků jež revírník p. J. Moravec ochotně ukáže. Odtud možno do Žichovic přes Žichobce (viz str. 45.) a na *Rábí*, nebo zpět přes *Nezdice* (čes. ves.) po sev. svahu Ždánova nebo v pr. do *Zuklina* (vlidné zátiší) a dál buď

přes Nicov nebo Javorník a Janošov k Zdikovu a Vimperku.

3. *Do Rejštejna*, na Vydru atd. Po silnici do Rejštejna $\frac{3}{4}$ h. Další viz str. 103.

4. *Údolí Losenice*. Bývalou, nyní opuštěnou okres. silnici ke Stachovu 2 km přest. zv. *Füchselberg* (689 m, maleb. vyhl.) a dolů v pr. přes údolí potoka u mlýna a vzhůru 1 km do *Červené* (Röthsaifen, host.) a v pr. dolů do mal. úd. Losenického; tímto v pr. ke *Kornmühle* a zpět do Kaš. Hor ($2\frac{1}{2}$ hod.).

5. *Kvildy Horské a Antiglmádr*. Na Kvildy Horské možno jíti čtyřmi směry: a) Přes *Dolní Rejštejn* a dále dle str. 100. podle Čenkovy pily a Antiglhofu ($5\frac{1}{4}$ h.). — b) K jihu silničkou do údolí Losenického ke *Kornmühle* a údolím vzhůru podle papíray až k ústí Bílého pot. (Weissenbachu), zde v pr. podle myslivny 1 hod. cesty do *Zhuří* (Haidl) a dále silnicí na Kvildy H. ještě $\frac{3}{4}$ hod. (Celkem $3\frac{1}{2}$ hod.). — c) Přes *Dol. Rejštejn* a *Svojše* (Zwoischen). Do *Dol. Rejštejna* ($\frac{3}{4}$ hod.) a v l. proti vod. Otavy $1\frac{1}{2}$ km k Maushausru, kde odbočuje v l. silnice přes *Svojše* ($1\frac{1}{2}$ hod.) na *Zhuří* ($2\frac{1}{4}$ hod.); zde od kříže překvapující rozhled k Roklanu, Polední a Jezerní Hoře. Dále silnicí ještě $\frac{3}{4}$ hod. do *Kvildy H.* ($3\frac{1}{2}$ hod.). — d) Podle kaple P. Marie k j. a u mlýna *Mittelmühle* v pr. silničkou na samoty *Kaiserhofen* zvané a v l. dolů do údolí Losenického k papírně; za touto v pr. přes údolí vzhůru na *Vogelsang* (bývalá skelná hut) a p ímo dále přes *Zhuří* do *Kvildy H.* (3 h.); cesta jen pro pěši, poněkud obtížná, ale vděčná.

Z *Kvildy Horské* za $\frac{3}{4}$ hod. dostoupíme vrcholu *Antiglu* s velkolepým rozhledem k Boubínu, Roklanu, Luznému. — Dále vede k jihu okres. silnice přes *Filipovy Hutě* (host.) do *Mádru* (5 hod. z Hor Kašp., viz str. 83.).

Traf naše z Kašp. Hor vede nás dále přes Zdikov do Vimperka. Až do Stachů před Zdikovem vedou dvě silnice: 1. stará údolím Zollerského pot. přes Mílovskou

Horu a Mílov (podle této veden telegraf); 2. nová přes Jidrcce (Jettenitz) a Nicov. Tato jest pohodlnější pro povozy (odbočuje jak výše naznačeno od sil. Horažďovické pod Žďánovem), stará jest příjemnější pro chodce. Přes Nicov jde také spojení poštovní. Ohlédneme-li se častěji zpět, používáme stále pěkné vyhlídky, zejména od **Nicova** (něm. ves na již. svahu Žďánova se starobylým kost. sv. Martina) vidíme přes Kašp. Hory k Hartmanicům, šv. Vintíři až na Pancíř. Obě silnice sejdou se u **Stachů**, krásně položené české vsi s dvěma kostely a sklárnou. (V kostele Bol. Matky Boží ukazuje se povětroň (?) 16 kg. těžký.) Stachy patřily ještě k osadám králováckým. 3 km. dále leží **Zdíkov** (nesp. Malý Zdíkov), česká ves s kostelíkem Petra a Pavla. Odtud již jen $\frac{1}{2}$ hod. jest do

Zdíkov (nespr. Velký Zvíkov). České místo, vhodné letní sídlo. Velkostatek hr. Thuna s novým zámekem a pivovarem. V okolí velké lomy na křemen (sklárný Goldbrunnské). Rodiště Em. Tonnera a archaeologa J. Woldřicha. Přes Zdíkov jezdí pošta z Vimperka do Kvild (viz str. 110.). Dobrý hostinec na poště (nocl.). Odtud po silnici jest pěšky 2 hod. do Vimperka.

b) Strakonice-Vimperk. Volary.

Ze **Strakonic** (Viz trať I. str. 42.) odbočující trať obrací se přímo k jihu podle Volyněky a vstupuje u *Račovic* a *Mutěnic* (v l.) do zužujícího se jejího údolí, jež vroubeno jest rulovými kopci, v nichž žula s vápencem a kazivcem vystupuje.) Mijíme v pr. *Zborovice* a za *Strunkovicemi* (v l.) stihneme stanici pro

Čestice ($1\frac{1}{2}$ hod. vzdál.), kde se ve far. kost. nalézá obraz Stětí sv. Jana Křtit. z r. 1757 od Luxe a na blízké Kalvarii stojí kaple sv. Kříže z r. 1626). Minuvše za stanicí v pr. u *Nemětic* silnici, vedoucí do Čestic, stihneme po dalším 1 km. v levo silničku do nedalekých *Hoštic* ($\frac{1}{4}$ hod.), rodiště arcibiskupa L. Chlumčanského, se starobylým kostelíkem; po necelých dvou km. stihneme již stanici

Volyně, okr. město, jež bývalo sídlem stejnojmenné župy; zemský statek náležel od konce 14. stol. proboštství svatovítskému, jemuž kromě výjimky ve stol. 16. (byl majetkem řádu maltézského) náleží dosud. Děkaný

kostel z poč. 14. století (zvon z let 1575); hřb. kostelní Proměnění Páně z r. 1580 (dva cenné obrazy snad od Brandla.

Hostince: U hroznu (6 pok.), u dráhy (6 pok., omnib.). Povozy soukr. na poště i v host. 1 spř. 8, 2 spř. 12 K denně.

Stále podle Volyňky podle zast. **Nišovice-Račí** (N. v pr. R. v l.) mineme *Černětice* (v l.) a obloukem okolo vrchu Bukovce (v l.) stihneme stanice

Malenice pod vrchem Věncem (dle věncovitého starobylého valu zvaným). Od zastávky pod kost. sv. Jakuba (v l.) obrací se trať k JZ. k zastávce

Elčovice, správněji *Lčovice* se známou pošumavskou sýrárnou; v l. od stanice 2 km. do Zálesí, kde nalézají se menší stanice pro chov lososů a pstruhů. Zde obrací se trať podle Volyňky přímo k Z. Lčovice objíždějí do stanice

Čkyně, čes. obce (druhdý městečka) s kost. sv. Maří Magd. z r. 1789. Ústav pro umělý chov pstruhů. Odtud k Z. silnicí 9 km. do *Vácova* s novým kost. z r. 1888. Ls. ve vyšší poloze (728 m.), 1 km. od souvislých lesů skupiny Ždánovské (až k Horám Kašperským); letní byty ve 4 host. Odtud $\frac{1}{2}$ hod. přes *Přečin* k *Dobříši*, původišti Koců z Dobrše s kost. Zvěst. P. Marie r. 1561 obnoveným, jenž chová náhrobky Koců, Malovců, Chřepických a j.; blíže kostela kaple sv. Jana a Pavla z r. 1561. Z býv. hradu spatřuje se jen jediná věž bez krytu a zbytek příkopů. — Za Čkyní obrací se dráha opět k jihu, sledujíc v obloucích Volyňku stále se otáčí k stanici

Bohumilicům, k nimž Vimperk původně býval přifařen. Kostel s farou r. 1818 po požáru obnovený. České Ls. (byty v host. J. Staňka). Do Vimperka již jen $1\frac{1}{4}$ hod. ecsty. — Odtud již přímo vjíždíme do Annenského údolí s brusírnami a sklárnami a stihneme Vimperk. —

Vimperk s 5022 ob., z nichž 10% je Čechů. Středisko Čechů jest v Občanské Besedě u Zlaté Hvězdy, kdež zastaviti se českým turistům důtklivě se doporučuje. Kromě toho jest zde O. N. J. Poš., česká záložna, dobře prosperující; v českých rukou jest též host. na nádraží a tov. na sirky Flor. Fürsta. Vimperk se svým okolím hodí se velmi dobře za letní sídlo, lze také letní byty u Čechů dostat (dotazy zodpoví ochotně Beseda). Město má elektr. osvětlení.

Vimperk, ležící na stoku [pramenů Volyňky, byl v 13. století v rukou Janovicův, v 15. stol. patřil Kaplířům ze Sulevic, kteří jej prodali Malovcům z Chýnova, v 16. stol. připadl Rožmberkům, roku 1630 Eggenberkům, od nichž roku 1716 dědictvím připadl Svarcenberkům.

Hrad Vimperk jest starého původu; některé jeho pobořené hradby až snad ze 13. stol. pocházejí, ostatní části však ze stol. 16. a 17. pocházející přestavěny po velkém požáru r. 1858 v nevzhledném slohu kasárnickém; nejza-

Motiv z pralesa Lukenského pod Boubínem.
(Dle kresby dra Edv. Bayera.)

jímavější částí starého hradu jest *Bašta*, okrouhlá věž s dvorkem, silnou zdí obehnaným z roku 1547. V hradní kapli krásný obraz sv. Anny (snad od Brandla). V *Evangelické věži* malby na omítce gotického klenutí (4 evangelisté a znak s letopočtem 1611). — V městě farní ko-

stel P. Marie ze 14. stol., v novější době v původním slohu opravený.

Cinová křtitelnice z r. 1607: z obrazů zasluhují pozornosti sv. Inocence na pr. postranním oltáři v presbyteriu, sv. Antonín v p. lodi a Naštitvení P. Marie snad od Brandla (?) v l. lodi, pak malby na skle v oknech presbyteria od Quasta Pocka (nové).

Kostelík sv. Bartoloměje na hřbitově ve slohu první gotiky chová staré náhrobní kameny. — Z *prům. závodů* něm. zasluhují zmínky sklárny Mayerova synovce v Adolfově (přístup na požádání v pisárně) a Steinbrennerův závod na výr. modlit. knih, bronzových ozdób, rytin v oceli a mědi, spojený s tiskárnou (ve Vimperce byla tiskárna zal. již r. 1484, návštěvu dovolí v pisárně). Též továrna na zboží ze slonoviny a kosti (J. A. Jícha). Řezbářství Iglerovo.

K nádraží omnibusy (40 h.). Pošta do Kunžvartu 2krát denně (1.40 K), do Kašp. Hor přes Zdíkov jednou denně (1.40 K), do Kvildy rovněž 2 K a do Prachatic (2.40 K). Povozy 1 spř. 6 a 8, 2 spř. 12 K denně. Ládvé lázně v nádr. třídě s moderním zařízením. Plovárna v Josefodole (10 min.).

Výlety z Vimperka.

1. *Kalvarie*. Kolem hradu vzhůru na cestu k Hrabicům ($1\frac{1}{2}$ hod.) přes Kalvarii s pěknou vyhlídkou. (5 $\frac{1}{2}$ hod.).

2. *Medvědí Díra* (Bärenloch, $1\frac{1}{2}$ hod.), divoce romantické údolí, na jednom pramenu Volyňky. K Z. na Brantlhof (pěkná vyhlídka) a přes městská lada podle samoty Matheine (v l.) k jihu přímo do údolí; tímto vzhůru a cestou v pr. přes Steindlberg (pěkná vyhl.) na silnici a touto v pr. do Vimperka (celkem $3\frac{1}{2}$ hodiny). Po případě možno však až skoro k ústí údolí jeti drahou (zast. Bärenloch), odkudž je do údolí jen 10 min.

*3. *Riesenschloss* (1112 m.) na Kubovu Huf. kamž je pěšky přes Solnou Lhotu a Korkusovy Hutě $1\frac{3}{4}$ hod., jinak však drahou. Od mysl. vede k Z. silnička přímo na vrchol $\frac{1}{2}$ hod. Již cestou od kraje lesa pěkný pohled do údolí Vltavy, na Trístoličnick a Plöckenstein. Vrchol je křížovatkou silnic a průseků: sestupujeme silnici na druhou stranu (vyhlídka k Luznému); po $1\frac{1}{4}$ km. v pr. k Všeravskému statku a přes Hüttenhof (vyhlídka

na Boubín a do nížiny) k Vimperku (5 $\frac{1}{2}$ hod.).

*4. *Tabulové Hutě* (Tafelhütten) v krásném údolí na úpatí Boubína bývalé sklárny přístupné pěknou cestou přes Pravětín. Tam i zpět 2–2 $\frac{1}{2}$ hod.

*5. *Sv. Maří a Sv. Vojtěch* u Lštění je z nejpěknějších vyhlídek do kraje pootavského. Znač. cesta vede silnicí od nádraží k Rennhofu a odkud v l. přes Trhounín $1\frac{1}{2}$ hod. přímo k sv. Maří (kopec 906 m) $\frac{1}{4}$ hod. nad stejnojmennou vsí, odkudž za jasna viděti Helfenburk i Hlubokou; sestoupíme k V. do Lštění, kde od výše položeného kost. sv. Vojtěcha rovněž pěkná vyhlídka. Cestou k J. 3 km na silnici Vimpersko-Prachatickou, kterouž v pr. do Vimperku je 6 km. (Celý výlet 4 hod.)

*6. *Čertovy Srázy*, divoce romantická lesní rokle s bystřinou. Silnicí Prachatickou (po případě s použitím pošty) 6 km na křížovátku u Hoštic Sumavských. Zde v pr. podle myslivny u Včelné

(v l.) $5\frac{1}{2}$ km na druhou křižovátku pod Boubínem, kdež dáme se v l. Plöckenšteinský a přes Luzný a ke Kubernské mysl.; však po 4 km odbočíme cestou v l. (10 min.) k hájovně (Sperrhegerhaus) a dáme si ukázati nedalekou již cestu k Srázům (Teufelshängen $3\frac{1}{2}$ hod.). Vrátivše se přes hájovnu k silnici můžeme pokračovati přes ni přímo dále a stihneme druhou, vedoucí v pr. ke Křížové Smrči a od této $1\frac{1}{2}$ hod. pralesem k stanici Zatlouče. —

***7. Boubín a prales.** Z Vimperka na Boubín a do pralesa voliti lze několik směrů. Z nejkrásnějších, také nejkratších, ale nejprůhodnějších jest: a) Přes *Tabulové Hutě* dle č. 4.; odtud je dobře míti vůdce nebo dát si ukázati cestu od kaple podle mlýna; za kaplí 300 kroků v pr. přes lesní louku a mladším porostem k pravé špičce vysokého lesa a tímto na Boubinskou silnici (okolo vrcholu probíhající;) touto kousek v l. na průsek, jímž k vrcholu lze vystoupit. — Ještě kratší, ale i bez vůdce přístupnější je cesta b) přes *Neveselce*; jako při a) na Pravětín, zde však v l. do Neveselců a za nimi až k hájovně, odkudž cesta dovede dále až k Boubinské silnici; odtud v pr. a přes cestu vzhůru; po $\frac{3}{4}$ hod. stoupání na křižovátku v levo k širší cestě, jež vede na vrchol. S této strany dosáhnouti lze i třetího, nejprůhodnějšího výstupu cestou c) povelozem k *Hoštici* a podle *Včelné* až ke Křížové Smrči ($2\frac{1}{2}$ hod. jízky) odtud vede značená stezka $\frac{3}{4}$ hod. na vrchol. Nejobyčejnější jest však výstup d) *Od Kubovy Hutě*, kamž možno dojeti také drahou (stanice H. Vltavice přímo v místě). S této strany je výstup nejlepším a nejprůhodnějším, ač i poměrně nejdelším. Od myslivny v l. (K V.) k nedalekému »Městskému hajnému« (Stadthege, v mysl. i u měst. haj. dostane, kdo si netroufá jíti dle mapy, průvodce). Od měst. h. v l. k rozcestí; zde v l. serpentinou, jež vede po hranici revírů Svarcenberských a městských Vimperských. Tak dojde se nejprve k nižšímu vrcholu Boubína t. zv. *Srní hlavě* (Reh-

kopf, 1268) s vyhlídkou na hřeben Plöckenšteinský a přes Luzný a Roklan k Polední Hoře a Javoru. Tato vyhl. jest na vyšším vrcholu lesem zakryta. Odtud pokračujeme touž cestou dále (v l. les boubinský, v pr. basumský) až ke sloupu s nápisem »*Johnstein 4082'—1865*«. Zde stykají se 3 revíry (Kubův, Včelenský a Zatuňský). Dáme se průsekem v l. mezi revíry Včelenským a Zatuňským až k hraniční kameni č. 71. Zde průsekem v l. až k rozcestí; odtud v pr. širší ušlapanější pěšinou na vrchol **Boubína**. — Vyhlídka je úplně zastřena přerostlými stromy. Jen kdo vyleze na triangulační pyramidu, může se pokochati, ač ovšem ne pohoďně vyhlídkou rozsáhlou. Spatří k JV. Šrener, v l. od něho Vys. Chlum a za ním Blanský L s s Kletem, dle rozhl. patrným; v pr. od Sr. Liščí Louku, pod níž zahlédne i Vltavu. K J. shlédne pohoří Svatotomášské a v pravo k JZ. hřbet Plöckenšteinský s Horou Trístoličnou, za níž za jasna vystupují Alpy. Také k SV. a V. viděti do okolí Horažďovic, Strakonice a roviny budějovické (Hluboká) s pozadím Brd (Třemšín). — Kdo chtěl by se vrátiti do Vimperka nechť sejde výše popsanou cestou přes Srní hlavu ke Kubové Huti. —

Sestoupivše označ. stezkou ke *Křížové Smrči* (25 min.) dáme se v pr. po Lukenském silnici. $\frac{1}{4}$ h. k Pralesu (možno však také s vrcholu po již. svahu k rozcestí a místo v l. ke Kř. Smrči dáti se kratší cestou v pr. ke »*Knížecímu Stolu*«, již na severu m konci pralesa. —

Prales Lukenský mezi potočkem Kapelským a silnicí Lukenskou v sedle obou hřbetů Boubína (záp. Basumu a vých. Šreneru) má dle nařízení kníž. Svarcenberka na věčné časy zůstaven býti nedotknut.

Zachován tu kus staletého díla přírody, v němž život její s umíráním i obrozením v nerušeném koloběhu se představuje a střídá. Jehličiny, jmenovitě smrk a jedle dosahují tu stáří přes 400 let při

výšce 52 m a průměru 1—1½ m. Listnaté stromy, hlavně buky, jichž jest asi 1/2, dosahují stáří asi 250 let při výšce 26 m a průměru 56 cm; jsou tu však také obří nad 500 let stáří, přes 60 m vys. a 3 m v průměru mající. Velikán jenž dožil svého konce, sám se kácí v prach a setlíváie hostí na svém těle zas pokolení mladší. (Podrobnosti viz v Chadtové »Průvodci do pralesa«.)

Od Křížové Smrči podle Pralesa za 1½ hod. dojdeme k želez. zast. Zatuňce (Šatava) a není-li příhodného spojení drahou k Vimperku neb Volarům, můžeme s prodloužené silnice dojiti za 35 min. do Lenory nebo odbočkou v pr. za 3/4 hod. do H. Vltavice. Stat. nější turista může však od Kříž. Smrči (nebo vratmo od pralesa podle Smrči) dojiti na Křížovatku u Kuberské mysl. (také od křížovatky v Zatuňce v l.) a odtud přes reiner sestoupiti do Volar. Kdo šel z Kubovy Hutě nebo Neveselců ztráví tak celým výletem pěšky 6—6½ hod. —

8. Kvildy—Luzný. Do Kvildy

vede pošt. silnice přes Zdikov (značná zajiždka 2 km; viz zpětným směrem dle str. 89). Lépe dojede neb dojde, kdo hned po 3 km ze silnice Zdikovské dá se od kříže v l. přes Paseky, Nový Svět a Ferchenhaid (ještě kratší je silnice do Ferchenhaidu přes Lipku; až sem dráha; ve Ferchenhaidu čilý dřevařský průmysl) do úzkého ale malebného údolí Vltavy (Schwarzbachu) a tímto vzhůru přes Franzensthal (u bývalé sklárny skála »Biertopf«) do Kvildy. Nad Ferchenhaidem pozoruhodná rozsáhlá slatina (Seefilz). Z Kvildy dále dle str. 89. přes prameny Vltavy do Bučiny (zde noleh) a 2. dne na Luzný. — (Z Vimperka do Kvildy 4 hod., k pramenům a do Bučiny 2 hod., na Luzný 2½ hod. a zpět přes Mádr do Kvildy 4 hod., nebo přes Finsterau do Bučiny 2½ hod.)

9. Prachatic. Poštovní silnice přes Hořice 20 km do Husince není zvláště vábna, teprve Husinec a posledních 7 km do Prachatic poskytuje více zajímavosti (viz trať VI.).

Z Vimperka dráha objíždějíc město k zastávce na jižní straně, kde překračuje silnici kunžvartskou, a sleduje jeden z pramenů Volyňky (Helmbach) v četných zákrutech pod *Klástercem* (v l.) nejprv k západu, po několika km. však obrací se prudce k jihu k zastávce

Bärnlochu, nedaleko ústí stejnojmenného údolí (*medvědí díry*; viz výlet č. 2. z Vimperka) a velkým obloukem k východu se zatáčejícím stane v zastávce

Lipce při silnici na *Riesenschloss* (5 km.) vedoucí (viz výlet č. 3. z Vimperka); druhá větev silnice odtud dovede nás za 1½ hod. do *Ferchenhaidu* (dál na Kvildy krásným údolím 1½ hod.). Trať přibližuje se opět kunžvartské silnici (v l.) a podle ní blíží se k svahům Boubína (v l.), pod níž brzy u Všeravských lesů (v pr.) stihne stanici

Hor. Vltavice, nádraží vlastně v Kubově Huti, od Vltavice ještě 4 km. vzdál. Zde vystoupí jen, kdo má těžší zavazadla. S lehčími, nebo bez nich lze vystoupiti dále až na zastávce. Také zde vystoupí, kdo chce na Boubín (viz z Vimperku č. 7d) nebo kdo chce v pr. na

Riesenschloss (viz z Vimperku č. 3). Dráha objíždí svah Boubína (Basumský les v l.) k zastávce

Hor. Vltavice, odkudž je do vsi (něm. Ls. 800 m.) jen $\frac{1}{4}$ hod. Host. *Macho* (z Kubani, 8 pok. s 15 post.). Silniční spojení do Lenory (1 hod.) k jihu, po 3 km. v l. přes Hüblern; do Zatuňky ($\frac{3}{4}$ hod.), přes Pumperle do Kunžvartu ($1\frac{3}{4}$ hod.). Pěšky lze si nadejít do Kunžvartu od mostu kamenného na lesní silnici do Pumperle vedoucí pěkným lesem Arnoštovým (Ernstbergwald); z této však hned u Rabenhütten odbočíme v pr. přes *Röhrenberg a Schlösselbachl* přímo do Kunžvartu. V ne-dalekém lese basumském pěkná vyhlídka, k níž přijdeme lesní cestou od zastávky.

Výlety z H. Vltavice.

1. **Kvildy, Madr, Roklan.** Silnicí vimperskou k sev. k rozcestí v l. přes *Millerberg* do údolí Vltavy Teplé, kterýmž vzhůru silnice stále podle vody běre se přes *Elendbachl* u *Mehrgarten* do *Ferchenhaidu* a *Franzensthalu* (tov. na cellulosu) do *Kvildy* (4 hod.). Odtud dále zpětným směrem dle str. 88. do Mádru $1\frac{1}{2}$ a dle str. 87. na Roklan. Partii možno vratmo provést přes Luzný (str. 77.) k pramenům Vltavy do Bučiny.

2. **Bučina, Prameny Vltavy, Luzný.** Možno jít dle č. 1. až do

Fürstenhutu, odtud však silnicí v l. přes Fürstenhut do Bučiny. Kratceji jdeme jen do Elendbachu, jímž v l. dáme se na M. Elend a přímo dále. Návštěvní silnici přes Fürstenhut do Bučiny. Dále jako na str. 90.

3. **Prales a Boubín** přes Zatuňku viz níže.

4. **Riesenschloss.** Silnicí vimperskou ke kříži a v l. na lesní cestu, jež vede přímo vzhůru. (1 hod.) Další viz čis. 3. z Vimperku.

Za zastávkou H. Vltavice tvoří dráha prudký ohyb k SZ. a hned za ním stihne zastávku

Zatuňku (Šatava) přímo na lukenské silnici, kterouž podle pralesa boubínského za $1\frac{1}{2}$ hod. dojdeme ke Křížové Smrči, odkudž za $\frac{3}{4}$ hod. lze vystoupiti na Boubín. Je vůbec tato zastávka z nejlepších východišť této tratě k několika zajímavým výletům:

** 1. **Prales, Boubín, Šreiner-Volary.** Silnicí od zast. k severu k pralesu (viz str. 110.) a podle něho dále až ke Křížové Smrči ($1\frac{1}{2}$ hod.). Odtud výstup na Boubín $\frac{3}{4}$ hod., málo vděčný a zpět $\frac{1}{2}$ hod. . . Odtud silnicí $\frac{1}{2}$ hod. ke Kubernské mysl. a přímo dále pod Šreiner k cestě v pravo na vrchol odbočující. Sestup s vrcholu do Volar; viz u Volar.

2. **Čertovy Srázy.** Divoce romantická rokle, stojící za návštěvu. Jako při č. 1. ke Křížové Smrči a v pr. silničkou ke Kubernské mysl., avšak jen 2 km k cestě v l. odbočující, jež za chvíli překročí silnici ke Včelné a vede přímo ještě 10 minut k hájovně (Sperrheger). Dále viz č. 6. z Boubínu. (Celkem $2\frac{1}{2}$ hod.)

3. **Šreiner-Lenora** neb Vo-

lary. Od zast. do Zatuňky (host. Kubernského; před sestupem v pr. z. *Urvald*), zde v l. silnici a po odbočující jezdeckou stezkou k 10 min. při rozc. v pravo přes po- chýši na Sreineru, Sestup dle tok vzhůru k obrázku a do sedla str. 123. do Lenory nebo Volar.

Dráha objíždí jižní kraj pralesa podle Kaplí (v pr.) až k pile *Idině*, kde náhle se obrací a ve směru úplně opačném sestupuje do údolí Vltavy k

Lenoře (Eleonorenhain), vsi něm. s proslulou sklár- nou (přístup na požádání) Ls. (726 m.). Host. *Dům turistů* (Touristenhaus, 33. pok., taneční sál, kuž., kuleč. Pok. 1—2 K. při více ložích po 1—1.40 K za postel; lázně, malý park, povozy); z *Böhmerwald* (3 pok., post. 1 K). Nynějším železničním spojením stala se Lenora díky i zařízení většího hotelu znamenitým středobodem vý- letů.

Výlety z Lenory:

1. **Prales, Boubín a Šreiner.** od sklárny lesní cestou Šilerber- Do Zatuňky $\frac{1}{2}$ hod. a odtud dále ským revírem až na křižovatku dle č. 1. str. 111. silnic, kdež dá se v l. do *Českých*

2 **Šreiner-Volar.** Od stanice přes Vogelsang a Heidberg vede lesní cesta k obrázku na silnici nad sedlem kubernským, za nímž brzy v pravo odbočuje stezka na vrchol Šreineru. Sestup dle č. 1. u Volar. *Trub* a dle str. 94. sleduje odtud cestu Kostelní stezkou do Neu- thalu a dále.

3. **Kunžvart Freyung.** Spoj. pošt. do Kunžvartu přes Wolfs- grub, Pumperle a Leimsgrub (6 km $\frac{1}{2}$ hod.). Dál jako na str. 91. 5. **Tussetská Kaple.** Jako při č. 4. lesní cestou od sklárny Šil- erberským revírem k J. na sil- ničku a touto přímo dále přes sil- nici, jež od Čes. Trub vede k zast. Säumerbrücke; za ní po $\frac{1}{4}$ hod. stihneme silničku od českotrubské myslivny; touto v l. až k ukaza- teli »z. Thurm.« Dle tohoto dále na novou cestu ke vsi Tussetům (vzhůru, po obtížné cestě křížové), od níž v levo odbočuje pěšina ke kopci a skále. Viz trať VI.

4. **Třístoličná Hora, Plöcken- stein.** Pohodlnější turisté zjednájí si povoz v domě turistů a jedou silnicí do Čes. Trub (str. 94.) a přes Tussety (str. 125) do Neuthalu. Povoz pošlou do Hirsbergů a po- kračují dle str. 94. na Třístoličnick, k jezeru Plöckenštejnskému a do Hirsbergů, odkudž návrat. Až do Hirsbergů $8\frac{1}{2}$ hod., z nichž se 3 hod. může jeti. Pěší turista jde 6. **Luzný.** Nejblíže přes Kunž- vart (viz č. 3). Dále přes Bu- činu. Na tuto vydáme se ně- kterým směrem dle č. 2. přes Vl- tavici H. (str. 111.), aneb přes Kunž- vart návštěvní silnicí vratmo dle str. 90.

U Lenory dostihla dráha břehů Teplé Vltavy, podle kteréž obrací se k J. V. (v l. vystupuje brzy Šreiner) a stane u zastávky

Säumerbrücke, odkudž silnice vede do Čes. Trub (po- štovní spojení str. 94). V pravo přes Vltavu vidíme Tussetský Vrch a velkým obloukem v rozšířené dolině Vltavy objíždíme Sippelberg (v l.) do stanice **Volar**, (Viz trať VI.).

Trat VI Vodňany, Prachaticc, Volary, Zelnava:

Ze stanice *Vodňansko-Čičenické* (Pot. u nádraží) objíždí dráha velkým obloukem k Z. bývalý rybník Dremlínský do stanice u sama města

Vodňan (viz str. 40.) v rovině, ještě dnes po vysušení mnohých rybníků dosti rybníčné. Nad městem tvoří pozadí Račický vrch (466 m.). Okolí Vodňan jen některými menšími vycházkami se vyznačuje.

1. **Chelčice-Libějice.** Silnicí od kostela k jihu (při rozc. u dráhy v l.) 3 km do *Chelčic*. Cestou v l. vršek stejnojmenný (432 m) s dobrým přehledem okolí. Z *Chelčic*, rodiště Petra Chelčického, hned na kraji vsi v l. 10 m do bývalých lázní libějických a odtud krásným stromořadím $\frac{1}{4}$ hod. k jihu k zámku a parku Libějickému (str. 39.). Ze vsi Libějic návrat silnicí přes Hvoždany do Vodňan (4 km). —

*2. **Libějice-Lomec.** Buď jako při č. 1. do Libějic, aneb silnicí na Hvoždany—Libějice 10 min. a první cestou v pr. přes vrch Chelčice přímo podle rybníka do býv. lázní a k zámku libějickému; v přímém prodloužení cesty okolo Nov. zámku na Lomec (viz str. 40.). Odtud buď ještě kousek lesem původním směrem a podle kraje lesa v l. přes Rábín k stanici aneb v pr. přes Truskovice a Chelčice a zpět (celkem 15 km k stanici do Rábína jen 10).

3. **Račický vrch** (466 m) nad městem ($\frac{1}{2}$ hod. na vrchol) poskytuje pěknou vyhl. na město a Vyhličky není. V pr. průsekem na rovinu i protivínské lesy s různých úpatí $\frac{1}{4}$ hod. do Skočic s poutbodů, též od kaple sv. Vojtěcha. nickým kostelem z r. 1677.

Dráha z Vodňan ještě nějakou dobu ubírá se lučinatou nížinou k Z.; u dvoru *Pražáku* (v l.) počíná již kraj vlnitější, v pr. vystupují lesnaté Lány s četnými rybníky na úpatí, v l. *Svobodné Hory*, pod nimiž stihneme zastávku

Svinětice, dobré východiště přes Outěšov a dvůr Štětín na Helfenburk. Překročíme Blanici, nad níž v l. zvedá se vrchol *Děbán* (639 m.), Hor Svobodných a

4. **Kratochvíle u Netolic.** Kdo nechce jeti drahou přes Netolice-Nakří, stihne na Kratochvil nej-příjemněji dle č. 2. přes Lomec buď přes Rábín, aneb dav se za za Lomcem podle kraje lesa $\frac{1}{4}$ hod. v pravo, obrátí se k J. přes Krtel; zde pak v pr. až na konec a v l. k J. přes Krtelský les na silničku, jež vede přímo na Kratochvil (11 km viz str. 40.).

5. **Helfenburk přístupen nej-lépe přes Bavorov (viz níže) možno však jíti nebo drahou jeti také přes *Svinětice*, odtud v l. přes *Outěšov* ke dvoru *Štětínu* a vzhůru k zříc. Návrat přes Štětín a Bavorov. Ze Svinetic k zříc. $8\frac{1}{2}$ km zpět do Bavorova 6 (k stanici 7 km).

6. **Lány-Skočice.** Silnicí k Bavorovu $\frac{1}{4}$ hod., pak v pr. silničkou lučinami k mlýnu na rameni Blánice a u mlýna Karásku přes vodu a v l. přes Blánici do Vitic na úpatí Lán; odtud různé cesty vedou k vrcholu, (660 m) obecně také *Hrad* (zbytky starých valů a srubů) nebo u *Altánků* zvaného.

v pr. *Modrý Kopec* (537 m.), pod nímž v dolině opět rozšířené leží

Bavorov (22 min. dráhou, 2½ h. pěšky z Vod.), jenž polohou svou jest příhodné Ls. (do lesa půl hod., koupele v Blánici) host. Šebestův. Od. N. J. Poš. Rodiště Tomáše Bavorovského (16. stol.), J. K. Chmelenského a hud. skladatelů Frant. a Jana Škroupa. Mlékárna a sýrárna Schwarzenberská. Lomy na dlaždice a kámen sochařský. Pěkné a zajímavé vycházky:

1. **Hradiště**, místo, kde stával hrad Bavorů ze Strakonice a Bavorova, který 1336 dostal se Rožmberkům, 1593 Prachatickým po běloh. bitvě Eggenberkům a 1719 Schwarzenberkům.

2. **Helfenburk** (2 h.), rozsáhlé zříc. hradu, jejž 1360 vystavěli Jošt a Oldřich z Rožmberka. R. 1593 koupili jej již jako zříceninu Prachatictí. Z Bav. jdeme SZ. směrem po silnici ke Krajníčku, však

Prachatice. (Dle Ottova díla »Čechy«.)

jen ke kříži, kde v l. odbočuje cesta na Stětný Dvůr: odtud dále stejným směrem ještě ¼ h. pak v l. průsekem k zříc. Skolmé skály »nad hladomornou« krásná vyhl. na Šumavu.

3. **Přes Chelčice do Libějic.** Nejlépe povozem po silnici netolické až ku Kněžskému rybníku. Odtud v l. ku dvoru Záhoří; za

tímto v l. do Chelčic (1 h.) Pěšky po netolické silnici za Blánici. U mlýna Moučky v l. po vodňan. silnici přes Hory do Hor Svob.; zde v pr. a po l. cestou do Chelčic (1¼ h. Další viz na str. 39.)

4. **Kratochvíle.** Netolickou silnicí podle Kněžského rybníka přímo 9½ km (viz str. 40).

Z Bavorova jde trať dále k jihu na zast. (za 14 min.)

Blánici (Starobylý kostel sv. Jiljí) a do stanice (za 6 min.)

Strunkovic, městyse, rodiště Bohumila Havlasy. Zde

provozuje se jako domácí průmysl řešetářství. Přádělna na bavlnu. 1 $\frac{1}{2}$ hod. na západ leží

Vlachovo Březí, čes. město, dle pozdějšího majitele Vlacha druhdy panství Oldř. Malovce hr. z Millesimo (r. 1667). Druhdy z Malovic, jehož náhrob. s let. 1561 kvetlo zde jako dom. průmysl souv. v kostele se nalezá. Město pův. kenictví. Březí zvané dostalo své příjmení

Krajinou stále ještě mírně pahorkovitou s rozptýlenými lesíky dospějeme drahou ze Str. za 12 min. do

Husinec, českého města, jež dalo národu českému reformátora, veleducha a mučedníka pravdy mistra Jana Husa, jehož domek opatřen jest tu pamětní deskou. Od nádraží pošta (40 h.) do města 3 km. vzdál. Husinec, spojený dráhou s Vodňany a Prachaticemi, poštou s Vimperkem, Volyní a Prachaticemi, jest vhodný bod pro letní neb prázdninové sídlo. Lesy vzdáleny 10—15 min. V nich pěkné procházky s odpočívadly. Hostince slušné: *Obecní, Knížecí, Hraběcí, Hanušův* (zahr.) *Hlinkův* (nocl. 60 h.), denní pense od 1 60 K. Koupele říčné. Knihovna Odb. N. J. P. Turistická útulna pod školou Husovou. Obecné sady a krásné procházky na Obciznách,

Rodný domek M. J. Husa v Husinci.

V rájích a na Kněžnicích. Byty obstará odb. N. J. P. V novější době ujímá se tu čile průmysl: přádělna na vlnu a mykanou přízi, tov. na vlněné klobouky (vývoz), orient. šerpy (vývoz, roč. výr. přes půl mil. tuctů), na zboží pletené a stávkové, na sirky, značná výr. punčoch a j.

Výlety z Husince.

***1. Prachatice.** K JV. přes *Vejrovec* lesem do St. Prachatic. Zde v pr. k sv. Petru a Pavlu, starému kostelíku hřbitovnímu (zdi hřbitovní s výklenky a obrazy) dolů 20 min. do města. (Celkem v krásné poloze a výše na Skalku, 1 $\frac{1}{2}$ hod.) křemenitý hřbet, jenž poskytuje nejkrásnější vyhl. na Prachatice. Odtud také Žižka a později Buquoj Prachatice dobývali. Odtud

****2. Libín a další výlety tímto směrem viz níže u Prachatic.**

***3. Helfenburk.** Pohodlnější turista jede drahou do Bavorova. Nicméně cestu tu konati lze dobře pěšky buď přes Vlach. Březi (viz č. 4.) nebo kratěji od silnice na Vl. Březi druhou cestou v pr. po ubočí vrchu *Husinec* 573 m pěkná vyhl. do okolí) ke kříži u silnice, přímo dále po silnici ke *Lhotce Chocholové* a nechavše ji v levo přímo dále do Lipovic (v l. vyhl. na Vl. Březi), zde v pr. silnici okolo kostelíka sv. *Barbory* do *Dubu* (nebo hned za Lhotkou při rozc. v pravo přímo do Dubu).

Zde v l. na polní cestu do *Javornice* a přímo dále k sev. až na *Helfenburk* (celkem 11 km). Zpět přes Bavorov (k stanici 7 km, viz str. 114.)

4. Vlachovo Březi. Silnici k SZ. 3½ km (viz str. 115). Odtud po případě na Helfenburk buď 8½ km přes Dub a Javornici (viz č. 3.) anebo 8 km silnicí k S. přes *Oujezdec* a *Tvrzice* do *Bohonic* a odtud v pr. polní cestou přes *Kojčín* na Helfenburk.

5. Kratochvíle u Netolic. Buď drahou přes Vodňany a Netolice-Nakří, nebo aspoň jednou cestou 14 km přes *Bělč* a *Hracholusky*.

U Husineckého nádraží opouští dráha údolí Blánice a běře se dále podle přítoku jejího, pot. Bělčského krajinou stále malebnější pod *Vejrovčicí* (v pr.) k *Star. Prachaticům* s malebně poloř. kostelíkem Petra a Pavla a stihne tu hned nádraží

Prachatic, starožitného města na rozhraní národnostním, se tří stran obklopeného živlem českým. Ze 5000 obyvatel jest polovina Čechů (dle úředního sčítání jen čtvrtina). Protože venkov je většinou český, převládá v obchodních stycích čeština; správa a školy jsou však v rukou něm. Pensionáty dívčí a »Studentenheim«, kde je 50 proc. čes. dětí, připravují české děti pro něm. školy. Česká jest jen 2tř. ob. šk. Okr. zast. v rukou českých. — Výhodné letní a výletní sídlo; byty u Čechů obstará Česká Beseda, jejíž ochoty mělo by se hojně používat. Jest zde také Sokol, Od. Nár. J. Poř., Odbor Ú. M. Š.

Hostince: České: *Národní dům* na nám., (stud. nocl., dozor má Sokol), u jelena, u zlaté koruny, u Jelínka (v Kost. ulici), u čern. orla (na Vodň. předm.): letní hostinec s kavárnou (v Kandlově mlýně za městem). — Čeští povozníci: Kašpar a Neškodný; 3 čeští lékaři, lékárník Čech, Popis Prachatic a české koresp. lístky s pohledy v Nár. Domě, (ež u kupců Tvrzického na nám., Zuny na dol. předm., v lékárně a pod branou u vlás. Rychlíka.) Všecky obory práce zastoupeny českými živnostníky.

Procházka městem. Město s obdélným náměstím ve středu a s úzkými ulicemi obkličeno jest ještě hradbami se zbytky bran a věží. Got. chrám sv. Jakuba z 12. století s přístavky a opravami z různých dob; *stará sakristie*, v níž 85 měšťanů Žižkou bylo ztrestáno upálením; *starožitné sanktuarium* u hlav. oltáře s reliéfy dějů biblických; *obraz spolku literáckého* na kůru; spolek literácký od nepamětných dob ohnisko vzdělanosti na českém jihu byl také původem proslulé školy prachatické, jež připravovala vědychtivé syny k vyššímu vzdělání; (sídlo její t. zv. Husův domek, hned vedle hlavního chrámu); *polychromový relief v mramoru* (bičování Krista

v pr. lodi nad zpovědnicí; kaple sv. *Barbory*, kde katolíci konali služby Boží, když Pr. byly většinou protestantské. Na chrámových dveřích zdobených řezbami a nápisy stopy halaparten z r. 1620. — Stará radnice renaissance z roku 1571. s malbami. Starobylé domy na nám. č. 45. býv. solnice s obraz. Rožmberka, č. 13. stará škola, c. 71. ve školní ulici, Kníž. dům s nást. malbami roku 1890. odkrytými na nám., kde nalézá se kromě nového malbami zdobeného *Nár. Domu* také nový ob. dům, dále poutá mohutná dolejší brána.

Prachatic druhdy nejdůležitější město české na »Zlaté stezce«, po které šel obchod (hlavně se solí do vnitra země a s potravinami do hor) z Pasova, zal. byly jistě již v době vzniku staročeských žup a slyňuly ode dávna bohatstvím a později i kulturním svým významem. V 11. stol. daroval je i s výtežkem pomezního cla král Vratislav kapitole Vyšehradské. Proslulá škola Prachatická, jež přičiněním spolku literáckého zřízena zde v století 14. (viz výše) byla jistě semeníštěm ušlechtilých ideí, neboť na ní vzdělal se Kristián z Prachatic a jak se zdá i mistr Jan Hus, Jan Žižka a j. Od dob husit. četné bouře přenesly se přes město, v kterémž nicméně zachovalo se proto mnoho ještě starobylého, byť i zde byl novověký vandalismus zle řádil (tak na př. odstraněna památná kašna s čes. nápisy, připomínajícími mistra umění stavit. Ondřeje Torníka z Bondu. 1420. ztrestal Žižka Prachatické za pronevěru mu učiněnou (viz výše kostel sv. Jakuba); za to povýšil je r. 1436. Zikmund mezi komorní města král. Než Prachatic poddaly se pod záštitu Jana (Ritky) ze Selce, po jehož smrti koupil je (1444) Oldřich z Rožmberka. Za Rožmberků dařilo se Prachaticům znamenitě; blahobyť se rozmáhal, škola Prach. znova obnovena, i zevnějšek města se zdobil umělecky a toto pomýšlelo zbavit se nadvlády panského, což zdařilo se r. 1608. hojnými příspěvky do pokladny královské. Rudolf II. přijal Pr. do řady měst královských. Však od r. 1620., kdy císařští vedením Maxm. Bavorského splenili Pr., klesla sláva města; úpadek duševní i hmotný dovršen je patentem Leopolda I. (r. 1692), jímž zakázán dovoz nevyčleně bavorské soli na prospěch soli domácí, jež dovážena přes Linec; »zlatá stezka« spustla a obyvatelstvo v úpadku hmotném i duševním podléhalo germanisaci, již valně ovšem prospělo odnárodnění ško y za Josefa II. Však nová doba po mnohých ještě zápasech bohdá napraví, co zvrtila doba minulá. Sem třeba obrátiti zraky na jednu z oněch bašť, kde kyne nám vítězství, neochabneme-li.

Procházky v blízkém okolí. V nejbližším okolí Prachatic pěkné procházky poskytují cesty, zbudované vojenskými oddíly: a) K *Staré voj. střelnici* cestou 10. a 18. praporu pohodlně a s krásnými vyhl.; nejprve silnicí na Fetry až ke kapliče Hüblerské a za ní u kříže v pr. k okraji lesa, odkud cesta 10. praporu bíle-modře-bíle znač. vede vzhůru na cestu k Volovicům; touto 30 kroků dolů v l. na malý kopec, s něhož sejde se příkře ke *Grillingskému* kříži (na cestě ke Grillingu a Záblatí); zde počíná cesta 18. praporu k střelnici. Možno ovšem z města jíti také hned ke kříži na tuto cestu. Od střelnice k silnici za $\frac{1}{4}$ hod. do města. b) Na *Volovické pastviny* ($\frac{1}{2}$ hod.), jež poskytují pěkný rozhled několika směry: 1. *Přímo* z Hor. předměstí

od silnice v pr. Volovickou cestou (bílé modré-bílé značky) a ve vsi od druhého domku v l. k vyhl.; nebo 2. *silnicí na Fefry* dále a po $\frac{1}{2}$ hod. lesní cestou stejně značenou v pr. 3. *Zacházkou přes Perlovce*; stará silnice na Fefry vede k rybníku, nad nímž v pr. dle bílých a červ. značek odbočíme na *zlatou stezku* (zlatě znač.) a touto až k okraji lesa; odtud příkrou stezkou do *Perlovic* (skvostná vyhl., žádný host.) a po hřebeni dle značek na volovické pastviny.

Výlety z Prachatic.

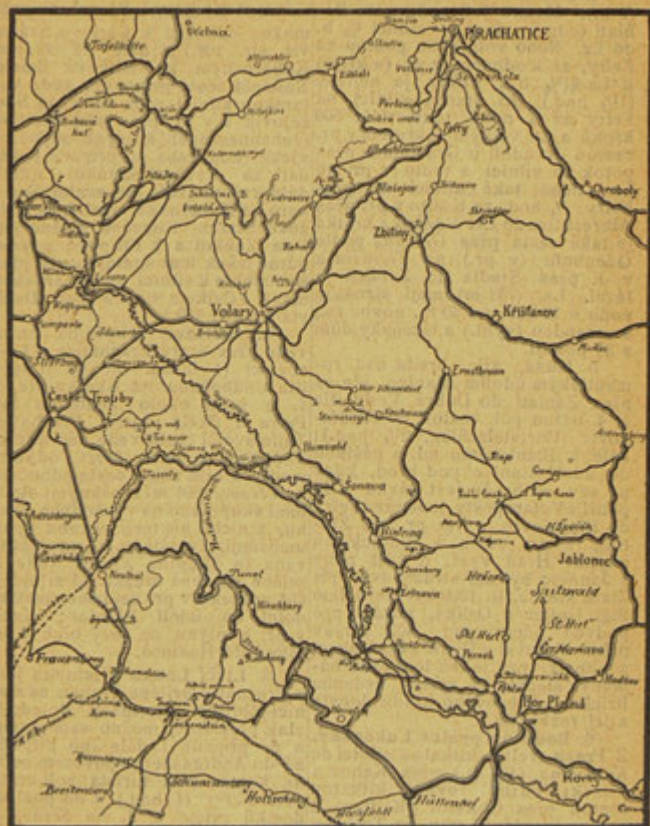
*1. Skalka, výběžek křemenité žíly nad městem; odtud pěkná vyhlídka na město s okolními vrchy rulovými a bělokamennými; odtud také Žizka a Buquoi Prachatice dobývali. Podle stanic křížové cesty k starému kostelu Petra a Pavla, ježž prý světil sv. Vojtěch. Od hrbitovny zdi (výklenky s obrazy), pěkný rozhled.

*2. Lázně sv. Markéty (20 min.) pod lesnatým svahem Libina jižně od Prachatic. Z města po silnici volars. a hned cestou v l. (ukaz.) k Lz. Příjemněji: a) *Cestou 35. pluku*, která od silnice Krumlovské odbočuje (ukaz.) k okraji lesa s pěknými vyhl. b) *Cestou Hubertovou*, stinnou rovněž od potoka odbočující (ukazatel). Pensionat, správa něm., Lz. také Čechové navštěvují. Lz. (619 m) sestávají nyní ze 6 budov se 100 pok. a 9 vill malebně rozložených rovněž asi se 100 pok. Velká rs., vodoléčebný ústav. Omnibus a povozy k nádraží. Pokoj s 1 post. 6—12 K, s 2 post. 10—24 K týdně (další lože 4 K týdně.) Také větší byty. Denní pense o 3 jídlech 3 K. Veranda pro 200 osob s pěkn. vyhl.

*3. Libín, vrchol bělokamenného pohoří prachatického (1091 m) s Rz. (věž *Rudolfova* 27 m vysoká). Z města $1\frac{1}{2}$ —2 hod. různými směry.

a) *Novou silnicí přímo k sz. vedoucí* (červenobílé značky) jest cesta nejpohodlnější, také sjízdná; pěší chodec přikráčí si ji nacházkou dle bílých značek přímo k věži směřující. = b) *Starou cestou křížovou*. Nyní je lépe dle a) jiti novou silnicí až k ukaz. ke kapliče *Patriarchů* se studán-

kou, odkudž vede pěšina bíle a červeně a bíle značená přes Gmasy na *Spál. Kámen* (Brentenstein, vyhl.) a odtud za $\frac{1}{4}$ hod. k vrcholi. — c) Tak zv. *hřebenovou cestou*; zprvu novou silnicí na Fefry až k serpentíně (krásný pohled na město) v l. odbočující (dle bílých a červených značek); po $\frac{1}{4}$ h. rozc. (v l. kratčeji), ale obě pod vrcholem zase se spojují. — d) *Přes Fefry*. Jako při c) novou silnicí až na Fefry (také kolem lze jeti), kde od posl. domků v l. dle ukaz. (bílé a červ. značky) ještě $\frac{3}{4}$ hod. k vrcholi. Pod rozhl. hájovna (4 lože, dobré obč.). — Vyhlídka s r. všemi směry velkolepá. Vyhld. na J. ke Kvildám; Luzný, Roklan, údolí Otavy, Skála sv. Vintře, od Luzného v l. pohorí Svatotomášské a Plückeršteinské s Alpami v poz. K. V. Blanský Les, k SV. Hluboká, v poz. Brdy s Třemšínem až i rozvodí Sázavy a Labe; k J. Z. Boubín a Šreiner, za nimi Antigl, před nimi Křišťanov a za nimi Čes. Trouby, Bischofsreut v Bavořích. V nejbližším okolí viděti Prachatice, Husinec, Vlach. Březí, Bavorov, Helfenburk, Strakonice. Dále Písek a v nížině Budějovicko-Třeboňské Netolice, Hluboká, Budějovice-Rudolfov. Směrem ke Krumlovu Chroboly, Kleť, Křemže, Velešín, v pr. v popředí Chlum, za ním Liší Louka a Hochfichtel. Mezi těmito vrcholy za jasná viděti vrcholy alpské Oetscher, Kaiserschuld, Buchstein, Hochthor, Reichenstein u Admontu, Dachstein atd. — Sestoupiti možno kromě uveden. cest také dle modrobílých

Orientační mapka cest turisticky značených v okolí Volary a Plané.

značek přes Joselstein (1 hod.) u Lučenic na Krumlovskou silnici a touto za 1½ hod. do Prachatic.

4. Dobrá voda (Grindschädel (2 h.). Možno jeti poštou do Záblatí (odp.), odtud po silnici 1½ h. do Lz. Nebo volarskou poštou za Fefry, až k odbočce v pr. (u kříže) k Lz. (¾ h.). Pešky je nejlépe (1½ hod.) jítí starou silnicí na Fefry až k nové, touto dále 500 kroků a za velkým zákrutem v pr. cestou do údolí u Grabmühle přes potok na silnici a touto v pr. do Lz., nebo také silnicí až přes Fefry; ¼ hod. za těmito v pr. přes Albrechtice do Lz. Vděčná a krátká je také cesta přes Grilling podle Odenhofu (v pr.) na Třemšín a v l. přes Stadla do Záblatí a lázní. Lz. (753 m) mají sirnatou vodu s 10 kab. po 60 h., novou rs. s verandou (vyhl.) a lázeňský dům s 30 pokoji.

5. Husa, zříc. hradu nad romantickým údolím Blanice. Jde se přes Záblatí do Dobré Vody dle č. 4. odtud pol. cestou do Křišťanovic (Christelschlag, 2¼ hod.); dále k Blanickému ml. a pešinou do údolí Blanice pod brod, kdež na sev. od hradu jest lávka. Kdo použije Volar. pošty, jede přes Fefry do Blažejovic a (v pr. do Zbitin), v pr. cesta k Blanickému mlýnu. Hrad vyst. r. 1341 pány z Janovic byl asi strážní tvrzí při Zlaté stezce. R. 1390 byl majitelem Sig. Huller z Orlíka, později pro podvod odpravený; 1407 Husův přítel Mikuláš z Husí. 1440 Habart z Lopaty, pro jehož loupežné nájezdy šlechta s městy vedením Příbík z Klenového hradu dobyla a jej rozbořila.

6. Boubín a prales Lukenský. Z Prach. velice klikatou silnicí do Kratošína (1½ h.) přes Kahov a Vosek; odtud rovněž klikatou cestou přes Chlístov (Kliffau) a Trbín, kteráž 25 min. za Trbínem přejde v silnici do Včelné (Kellne 3 h.). Sem možno také poštou neb povozem přes Husinec k Vimperku až k rozcestí od Hoštic Sumavských a dál jako na str. 109. podle Včelné ku Kříž. Smrči. Peší turista volí cestu přes Grilling do Záblatí dle

č. 4.; odtud v pr. silničkou podle Blanice k Filipovu Mlýnu (Phillipsmühle); za ním od posl. domků v pr. k samotě Altrichtrově a přes Graupet k hájovně Sperrheger (zde možno odbočiti k Čertovu Srázu, viz str. 108.) a [dále již sedlem Kubernským ke Křížové Smrči. Nejlepší cesta pro povoz vede volarskou silnicí přes Fefry do Blažejovic a v pr. přes pilu Jánskou (Johannessäge) k mysl. mlynářovické (kde třeba po případě požádati za otevření šraňku); odtud dále krásná jízda po svahu Sreineru ke Kubernské mysl. a ke Křížové Smrči. Konečně možno jeti i na Záblatí a k Filipovu mlýnu, odtud však kus špatné cesty přes Reismühle k silnici na Kubernskou mysl. (Celkem 4 až 5 hod. Další viz na str. 109.)

7. Husinec. Obyčejná cesta vede přes Staré Prachatice a Vejrovčici (1 hod.). Možno ji spojit s odbočkou na Skalku dle č. 1. a sejítí okolo kostelíku Sv. Petra a Pavla do St. Prachatic. Zajímavější cesta vede nás silnicí Voseckou k želez. kříži, odkudž modře a bíle znač. cesta odbočuje na Věrovec (691 m) s pěknými skalními skupinami na východním svahu, z nichž některé pěknou vyhl. umožňují. Zvláště hojně navštěvována je skupina Klause (bíle a zeleně značená stezka od silnice). Od průseku v pr. sejdem stezkou dolní do údolí Blanice; tímto v pr. k mlýnu, na levý břeh a po tomto do Husince. —

8. Liščí Louka přístupna jest z Prachatic nejlépe drahou na stanici Zbitiny (viz níže). Nejedlivlak pohodlně, možno sem dojetí a po případě i dále (po případě až do Andreasbergu povozem nebo na kole). Peší turista volí cestu přes Fefry (1 hod.) a od posled. domků přímo k J. na Sviňovici a v primém směru dále na Zbitiny (1¾–2 hod.). Dále viz při stanici Zbitiny.

9. Kugelweit, Klet, Krumlov. Silnicí přes Chroboly až do V. Smědče lze jeti poštou (18 km, do Chrobol 8½ km. také drahou). Od-

tud k východu na *Kugelweil* 2 km|loh do *Křemže* (nocleh; další viz (viz str. 128). Přímou dále přes Br|na str. 128.).

Z Prachatic dráha nyní prodloužená sleduje údolí potoka Bělečského pod *Libínem* do stanice

Chroboly, obce něm. při silnici Krumlovské, odkudž v ostrém úhlu objíždí jižní výběžky Prachatického pohoří do zastávky *Skříměřova* (Libín v pr. k sev., k jihu zvedá se skupina Liščí Louky), za níž brzy stihne stanici

Zbitiny (Ob. Haid), něm. ob. s kost. sv. Víta muč., kteráž je dobrým východištěm na

Liščí Louku. Dáme se odtud ze Zbytín 1½ hod.). Odtud podle přímo od stanice silnicí Křišta-Blanice vznůru k Prahu (Schwelle) novskou k J. a po 6 min. v pří- a v pr. vzhůru 1½ hod. na vrchol. mém směru k J. cestou polní Méně zkušený potřebuje vůdce. (v pr.) přes zbitinský les do údolí Nebo možno jíti silnicí k J. 5½ km Blanice a přes vodu k ukazateli; do *Uhligsthalu*, odkudž vede znač. nikoli v pr. vzhůru, nýbrž v l. po cesta přes *Adolfův Kámen* (o hosi- svahu 10 minut k můstku, přes dinu dále. Bližší viz z Volar vodu a ¼ hodiny ještě do *Ernst- čis. 4.*) *brunnu* (sklárna, host. Vlčkův,

Za Zbitinami obrací se dráha brzy v ostrém úhlu k zá- padu stoupajíc k silnici Volarské, kterou ve výši 837 m. dostihne, načež obrací se k J.Z. obloukem mezi Šreinerem s popředím Hochwaldu (v pr.) a výběžků Křišta- novského pohoří (v l.) do stanice

Volar, okres. města, spočívajícího v hluboké dolině pod Šreinerem (1263 m), jež kromě budov po požáru r. 1863 vyst., vyznamenává se svou rázovitostí a starobylostí. Obyvatelé něm. (3300) jsou prý původně ze Štýrska přis- těhovalí; odtud různost jich mluvy i mravů od ostatních obyv. Šumavy; rovněž i stavby rázu alpského, kryté šinde- lem a zatížené kamením (zvláště pěkná partie u am Weiger). Obec, druhdy zámožná, důležitá stanice sou- marů na zlaté stezce, sdílela dílem osudy Prachatic, dí- lem nerozumným kácením lesů ochuzena. Domáci průmysl dřevařský; odborná škola řezbářská (prohlídka po přihl. se školníku, zpropitné, také výrobky možno koupiti). Farní chrám sv. Kateřiny z r. 1863, hřbitovní kaple sv. Floriána z r. 1709.

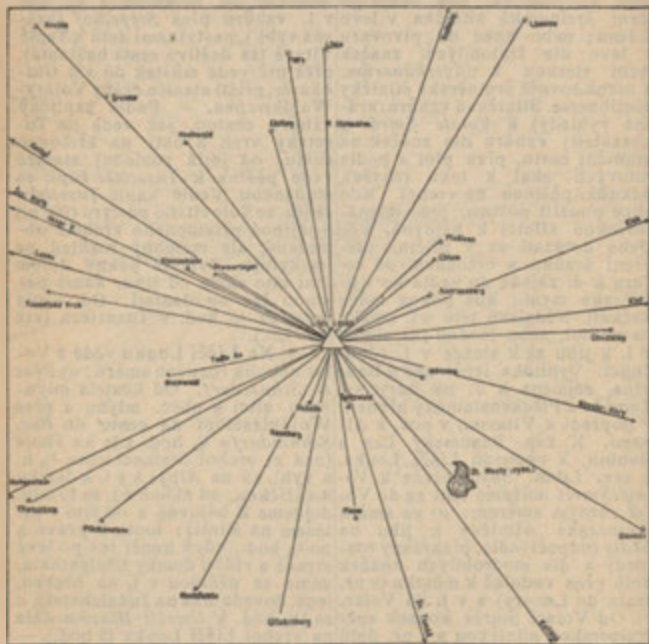
Hostince: *Stifter* (nám. 10 pok. 22 loží). *Weienthal* (u nádr. veranda, zahr., 14 pok.). Noc. od 1-20 K, Snídaně 24 h, oběd od 70 h, také u C. *Schilhansla*, *Stadt Linz* a j. (kde nocleh levnější). Na poště tur. tabule se značkami.

V nejbližším okolí Volar pěknou vyhl. poskytuje *Kalvarie* (25 min. po staré Zlaté stezce nebo pěknou vozovkou od kostela). Pěkné jsou *sady Giselliny* sev. od města u pivo-

skoro na konci vsi v pr. (ukaz. »zum Adolfstein) krásnou travnat. cestou až k Adolfovu Kameni (odpočívadlo), odkudž v l. přes Umrlici Hlavu vzhůru (2½ hod). — c) Přes Ernstbrunn. Drahou do Zbitin, nebo poštou do Blažejovic (Plahet schlag) a odtud v pr. 2½ km do Zbitin, odkudž dále dle str. 121. — d) Želnavskou silnicí jako při

b) ale až do *Hintringu* (kdo jede poštou, může jeti až do *Sonnbergeru*); z obou míst v l. přes *Sonnberský mlýn* k hájovně (*Lustigheger, Gokschenheger*), odtud dle modrobílých značek vzhůru. — (Další viz z Plané na str. 137.)

5. *Hochwald a zříc. Husa*. Cestou ke Kalvarii a podle této přímo dále k Přegrovu dvoru a

Rozhled s Liščí Louky.

k Finkhäuslu stále s pěknými výhledy zpět na město a do předu viz str. 120.). na Libín a Chlum u Křišťanova, 6. Steinriegel (1010 m). Vděčný pěknou cestou podle okraje lesa a dosti pohodlný výlet (1½ hod.) Hochwaldu (v l.) až k označení, s krásnou vyhlídkou. Jako při č. 4. v l. odbočující do vsi *Cudrovic*. k obec. mlýnu a Woidhieslu, od Vsi v pr. a doptáme se na odbočku tud však pěšinou do lesa a k vr-

choli, s něhož viděti do údolí Vltavy až k Plané, v pr. na Tussetský Vrch a Luzný, Antigl u Kvildy a Šreiner s Volary na úpatí, a k J. v pozadí Trístoličnická za jasna i Alpy.

7. Jezero Plöckensteinské (4 $\frac{1}{2}$ hod.), silnicí železnou 6 km (po případě poštou) do *Humwaldu* (místně obeznalí mohou si za suchého počasí již před Humwaldem nadejítí pěšinou v pr.). Z Humwaldu v pr. přes Teplou a Studenou Vltavu 3 km k *Černému Kříži* (stanice projektované tratě Želnavy—Waldkirchen). Zde v l. na Hutschenbašskou jezdeckou cestku, kterouž za hodinu dojdeme k tunelu (viz str. 96.) na Schwarzenberské stoce. Nutno obejítí, nebo v temnu projítí tunelem, nejsou-li po ruce pochodně, jež z myslivny Hiršberské na druhé straně lze dostati. Za tunelem objeví se krásné údolí Hiršberské. Odtud dále podle průplavu skoro 2 km k Rosenauerově kapličky a zde v pr. cestou ještě 3 km k jezeru (viz str. 96.). Partii možno všem prodloužití vzhůru podle

Stifterova pomníku na Plöckenstein a přes Trojmezí na Trístoličnick, což vyžaduje dalších 2 hodin a předpokládá nocleh na Trístoličnicku nebo sestup do nejbližší některé stanice (Rosenbergu, Frauenbergu, Haidhausru nebo Neuthalu).

8. Trístoličnick. Přímá partie na Horu Trístoličnou z Volar velmi bude zjednodušena, až projektovaná dráha pojedě do Neuthalu. Zatím vede do této výchozí stanice sjezdná cesta jen přes *Lenoru*, kamž po případě dojedeme drahou a v domě turistů najmeme povoz do Neuthalu (str. 94.); tento se pošle do Hiršbergů, odkudž nás dopraví do Želnavy nebo do Volar zpět. Pěší turista, jenž chce vystoupiti na Trístoličnick a sejítí u jezera Plöckensteinského, dá se do Neuthalu přes Tussety a sice buď: a) směrem č. 3. přes Tussetskou kapli nebo b) směrem č. 7. až k Černému Kříži, odtud však dále silnicí vzhůru proti proudu Studené Vltavy až do *Tussetů* (Biebertův host.) a toutéž silnicí dále až do Neuthalu (3 h., viz str. 94.).

Z Volar vede poštovní silnice 16 km. dlouhá (poštou 1:20 K) k nádraží do Želnavy přes

Humwald, (5 $\frac{1}{2}$ km.), jenž bude mítí svou stanici u Černého Kříže za Vltavou na druhé straně 3 km. vzdál. (projekt. trať Želnavy—Waldkirchen) a dále přes

Šenavu (Schönau 8 km.), kde odbočiti lze u hostince za obcí v l. na Schwarzwaldskou mysl. a do Uhligsthalu s výstupem na *Liščí Louku* (viz str. 123.), načež následuje křižovatka

Hintringu, (10 km.), odkudž v l. vede silnice přes Uhligsthal do Ernstbrunn, dotýkajíc se tří východišť na Liščí Louku; kromě toho lze v l. odbočiti přímo z Hintingu přes *Sonnberský mlýn* k hájovně (Lustigheger), výbornému bodu, kde stýká se několik cest na Liščí Louku. Po dalších 2 km. projedeme

Sonnberg, (12 km.), odkudž lze přímo silnicí dostati se až k hájovně (Lustigheger) pod vrcholem Liščí Louky (4 km.), načež po 1 km. následuje

Želnavy, 3 km. vzdál. od vlastní stanice. Viz str. 139.

Rozhledna na Kleti.

VII. Budějovice-Želnavo-Volary.

Trať dráhy z Budějovic do Želnavy, jež dle projektu má podle Volar přes České Trouby a Neuthal prodloužena býti do bavorské stanice Waldkirchen, opouští Budějovice společně s tratí vídeňskou podle měst. pivovaru (v pr.) opouštějíc tuto, sleduje v oblouku kolem města ještě nějaký čas trať li-

neckou okolo *Červeného Dvora* (v l.) k *Rožnovu* (v pr.), kdež odbočuje v pr. přes silnici ke Kamennému Újezdu a po svazích pivních výšin (Hranice v l.), budějovickou nížinu vroubicích, blíží se k Vltavě u zastávky

Poříčí se samotou Zuckermantlem (rs.) s několika villami i pivovarem s dobrou rs. Na Vltavě lze tu najmouti ložky k projíždkám. (Viz odtud pochod na Menštejn dle trati VIII.) Za zastávkou překročuje dráha Vltavu do Boršova a stihne zastávku

Koroseky Ze zastávky této možno přes **Kluk** (707), jeden z vrcholů Blanského Lesa dojíti za 3 hod. do Křemže a zažiti pěknou vyhlídku na údolí křemžské i do roviny budějovické a na vyšší skupinu Blanského Lesa s Kletěm.

Od zastávky podle dvora ko-helně; za touto po okres. hranicích roseckého do *Závrat* ($\frac{1}{4}$ hod. h.), k průseku, jenž vede do sedla mezi odtud v l. k lesu a do *Lipí* (čes. oběma vrcholy Kluku; odtud v l. obec). kde stihneme silnici v l. na nižší vrchol (na vyšším 746 m do *Habří* ($1\frac{1}{2}$ hod.) vedoucí. V l. les vyhlídce brání), s jehož lysin k myslivně a od této opět v l. ke vyhlídce lze užiti. Sestup k Z. kostelku sv. Víta a dále k cí- na *Chlumčech* a do Křemže.

Z Korosek sleduje dráha ještě 3 km. směr západní pod východní úpatí Kluku (v pr.), kde u *Slavče* (v pr.) zahýbá náhle do zastávky,

Vrábče (v l.) na křižovatce silnice budějovicko-krumlovské, osady české, jež je dobrým východištěm na Kluk i Menštejn.

1. **Menštejn** (Maidstein, Dívčí Kámen 497 m) je z nejrozsáhlejších zřícenin (210 m dl., 45 m šir.). Od zastávky ke vsi, před touto však v pr. do *Kroclova* a za vsí v pr. k ovčínu do údolí Vltavy a po l. břehu až k zříc. (1¼ hod.), která vypíná se na ostrohu při ústí Brložského potoka. Kratěji dojdeme, dáme-li se s cesty do Vrábče hned u trati v pr. do údolí potůčku, nad nímž v pr. po 10 min. stihneme průsek k J. V. směřující; tímto 5 min. na křižovatku, kousek v l. a cestou v pr. přímo na Menštejn (40 min.). Nejvyšší část hradu nejlépe se zachovala. Pěknou vyhl. poskytuje skalina ve vých. části, kromě toho pak pěkný rozhled do roviny Budějovické otvor skalní stěny, kterým Brložský potok odvádí se na hamr.

Menštejn, postavili v l. asi 1349—1380 synové Petra Rožmberka: vnuk jeho Jindřich r. 1394 držel zde nějaký čas zajatého krále Václava IV. 1457—1461 sídlil zde úhlavní nepřítel Husitů Oldřich II. z Rožmberka. 1465—1470 byl tu purkrabím Oldřich Roubík z Hlavatec. Kolem r. 1506 byl Menštejn opuštěn a již r. 1541 jmenuje se »zámkem zbořeným«.

Z Menštejna možno dáti se k stanici do Adolfova (Viz níže.)

2. **Kluk**. Od zastávky silnicí Křemžskou k J. V. 25 min. k místu, kde v pr. odbočuje do lesa cesta, jež po ¼ hod. ústí do průseku k nižšímu vrcholi (55 min.). Dáje viz výše u Korosek.

Několika zákruty objíždí dráha Bory (v l.), v jichž pozadí kryje se Menštejn a obrací se přímo k záp. opětne silnici krumlovskou křižující podle Borského ryb. do stanice

Křemže-Mříč. Odtud 5 min. do Mříče a přes tuto 25 min. do čes. městyse Křemže, střediska jihočeského domácného průmyslu dřevařského (zejména výroby dřeváků). Údolí odtud se táhnoucí (křemžské) slynulo druhy ložemi železných rud (hutě v Adolfově), jež provázely tu zily serpentinu v granulitu, také mnohými minerály, zejména opály, granáty, chalcedony a magnesity známé.

Z Křemže k SZ. vede nás netolická silnice přes Chlumček (v pr. Kluk) a Stupnou ku **Chmelné**, severní větvi Blanského Lesa, z něhož hned za Chmelnou v pr. vystupuje *Střední hora* (Mitterberg, 701 m.) a za ním nad Novou Vsí v pr. *Skalka* (721 m.). Za Novou Vsí k SZ. vystupuje druhá mohutná skupina v popředí s *Vysokým Kořenem* (Hohenwurzeln B. 691 m.) a *Vys. Kamenem* (Hohenstein 704 m.), za nimiž vystupuje nejvyšší *Buglata* 829 m.). Minuvše (v l.) Vys. Kámen a přicházejíce

k *Lindě* spatřujeme v l. *Vysokou Bětu* (Hohe Liesel 795 m.) a za ní severněji *Chrástanský Les* (778 m.), pod nímž dále při netolické silnici leží *Dobčice*, obec poněmčená v okolním česk. kraji (jen nejbližší okolí Dobčic je z poloviny německé), kde vstupujeme do rybničné krajiny budějovické (v pr. 3 km. velký rybník Dechtář), kterou nás silnice v přímém směru vede do **Netolic** (z Křemže 19 km., viz trať I.).

Výlety z Křemže.

1. **Hradiště nad Křemží.** Kopeček, na němž stávala tvrz rybníků z Křemže. R. 1444 ztroskotal ji Oldřich II. z Rožmberka, kdy seděl tu horlivý husita Smil z Křemže, jinak z Husi zvaný.

2. **Klet** (Schöninger 1084 m nejvyšší vrchol Blanského Lesa možno odtud za 2—2½ hod. přikrou, neméně krásnou cestou bukovým lesem přes Holubov a Krásetín (odtud červené a bílé značky, viz níže Adolfov). Jiná cesta vede přes Chlum; odtud k jihu ke kříži u několika chalup; těmito v pr. vzhůru mezi nižší vrchol (620 m v l.) a samotu Moučku (v pr.) v úvalu v l. na křižovatku průseku (1½ hod.). Odtud v pr. za několik min. na silnici, jež velkou zátočinou 1¾ hod. dlouhou v pr. vede na vrchol; však přes ni a průsekem vzhůru ¼ h. na hřebcovou cestou a touto v l. ¼ hod. k Rz. (Další viz z Krumlova.)

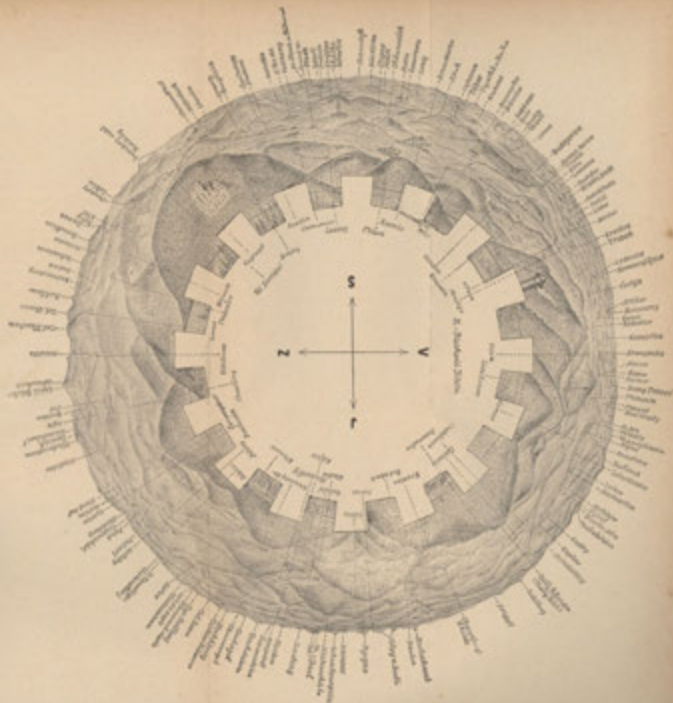
3. **Na Kluk**, menší vrchol druhého pásma (737 m) Blanského Lesa. Možno jíti k sev. po silnici netolické k Chlumečku však na kapl. v pr. po voz. cestě a dál klášter, nyní také již zbořený. Ve přes silnici do Bohouškovic; za vsi Kugelweitu nar. se současně vsí do lesa a v pr. průsekem; Karla IV. cisterciácký mnich Děz tohoto pak prvním průsekem třích, později arcibiskup děvinský. v pr. na vrchol. Nebo do Mříče; Odtud ½ h. na záp. Velká Smědeč na sev. konci cestou v pr. k silnici (viz trať IX.), odkudž pošta jede níci; kousek dále z této v l. cestou do Prachatic.

až na průsek, jímž možno k vrcholí. Pěkná vyhl. na Klet a amfiteatr Blanského Lesa.

4. **Kugelweit** (1¾ h.). Z Kř. silnicí netolickou, však za posl. stav. v lev. do údolí Brložského pot. Tímto přes Vackův Ml. až k Hamrníku. Zde v pr. na silnici (po ¼ h. možno odbočiti v l. něk. min. na *Pláň* 589 m s pěkn. vyhl.) a touto do *Brlohu* (1¾ h.); vhodně Ls. s blízkými lesy (host. V. Caise), V l. přes *Bulový*, záp. výběžek (947 m) Blanského lesa vede krásná silnice 2 h. do *Chvalšín* a dál ještě 2½ h. přes *Červ. Dvůr* do Krumlova. V pův. směru dále ½ h. na *Kugelweit*, k zajímavým zříc. hradu a kláštera Pavlánského. Hrad druhdy král. zal. v 13. stol., 1394 pobořili jej Rožmberkové v rozbrojích proti Václavu IV. 1405 postoupen hrab. Jindřichovi z Rožmberka. 1420 pobořil jej Žižka na svém tažení z Prachatic do Zlat. Koruny. Z dob předhusitských zbývají zříceniny got. kostela. V 16. stol. založil zde Jan Strakonický kapl. a klášter, nyní také již zbořený. Ve přes silnici do Bohouškovic; za vsi Kugelweitu nar. se současně vsí do lesa a v pr. průsekem; Karla IV. cisterciácký mnich Děz tohoto pak prvním průsekem třích, později arcibiskup děvinský. v pr. na vrchol. Nebo do Mříče; Odtud ½ h. na záp. Velká Smědeč na sev. konci cestou v pr. k silnici (viz trať IX.), odkudž pošta jede níci; kousek dále z této v l. cestou do Prachatic.

Od stanice Křemže obrací se dráha železná m'rným obloukem k J., překročuje údolí křemžské přes potok Brložský a stihne pod samým Kletem (v pr.) stanici

Adolfov, s Holubovem, česká obec. Ls., rs. u nádraží, host. v panském domě. Hornatá a lesnatá poloha. Kou-

Панорама с видом на Кисті.

pele ve Vltavě $\frac{1}{4}$ hod. vzdál. Bližší sdělí Odb. N. J. P. v Holubově. Hutě bývalé nyní opuštěny. Tov. na nábytek z ohýbaného dřeva. Pohodlné východisko na Menštejn. Také na Klet, ač příkré, se odtud vystupuje.

1. **Menštejn.** Od stanice silnicí do *Třisova* (předh. valy) a ještě 5 km vzdálený), touto kousek v l. přímo k zříceninám ne celé v pr. a průsekem v l. přímo vzhůru $\frac{3}{4}$ hod. Z *Adolfova* rovně podle potoka Brložského $\frac{1}{2}$ hod. Další klikatě vzhůru. (Další viz u Krumlova str. 133.).

2. **Klet** (*Schöninger* 1084 m Rz). Z *Adolfova* je výstup na tento nejvyšší vrchol Blanského Lesa sice nejkratší, ale nejpríkrější (2 hod.). Od Rs. u nádr. v l. do *Holubova* a v l. podle domků k červ. kříži a do *Krásné* k cihelně, za touto v pr. přes mysl. *Las* na silnici (v l. vede tato na 4 km na *Střední Horu*, 809 m, odkudž lze pohodlně sestoupiti do Krumlova i pohodlně

3. **Zlatá Koruna.** Silnicí přes *Třisov* po úpatí Blanského Lesa (v pr.) a podle dráhy (v l.) až ke křižovatce, kde přes trať v l. dolů do Zlaté Koruny ($1\frac{1}{2}$ hod.). Delší, ač vlnitější, ale celkem namáhavější cesta vede pěšinou, ne vždy schůdnou od Menštejnu po břehu Vltavy. Další viz níže u vlastní stanice.

Ze stanice adolfovské stoupá trať po svazích lesnaté skupiny Kletě (v pr.) s vyhlídkou na údolí Křemžské s *Adolfovem* a *Bory* nad ním k Menštejnu (jejž na chvíli lze i zahlédnouti), podle *Třisova* (v pr.) k jihu na *Plešovice* (v l.), kde otvírá se vyhlídka na svaHY k Vltavě u Zlaté Koruny a na křižovatce silnic přímo pod lesem Kletě stihne stanici

Zlatá Koruna (*Spinea Corona*, *Sancta Corona*, *Goldenkron*), stará česká farní ves na l. břehu Vltavy na úpatí Blanského Lesa, kde nepatrná menšina německá vtiškuje místu ráz dvojjazyčnosti. Od stan. $\frac{1}{4}$ h. (do stanice však silně do vrchu $\frac{1}{2}$ hod.). Sirkárna, tov. na stroje; zejm. okružní pily a stroje k výr. dřev. vlny. *Hostince*: Knížecí a Mikšlův (nocl. 60 h). Povozy v místě a v *Rájově*. Vhodné místo pro letní pobyt.

Zlatá Koruna původně usedlých lipách oběšení. Od tobo času lost kláštera Cisterciáku, jejž r. vypráví pověst, mají prý lípy ty 1263 založil Otakar II. na paměť listí kapucím podobné; což ovšem svého vítězství u *Kressenbrunnu* jest pravda. Potom klášter jen žipode jménem »Svaté Trnové Ko-vořil; až r. 1608 přičiněním opata runy« (trn z Koruny Kristovy klá-Schönberka poměry se opět lepšíti šteru věnoval). Již r. 1278 spu-počaly. Však jako jiné byl i tento stočil klášter císař Rudolf. Však klášter Josefem II. 1785 zrušen. Václav II. a Bavor z Bavorova jej Štatky jeho v dražbě koupil kníže obnovili. 1420 byl klášter Husity Svarcenberg. dobyt a vypleněn a mniši na okol-

Bývalý konvent kláštera, kde spatřuje se ještě kapi-
tolní sál a křížová chodba v pův. got. slohu, proměněn jest

v slévárnu, bývalá prelatura a pivovar slouží za byty. Jen klášterní chrám částečně, však bez původní klenby (levá boční loď má klenutí z pozdější doby) jest zachován. Jest to mohutná basilika s půdorysem křížovým o 3 lodích, jejíž presbyterium uzavřeno polovinou desetistěnu. Jen hlavice sloupů a dvě okna kromě některých menších detailů jsou v prvotním stavu zachovány. Celek činí dosud mohutný dojem. Povšimnutí zasluhuje: freska na klenbě presbyteria, staročeský tabulový obraz Madonny (podobné Vyšebrodské), dva náhrobky v presbyteriu, z nichž jeden (s pootevřenou rakví) jest Otakara II., druhý Bavora z Bavorova, kromě toho i některé ještě obrazy a řezby.

Ze Zlaté Koruny možno na **Kleť** přímo od stanice, kde na kraji lesa počíná značená cesta (2 hod.). Podle Vltavy do Krumlova viz trať VIII. Pozvolna sestupuje trať s vyšších svahů Kletě k zas. *Domoradicům* a mírným obloukem k JZ. stihne na výšině ještě s krásným pohledem na celé město s okolím stanici (omnibus čes. hotelu u Růže 40 h)

Krumlov Český, město zněmčené s $\frac{1}{3}$ čes. obyv., jichž společenský život soustředěn v »Čtenářské Besedě Československé, Sokolu, Řemesl. jednotě, výher. kroužku, Od. N. J. Poš., Od. Ú. M. Š. atd.

Všecky tyto spolky mají své sídlo v hotelu u »Růže«, budově se vším pohodlím zařízené (20 eleg. host. pokojů), jež náleží Česko-Krumlovské záložně (české). Hotel tento, opatřený rozsáhlou verandou s rozkošným rozhledem (lázně v domě, omnibusy k vlakům) našincům výhradně doporučujeme. (Noct. v mírné ceně). »Obědy od 80 h. v předpl. Odb. N. J. P. doporučuje zde i v okolí letní byty. V místě dva čeští lékaři. České koncerty, čítárna, kuželník, kulečník. Povozy a jezdecké koně.

Město má 5 předměstí (Horní Brána, Plešivec, (Flössberg), Tavírna, Sv. Duch a Špičák); projížďka po řece i výhledy s vrcholů poskytují velmi působné obrazy: *Průmysl. závody*: 3 pivovary, tov. na papír a cellulosu (nad městem); továrny na sukno, kamnářskou čerň, na rámce a zlatolišty, cihelny, 2 knih- a kamenotiskárny, přádelna lnu a konopí, vápenné lomy a pálení vápna, doly na tuhu (bratři Poráků), atd. *České školství* opatřeno jen 5tiř. obec. školou a opatrovnou; za to kromě obec, jsou i měst. pokrač. školy i státní gymnasium německé. Město jest rázu starobylého, domy většinou ze 16. a 17. století řadí se v ulicích úzkých a křivolakých. *Náměstí*, na němž zachovalo se ještě z části gotické loubí, zdobeno

jest středověkou *radnicí* a řadou starých domů, z nichž č. 12. jest z nejstarších budov města; patřival opatu zlatokorunskému a připomíná se již r. 1309.; dále jest zde *prelátsví*, sídlo arciděkana čili preláta krumlovského, a starý gotický arciděkanství *chrám sv. Víta*, k němuž vystupuje se po širokých schodech. Založ. pův. Petrem I. z Rožmberka, v nynější podobě však v XV. stol. Staňkem a Křížem v got. slohu přestavěn. Povšimnutí zasluhuje: síťová gotická klenba lodí, hlavní oltář z r. 1683, obnovený 1825 s pěkným obr. korunování P. Marie, náhrobní kameny Vil. Rožmberka a třetí jeho manželky (vlastní náhrobek přenesen do Vyšš. Brodu); překrásné got. sanktuarium (v pr. od hl. oltáře) práce Staňkova z XV. stol., relief s nápisem »Georgius Jetel Netolicensis« (při vchodu na kůr), kaple sv. Jana Nep. ve slohu vlašském z r. 1725, zřízená Schwarzenbergy. Věž, kterou na obr. str. 101. spatřujeme (obr. z r. 1888.) byla r. 1893 snesena a novou got. nahrazena. — Hotel u *Růže* s českokruml. záložnou stojí v bývalé koleji jezuitské; naproti bylo jezuitské gymnasium, r. 1777 zrušené a nyní c. k. něm. stát. gymn. nahrazené. V předměstí **Latronu**: *Kláster Minoritu* s kost. (původní gotika) Těla Božího a Zvěstování Panny Marie s obrazem Madonny ze 14. stol., got. *křížová chodba* s pěknými obrazy. Vedle nalézá se bývalý *klášter pannen sv. Kláry*, (z r. 1361), nyní dům pro vdovy úředníků Schwarzenberských. Poblíž bývalá *zbrojnice rožmberská*, nyní kníž. pivovar se zachovaným nápisem »audi, vide et tace — si vis vivere in pace« (slyš, hled a mlč — chceš-li v míru žiti). Naproti zám. bráně starý *dům Porádkův* s freskami (lidský život), jež pohříchu špatně byly opraveny, v l. od brány bývalá radnice Latronu.

Dějiny města souvisí s ději- téhož Don Julius D'Austria sídlil
 nami hradu, k němuž z Latronu tu pak až do své smrti 1608. Roku
 širokou cestou vystupujeme. Zde 1622 daroval jej Ferdinand II. Janu
 měl hlavní sídlo své proslulý rod Oldřichovi z Eggenberga, a roku
 pánů Rožmberských, založiv hrad 1628 povýšil panství krumlovské
 s podhradím ve 13. stol. podhradí na knížectví s titulem vévodským.
 bylo na město povýšeno, již Petrem Ve válce 30tileté trpěl Krumlov
 z Rožmberka (zemř. 1347); první četnými nájezdy z různých stran.
 sídlil zde trvale Jindřich z Rožm- R. 1719 zdědili Krumlov Svar-
 berka, strýc a dilem dědic Zá- zenbergové, odtud vévodové krum-
 višův; odtud byl Krumlov střel- lovští. Zámek vystavěn byl v cediskem rozsáhlých statků Rožm-
 lém svém rozsahu v různých do- berských až do Petra Voka, jenž bách. — Prohlídku povoluje správa
 prodal jej Rudolfovi II. Levoboček hradu ve 2. dvoře.

Zámek obsahující kolem 5 nádvoří na 300 komnat a j. místností stojí na vysokém skalním ostrohu, který příkře

spadá k Vltavě na straně k městu. Vstoupivše, staneme na *1. dvoře* zvaném dříve *Dolní Ohrada*, nyní *»Tummelplatz«*; zde druhdy odbývaly se turnaje a rytířské hry; nyní jsou v budovách okolních obydlí úředníků, lékárna, kovárna a kolárna; z části také sady dodávají celku vzhledu malebného podhradí. V l. branka na most k městu; dále do hradu vede *kamenný most* se sochami sv. Josefa a P. Marie; v pr. pod ním *medvědí příkop*, kde ještě do let 80. chováni bývali medvědi. Vstupujeme *branou* ze 16. stol. se znaky rožmberským, egenberským a Schwarzenberským do *2. dvora gardového* (Gardeplatz); je tu strážnice knížecí gardy (30 granátníků se setníkem) se 4 děly, z nichž 2 jsou z doby Rožmberků, jedno z r. 1644 a jedno moderní; vedle je zámecká restaurace *»Na Vrátnici«*; dále *hrádek* (Schlössel v l.) obnovený 1580 Vilémem z Rožmberka, z nejkrásnějších staveb krumlovských. Tu také stojíme u prastaré paty *věže*, jejíž svršek postavil Vilém; střecha jest z r. 1680. Vedou na ni 204 schody, po nichž přijdeme ke zvonici s 5 zvony (největší z r. 1406) a posléz k obydlí hlásného na galerii o 16 sloupech ze 16. stol. Vedle hrádku stojí bývalá *mincovna* eggenberská. Při již. straně nádvoří *archiv krumlovský*, panství krumlovského, turistům však nepřístupný. 3. *nádvořím* vstupujeme do *Horního hradu* (Hochburg) také *»novým zámkem«* zvaného, jenž tvoří vlastní vévodské sídlo. Budovy jeho z roku 1580—1682 kupí se v 3. a 4. nádvoří. Z 3. dvoru několikery schody vedou ke komnatám, v nichž uschovány podobizny některých Rožmberků (také *»bílé paní«* Perchty z Rožmberka), pak podobizny Eggenberků, Schwarzenberků; jest zde také cyklus maleb *»orbis pictus«* a j. S komnatami souvisí *kaple sv. Jiří* v letech 1871—73 úplně předělaná: staré její oltáře, oratorium, obrazy a kostelní potřeby rozdány do kostelů ve Zbitínách a j.; nad touto nalézá se malá *hradní kaple* z 15. stol. s obrazy ve stříbrných rámcích, se starými škapulíři s krásným obr. *»Ecce homo«*. V t. zv. červeném pokoji kaple, v níž sloužena bývá mše pro nemocné. Vedle staré kaple *»zbrojnice«* (nepříst.), z níž však zbraně a starožitnosti většinou na Hlubokou přeneseny. Dále (v záp. křídle) *redutní sál* r. 1748 opravený, s freskami víd. malíře Lederera, znázorňujícími skupiny mask v oblecích, jichž se při plesích zdejších užívalo. Vedle *knížecí knihovna* (nepřístupná). Ke 4. nádvoří přiléhá *ústřední a rodinný archiv knížecí* (nepříst.) sem r. 1892 z Vidně přeložený; dále jsou tu 2 komnaty, z nichž jedna r. 1394 byla *vězením Václava*

IV. (po zajištění v Králově Dvoře); z ní vyhlídka do t. zv. *jeleního příkopu*, údolí Chvalšinského pot., v němž až do povodně r. 1847 byla vysoká zvěř; *štolovou chodbou* přijde se k otvoru ve zdi, jímž viděti do prohlubně, která nejspíše bývala studní; konečně podzemí, do skály vytesané *chodby s vězeními*. Z této části hradu vede k záp. *kamenný most* z r. 1764 se sochami svatých, postavený nad propastí, přes níž výše vedou ještě kryté chodby; dvě dolní do *divadla* (výst. v renaiss. sl.), horní do zahrady. Pod zahradním tarasem *letní* a poblíž i *zimní jízárna*. Širokými schody vystoupíme na stinný taras, začátek *sámecké zahrady*; její krasosad s pěkným vodotryskem založ. ve franc. slohu; tutěž *Bellaria* letohrádek v renaiss. slohu, však s komnatami rokokově vyzdobenými. V zadu přiléhá zelinářská zahrada; v ní *slunečník* (paraplui) s krásnou vyhl. na hrad.

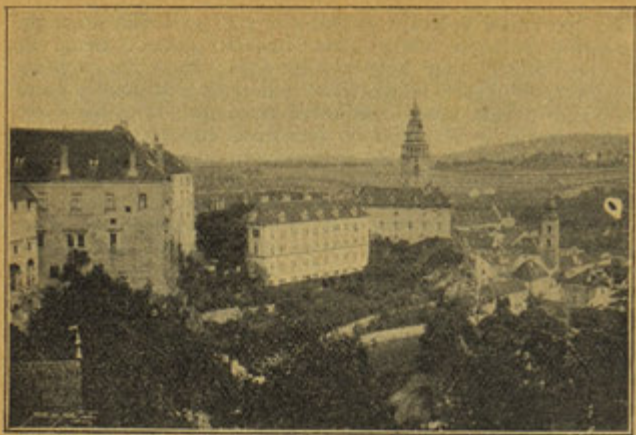
Cesty v okolí Krumlova jsou vesměs značkovány; město samo i s nejbližším okolím poskytuje hojnost nejvýš zajímavých bodů. Přehled označení cest vyvěšen je na radnici.

Kromě stanice na trati železnické je Krumlov spojen s nádražím ve Velešíně poštou (1 K). Povozy v hotelu u Růže zspř. 12, 1spř. 8 K denně. Tamtéž stud. noč.

Nejkrásnější vyhlídku na město poskytuje Křížová Hora (Kreuzberg 619 m), na níž dojdeme za 1/2 hod. z Hor. Předměstí za Vltavou podle Nové Hospody, od níž v pravo znač. cesta křížová vede na vrchol ke kostelu sv. Ducha. — Oblíbenou místní procházkou je Rosszipf se Saským údolím, přístupný rovněž z Hor. předměstí horní branou v levo podle nového hřbitova a dle značek krásnou serpentinou, jež po 30 min. vyvede nás zpět na silnici a přes tuto do Saského údolí podle městského vodovodu k rybníkům 30 min. a zpět na silnici k městu. (Celá procházka vyžaduje 1·20 hod.) — Rovněž oblíbená je procházka do *Jelení obory* (Hirschgarten 25 min.) buď branou k nádraží, však v l. přes potok a stezku vzhůru (také možno jíti chvalšinskou silnicí) nebo prvním zámeckým dvorem k vodotrysku za zámeckými zahradami, kde nedaleko stojí nedokončený pomník vítěze lipského Karla Schwarzenberga (řikají mu Vogeltempel.)

Výlety z Krumlova.

1. Klet (Schöninger, 1084 m), a přikřeji 2 hod.) nebo v pr. kolem k vrcholu (Rz. Rs.) možno trojím celého vrcholu povlovně s velkou směrem: a) K *Novému Dvoru* (Neuhof) a od rozcestí za ním v pravo k mysl.; nad touto zákutem ke křížovatce na Střední Hoře (Mittelberg, 809 m); zde v levo 10 min. k háj. za 8 a 12 K; — b) Po Chvalšinské silnici k *Červenému Dvoru* zacházkou (4 hod.) V prvním případě povozem na 1/2 dne k Blanské háj. 4 a 6 K (1 a 2 spř., v druhém případě povoz na celý den k háj. za 8 a 12 K; — b) Po Chvalšinské silnici k *Červenému Dvoru*

Krumlov. Dle fotografie s hradu.

a odtud v pravo až na vrchol. Po obou těchto cestách možno jeti až k vrcholi; první je kratší a vhodná pro cestu tam, druhá pro cestu zpět. — *c)* Pešky přes Nový Dvůr (značka S → na bílé půdě; za ním před myslivnou 25 min. k ukaz., dle toho v pr. na silnici a touto v l. k Bl. Hájozně a v l. Medvědim lesem (Bärenstein) zn. cestou v pr. až na vrchol (2¹/₄ h.)

Vyhlička (viz vložku; panorama něm. vydal Böhmerwaldbund). K S. a SV. rozkládá se před námi nižší skupina Blanského Lesa s Klukem nad Křemží; za ní pak v dále rovina Budějovická a Třeboňská, v níž zřetelně rozeznáváme četná místa: Nákří, Tábor, Hlubokou, Soběslav, Veselí, Budějovice, Hradec Jindř. Třeboň atd. V popředí dolina Křemžská s potokem Brložským, údolí Vltavy s Menštejnem. V oblouku od V. k J. pěkný pohled poskytují Novohradské Hory, v nichž četné osady rozeznáváme: Sviny Trhové, Nové Hrady, Kaplice atd. V po-

předí vidíme dolinu Vltavy se Zlatou Korunou, Krumlovem, Rožmberkem. Na dalekém obzoru vystupují pak vrcholy alpské nad Emží. V pokračování jich od J. k Z. sledujeme celý hřeben alpský přes Traunstein, Dachstein a Vel. Zvon k Watzmannu; před nimi vystupuje pohoří sv. Tomášské s Vítk. Kamenem a hřeben Plöckensteinský; vidíme trať Budějovicko-Želnavskou s jejími stanicemi až do Hořic, odtud na pr. rozkládají se Želnavské Hory, kde zřetelně rozeznáváme Liščí Louku; v popředí pak vidíme Kájov, Červený Dvůr a dále v pr. Chvalšiny, za nimiž rozkládají se Hory Křištinovské a Prachatické. Zevrubněji bez dlouhých výkladů znázorňuje vyhlídku naše panorama.

Sestoupiti lze: *a)* Stejným směrem přes Blanskou háj. zpět do Krumlova. *b)* Po několika min. od cesty k Blanské háj. znač. cestou v pr. k uhlíři (Köhler) a serpentinou na *Hejdlou* (Hödlwald) a přímo do *Červ. Dvůru* (viz níže)

odkudž možno za hodinu dojiti k stanici do *Kájova*, nebo stejným směrem za 2 hod. do Krumlova; za 25 min. v pr. do *Chvalšín* a dále dle tratě IX. — c) Průsekem k SV. na silnici, touto v l. 5 m a odbočnou cestou v pr. přes Moučku na Chlum a do *Kremže* za 1 hod. — d) Tímž průsekem dolů přes 1. silnici na druhou, touto malý kousek v pravo a hned v l. dolů k mysl. na Laz, od níž v pr. přes Krásetin a Holubov do Adolfova za 1 hod.

2. **Zlatá Koruna a Menštejn.** Pěšky branou k nádraží, však hned v pr. silnicí do *Přísečné*, obce úplně již české, kde se cesty dělí (v l. příliší do vrchu) jdeme v pr. přes Vltavu do *Rájova*, rovněž české a vzhůru podle řeky a přes ni do *Zlaté Koruny* (1½ h. viz str. 129), odtud dále zpětným směrem dle str. 129 (č. 3) za 1—2¼ h. na Menštejn a z blízkého Adolfova po případě drahou zpět.

3. **Braný (689 m)**, jehož do- stoupiti lze za hodinu, poskytuje pěkný rozhled po celém okolí. Dáme se předměstím Flössbergem malebně rozloženým podle Spirovy papírny (v pr. nad ní palác továr- níkův) k hrabím, jimiž se zadržuje polenové dříví. Po můstku nad ním na druhý břeh a znač. cestou proti vodě podle dvoru Schwalben- hofu vzhůru.

Další výlety z Krumlova smě- rem k Rožmberku, Frimburku, Červenému Dvoru a Chvalšínám viz ve směru tratě VIII. a IX.

4. **Frimburk-Vítkův Kámen.** Kdo nemíní navštívit Rožmberk a Vyšší Brod, může přímo na Vít. Kámen; nejprve silnicí po- vltavskou k J. až k ml. Pötschovu; odtud v pr. přes *Větřín* (Wettern), doly na tuhu, *Veleslavice* (Weis- lowitz), *Velkou Strašín* (Gross- Drossen), *Světlík* (Kirchschlag), doly na tuhu, *Platnou* (Platten) do Frimburka (22 km). Dále na str. 149.

Trat' Želnavská sestupuje od Krumlovské stanice po- zvolna po jižních svazích Blanského Lesa (v l. pěkný po- hled na krumlovský zámek, později na nedokončený pomník Schwarzenbergův (Vogeltempl) podle *Dobrkovic* přes Chvalšinskou silnici obloukem k jihu do stanice

Kájova, s poutnickým kostelíkem, jehož mramorový oltář je z r. 1769. Rs. u nádraží. V městě jednoduchý host. — Podle potoka Kájovského míjíce v l. *Zahorkov* a v pr. *Novosedly* stihneme obratem k záp. zast.

Mezipotočí, odkudž ½ hod. k jihu leží *Slavkov* se starobylym kostelem a krásným rozhledem na Šumavu. Stále podle potoka, jenž tu také Hořickým se zове, obra- címe se k J. Z. do stanice

Hořice, známého městyse, kde Böhmerwaldbund po- řádá ochotnické hry pašijové. Divadlo, jež pojme 2.000 osob. je od města 10 min. vzdál. Hry nekonají se nyní každoročně. Bývají dopoledne i odpoledne. Při divadle rs. Představení vypravují se s novými skvostnými deko- racemi při elektr. osvětlení. Host. s pokoji (*Z. Budw. Bierhalle, Z. Paradies, Z. Böhmerwald, Z. Hölle* a j. Nocl. i K.). Nedaleko (¾ hod.) **Kraví Hůrka** (Kuhhübel 866 m.) s pěknou vyhl. přístupna znač. cestou (z bílé čáry) od divadla.

Z Hořic možno pěkný pochod kostelíku a zříc. tvrze *Trojan* uskutečnit přes Světlík do Frimburka a na Vítkův Kámen. Od schlag), odkudž sledujem cestu nádraží v l. na Šebanov a v pravo na Frimburk dle č. 4. na str. 135. podle potoka lesem k poutnickému

Z Hořic obrací se železniční trať prudkým obloukem k severu stále údolím potočným a po 4 km. zas prudce k západu do stanice

Polná-Lštín přímo v obci Polné, odkudž možno přes Jablonec dojít na

Liščí Louku. Jdeme v l. od Jablonce (Ogfolderhaid) a sledujeme silnici ke Lštínu (Neustift) jeme odtud na vrchol cestu, po a po několika min. při rozc. v pr. drobněji uvedenou níže z Plane. přes Mladoňov, Louku 6 km do

U Lštína sama po 2 km. stihne dráha zastávku pro

Kyselov-Květošín, odkudž do Jablonce máme o 1 km. blíže, dáme-li se Lštínem k severu na silnici výše uvedenou. Možno však také ze Lštínu jít silnicí k Z. do malebných slatin a rašelišť nad rybníkem Dlouhomostským, kde v pr. odbočuje plánská silnice do Jablonce ($5\frac{1}{2}$ km.) Viz níže u Plané. Dráha obrací se opět k jihu, objíždí veliký rybník Dlouhomostský, přes nějž malebný výhled (v pr.) naskytuje se na Křištanovské pohoří granulitové s nejvyšším vrcholem Liščí Loukou v pozadí a Spitzwaldem v popředí, stihne zast. *Hodňov* u Dlouhých Mostů a v přímém směru k jihu dospěje k stanici

Černá-Hůrky (Schwarzbach-Stuben), v jejíž okolí nalézají se největší tuhové doly Rakouska, táhnoucí se již od Mokré (v l.), jak je u trati spatřujeme. Náleží dílem kníž. Schwarzenbergovi, dílem těžířstvu společenskému. Vytěží se tu tuhy za více než 900.000 K ročně. Odtud poštovní spojení na:

1. **Frimburk.** Pěšímu turistovi, při rozc. v l., k novému rozcestí po případě cyklistovi neb s povozem doporučuje se lépe cesta $1\frac{1}{2}$ km. a v pr. 1 km. Nové rozcestí přes *Dolní Vltavici* (7 km) 2 hod. odtud v l. 4 km. k sv. Tomáši (viz str. 149.).
2. **Dolní Vltavice-Aigen.** Jako povozem 1 spř., 4–5 K dle roční při č. 1. do Dol. Vltavice (viz též doby), host. *Payerův, Mayerův*, str. 136), odkudž dále lesy kláštera *Štíferův a Mugraner*. Dál vede Schöglu přímo do *Aigen* (viz str. cesta silnicí Aigenskou $1\frac{1}{2}$ km. 138.).

Obloukem k západu podle Hůrek (v pr.) obrací se dráha k zastávce *Stögenwaldu*, za níž brzy již stihne stanici

Planá, také Horní Planá zvanou. Městys, také za Ls.

vyhledávaný, s pěknými sady (vyhl.) a koupelnami ve Vltavě (lesík *Haid*, čtvrt hodiny vzdálený). Rodiště německého básníka Plöckensteinských hvozdů Vojtěcha Stiftera.

Původní ves, která byla ma- roku 1622 darována Eggenbergům, jetkem kláštera Zlatokorunského, k panství Krumlovu. Několik po- českým lidem osazená a r. 1349 žárů zničilo původní stavby, ja- Karlem IV. právem tržů nadaná. kými ještě Volary se honosí. Spadla později pod Rožmberky a

V nejbližším okolí pěknou vyhlídku poskytuje **Rossberg** (Sängerhöhe 868 h.), 20 min. vzdálený, také **Dobrovodská Kaple**, od horní části náměstí za 10 min. přístupná s prameny a poutnickým kostelíkem. *Krcuzberg*, na němž se nalézá, proměněn v malý park zvaný Stifterovým hájem.

Hostince: Grünneber (4 pok., povoz k nádraží, kam dojíždí též pošta), *Böhmerwald* (2 pok.), *Budweiser Bierquelle* (4 pok.), *Gassle* (7 pok.), *Blöckenstein*, *Pable*, *Färber* po 1 pok. Nocleh 80 h. — 120 K, Denní stravné od 2 K. Byty v soukromí četné, také v *Bližší Lhotě* (Vorderstift) u nádraží s restauracemi u *Pirchama* a *Gabriela*. Pošt. spojení a projektovaná dráha do Aigen.

Výlety z Plané:

1. **Liščí Louka** (Fuchswiese, proto od vrcholu dál k severov. Fürstensitz, 1235 m, 3 hod.). Po do travnaté doliny *Liščí Louky* a Volarské silnici jdeme 20 min. až z této na druhý vrchol *Anninu* k *Cer. Mlýnu* (Schwarzsmühle); Skálu č. *Lyson Horu* (Lisiberg zde v pr. na vozovou cestu ke 1229 m), kdež je rozhled vojný a *Stelným Hutím* (Glashütten, 1 h.); velkolepý, v pravdě nejkrásnější po této cestě dál až na Hvězdu v celé Sumavě. Kolkolem z bujně (Sternberg), kde vozová cesta zeleně vystupují malebná žulová končí u průseku pod vrcholem skaliska k J. za nižšími Želnav- (1182 m) ve výši 1131 m (1¼ h.). skými Horami, pod nimiž leskne. Než dále ve stejném směru jde se proud Vltavský, vystupuje pěkná stezka, po několika min. ostře hřeben Plöckenšteinský. Za v l. a pak opět v pr. se zatáčející, nim pak stkví se klikatina vr- po níž za pul hodiny dojdeme na cholů Alp solnohradských. Dál na lesní silnici (2¼ h.) k hajnému l. táhne se pohoří svatotomášské, (Lustigheger, Gokschenheger). Od- za nimž dohlédáme i malebně tud dle modrobílých značek ku Hory Novohradské. Před nimi k vý- Adolfovu Kamenu (Adolphstein) chodu rozeznáváme Blanský Les 18 15/16. 71. Odtud v l. travnatou s význačným Kletem, Mezi nim cestou k S. až k ukazateli »*Aller a poh. svatotomášským leskne se Reitsleig*«; po této stezce v l. na v klínu Krumlovských výšin ryb- plošinu, kde spatříme žulovou níků Dlouhomostský. K SV. při- skupinu »*Umrlčí Hlava*« (Todten- stupuje k nám nejbližší Velký Chlum kopf, 115) m, od Ad. Kam. ½ h., nad Andreasbergem; v l. k S. Li- z Plané 3 h.). K vrcholu *Liščí bín u Prachatic. Dál k SZ. pak Srei-* Louky vede odtud v pr. nepatrná- ner za Volary a Boubín. - S vr- pěšina. Přijdeme nejprve na žu- chole možno vrátiti se různými lový vrchol *Knižecí Stolec* (Für- směry (viz str. 121, 123, 140). stensitz 1235 m), kdež vyhlíd. čá- 2. K **Plöckenštejnskému Je-** stečně lesem je kryta; sejdemo- zeru, možno z Plané nejen přes

Zelnavu, nádr. a Hiršberg, nyní velmi dobře také přes Hüttenhof (1 h.) a Novou Pec. Do Hüttenhofu vede aigenská silnice přes nádraží a Blíží Lhotu (Vorderstift). Odtud nikoli silnicí v levo, nýbrž podle myslivny rovně v před. Z Hüttenhofu podél kanálu; za 1 hod. *Nová Pec* (až sem možno z Plané také vesměs dobře jeti přes Pihlov, Spitzenberg a Neuhäuser); v hostinci Pohsetovu lze dobře přenocovati; průvodce na H. Trístoličnou obstará ochotně starosta obce). Odtud jdeme ještě $\frac{1}{2}$ h. podle kanálu, pak v l., za další $\frac{1}{4}$ hod. u rozcestí v l. a za další $\frac{1}{4}$ hod. po průseku v pr. dle značek modrých a bílých k jezeru (z Nové Pece $2\frac{1}{4}$ h.) Cestu přes Hiršberg neb Rossbach viz níže u Želnavy.

3. **Hochfichtl, Breitenberg** a Trístoličná Hora. Jako při č. 2. aigenskou silnicí do Hüttenhofu, zde však přes Schwarzenberskou stoku k hostinci a dvorcem jeho na stezku, jež za $1\frac{1}{4}$ hod. dovede nás podle boudy (pěkná vyhl.) na vrchol **Hochfichtlu** neboli Vys. Smrče (1337 m $2\frac{1}{4}$ hod.) se znamenitou vyhlídkou do Čech, Horních Rakous i Bavor, Červeno-bílé a červené značky svedou nás s vrcholu za $1\frac{3}{4}$ hod. přes *Holzschlag* do **Schwarzenbergu** v Bavořích (spoj. pošt. do Aigen) a za další hodinu do **Breitenbergu** (Ves, způsobilé *Ls.* velmi dobrý host. na poště s 12 pok., s verandou o krásné vyhlídce. Odtud, rovněž i přímo ze **Schwarzenbergu** možno

na *Trístoličnou Horu*. Z **Breitenbergu** krásná cesta dle ukaz. údolím *Mühly* a z údolí dle ukaz. vzhůru do *Klafferstionu* k rozc.; zde v l. mezi rozptýlenými domky *Lackenhäuser* k hostinci *Rosenbergra* (jednoduché, občerstv. nocleh) a dle červeno-zelených značek pohodlnou lesní silničkou za $1\frac{1}{4}$ hod. na vrchol **Hory Trístoličné**. Po hřebeni na Trojmezí. *Plöckenstein* a k jezeru dle str. 94.

4. **Aigen**. Cesta vede silnicí (7 km, 6 hod. jízdy poštou s delší zastávkou v *Ulrichsbergu*) přes *Glöckelberg* (*Ls.* ve vys. poloze 824 m host. *Fuchsův* a *Schoeberkův*, poštou sem za 60 h.); odtud 2 km v pravo shlédnutí lze sklárnu *Josefsthal* aneb jíti pěknou cestou (bělo-červené bílé značky) v l. podle *Schwarzenberské* stoky přes *Sonnennwald* (sklárna) na *Bärnstein* (*Schindlauerberg* 1077 m) se skvostnou vyhlídkou a krásnými lesy za 2 hod. do **Aigen**. Silnicí od *Glöckelbergu* dále přes *Lichtenberg* dojdeme po 7 km do *Ulrichsbergu*, kde se přeseďá na poště a bývá zastávka 1— $1\frac{1}{2}$ hod. a za $\frac{5}{4}$ hod. pak stihneme **Aigen** (viz níže).

5. **Spitzwald** menší vycházka na nižší předhoří *Liščí Louky* (1 hod.). Od kostela k severu kousek silnicí a první ulicí v l. nadcházkou na Českou *Maňovu* (*Böhm. Haidl*), odtud v pr. přes *Starou Huť* a $\frac{1}{4}$ hod. dále ještě na vrchol *Spitzwaldu*, odkudž je pěkná vyhlídka.

Aigen, konečná stanice trati od Lince, jež má býti spojena s českou stanicí Planou (od nádr. omnibus za 20 h.), pamětihodnou je blízkým klášterem **Schlägelm** v krásné poloze se starobylym chrámem (obrazy od *Palmea*), s bohatou knihovnou atd. Od kláštera $\frac{1}{2}$ h. vzdál. *St. Wolfgang* s **Breitenbergem**, odkudž je krásná vyhl. na Alpy.

Výlety z Aigen:

1. Hora Trístoličná a Jez. bergů, Želnavy, Volar nebo Plané. *Plöckenšteinské*. Pěkný návrat Pohodlní mohou přes *Ulrichsberg* z Aigen přes *Plöckenstein* do *Hirš-* až do *Schwarzenbergu* nebo *Brei-*

enbergu dojeti (také kolem lze jeti). Odtud pak dále dle č. 3. na str. 138. Kdo nechce přes hřeben Plöckensteinský, nýbrž jen k jezeru, dá se ze Schwarzenbergu 1 hod. na *Holzschlag* a dál červeno-bíle značenou cestou 1½ hod. skvostnými lesy k jezeru a odtud dále dle str. 96. 5 hod., po případě jen 2½ hod. pěšky.

2. **Sv. Tomáš (Vítkův Kámen)** *Frimburk* (4¾ hod.). Od nádraží *aigenského* v l. přes *Baureith* na *Wurmbrandt* a dál dle modro-bílých značek ½ hod. k hájovně podle kapličky a přes *Schwarzenberskou* stoku na silnici; touto v l. a po chvíli odbočnou silnici v pr. k *Vítkovu Kameni*, jenž z daleka nám kyne (viz str. 149). Pěkná cesta vede také jako v prvním případě na *Wurmbrandt*, odtud však v pr. přes *St. Oswald* (krásné vyhlídky a v l. dle modrobílých značek do *Něm. Rychnova* (*Deutsch-Reichenau*), odkudž nás značky červené a bílé dovedou k sv. Tomáši.

Z Plané sledujeme drahou dále ještě tok Vltavy, blíže se v levo lesnatým bokům hřebene Plöckensteinského po úpatí předhoří Křišťanovských Hor granulitových (v pravo) do konečné prozatím stanice této tratě

Želnavy, půl hod. od stejnojmenné obce. Hned u nádraží hot. *Muhr* (výborně zařízený, stud. nocl., dozor má přednostu nádr. p. Holub); tutéž také *Stahlschmiede* u lesa s 2 pokoji pro letní pobyt. V místě samém hostinec *Schestrauerův* (4 pok.).

Výlety ze Želnavy.

Od času, kdy Volary staly se přístupnými s dvou stran, pozbyla Želnavy svého významu, který pro návštěvu Plöckensteinského pohoří měla, dokud spojení toho nebylo. Neboť z Volar a zvláště z Lenory je spojení pohodlnější. Želnavu však spojí s těmito partii blíže opět projektované prodloužení tratě Budějovicko-Želnavské přes Tussety a Neuthal do Waldkirchen v Bavořích, kterýž projekt nicméně je nyní v souvislosti s uskutečněním jiného důležitého projektu, t. j. zahrazení doliny Vltavské nad Želnavou, aby vznikla velká jezerovitá nádržka v místech nynější „*Todle Au*“, která by zadržovala velké vody a zásobovala splavněnou Vltavu v čas sucha. Silnice, která ze Želnavy vede do Tussetů i dráha, která má jíti podle ní, budou vybudovány v poloze poněkud vyšší, než-li je dosavadní poloha silnice. — Vzhledem k vytčeným tu okolnostem obmezují se výlety ze Želnavy jen na několika málo hlavních tratí a spojují se s výlety z Plané i z Volar.

1. Jezero Plöckensteinské — b) Přes Stráň (*Gehäng*). Od s pohořím nad ním k Tristoličnicku Híršberské silnice v l. a při roz-se táhnoucím, je ze Želnavy hlavní cestí opět v l. ke kostelíku, jenž ním cílem zpravidla a) Přes Hírš-berg, kamž (5 km) vede přímá cesta od nádraží. Pěkné Ls. pro a podle tohoto v pravo 5 min., střed lešů s krásnými procházkami. načež v l. značenou cestou 12 min. Host. *Fechterův* a menší *Stínyho* k silničné Rossberské, kousek l. (Maso a potraviny berou se ze toudo a v pův. směru dále k Jezeru Želnavy a Tussetu). Z Híršbergů (2 hod.) — c) Přes *Roszbach*; sil-dál jako při č. 7 na str. 124 z Volar. nicí Híršberskou na půl cesty až

k potoku Rossbachu, podle něhož v l. vede silnička lesní, kterouž po 2½ km stihne se v pr. odbočující znač. cesta od Nové Peci a Stráně k Jezeru. Od Jezera podle Stifterova pomníku vzhůru na Plöckenstein a přes Trojmezi na Trístoličník zpětným směrem dle str. 91.

2. Trístoličník Kdo chce ze Želnavy přímo vystoupiti na Trístoličník, může buď použití pošty do Tussetů a odtud jíti do *Neuthalu* neb jíti sem pěšky přes Hirsberg; odtud dále od host. Stinyho značenou cestou nadcházkami podle průplavu Schwarzenberského a od počátku průplavu sledovati dále cestu dle str. 91. Do Tussetů 13 km, do Neuthalu pak ještě hodinu; přes Hirsberg do Neuthalu k počátku průplavu 4 h. a na Trístoličník ¾ hod.

3. Liščí Louka přístupna je od Želnavy z těchže východišť jako z Volar a z Plané. Od nádraží možno stejně použiti cesty přes Želnavu na Sonnberg nebo přes Spitzenberg do Pihlova (odtud jako z Plané dle str. 137); jsme-li již v Želnavě samé, máme nejbližše přes Sonnberg (dle str. 123).

4. Želnavo-Waldkirchen. Projektovaná železniční trať vede v prodlouženém směru dosavadní tratě po úpatí *Hochwaldu* (v levo) nad dolinou Vltavy (pod vtokem Teplé a Studené Vltavy), *Todte Au* zvanou, jež zahrazením údolí v jezero má býti proměněna. Na protějším úbočí při silnici Želnavsko-Volarské pod nižšími kopci Křišťanovských Hor (Hausbergem, Hvězdou, později Steinsrieglem a Steinschichtem), jimž vévodí Liščí Louka, spatřujeme *Sonnberg, Hint-*

tring, Šenavu a Humwald; proti tomuto mijíme právě Černý Kříž, kde má býti zástavka dráhy, právě při lesní silničce v levo podle Hutschenbachu k tunelu Hirsberskému vedoucí. Zde opouštíme za dnešního stavu slat **Todte Au** a obracíme se dále v l. podle Studené Vltavy silnicí k Tussetům kdežto dráha jíti má dále do doliny *Teplé Vltavy* k příští stanici *Guthausen*, jež je dobrým východištěm v l. na *Tussetský Vrch* (viz č. 3. z Volar na str. 123). Odtud obrátí se dráha v levo krásným Šilerberským revírem (viz č. 5. z Lenory na str. 112) mezi Tussety a České Trouby (rovněž příští stanice) a stihne tudy posléz pohraniční stanici *Neuthal-Haidhäuser*, nejbližší české východiště na Trístoličník. Z Haidhäuseru je také pěkná a pohodlná cesta na vrchol přes *Frauenberg* (v. str. 93 z Kunžvartu). Konečná stanice dráhy je městys *Waldkirchen* s pošt. spoj. do *Breitenbergu* nebo *Neu-Reichenau*, obou dobrých východišť na Trístoličník. Z *Waldkirchenu* můžeme přes Trístoličník vrátiti se nejkratčeji do Čech, jdeme-li přes Manzing, Stadl, Voglöck, Hinterreben, Kaltwasser a Starý Rychnov (2 hod.), odkudž dle zelenobílých značek dojde se za 2 hod. na pomezí vrchol. Delší, ale nejzajímavější je cesta přímo od nádraží dle modrobílých znač. přes *Ratzing* na *Reichermühle* (1 h.) pak ½ hod. na *Jandelsbrunn* a dle značek černočervených 1¼ hod. na *Nový Rychnov* a konečně dle bělozelených značek 2 hod. na Trístoličník (4¾ hod. Z *Waldkirchen* dojeti lze za 2½ hod. drahou do Pasova.

Trať VIII. a) Budějovice-Krumlov-Rožmberk-Vyšší Brod-Frimburk-Planá a Aigen b) Krumlov-Frimburk.

Z Budějovic do Krumlova lze část této trati sledovati drahou dle tratě VII. Ve vlastním směru naší tratě, jakožto turistického pochodu Povltavím jedeme jen do

Menštejn. (Dle Ottova díla »Čechy«.)

Poříčí, kdež užiti můžeme loďky k plavbě až k *Zátkovu mlýnu*, načež dáme se po pr. břehu několik min. do *Březí* a přes řeku (most) do *Jamného* dál přes *Kroclov*, v l. dolů k Vltavě k ovčínu a na

Maidštein jako na str. 129. z Vrábče. Sledujeme stezkou, ne vždy dobře schůdonu, zákruty Vltavy i $1\frac{1}{2}$ hodiny do

Zlaté Koruny (str. 129.), odkudž překročivše opět řeku, dáme se po druhém břehu do Rájova a zpět přes řeku na levý břeh a přes Přísečnou i $1\frac{1}{2}$ hod. do

Krumlova (str. 130.) Také zde lze pužítí projížďky po řece (loďky na plovárně). Malebné a lesnaté údolí Vltavy, uzavírající se nad Rájovem opět u Černic, jest až do Krumlova neschůdné, avšak pro plavbu loďkou velmi vděčné.

Z Krumlova vede překrásná cesta údolím Vltavy do Rožmberka; zajímavě jest, že spatřivše nejprve volně stojící Jakobínskou věž a po chvíli celý hrad (zadní strana) a minuvše jej, spatříme za chvíli opět před sebou hrad se strany následkem toho, že leží v ostrohu, kolem něhož Vltava dělá velkou okliku.

Rožmberk (4 hod., pošt. spoj.), stanice Cartle 1½ hod., rovněž poštou spoj. 80 h. Starožitné, dnes něm. město na l. břehu Vltavy se starým hradem a Novým Zámekem na pr. bř. v krásné poloze. Ls.

Hostince: U zlatého kříže, u zlatého Beránka, u mostu, u města Budějovic, u města Vidně (zařizeny též na delší pobyt, strava dobrá — nikoli drahá, obědy od 80 h). *Letní byty* v 15—20 domech po 1—3 pok. za 40—100 K měs. Povož do Cartli 1 spř. 3—4 K, 2 spř. 6—8 K, 1 spř. na den 7 K, 2 spř. 12—14 K.

Rožmberk, hrad i město pod 1620. Ferdinand II. bez právního ním založený v 13. stol. (1241—46) rozsudku a proti právu nedílnosti Vokem, synem Vitka z Prčic, jenž skonfiskoval mu Rž. a daroval jej odtud počal se psát z Rožmberka. Karlovi Bonav. z Longuevalu hr. Potomci jeho však tu nesidleli, z Buquoi, jenž města r. 1619 byl nýbrž dosazovali sem purkrabí. dobyl a jehož rodu náleží dosud. Petr Vok, poslední z nich postoupil Rž. svému synovci Janovi Starý hrad v nynější podobě pochází ze 16. stol. Buquoiové zřídili *Nový zámek* pro letní svůj hr. Zriňskému 1597. Po smrti tohoto připadl Janu Jiřímu ze Švam-pobyt. R. 1625 zuřil zde mor (zemřelo 270 osob) a 1635 zničil požár bërka. Syn tohoto Petr jako jeden téměř celé město.

Procházka městem a hradem: V městě farní chrám sv. Mikuláše pocházející z dob založení města, zachoval se skoro v původním gotickém slohu; zvláště pěkná jest bohatá síťová klenba. Karel Bonav. hr. Buquoi, vítěz bělohorský je zde pochován. Předměstím *Latronem* přijde se na most, vedoucí k podhradí a hradu buď po nové silnici, nebo podle starých hradeb po příkrých schodech. Vjdeme *hradní branou* ke schůdkům, vedoucím hradbou do nádvoří. Tuto na kašně starožitná soška *Petra Voka*, která bývala na náměstí; v pr. Nový Zámek; za nimž věž *Jakobinská*, druhdy vězení hradní, 26 m vysoké se sklením stejně hlubokým; nyní nepřístupná. Po mostě přes hluboký příkop do *starého hradu* (průvod za zpropitné obstará správce v průjezdě v l. bydlící; jednotlivě 60 h až 1 K, při více účastnících 20—40 h přístup od 9—11 a od 2—6 h). Z průjezdu v pr. po schodech do *zbrojnice* se sbírkou zbraní z různých století (záp. kniha): za ní: jednotlivé síně; v každé seznam a popis předmětů v ní uložených: 1) *siň hr. Karla Alberta* s pod. jeho a jeho manželky; 2) *siň knížecí* s pod. Filipa Em. z Buquoi, jenž byl od král. špan. do stavu kníž. povýšen; 3) *velká siň* s pod. vítěze Bělohorského, jeho vnuků a j. 4) *Siň Ferdinanda* s podob. Ferd. z Aberšperka a jeho rodiny, Karla Smělého a j. 5) *Siň Maximilianova* s mnohými předměty uměleckými se stropem krásné práce řezbářské. 6) *Siň Karla Bonaventury* s pod. téhož, Ferdinanda II. a válečníků Dumpiera, Tillyho a j. 7) *Siň Rožmberská* se znaky rožmberskými na stropě, jak za posledních Rožmberků bylo zvykem a podobiznami těchže i spřízněných rodů. 8) *Siň Křížácká* s obrazy hrdin z bojů proti mahomedánům. Jihozápadní část starého hradu ukončena věží s cimbuřím; původně měla tato věž úhlednou sedlovitou střechu. — *Nový zámek*, moderní budova pro letní pobyt vrchnosti zřízená, není přístupný; za nepřítomnosti její (přítomnost označena vztýčenou vajíčkou) možno však do *parku*, s jehož tarasu je vyhlídka na město a Vltavu. Park spojen jest *mostem*, pnoucím se v závratné výši přes rokli mezi zámeckým a Tomášským vrchem, s lesem, v němž jsou pěkné procházky s besídkami a lavicemi.

Vycházky z Rožmberka.

1. Na Rozhled (Schauplatz, mlovskými kopci, na pohoří svato-853 m 1 hod). Ze zámku směrem tomášské a dál až na hřebeny severovýchodním Latronem v 1. alpské. Odtud možno dále na stavzhuru k 2. skladišti prken, odtud níci omlenickou (3 h.) nebo bližší v pr. k Červenému Kříži a pastvi-Bujanovsko-Rožmitálskou 2 hod. nami i mladým lesem na vrchol. (Angern-Rosenthal) neb ještě bližší Nejkrásnější vyhl. v celém okolí. Suchdolskou (1 $\frac{3}{4}$ h.). Na Blanský Les s Kletěm a Kru-

2. Na Kostelní Vrch (Kirch-

Rožmberk. Starý hrad. Pohled z Vltavy.

berg) u Malšín (Malsching). Po- na pr. břehu pěkný les v park vltavskou silnicí směrem proudu proměněný; pěkné cesty pro cy-řečky, před koncem města v l. a klisty. Švýcarský domek. po několika min. na rozcestí v pr. (v l. do Vyšš. Brodu). Krásná vy- hľadka.

3. Gabrielin (Gabrielenau 1 $\frac{1}{2}$ h.) 4. Herrnesská Studánka, pěkná procházka 20 min. po l. břehu, Krumlovskou silnicí až k zámeck.

mostu, pak v l. příkrou stezkou ku kapli a jednoduché restauraci.

5. **Bamberg**, alpská vyhlídka za jasných dnův. Po pr. břehu dle červených značek ke stodolám a vozovkou v l. k samotě Harstů blerově; asi 100 kroků nad ní při rozc. v pr. hustým lesem a přes pastvnu k novému rozc.; zde opět v pr. a o 100 kr. dále v l. k vyhlídce (1 h.).

6. **Vrch Sv. Tomáše**. Od zámku východně přes most, jenž na vysokých sloupech hlubokou rokli přepíná. Vrch pokryt je lesem, avšak rozkošné cesty vedou k různým pěkným vyhlídkovým bodům (1½ hod.).

7. **Vítkův Kámen** přímo při-

stupu silnicí přes Malšiny na Frimburk (3¼ hod.), také pro cyklisty dobrou. Cestou pěkné vyhlídky. Též s Kostelního Vrchu (Marie Thurmberg) u Malšin (viz čís. 2.).

8. **Certova Stěna-Lučovice**. Nechceme-li do Vyš. Brodu, uhneme z Vyšňobrodské silnice u stodol v pr. směrem k Malšinám, avšak po 10 min. dáme se v l. přes *Sonberg* (pěkná vyhl. j. i jasno, až na Alpy) a *Schönhut* ku *Steindlhamru* (velké elektrárny turbinové) odtud proti vodě, podle *Certovy Stěny*, skvostné pěřeje jen při vyšší vodě, jinak se většina vody odvádí na turbíny. Další viz u Vyš. Brodu.

Z Rožmberka vede nás dále silnice, také pro cyklisty dobrá, nyní však po pravém břehu romantickým údolím Vltavy, po které tu hojně plove polenového dříví; po 3 km. z l. silnice od Cartlí a Hor. Dvořiště; po dalších 5 km. (dohr. 2 hod.):

Vyšší Brod (Hohenfurth). Okresní město něm. nad Vltavou pod starobyklým a velkým opatstvím cisterciáckým. V městečku zajímá nás hlavně farní got. kostel sv. Bartloměje, byt i mnohými přístavky a změnami znešvařený, jakož i nová radnice nad městským parkem.

Hostince: Zlatý kříž (také panský dům zv.), u hroznů, Vendlingrův (nocl. 1 K, v čas nouze 2 K, host. v panském domě v případě potřeby obstará nocl. i v soukromí. Pošt. spoj. do Cartlí, Krumlova a do Frimburka.

Kláster vyšebrodský, do něhož přijdeme z města za 10 m. po silnici k západu okolo kaple sv. Anny a rybníka, v němž pstruzi se chovají, jest sám pro sebe malým městem; v budovách jeho kromě opatství a obydlí klášterních, chrámu a j. příslušností, najdeme lékárnu, sídlo c. k. úřadů, četné budovy hospodářské (na př. moderně zařízené drůbežárny, chlévy pro dobytek vepřový, rybárnu, kde ryby z jiker se líhnou i kde v nádržkách pro kuchyni se chovají, pivovar, výrobu dlaždic a p. potřeb), sklenníky s rostlinami kuchyňskými i ozdobnými atd. Vlastní budovy klášterní jsou zajímavou směsí staveb z různých dob, v nichž tají se přebohaté a vzácné poklady historické, umělecké a p.

Kláster založen byl 1259 od kladě, jak pověst praví, slibu, jež *Petra Voka Rožmberského* y zá-
učinil *Vok tona* ve Vltavě u ka-

plíčky tu stávavší. Zjevila prý se neutrpěl ani v bouřích husitských, mu pak Matka Boží s děťátkem ani ve válce 30tileté. V 15. a 18. (výjev vyobrazen v presbyteriu stol. podniknuty různé změny a chrámu) a vysvobodila jej. Vok přestavby za účelem rozšíření a vystavěv chrám Nanebevzetí P. opravy budov; přístavby ze stol. Marie a klášter při něm, uvedl 18., jež budovu hyzdily, byly zase sem 12 mnichů cisterciáků něm. v l. 1858–59 odstraněny. Klášteru z kláštera Vilherinského v Hor. náleží rozsáhlý velkostatek okolní Rakousích. Klášter, jehož založení a duchovní úřad jeho spravuje a výsady potvrdil Otakar II. (roku 12 far. 1294) i papež Martin IV. (r. 1281).

Kostel st vždy přístupen: klášter a jeho sbírky jen v hodinách odpol. (po $\frac{1}{2}$ hod.) na požádání P. tajemníka v levo od vchodu nad klášter. i restaurací.

Čertovy proudy.

Kostel Nanebevzetí P. Marie, třílodní budova v podobě kříže s krásnou štíhlou gotickou věží (nad sakristií) dle návrhu prof. Gruebera, jež vynikajíc nad budovy opatství krajinnému obrazu celku dodává nevšedního půvabu; v něm: *Hlavní oltář* ve slohu renaissančním z r. 1646, *Obraz Madonny* na got. oltáři z r. 1843 (v byzant. kapli v pr. od presbyteria), snad od Mik. Wurmsera, známá pode jménem madonny vyšebrodské. Ostatní obrazy oltářní, jež dají se vyměňovati, pocházejí ze 17. stol. *Zachránění Voka z Rožmberka*, obraz Jos. Hellicha v pr. od hlav. oltáře na stěně, bohatě vyzdobené řezbami Pere-

grina E. Rittera, řezbáře volarského. *Náhrobek Petr Voka*, zakladatele kláštera, z červ. mramoru v presbyteriu. *Náhrobek Jana Zriňského* z r. 1612 (syna rekt. Mik. Zriňského) poblíž oltáře sv. Bernarda. — *Křídlové oltáře* sv. Rocha a sv. Barbory z r. 1524—1525 v l. boční lodi. — *Varhany* z r. 1580. — *Křížová cesta*, 14 zastavení, v reliefu, lito z cínu v Mayerově ústavu pro kost. práce v Mnichově. — *Skvostná okna* s malbami na skle (v sev. příční lodi jedno se šesti obrazy ze života sv. Jana Nep.) — *Sakristie*, patrně nejstarší část stavby, jeví ještě stopy romanského slohu. — **Křížová chodba**, přiléhající na j. straně k chrámu, pochází ze 14 stol., její krásná got. okna otvírají se do zahrádky se žulovou nádrží na vodu. **Kapitulní síň** se síťovou klenbou, již drží jediný sloup. Dle pověsti měla tu býti zazděna hlava Závišova; v novější době při opravách marně po tom pátráno. V místnosti, osvětlené barevnými skly dvou úzkých a jednoho růžicovitého okna, oblékají se novicové a vystavují zemřelí členové řádu. — V I. poschodí: **Knihovna**; podobizna jejího zakladatele opata Quirina Mickela nade dveřmi. Přes 43.000 svazků knih obsahu hlavně náboženského; cenné staré tiskopisy, prvotisky i rukopisy; *codex grationi* s 38 miniaturami a asi 360 initialkami cení se na 20.000 K; *modritba Páně* ve více než 100 řečích, *čínská bible*, *mapa Čech* z r. 1720 od J. Ch. Müllera; *férové kresby* z 18. stol. od Hornera ve výklencích okeních a j. — **Obrazárna a museum**. Krásná sloupová místnost s obrazy různého stáří a ceny; nejvzácnější 12 *apoštolů* od Brandla, *ztracený syn* a *obrácení Pavla* od Rembrandta, 9 nástěnných obr. z dob založení kláštera a j. Jest zde také podobizna zakladatele kláštera. Museum obsahuje staré zbraně, prapory, náhrobek Viléma Rožmberka z Krumlova, různé přírodniny a kuriosity. — **Klenotnice** (navštívití možno jen s povolením opata); z pokladů tu uložených hlavně uvéstí jest *byzantinský kříž* (t. zv. Závišův) ze stříbra a zlata se 100 drahokamy a 205 perlami (z těch 31 je vltavských) a s výklenky, v nichž uloženy jsou ostatky svatých. Daroval prý jej klášteru Záviš, jenž dostal jej jako věno s druhou svou manželkou, uherskou Jutou; *skvostná monstrance* s 391 drahokamy a 94 vltavskými perlami, *drahocenné ornáty* a p. j.

Vycházky z Vyššího Brodu.

1. **Panorama.** Za klášterem t. zv. »Prelátská cesta« poskytuje příjemnou procházku klášterním lesem; s jeho výšin »Panorámy« »Seidlovy Výšiny« pěkná vyhl. Kdo jde od Brodu ke klášteru, dojde jen k soše sv. Jana, kde dá se v l. na *poboční stezku* bile značenou; v pr. dle ukaz. k *Leopoldově skále*, přezvané dle opata Leopolda Vackáře a výše na *Seidlovu Výšinu*. Pěkná, byť i obmezená vyhl. Sestup stejnou cestou a v pr. k Ortnerovi (host.).

2. **Kravín** (Kuhhof, $\frac{1}{2}$ h.) na protější straně (k sev.). Od pavilonu nad kravínem, kde chová se klášterní skot, pěkný pohled na celou kotlinu Vyšebrodskou.

3. **Čertovy Proudny.** Nejblíže cesta ($\frac{3}{4}$ h.) po silnici k Frimburku (viz níže pokračování trati); zajímavější a delší vede od kláštera přes řeku (zde výroba houžví a vazba vorů, chytání pošeného dříví) po Malšinské silnici podle řeky pod lesem až ke kapličce u Steindlhamru, nyní obrovských elektráren (přístup na požádání) firmy Spiro, Ganz a Spol., z nichž elektrina daleko se rozvádí (na př. do Krumlova k pohonu papíren a tov. na cellulosu) a sloužití má také k pohonu elektr. dráhy na Frimburk, odtud pak ze silnice v l. dále proti proudu až k Čertově Stěně ($1\frac{1}{2}$ h.); zde pod *Lučí* (Kien, 930 m) řečiště Vltavy vyplněno balvany žulovými, mezi nimiž voda divoce se pění, nyní jen za vyšší vody, neboť jinak všechnu vodu zmíněné elektrárny kanálem pod *Lučí* odvádějí do svých turbin; na pr. bř. pak kupí se balvany do výše tvořice Čertovu Stěnu (s Čert. kazatelnou);

pobřežní cestou sledujeme proudy $\frac{1}{2}$ h. cesty a vyjdeme pak k točárně Porákově na cellulosu, kdež přes most stihneme na silnici, od Vyš. Brodu k Frimburku vedoucí (viz níže); odtud zpět do Vyššího Brodu 1 hod.

4. **Sněžník, Valdov**, původně *Sibeniční Vrch* (Galgenberg) se sady a stinnými cestami, vyhlídkovým pavillonem a různými vyhl. body.— Nejkrásnější vyhl. poskytuje tu **Valdov** (Waldau); jdeme silnicí lineckou dle černožlutých značek do *Kaltenbrunn* (také lze dříve v pr. ale příkré odbočiti), odtud v pr. do osady Valdova (žádné občerstv.) se skvělou vyhl. zejména s vrcholu »*Papeži Hlava*«, $\frac{1}{4}$ hod. nad osadou, daleko do Rakous k Oetschru, Mariacellu a vrcholům alpským na hranicích Štýrských.

5. **Vikleřův Chrást**, malebná skalní skupina s velmi obsáhlou vyhl. Od sv. Jana na silnici ke klášteru dojdeme tam v l. dle bílých a zelených značek za $1\frac{1}{2}$ hod.

6. **Hvězda-Leonfelden-Líneč.** Městem k jihu a na konci proti spojit. dle ukaz. v pr. ke Kaplici (ves v poloze nejdříve 950 m), avšak již na kenci *Martelschlagu* v l. přes *Frauentäl* do vsi *Hvězdy*, odkudž na vrchol *Hvězdy* (Sternstein 1125 m) vede označená cesta ($2\frac{1}{2}$ hod.). Skvělá vyhlídka. Odtud sejiti lze za $1\frac{1}{2}$ hod. značenou cestou do městyse *Leonfelden* v Hor. Rakousích (lázně Franzensbad, pout. kostel, Maria Schrutz, host. na poště a Černý orel). Spojení pošt. do Lince (7 hod.) přes lázně *Kirchschatlag* (rozhledna Giselawarte) a malebným lesním dolem *Haselgraben* se zříc. *Wildenbergem*. =

Z Vyššího Brodu možno do *Frimburku* pěknou partií přes **Luč u Koliště** (4 hod. pro statnější turisty). Jdeme jako výše při č. 3. na levý břeh Vltavy a k Čertově Stěně až k *Moserhamru*; zde v pr. na *Luč* (Kienberg 930 m. na žulovou skalinu pod zalesněným vrcholem s pěknou vyhl. k jihu a východu. Odtud v pr. hraběcí

Bouquoyskou stezkou (odpočívadla) do *Voračné* a v l. přes *Lupečiny* na vrchol **Koliště** (984 m.) s pěknou vyhl. k západu; v levo dolů a podle hřbitova do Frimburku. Kdo chce jeti a užítí cestou vyhlídek, jede horskou silnicí přes Malšiny (5 hodin cesty). — Obyčejným směrem jdeme silnicí pod Klášteřem nad pr. břehem Vltavy k SV. (pošt. spojení do Frimburka; povozem 3 hod., pěšky 5 h.) po čtvrt hod. silnice od řeky se uchyluje a jde lesem; po dalších 20 min. v pr. ukazatel k **Certově Stěně**; nejzazší její výběžek *Certova Kazatelna* poskytuje jen skrovnou vyhl., vrátivše se zpět, přes průplav, jimž nyní vede se voda do turbin elektrárny a plaví polenové dříví, jdeme dále po silnici k JV. zatácející; brzy objeví se velká lysina lesní, způsobená výpary továrny na cellulosu; z daleka spatříme rozsáhlou továrnu Porákovu (s německým nápisem *Moldaumühl*) na cellulosu, jako kouzlem vyrostlou mezi samými balvany žulovými.

Na ostrohu mezi řekou a ná- továrnou jez nadržuje vodu, která honem pod továrnou viděti zaří- průplavem odvádí se na vys. bod zení, jimž odpadkové vody a v lese klášterním a odtud spouští louhy se chladí a filtrují. Pod do turbin elektrárny.

Minuvše továrnu (v l. hostinec a villu majitelův) jdeme podle *Lipenského Zdvihu* (Lipner Schwebe), kde se vory rozkládají a přes nesplavné Čert. Proudý povozem k Vyššímu Brodu dopravují, malebným údolím k Sv. Prokopu, kde silnice k severu se obrací; na levém břehu z Kamenného moře balvanů vyrostla druhá velká Poráková továrna na lepenku. Za ní opět v ostrém úhlu k západu po hodině stihneme do

Výtoně (Heuraffel), něm. vsi, kde r. 1384 Petr a Jan Rožmberští založili 6 poustek s kaplí pro poustevníky sv. Pavla. Tito v l. 1500—1522 provedli stavbu zdejšího, pův. got. farního kostela, nyní velmi znešvařeného; jen presbyterium původní sloh si zachovalo. Silnice zde od Vltavy poněkud odbočující opět k ní se vrací, (úhel, jež tvoří, nadejdeme si vozovou cestou podle řeky, u Přední Výtoně v pr. ze silnice odbočující) a za tři čtvrti hod. následuje (nadcházka lesem neznamená mnoho)

Frimburk (Friedberg), městys něm., kde scházejí se silnice od Haslachu a Leonfelden v Bavořích a od Plané, Krumlova, Rožmberka a Vyšš. Brodu v Čechách. Kdežto po l. ruce měli jsme až sem stále pohraničný žulový hřbet, tnto vstoupili jsme opět na půdu rulovou. Jsou zde dobré

hostince, zejména u hvozdu (z. Hochwald) a Rabenederův se zahradou. Koupelny ve Vltavě); poštovní spojení do Černé (Schwarzbach).

Vítkův Kámen též Vítkův Hrádek, Wittigstein, Wittinghausen), zajímavá zříc. s krásnou vyhl. JZ. od Frimburka (2 h.). Jdeme zpět po silnici Vyšebrodské (z městyse přes most), z níž odbočuje hned v pr. lesní silnice k sv. Tomáši (1½ h.). myslivně s vesnicí; v myslivně, již se také jako loveckého zámku používá, lze spatřiti některé kresby Dürerovy. »Hotel zur Ruine Wittinghaus« je obyč. host. s jednod. obd. bez nočního. Nad myslivnou, ve výši 1032 m zřícenina hrádku, založ. nejspíše Vítkem z Načeradce asi v pol. 13. století. Zde byl Jindřichem Rožmberkem vězněn Václav IV., když vezl jej z Krumlova na Vildperk v Rakousko. Jakkoli utrpěl hrad velice

již ve válce 30tileté, spustnul přec teprve v 18. století. Zřícenina má dosti zachovalou čtverhrannou věž, na níž upraveny schody. S plošiny její krásná vyhl. Především na Frimburk a údolí Vltavy až ku Vyš. Brodu, za nimiž zvedají se Novohradské Hory.

K J. spatřujeme svahy Pohoří Svatotomášského, na němž tu stojíme hledíce daleko k Dunaji přes desetletné osady k obzoru, na němž klikatí se vrcholy alpské; v pr. vystupuje hřeben Plöckensteinský a za ním Kvildy s Luzným a Roklanem.

K SZ. za Vltavou vystupuje Boubín, před ním Hory Želnavské a v pr. Blanský Les s Kletem.

Kdo vrátí se do Frimburka, může odtud poštou do Černé (viz str. 136.) a stihnouti zde vlak do Budějovic.

Kdo nechce vrátiti se do Frimburka, může hned odtud vydati se vesnicí k z.; zde 3 cesty se rozcházejí; volíme prostřední, po které po 2½ km. přijdeme na jinou cestu; touto několik min. v l. a hned na křižovatce v pr. 10 min. k silnici, podle níž dobývá se rašelina. Po této v pr. za tři čtvrti hodiny **Dolní Vltavice** (viz str. 136.).

Trat IX. Krumlov. Chvalšiny. Prachatice, Husinec. Vimperk. Kašp. Hory. Hartmanice. Velhartice. a) Velhartice-Klatovy. b) Velhartice-Strážov-Janovice.

Poslední naše trat, jako třetí podélná trat Pošumavím, mající ráz spíše jen orientační, odvádí nás z *Krumlova* (pošt. spojení) Chvalšinskou silnicí pod předhořím Kletě pod Lazcem (v pr. 683 m.) k

Červenému Dvoru (1½ hod.), lovcímu zámku Schwarzenberskému, jenž asi v 2. pol. 18. stol. vystavěn byl na místě býv. letohrádku Rožmberského. Ozdobná zahrada a starý rozsáhlý park vždy obecnstvu přístupny. V zámecké kapli některé starožitnosti ze zboření kláštera u

Kugelwaitu. Pod parkem dobrá restaurace. — V pravo vede znač. cesta na vrchol Kletě (2 hod.). Za Červ. Dvorem po 20 min.

Chvalšiny. Got. kostel sv. Máří Magd. z r. 1494 má pěknou klenbu, jež není opřena žádným sloupem. Cesta vede nás dále k SZ. pod *Kraví Horou* (v pr. 797 m.) a *Borovou* (809 m.) k Střemilám, kde v l. odbočuje silnice na Křišťanov (viz str. 121.) Pokračujeme směrem severnějším v pravo po půl hod. v l. ves *Březovík* (Ochsenbrunn) v pr. *Albertův Kám.* (927 m.) a po další půl hodině

Dobročkov, něm. ves, odkudž údolím Dobrovčovského pot. pěkná cesta vede do Brlohu, k severových. pak polní cesta na **Kugelwait** (viz str. 128.); hlavní trať naše vede dále k sev. podle *Matselovy Hory* (v l. nad Ktičem (Tisch) 909 m.) k

Vel. Smědči. Odtud k sev. přes Lhenice do Netolic (viz str. 39.) podle (v pr.) Vlčí (735 m.) a Buglaty (829 m.); k vých. $\frac{1}{2}$ hod. *Kugelwait*. Trať naše jde silnicí prachatickou k z. a severoz. pod *Vraty* (v p. 854 m.) přes Záhoř na *Chroboly*, dnes něm. obec, druhdy patrně sídlo soudu, jehož česká pečeť z r. 1589 s čes. náp. „pečeť auřadu Chrobolského“ do nejnov. doby se zachovala; v l. objevuje se *Libín* (viz str. 118.) a za ním

Prachatice (viz str. 116.); odtud dále přes **Husinec** (dle str. 115.). Z Husince vede nás k z. silnice pod Vráží (v pr. 571 m.) k *Pičnovu* (v l.) (v pr. Kožlí a Dachov) a *Žárovne* (v l.) naproti vrchu Mejkovu (v pr. 912 m.); odtud přes *Kosmo* k rozcestí u

Hoštic Šumavských; odtud v l. přes Včelnou ke Křížové Smrči, na Boubín a do Pralesy (viz str. 123) a v pravo k sv. *Vojtěchu* a sv. *Máří* u Lštění (viz s.r. 108). Dále odtud do **Vimperka** a do **Kašperských Hor**

Kašperských Hor (str. 102) vede nás silnice do **Dolního Rejštejna**. Zde překročivše Otavu, dáme se po l. břehu dolů k papírně Radešovské (Schröbersdorf) a odtud buď pěšky přes Kundratice a Dobrou Vodu (Sv. Vintíř) nebo povozem dále ještě kousek podle Otavy a pak v l. přes Vatětice a Palvinov do

Hartmanic (viz str. 82.). Odtud k severu údolím do **Petrovic**, české pokročilé obce pošumavské (Od. N. J. P., veřejná knihovna, letní byty) a dále do

Velhartic, čes. městyse nad Pstružnou s malebnými zříceninami druhdy slavného hradu Velhartic na úpatí rulového kopce Borku (859 m.). V městě pozornosti zasluhuje starý farní chrám z r. 1384, (l. 1823 obnovený), s náhrobky z 15. a 16. stol., jakož i starý hřbitovní kostel z r. 1373. Příjemné letní sídlo. (Villy.)

Hrad zal. byl asi v 13. století něho byla tu také (r. 1422) uscho-
komorou královskou, však již r. vána česká koruna. Po vyměnění
1332 byl majitelem jeho Busek z Hradeckých připadl hrad Švinov-
Velhartic, komorník Karla IV. a ským z Rýžmberka. Od těch dob
praotec rodu pánů Velhartických. vystřídalo se tu mnoho, více méně
R. 1394 zdělila jej Kateřina, pro- bezvýznamných majitelů. Nyní ná-
vdavši se za Jana St. z Hradce, leží hrad bar. Hennebergovi Spie-
odkud se větev tato psala Hradeckými z Velhartic. Syn téhož byl v ssutinách, jižní byla v 17. stol.
proslulý Menhart Hradecký; za přestavěna.

Do hradu jdeme po náspu přes hluboký skalní příkop; got. brankou vejde se do předhradí, jež spojeno bylo mostem s vlastním hradem; v jeho zřícené části nejvýznamnější jest čtyřhranná věž Putna (v té byla prý 1422 uschována česká koruna; dle jiného mínění však v jiném sklepení, jež se tu ukazuje). Putna spojena jest s bývalým hlavním stavením obydelným mostem asi 30 m. dl. 9 m. vys., 3 m. šir. snad jediným svého druhu v Čechách, jenž ani k Putně, ani k onomu stavení nedosahoval, nýbrž s nimi padacími můstky byl spojen, takže spojení v pádu nebezpečí úplně mohlo býti přerušeno. —

Z Velhartic (možno odbočiti rov) a z Brunstu dál jako na str. přes Stojanovice, Častovice, a Čele- 52., na Pancíř a k Prokopu; buď
jetice a odtud dále buď přes Svin- z Čeletic dále na Vysoké Lávky
nou a Seewiesen do Brunstu 12 km, (Hohenstegen) a Prášily (21 km.)
také přes Nemilkovice a Cách-

Jedna větev tratě naší vede z Velhartic do Strážova odtud do Klatov zpětným směrem dle str. 52., druhá pak přes Běšiny do Klatov zpětným směrem dle str. 51.

Ve Strážově připomínáme ještě školu krajkářskou, jejíž krásné výrobky těší se oblibě českých dam. (Stud. noct.)

Rejstřík jmen místních a věcných.

- Adamova Hora 88.
 Adolfov 13, 128.
 Adolfův Háj 87,
 Adolfův Kámen 121,
 124, 137.
 Ahornsäge viz Javoří
 Pila.
 Aigen 13, 79, 136, 138.
 Albertův Kámen 150.
 Albrechtec 99.
 Alžbětin 70.
 Alma Bavorská 12, 77,
 90, 91.
 Almeierschloss 77.
 Amerling K. 49.
 Amfibolit 8.
 Anděl Strážný 12, 99.
 Andreasberg 120.
 Anna Sv. 43, 52.
 Annathal viz Anninov.
 Annina Skála 137.
 Anninov 100.
 Antigl 6, 18, 88, 89, 101,
 104.
 Arber viz Javor.
 Arnoštův Les 111.
 Arrach 57.
 Auersbergreut 93.
 Babina 43.
 Bajrek 14, 61.
 Bamberg 144.
 Barák 51.
 Bärnloch 110 (viz též
 Medvědí Díra).
 Bärenstein 96, 138.
 Bärnsteinská Stráž 14,
 76.
 Bavorov 14, 18, 40, 114.
 Bavorovský 114.
 Bavorská Hájovna (Ba-
 vorský Domek) 90, 93.
 Bavorský Eisenstein 74.
 Bavorský Les 73.
 Běhařov 52.
 Beňovy 49.
 Běšiny 47.
 Běta Vys. 7, 128.
 Bezděkov 51.
 Bezdrev 38.
 Biertopf 89.
 Bílá Strž 14, 65, 68.
 Bischofareut 78, 93.
 Blahovec Fr. 47.
 Blánice 114.
 Blanský Les 6, 8.
 Blauberg 55.
 Blata 40.
 Blažejovice 120, 124.
 Bleibach 56.
 Bodenmais viz Boží
 Mysl.
 Böhmischröhren viz C.
 Trouby.
 Bohumilice 106.
 Bor u Klatov 50.
 Borová 7, 150.
 Bošek, mechanik 49.
 Boubín 6, 12, 91, 109,
 111, 112, 120, 123.
 Boží Mysl 71, 74.
 Brána Kamenná 64, 65.
 Brantelhof 108.
 Braný 135.
 Brčálník 67.
 Breitenberg 78, 95, 138,
 140.
 Brenesské Sedlo 59.
 Brennet 12, 61, 64, 68.
 Breitenstein viz Spá-
 lený Kámen.
 Brloh 14, 128.
 Brniřov 52.
 Brod n. L. 54.
 Brod Vyšší 17, 144.
 Brůdek 52.
 Brunst 151.
 Březi Vlachovo 116.
 Březovík 150.
 Bučina 14, 77, 88, 89,
 111.
 Budějovice 14, 18, 33,
 140.
 Buglata 7, 127.
 Buchberg 91.
 Buchwald viz Bučina.
 Bulový 128.
 Burgstall 49.
 Bystřice 14, 61.
 Čartle 142.
 Cehnice 14.
 Cudrovice 124.
 Cesta horizontální 65,
 67, 68.
 Cesta Poledníková 85.
 Čáchrov 14, 47.
 Čelakovský Fr. L. 42.
 Čeňkova Pila 101.
 Čerchov 7.
 Černá Hora 88.
 Černá-Hůrky 136.
 Černé Slapy 14.
 Černý Kříž 97, 140.
 Čertova Díra 77.
 Čertova Stěna 14, 144,
 147, 148.
 Čertovy Proudny 147.
 Čertovy Srázy 108, 111,
 120.
 Červená 104.
 Červené Příkopy 67.
 Červený Dvůr 14, 133,
 149.
 Česká cesta 76.
 České Švýcarsko 36.
 České Trouby 14, 94,
 112, 140.
 Český Les 7.
 Čestice 105.
 Čicence 113.
 Čkyně 106.
 Debrník 14, 72, 73, 74,
 83.
 Degendorf 14, 72.
 Děpoldovice 62.
 Dešenice 62.
 Deutschreichenau 139.
 Divčí Kámen viz Men-
 štejn.
 Dlouhá Ves 99, 102.
 Dobčice 128.
 Dobrá Voda 14, 36, 81.
 Dobra Voda (Grind-
 schädel) 120.
 Dobručkov 150.
 Dobrovodská Kaple 137.
 Dobříkov 52.
 Dolní Lhota 51.
 Domažlice 14, 18, 54.
 Donnerwinkel 64, 67.
 Doubrava 12, 50.
 Dreitannenriegel 80.
 Drössel 71.
 Dub 116.
 Dvořáčková - Mráčková
 43.
 Dvořiště Horní 14.
 Eckstein viz Nároží.
 Egg 80.
 Eisenstein 14, 18, 56,
 59, 64, 67, 68, 73, 74,
 81.

- Eisenstrass 14, 64.
 Eisenstrasské Jezero 65.
 Elčovice 106.
 Elendbachel 111.
 Elisenthal viz Alžbětín.
 Ernstbrunn 121, 124.
 Eschelkam viz Osi.
 Falkenstein 12, 68, 72, 73, 74, 75, 85.
 Fallbaum 12, 68, 72, 74, 83, 84.
 Fefry 118, 120.
 Ferdinandovy Lz. 14.
 Ferdinandsthal, Ferdinandovo údolí 72, 73.
 Ferchenhaid 110.
 Filipova Huf 18.
 Filzsee viz Slatě.
 Finsterau 88.
 Firmiansreut 90.
 Franzensthal 89.
 Frauenberg 91, 93, 95, 140.
 Frauenau 75.
 Frauentál 147.
 Freihöls 62.
 Freyung 91, 95, 112.
 Friedberg viz Frimbuk.
 Frimbuk 14, 45, 135, 136, 147, 148.
 Frischwinkel viz Brčálník.
 Fuchselberg 104.
 Fürstenhof 64.
 Fürstenhut viz Huf Knížecí.
 Fürstensitz viz Knížecí Stoiee.
 Gabrielín 143.
 Gakhörni 71.
 Gaisberg 80.
 Galgenhügel 91.
 Gehäng viz Stráh.
 Geiersberg 12, 80.
 Geiersberghütte 91.
 Geishopffelsen viz Laní Skok.
 Geisriegel 12, 80.
 Glöckelberg 14, 138.
 Goldbrunn 89.
 Gotteszell 79.
 Grabmühle 120.
 Grafenau 75, 76.
 Grafenwiesen 57.
 Grainet 95.
 Grilling 117, 120.
 Gruberg 85.
 Grün viz Zelená Lhota.
 Grünberghof 102.
 Gsenget 85.
 uglöd 77.
 Guthäuser 123, 140.
 Güttelplatz 65.
 Gutwasser viz Dobrá Voda.
 Habří 6.
 Hadec 8.
 Haid 137.
 Haidel viz Zhûří.
 Haidhäuser 140.
 Haidmühl 78 93, 95.
 Haidstein 55, 56.
 Hajek 52.
 Hamry 14, 18, 64.
 Harantova Skála 51.
 Hartmanice 82, 150.
 Haustein 12, 80.
 Hejdllov 134.
 Helfenburk 14, 40, 113, 114, 115.
 Herites 41.
 Herrleská Studánka 143.
 Herštejn 14, 52, 53.
 Herzogsreut 91.
 Herman 41.
 Heuraffel viz Výtoň.
 Hinterhäuser viz Chalupy Zadní.
 Hintring 125, 140.
 Hirsberský tunel 96.
 Hirsberg 14, 96, 139.
 Hirsštejn 12, 79, 80, 101.
 Hluboká 15, 36, 37.
 Hodňov 136.
 Hodousice 62.
 Hohenfurth viz Brod.
 Hohenstock 85.
 Hohenwart 57.
 Hohenstein 109.
 Hochbretterberg 90.
 Hochfichtl 138.
 Hochstein 78, 91.
 Hochwald 124, 140.
 Holár z Práchně 44.
 Holbach 74.
 Holubov 128, 129.
 Holzschlag 95, 138, 139.
 Hora Adamova 88.
 Černá 88.
 Dlouhá 36.
 Hora Dobré Vody viz Dobrovodská Kaple.
 Hora Jezerní 72.
 » Kraví 150.
 » Laka 74.
 » Liebšova 64.
 » Ly-á 137.
 Hora Polední viz Polední H.
 Hora Trístoličná viz Trístoličník.
 Horaždovice 15, 18, 43.
 Hory Matky Boží 99.
 Hořice 15, 135.
 Hörtitz viz Hořice.
 Hoštice Sumavské 105, 108, 109, 120, 150.
 Hraběcí Stezka 88.
 Hrádek 36, 39, 46, 99.
 Hrádek na Kašperku 104.
 Hrádek Vítkův viz Vítkův Kámen.
 Hrádek u Sušice 15.
 Hradiště (Burgstall) 61, viz též Osek.
 Hühnerkobl 71, 74.
 Humwald 97, 121, 125, 140.
 Hůrka 49.
 Hůrky 74, 85.
 Husa 15, 120, 124.
 Husinec 15, 18, 40, 115, 120.
 Husinecký Tom. 41.
 Huschitz viz Hoštice.
 Huf Knížecí 90.
 Huf Eliščina viz Alžbětín.
 Hutě Staré 85.
 Hüttenhof 108.
 Hyčice 45.
 Hvězda 6, 147.
 Hvoz Král. 7, 8.
 Chalupa Rokelská 87.
 Chalupy Zadní 85.
 Cham 55.
 Chammünster 55.
 Chelčice 40, 113, 114.
 Chlístov 120.
 Chlum 118, 137.
 Chlumčansky 105.
 Chmelenský 114.
 Chmelná 127.
 Chroboly 120, 121, 150.
 Chudenice 50.
 Chuchelský Les 51.
 Chumerau 56.

- Chvalšiny 15, 135, 150.
 Chýše Leopoldova 74.
 Jablonec 156.
 Jandelsbrunn 78, 140.
 Jankov 6.
 Janovice 15, 51.
 Javor 7, 12, 55, 56, 59,
 71, 72, 74, 75.
 Javorník 101.
 Javorská Huť 71.
 Javorská Louka 71.
 Javorská Stěna 71.
 Javoří Pila 18, 85, 83.
 Jedle viz Velká Jedle.
 Jelení Obora 133.
 Jelení Potok 96.
 Jezerní Hora 7, 12, 55,
 57, 59, 61, 64, 68.
 Jezerní Slatě 89.
 Jezerní Myslivna 65, 67.
 Jezerní Potok 96.
 Jezerní Stěna 7, 59, 67,
 68, 71.
 Jezero Černé 14, 65, 68,
 72.
 Jezero Čertovo 14, 65,
 67, 68, 70.
 Jezero Javorské 15, 71,
 73.
 Jezero Laka 72.
 Jezero Plöckenstein-
 ské 78, 96, 124, 137,
 138, 139.
 Jezero Prášilské 16, 85.
 Jezero Rokelské 16, 87.
 Johnstein 109.
 Josefodol 90.
 Josefsthál 138.
 Judaichstein 123.
 Kájov 135.
 Kalvarie 42, 55, 71, 70,
 Kalvarie u Vimperku
 108.
 Kalvarie u Volar 121.
 Kámen viz Adolfův a
 Albrechtův, K. též
 Vysoký a Vítkův K.
 Kamenná Brána 64.
 Kamenné Moře 78, 64,
 67, 68, 95.
 Kammermayerova Hůr-
 ka 73.
 Kamýčké Skály 13, 51.
 Kaple Tussetská 112,
 123.
 Kasejovice 46.
 Kasernberg 13.
 Kašperk 15, 99, 103.
 Kašperské Hory 15, 18,
 100, 102, 150.
 Kateřina Sv. 61.
 Katovice 43.
 Kazatelna 13, 77, 80, 95.
 Kdyně Nová 15, 52.
 Keitersberg 53, 57.
 Kellne viz Včelná.
 Kestřany 41.
 Kien viz Luč.
 Kirchberg 15.
 Kirchelhütte 88.
 Kirchschlag 147.
 Klammerloch 15, 65.
 Kláštno Údolí 15, 88,
 101.
 Klášter Schögel 138.
 Klášter vyšebrodský
 144.
 Klatovy 15, 18, 47.
 Klause 120.
 Klenové 15, 51.
 Kleť 5, 6, 13, 17, 120,
 128, 129, 130, 133.
 Klingenberg 75, 76.
 Klokočín 41.
 Kornmühle 104.
 Klostermühle 100.
 Kluk 13, 126, 127, 128.
 Knižecí Stolec 109, 137.
 Koldín 49.
 Kolínec 46.
 Koliště 147, 148.
 Komošín 15.
 Koráb 52.
 Korkusovy Hutě 108.
 Koroseky 126.
 Kořen 127.
 Kostelní Stezka 94.
 Kostelní Vrch 143.
 Kostely Nové viz Nové
 Kostely.
 Kötzting 55, 56.
 Kouty 53.
 Královský Hvozd 17.
 Kramerius 49.
 Krásetín 128, 129.
 Kratochvíle 15, 40, 113,
 114, 115.
 Kratošín 120.
 Kravař 53.
 Kraví Hora 150.
 Kraví Hůrka 135.
 Kravín 147.
 Krejčí Jan 49.
 Křemže 127, 135.
 Krenzbachklause 78.
 Kreuzbuche 13, 73.
 Kreuzfels 74.
 Kreuzfichte viz Křižová
 Smrč.
 Krinhof 123.
 Krumlov Čes. 15, 18,
 120, 130, 141.
 Křemen 8.
 Křemelná 85.
 Křesťanský Vršek 49.
 Křišťan 117.
 Křišťánovice 120.
 Křišťánovské Hory 7, 8.
 Křížek Václ. 52.
 Křižová Hora 133.
 Křižová Smrč 93, 109,
 120, 123.
 Krumlov viz Český Kr.
 Ktíč 150.
 Kubernská Mysl 120,
 123.
 Kubice Česká 15, 18.
 Kubovy Hutě 109.
 Kugelweit 15, 120, 128,
 150.
 Kunderatice 150.
 Kunžvart 13, 15, 77, 112.
 Květena 9.
 Kvildy 6, 8, 15, 89, 110.
 Kvildy Horské 101, 104.
 Kydlín 51.
 Kyselov a Květušín 136.
 Lackenhäuser 138.
 Laka 15, 83, 84.
 Lam 54, 55, 59, 72, 74.
 Lamberg 55, 56.
 Landstrassen 90, 91.
 Laní Skok 95.
 Lány 113.
 Laz 129.
 Lázně viz Dobrá Voda,
 Libnič a Markéta Sv.
 Leimsgrub 94.
 Lekr 89.
 Lenora 15, 93, 112.
 Leonfelden 147.
 Leopoldova Chýše 83,
 84.
 Les Basumský 61.
 » Bavorský 73.
 » Blanský 6, 8.
 » Český 7.
 » Chuchelský 51.
 Lesní Mnichov 55.
 Lhota Masáková 89.
 Lhota Zelená viz Zele-
 ná Lhota.
 Libějice 39, 40, 113, 141.
 Libín 6, 13, 116, 118, 150.

- Libnič 15, 37.
 Lichtbucht 90.
 Lichtenegg 15, 56, 57.
 Linda 128.
 Lindberg 74.
 Linec 147.
 Lipenský Zdvih 148.
 Lipka 110.
 Liščí Louka 6, 13, 17.
 120, 121, 123, 136, 137,
 140.
 Lohberg 72.
 Lomec 40, 113.
 Loreta 50.
 Losenice 100, 104.
 Loučim 15, 52.
 Loužka 52.
 Lštění 108.
 Lubská Skála 49.
 Luč 147.
 Lučovice 144.
 Ludwigsberg 56.
 Ludwigstein 75.
 Ludwigsthal 73.
 Ludvíkova Výš 13, 55.
 Lupečiny 148.
 Lustigheger 125, 137.
 Luzný 6, 13, 77, 87, 89,
 91, 110, 112.
 Lysá Hora 137.
 Mádr 15, 17, 75, 86, 104,
 111.
 Maidštejn v. Menštejn.
 Molenice 106.
 Malonice 46.
 Malý Kout 13, 59, 67.
 Malý Roklan 75.
 Mayer Ant. 41.
 Menava 138.
 Mariahilf 13.
 Marienhöhe 75.
 Markéta Sv. 15, 118, 16.
 Maří Sv. 108, 150.
 Matějovice 62.
 Matzelova Hora 150.
 Mayer Rudolf 52.
 Mední Vrch 13.
 Medvědí Díra 108.
 Měchura sklad. 51.
 Menštejn 15, 127, 129,
 135.
 Metten 80.
 Mezipotočí 135.
 Mišenice 41.
 Mistelholz viz Borová.
 Mittach 56.
 Mitterberg 111.
 Mochtín 51.
 Moje 37.
 Mokrá 136.
 Mokrosuky 46.
 Moldaumühl 148.
 Moře viz Kamenné M.
 Mouřenc Sv. 100.
 Mříč 127.
 Mugrau viz Mokrá.
 Mústek 13, 64, 67,
 Mužský Vrch 40.
 Mydlovary 39.
 Myslívna Jezerní 65, 67.
 Myslívna Kubernská
 110, 111, 120, 123.
 Myslívna Schätzen-
 waldská 19.
 Mýto 15, 74, 90, 88.
 Nakří 39.
 Na Rozhledu 13.
 Nároží (viz Osek) 57.
 Natternberg 80.
 Němčice 15.
 Nemilkov 46.
 Netolice 16, 39, 128.
 Neukirchen viz Nové
 Kostely.
 Neuöfen viz Nová Pec.
 Neuthal 16, 78, 94, 112,
 140.
 Neuwaldhaus 74.
 Neveselce 109.
 Nezamyslice 45.
 Neznášov 47.
 Nicov 104, 105.
 Nieder Runding 55.
 Nišovice 106.
 Nová Kdyně 18, 52, 54.
 Nová Obora 36.
 Nová Pec 16, 97, 138.
 Nové Kostely 53, 61.
 Novoměstčko 99.
 Nový Dvůr 53.
 Nový Rychnov viz Ry-
 chnov.
 Nýrsko 16, 54, 60.
 Oberfrauenau 75.
 Oberkreuzberg 75.
 Oberplan viz Planá.
 Obyvatelstvo 12.
 Oedenburg 55.
 Oederschloss viz Hrádek
 na Kašperku.
 Opfölderhaid viz Ja-
 blonec.
 Ohrada 16, 37, 38.
 Olšov 16, 83, 99.
 Opálka 16, 52.
 Onen Svět 47.
 Osek 53, 54, 55, 57, 61.
 Osí (Eschelkam) 13, 53,
 54, 61.
 Ostrý 64.
 Oswald 77, 91.
 Oswald St. 139.
 Oswaldská Chýše 87.
 Ouborsko 52.
 Ouliště 50.
 Pancíř 13, 61, 64, 67, 68,
 71.
 Pampferhütte 83.
 Panoráma 13.
 Panoráma u Vyšš. Bro-
 du 147.
 Papeži Hlava 147.
 Pasov 78, 79.
 Petrovice 16, 18, 82, 118,
 150.
 Petrův Mlýn 64.
 Pfefferschlag viz Fefry.
 Phillipsreut 91.
 Pičnov 150.
 Pihlov 138.
 Pila viz Ceňkova a Ja-
 voří P.
 Planá 16, 138.
 Pláně 6, 8.
 Plöckenstein 6, 16, 78,
 95, 112.
 Pocinovice 18, 52.
 Pohorí 60.
 Polední Hora 13, 85, 86,
 88.
 Polední cesta 85.
 Poleň 16, 50.
 Polná-Lstín 136.
 Poříčí 126.
 Poštovní Hora 90.
 Prachatic 16, 18, 40,
 110, 115, 116, 150.
 Prachatické Hory 7, 8.
 Prácheň 6, 16, 44.
 Prales 16, 93, 109, 111,
 112, 120, 123.
 Prameny Vltavy 16, 88,
 89, 90, 111.
 Prašily 16, 74, 85, 102.
 Prokopův Pensionat 16,
 67.
 Protivín 16, 41.
 Prsa Matky Boží viz
 Jezerní Hora.
 Průplav Jeleního Po-
 toka 96.
 Průplav Schwarzenber-
 ský 16, 94, 96, 140.
 Průplav Tetovský 88.

- Přísečná 135.
 Příkopy Cervené 67.
 Příkopy Husitské 53.
 Pulling 56.
 Pucherhäng 101.
 Pürstling 76, 87.
 Pušperk 16.
 Rabenstein 16, 71, 74.
 Rabensteinská Huť 73.
 Rábí 16, 18, 45, 99, 104.
 Rábín 39, 113.
 Račí 106.
 Račický Vrch 113.
 Radešov 100.
 Rájov 135.
 Raňcer 62.
 Ražice 41.
 Regen 72, 79.
 Rehberg viz Srní.
 Regenhütte 73, 74.
 Rehkopf viz Srní Hlava.
 Reichenau 140.
 Reitenberg 56.
 Rejštejn Dolní 16, 88, 104, 150.
 Rennhof 108.
 Reschbachklause 88.
 Reschwasser 91.
 Riedberg 79.
 Riesenschloss 108, 110, 111.
 Riessloch 71, 74.
 Richtsteig 90.
 Ritzenried 53.
 Rohozno 51.
 Röhrenberg 111.
 Rokelská Chalupa 87.
 Rokelská Louka 76.
 Rokelská Rokle 75.
 Roklan 6, 13, 74, 75, 76, 87, 111.
 Rosenberger 78, 79, 95, 138.
 Rosbach 139.
 Rossberg 137.
 Roszipf 133.
 Rother Koth 73.
 Rozhled 143.
 Rožmberk 16, 142.
 Rožňov 126.
 Rudolfov-Libnič 36.
 Rudy železné 9.
 Ruhmansfelden 79.
 Ruchomberg 16.
 Rula 8.
 Rumelsberg 16.
 Runding 16, 55.
 Ruppelhof 83.
 Ruselka 13, 72, 80.
 Rychnov Nový 95, 140.
 Rychnov Starý 91, 140.
 Rýžmberk 16, 52, 53.
 Saské Údolí 133.
 Säumerbrücke 112.
 Sausbach 91.
 Seebach 74.
 Seebachschleife 74.
 Seefitz viz Jezerní Slate.
 Seewiesen 151.
 Schostov 16, 51.
 Seidlova Výšina 147.
 Schachtelei viz Kláříno Údolí.
 Scharreben 57, 59, 74.
 Schattava viz Zatuňka.
 Schätzenwald 101.
 Schauplatz viz Rozhled.
 Scheibenmachenr egel 83.
 Scheuereck 74, 85, 90.
 Schillerberg viz Silerberg 138.
 Schindlauerberg 138.
 Schlägel 138.
 Schlösselbachl 111.
 Schneedorf 11, 123.
 Schönebene 74.
 Schrol enheid 101.
 Schröbersdorf viz Radešov.
 Schwarzbach viz Cerná.
 Schwarzbachebene 76.
 Schwarzenberg 53, 95, 138.
 Schwarzenberský Průplav 16, 94, 96, 140.
 Siebenstein 88.
 Silberberg 13, 74, 112.
 Silnice lukenská 109.
 Silnice návštěvní 13, 90.
 Sippelhof 123.
 Skála Lubská 49.
 Skála Otínská 51.
 Skála Spiessova 50.
 Skála Tupadelská 50.
 Skalka 118, 127.
 Skály 123.
 Skelná Huť 137.
 Skočice 113.
 Skříměřov 121.
 Stachesried 53.
 Slat Mrtvá viz Todte Au.
 Slatě (viz též Jezerní Slat) 90.
 Smědeč Velká 150.
 Smrč viz Křížová a Volatá Smrč.
 Smrčina Vys. 6, 138.
 Sněžník 147.
 Sobotice 49.
 Solná Lhota 108.
 Sonnberg 125, 140, 144.
 Sonnenberský Mlýn 125.
 Spálený Kámen 118.
 Soerlhammer 57.
 Sperhegerhaus 109.
 Spiegelau 75, 76.
 Spitzwald 138.
 Srní 88, 101.
 Srní Hlava 103.
 Srpská 42.
 Sruby 53.
 Stubenbach viz Prášil.
 Stachy 18, 105.
 Stará Huť 138.
 Stará Ohra 36.
 Starý Dvůr 53.
 Seindlberg 74, 85.
 Steindlberg u Vimpeku 108.
 Steindlhammer 144.
 Steinschicht 123.
 Steinriegel 124.
 Stěna viz Jezerní Stěna.
 Sternberg viz Hvězda.
 Stifterův pomník 96.
 Stezka viz Hraběcí, Kosteční a Zlatá Stezka.
 Strán 139.
 Strakonice 16, 19, 4, 105.
 Strašín 45.
 Strážov 19, 52, 181.
 Střela 43.
 Střední Hora 127.
 Stříbro 9.
 Strulka 6.
 Strunkovice 114.
 Strž viz Bílá Strž.
 Stubenbach viz Prášily.
 Sturma 6.
 Sudoměř 16, 41.
 Sušice 16, 19, 46, 97.
 Svatozor 13, 17, 99.
 Světlá 73, 75, 79, 85.
 Světlik 136.
 Světelská Hora 74.
 Svinovnice 120.
 Svinětice 113.
 Svobodné Hory 113.

- Svojše 104.
 Svor 8.
 Šatova viz Zatuňka.
 Šenava 123, 125, 140.
 Šilerberg 13, 74, 112.
 Škroup 114,
 Špičák 6, 13, 17, 19, 61,
 64, 67, 70, 71, 72.
 Šreiner 6, 13, 91,
 93, 111, 112, 123.
 Stegenwald 136.
 Štěkeň 17, 41.
 Storch Em. 105,
 Sumavský Jos. Fr. 50.
 arcwaldská mysl
 123.
 bulové Hutě 108, 109.
 Ťelberg 13.
 Ťelhütten viz Tabu-
 lové Hutě.
 Tannaberg 17, 19, 52.
 etovský průplav 88.
 Theresienthal 73.
 Thurnerhütte 101.
 Thurmhof 59, 71.
 Todte Au 139, 140.
 Todtenkopf viz Umrlčí
 Hlava.
 Tomáš Sv. 6, 8, 139.
 Tomáš Sv. u Rožm-
 berka 144.
 Tomner Em. 105,
 Trhoun 108.
 Trojaň 136.
 Trčejmezi 13, 95.
 Trouby viz České Tr.
 mšín 120.
 Trisov 129.
 Trístoličná Hora 6, 13,
 77, 78, 91, 94, 112, 138,
 140.
 Tuha 8.
 Tummelplatz 77, 91.
 Tunel viz Hiršberský
 tunel a na Špičáku 67.
 Tussetská kaple 67,
 112, 123.
 Tussetská skála 123.
 Tussetský Vrch 112.
 Tussety 17, 112, 140.
 Týnec 47, 51.
 Údolí viz Klášřino Úd.
- Uhligsthal 121, 123.
 Uhlíště 61.
 Ulrichsberg 79, 80, 85,
 138.
 Umrlčí Hlava 123, 137.
 Unterreichenstein viz
 Rejštein.
 Václav Sv. 52.
 Vácov 17, 51.
 Valdov 147.
 Vápenec 8.
 Včelná 109, 120.
 Vejhořice 13.
 Veřovčice 115, 116.
 Velhartice 17, 99, 151.
 Velká Jedle 17, 72.
 Věrovec 120.
 Ves viz Dlouhá V.
 Veselí 52.
 Vchynice-Tetov 19, 88.
 Viehtach 79.
 Vikleřův Chrám 147.
 Vimperk 17, 19, 89, 106,
 150.
 Sv. Vintř 13, 17, 72,
 81, 99, 100.
 Vitkův Kámen 13, 17,
 19, 135, 136, 139, 144,
 149.
 Vlachovo Březí 115.
 Vlč 7.
 Vltavice Dolní 17, 136,
 149.
 Vltavice Horní 17, 110,
 111.
 Voda viz Dobrá V.
 Vodňany 19, 40, 113.
 Vodolenka 17, 99.
 Vogelsang 13, 104.
 Voithenberg 13.
 Vojtěch Sv. 108, 150.
 Volary 17, 93, 112, 121.
 Volatá Smřč 123.
 Volovické Pastviny 117.
 Volyně 17, 105.
 Vondrov 38,
 Vrábče 127.
 Vrata 150.
 Vrba Karel Dr. 49,
 Vřeravský Statek 108.
 Vřeruby 17, 19, 53, 54,
 61.
 Výmoly 11.
 Vysoké Lávky 81.
 Vysoký Kámen (viz též
 Hohenstein) 13, 95.
- Výšina viz Leopoldova
 a Seidlova Vyš.
 Výtoň 148.
 Waldhaus 73, 74.
 Waldhäuser 77, 87.
 Waldkirchen 78, 140.
 Warzenried 53.
 Watzelsteg 57.
 Weissenstein 17, 79.
 Woldřich J. N.
 Wolfgang St. 138.
 Wolfstein 91.
 Wunderbach 100.
 Wurmbrandt 139.
 Záblatí 120.
 Zadov 17.
 Zahájí 39.
 Zálesí 106.
 Záluží 45, 104.
 Zatuňka 111.
 Zbitiny 120, 121, 124.
 Zbudov 39.
 Zdikov 17, 19, 89, 105.
 Zdikovec 105.
 Zdvih viz Lipenský Zd.
 Zelená Brána 72.
 Zelená Lhota 17, 62, 68.
 Zelený Úvoz 62, 64.
 Zellerthal 57.
 Zhůří 89, 104.
 Zlatá Koruna 17, 129,
 130, 135, 141.
 Zlatá Stezka (viz též
 Česká Cesta) 88, 118.
 Zlato 8.
 Zliv 39.
 Zwergeck viz Malý
 Kout.
 Zwiesel viz Světlá.
 Zwieselau 75.
 Zwieselberg 13, 74.
 Zwölfverlinie 76, 77.
 Žárovník 150.
 Ždánov 104.
 Žďár 50.
 Želnava 6, 17, 19, 97,
 125, 139, 140.
 Želnavské Hory 8.
 Žihobce 45.
 Žichovice 45.
 Žula 8.

	Str.
Předmluva : : : : :	3
Šumava. Úvod zeměvědný	5
Nejzajímavější body na Šumavě a v Pošumaví	12
Stanice a stud. noclehárny Kl. Č. T.	18
Cestovní rozvrh	19
Pokyny cestovní	28
Trat I. <i>Budějovice. Hluboká. Netolice. Vodňany. Strakonice. Horažďovice. Sušice. Klatovy. Janovice. Domažlice. Brod n. L. Lam.</i>	32
Budějovice město 33, okolí 36, Hluboká, Ohrada 36—37. Okolí Hluboké 38. Netolice, Libějice 39. Okolí Netolic, Kratochvíle, Bavorov-Helfenburk. Jomec. Husinec. Prachatice 40. Vodňany 41. Protivín, Ražice, Štěkeň 41. Strakonice s okolím 42. Kato-vice. Horažďovice 43. Okolí Horažďovic 44. Žichovice. Rábí. Okolí Žichovic 45. Sušice, Hrádek, Mokrosuky. Hory Matky Boží. Kolínek. Malonice. Němilkov-Velhartice 46. Běšiny. Strážov, Čáchrov, Seewiesen. Špičák. Eisenstein 47. Neznašov. Týnec. Klatovy 47. Okolí Klatov 49. Bezděkov. Janovice-Veselí s okolím 51. Nová Kdýně s okolím 52. Osek Kouty 53. Domažlice. Brod n. L. s okolím 54. Cham s okolím. Nieder Runding. Haidstein 55. Chumerau-Kötzting s okolím, Keitersberg. Javor. Eisenstein 56. Watzelsteg-Osek. Arrach-Riedelstein 57. Lam. Jezerní Hora. Javor a Eisenstein	59
Trat II. <i>Janovice. Eisenstein—Deggendorf. Zwiesel Grafenau. Eisenstein—Glaserwald. Dobrá Voda. Hartmanice. Sušice.</i>	60
Janovice-Veselí. Nýrsko 60. Výlety z Nýrska. — Bajrek. Osek 49. — Bystřice. Jezerní Hora. Přes Brennet na Špičák 61. Dešenice. Zelená Lhota. Výlety ze Zelené Lhoty. Zelený Úvoz 62. Přes Brennet na Pancíř a Špičák. Přes Jezerní Horu na Špičák. Královský Hvozd. Hamry. Eisenstrass. Z Hamrů na Jezerní Horu 64 a k Čern. Jezeru 65. Špičák 67. Výlety od Prokopa. Jezerní Stěna. Jezerní Hora 68. Eisenstein 68. Výl. z Eisensteinu 70. Jezera 70. Javor. Javorské Jezero 71. Jezerní Hora. Lam. Debrník. Falkenstein. Riegelbach 72. Bavorský Les. Ludwigsthal s okolím. Světlá (Zwiesel) s okolím 73. Rabenstein. Regenhütte, Falkenstein-Eisenstein. Světlá Hora. Boží Mysl. Riesloch. Javor. Roklan, Horask Laka. Prášily 74. Světlá-Grafenau. Frauenau-Roklan. Klingenbrunn-Roklan. Spiegelau. Oberkreuzberg 75. Roklan a Luzný. Grafenau-Luzný 76. Luzný-Třístoličník. Mýto s okolím 77. Třístoličník, sestup Waldkirchem. Rosenberger 78. Breitenberg. Pasov. Aigen 79. Světlá-Deggendorf. Regen. Weissenstein-Viehtach 9. Deggendorf. Ruselka. Gaisberg. Geiersberg. Egg. Natternberg. Hirschenstein. Kazatelna 80. Eisenstein. Glaserwald. Dobrá voda, Sv. Vintíř 81. Hartmanice. Petrovice 82. Olšov. Sušice	83
Trat III. <i>Eisenstein. Prášily. Mádr. Kvildy. Kunžwart. Lenora. Ces. Trouby. Neuthal. Hora Třístoličná. Plöckenstein</i>	83
Eisenstein-Fallbaum 83. Laka 84. Staré a Nové Hůrky. Prášily. Křemelná. Jezero Prášilské 83. Polední Hora. Mádr 86.	

Výlety z Mádr, Roklan. Jezero Rokelske. Luzný 87. Polední Hora. — Tetovský Průplav. Antigl 88. Kvildy (z Kvild do Vimperka). Jezerní Slatě. Bučina. Prameny Vltavy. Luzný 89. Poštovní Hora. Mýto. Huť Knížecí. Bav. Alma. Kunžvart. Slatě. Prameny Vltavy. Alma. Bavorská hájovna 90. Kunžvart-Freyung Wolfstein. Buchberg. Oswald Luzný. Tummelplatz. Luzný. Hora Třístoličná 91. Kunžvart-Lenora. Volary. Kunžvart-Plöckenstein. Bischofsreut. Haidmühl. Frauenberg 93. České Trouby. Neuthal-Schwarzenberský průplav. Třístoličník 94. Vysoký kámen. Sestup s hory Třístoličné. Trojmezí. Plöckenstein 95. Jezero Plöckensteinské. Hiršberg. Tunel. Hiršberský. Průplav Schwarzenberský a průplav Jeleního potoku 96. Želnavá nádraží 97

Traf IV. Sušice-Rejstejn. Prášily 97

Sušice 97. Vodolenka. Svatobor. Velhartice. Anděl Strážný. Olšov 99. Dlouhá Ves. Albrechtec. Novoměstčko 99. Sv. Mouřenc. Aninov. Radešov. Rejstejn 100. Losenice. Wunderbach. Sv. Vintř 100. Čeňkova Pila. Kláříno Údolí 101. Rejstejn-Prášily 101

Traf V. a) Sušice, Kašp. Hory. Vimperk. b) Strakonice. Vimperk. Volary. 102

Sušice. Dl. Ves. Kašp. Hory 102. Kasperk 103. Ždánov. Rejstejn. Losenice. Kvildy Horské a Antigl 104. Nicov. Stachy. Zdikov. Vimperk 105. Strakonice Volary. Čestice. Volyně 105. Nišovice. Račí. Malenice. Elčovice. Zálesí. Čkyně. Vácov. Bohumilice. Vimperk 106. Medvědí Díra. Steindlberg. Riesenschloss. Tabulové Hutě. Sv. Maří a Sv. Vojtěch. Čertovy Srázy 108. Boubín a prales 106. Prachatic. Bärnloch. Lipka-Riesenschloss. Hor. Vltavice 110. Kvildy. Mádr. Roklan. Bučina. Prameny Vltavy. Riesenschloss. Zatuňka-Prales. Boubín. Šreiner. Čertovy Srázy. Lenora a Volary 111. Lenora s okolím. Kunžvart-Freyung. Třístoličná Hora. Plöckenstein. Tussetská kaple. Luzný. Säumerbrücke. Volary 112

Traf VI. Vodňany. Prachatic Volary Želnavá 113

Vodňany-Čičenice. Chelčice. Libějice. Libějice-Lomec. Račický Vrch. Kratochvíle. Helfenburk. Láný. Skočice. Sviněnice 113. Bavorov-Helfenburk. Chelčice-Libějice. Kratochvíle. Blánice. Strunkovice 114. Vlachovo Březí. Husinec. Prachatic 115. Husinec-Libín. Helfenburk. Vlachovo Březí. Kratochvíle 116. Prachatic 116. Skalka. Sv. Markéta. Libín 118. Dobrá Voda. Husa. Boubín a prales. Husinec. Liščí Louka. Kugelweit. Klef. Krumlov 120. Chroboly. Škrňmětov. Zbitiny. Liščí Louka. Volary 121. Volary-Šreiner. Boubín. Prales. Tussetská kaple. Liščí Louka. Steinriegel. Jezero Plöckensteinské. Hochwald. Husa 124. Třístoličník. Humwald. Senava. Hintring. Sonenberg. Želnavá 125

Traf VII. Budějovice. Želnavá. Volary 126

Červený Dvůr. Poříčí. Koroseky-Kluk 126. Vrábče. Menštejn. Kluk. Křemže. Mříč. Chmelná; Netolice 27. Křemže-Klef. Kugelweit. Kluk 128. Adolfov-Klef 129. Menštejn. Zlatá Koruna 129. Zlatá Koruna-Klef. Krumlov Český 130. Z Krumlova na Klef 133. Zlatá Koruna-Menštejn. Braný. Vítkův Kámen. Kájov. Mezipotočí. Hořice 135. Trojan. Světlík. Frimburk. Polná. Lštin-Liščí Louka. Kyselov. Květošín. Černá Hůrky-Frimburk a Dol. Vltavice. Aigen. Planá 136.

Rossberg. Dobrovodská Kaple. Liščí Louka. Plöckensteinské Jezero 137. Hochfichtel. Breitenberg. Trístoličná Hora. Schwarzenberg. Breitenberg. Aigen. Spitzwald 136. Aigen-Schlägel. Breitenberg. St. Wolfgang. Hora Trístoličná. Jez. Plöckensteinské 138. St. Tomáš. Vitkův Kámen 139. Želnavo Jezero Plöckensteinské 139. Trístoličník. Liščí Louka. Želnavo. Waldkirchen 140

Trat VIII. a) *Budějovice. Krumlov. Rožmberk. Vyšší Brod. Frimburk. Planá. Aigen.* b) *Krumlov. Frimburk.* 140

Maidštejn. Zlatá Koruna. Krumlov 141. Rozmberk 142. Rozhled. Gabrielín. Herrnseská Studánka. Kostelní Vrch 143. Bamberk. Vrch Sv. Tomáše. Čertova Stěna. Lučovice. Vitkův Kámen. Vyšší Brod 144. Panorama. Kravín. Čertovy Proudý. Sněžník. Vikleřův chrám. Hvězda. Leonfelden. Linec. Luč a Koliště 147. Lipenský Zdvih. Sv. Prokop. Výtoň. Frimburk 148. Vitkův Kámen. Dol. Vltavice 149

Trat IX. *Krumlov. Chvalšiny. Prachatice. Husinec. Vimperk. Kašp. Hory. Hartmanice. Velhartice.* a) *Velhartice. Klatovy.* b) *Velhartice. Strážov. Janovice* 149

Cervený Dvůr. Kleť 149. Chvalšiny. Albertův Kámen. Dobročkov. Brloh. Kugelweit. V. Smědeč. Kugelweit. Chroboly. Prachatice. Husinec. Hořtice Sumavské. Vimperk. Hory Kašperské. Dol. Rejštejn. Hartmanice. Petrovice 150. Velhartice 151.

Přehled vyobrazení.

A. Vyobrazení v textu.

	Str.		Str.
1. Geologie.			
Vrchol Hory Trístoličné	5	Certovy Proudý	145
Geologický průřez sever. koncem Šumavy	7	Krumlov	134
Geologický průřez Blanským Lesem	8	<i>Mapky.</i>	
Skalni výmoly na Křemelné	11	4. Mapa orientační tratí cestovních	21
2. <i>Flora.</i> Několik význačných rostlin šumavských	1	Mapka orientační značených cest v Bavorském Lesu	58
3. <i>Pohledy.</i>		Mapka orientační značen. cest mezi Nýrskem a Eisensteinem	69
Zadní část zámku Hluboké	33	Mapka orient. znač. cest mezi Mádrem a Kunžwardtem až k Horám Kašperským	92
Zříceniny Prácheň	44	Mapka orient. značených cest v okolí Volar a Prachatic	119
Klatovy	48	<i>Rozhledy.</i>	
Eisenstein s Javorem	60	Rozhled s Můstku a Pancíře	63
Jezero Javorské	65	" s Jezerní Hory	63
Slatě na Pláních	84	" s Libína	12
Mádr	86	" s Liščí Louky	1
Sušice	98		
Prácheň Lukenský	107		
Prachatice	114		
Rodný domek M. J. Husa	115		
Rozhledna na Kletí	126		
Menštejn	142		
Rožmberk	143		

B. Vložky.

Celková mapa Šumavy a Poštaví. Panorama s Kletí

ŠUMAVA A POŠUMAVÍ

Legend:
 1: Railway line
 2: Road
 3: River
 4: Lake
 5: Forest
 6: Mountain peak
 7: Settlement
 8: Border
 9: Administrative boundary
 10: Water body
 11: Other features

BUDĚJOVICE

1. Budějovický újezd	11. Budějovický újezd
2. Budějovický újezd	12. Budějovický újezd
3. Budějovický újezd	13. Budějovický újezd
4. Budějovický újezd	14. Budějovický újezd
5. Budějovický újezd	15. Budějovický újezd
6. Budějovický újezd	16. Budějovický újezd
7. Budějovický újezd	17. Budějovický újezd
8. Budějovický újezd	18. Budějovický újezd
9. Budějovický újezd	19. Budějovický újezd
10. Budějovický újezd	20. Budějovický újezd
21. Budějovický újezd	31. Budějovický újezd
22. Budějovický újezd	32. Budějovický újezd
23. Budějovický újezd	33. Budějovický újezd
24. Budějovický újezd	34. Budějovický újezd
25. Budějovický újezd	35. Budějovický újezd
26. Budějovický újezd	36. Budějovický újezd
27. Budějovický újezd	37. Budějovický újezd
28. Budějovický újezd	38. Budějovický újezd
29. Budějovický újezd	39. Budějovický újezd
30. Budějovický újezd	40. Budějovický újezd

V O R S K Á